

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Úřad vlády České republiky

Zpráva za rok 2021 o rovnosti žen a mužů

Úřad vlády ČR

říjen 2022

Seznam zkratek a zavedených pojmů:

AI	Umělá inteligence
APIC	Asociace pracovníků intervenčních center
AV ČR	Akademie věd České republiky
BESIP	Bezpečnost silničního provozu
BfHI	Baby-friendly Hospital Initiative
C19	Covid 19
CAWI	Computer Assisted Web Interviewing
CZ PRES	České předsednictví v Radě Evropské unie 2022
CZERA	Česká republika v Evropském výzkumném prostoru
ČCE	Českobratrská církev evangelická
ČLK	Česká lékařská komora
ČLS JEP	Česká lékařská společnost Jana Evangelisty Purkyně
ČR	Česká republika
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
ČSÚ	Český statistický úřad
DAC	Development Assistance Committee
ECOFIN	Rada Evropské unie pro hospodářské a finanční záležitosti
EEB	Evropská environmentální kancelář
EFRR	Evropský fond pro regionální rozvoj
EHP	Evropský hospodářský prostor
EIGE	Evropský institut pro genderovou rovnost
EPSCO	Rada pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele
ERA	Evropský výzkumný prostor
ESF+	Evropský sociální fond plus
ESLP	Evropský soud pro lidská práva
EU	Evropská unie
EÚD	Evropský účetní dvůr
EU-SILC	European Union – Statistics on Income and Living Conditions
GAC	Rada pro obecné záležitosti
GAP III	Gender Equality and Women's Empowerment in External Action 2021–2025
GEC	Gender equality commission
GEP	Plán genderové rovnosti
GREVIO	Group of Experts on Action against Violence against Women and Domestic Violence
ICT	Informační a komunikační technologie
IDEA	Institut pro demokracii a ekonomickou analýzu
IROP	Integrovaný regionální operační program
IT	Informační technologie
KDU-ČSL	Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová
LF UK	Lékařská fakulta Univerzity Karlovy
LGBT*	Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender ad.
LOH	Letní olympijské hry
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠp	Ministerstvo spravedlnosti
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství a tělovýchovy
MZd	Ministerstvo zdravotnictví
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
NKC	Národní kontaktní centrum
NNO	Nestátní nezisková organizace

NSS	Nejvyšší správní soud
ODS	Občanská demokratická strana
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OP JAK	Operační program Jan Amos Komenský
OPZ+	Operační program zaměstnanost plus
OSN	Organizace spojených národů
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
p. b.	Procentní bod
PČR	Parlament České republiky
PISA	OECD Programme for International Student Assessment
PS PČR	Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky
RVVI	Rada pro výzkum, vývoj a inovace
SDEU	Soudní dvůr Evropské unie
SFEU	Smlouvy o fungování Evropské unie
STARTIN+	Strategická inteligence pro výzkumnou a inovační politiku plus
TA ČR	Technologická agentura ČR
UN WOMEN	Organizace spojených národů – ženy
UNICEF	Dětský fond Organizace spojených národů
ÚV ČR	Úřad vlády České republiky
ÚZIS	Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
VaVal	Věda a výzkum a inovace
VOP	Veřejný ochránce práv
WECF	Women Engage for a Common Future
WHO	Světová zdravotnická organizace
WLB	Work-life balance

Obsah

1. Úvod	6
2. Práce a péče	7
2.1. Zaměstnanost žen a mužů	8
2.2. Flexibilní formy práce a částečné úvazky	10
2.3. Péče a trh práce	11
2.4. Zařízení péče o děti a předškolního vzdělávání	13
2.5. Segregace trhu práce	14
2.6. Rozdíl v příjmech žen a mužů	15
2.7. Příjmová chudoba a sociální vyloučení	17
2.8. Digitalizace trhu práce	18
3. Rozhodování	18
3.1. Vyrovnané zastoupení žen a mužů v politice	19
3.2. Vyrovnané zastoupení žen a mužů ve veřejné sféře a dalších institucích veřejného zájmu	22
3.3. Vyrovnané zastoupení žen a mužů ve vedení obchodních společností	24
4. Bezpečí	25
4.1. Výskyt domácího a genderově podmíněného násilí	26
4.2. Postoje veřejnosti k domácímu a genderově podmíněnému násilí	29
4.3. Finanční podpora v oblasti prevence a potírání domácího a genderově podmíněného násilí	30
4.4. Dostupnost služeb pro osoby ohrožené domácím a genderově podmíněným násilím	31
4.5. Legislativní vývoj v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí	34
4.6. Dopady pandemie covid-19 na bezpečí obětí domácího a sexuálního násilí	35
4.7. Genderově podmíněné kybernásilí	36
5. Zdraví	36
5.1. Obecný úvod	37
5.2. Vývoj v oblasti genderové rovnosti a zdraví	37
5.3. Gender a duševní zdraví	38
5.4. Gender a covid-19	39
5.5. Pracující ve zdravotnictví	41
5.6. Zdraví v intersekcionální perspektivě	43
5.7. Péče v souvislosti s porodem	43
5.7.1. Schválení dosud nejvíce komplexního souboru opatření na vládní úrovni	43
5.7.2. Dopady pokračující pandemie covid-19 na porodní péči	44
5.7.3. Iniciativy za změnu postavení porodních asistentek	44
5.7.4. Provoz center porodní asistence	45
5.7.5. Další aspekty (ne)možnosti výběru místa, způsobu a okolností porodu	46
5.7.6. Tematizace porodnického násilí	47
5.7.7. Perinatální duševní zdraví	47
5.7.8. Nedostatky v implementaci programu Baby-friendly Hospital Initiative	48
6. Poznání	49
6.1. Horizontální segregace studujících na základních, středních a vysokých školách	49
6.2. Rovnost žen a mužů v učitelské profesi	50
6.3. Rovnost žen a mužů ve vědecké profesi	52
6.4. Genderová perspektiva v obsahu vzdělávání, vědy, výzkumu a inovací	55
6.5. Operační program Jan Amos Komenský	56
7. Společnost	56
7.1. Názory veřejnosti ve vztahu k rovnosti žen a mužů	57
7.2. Genderové stereotypy, sexismus a česká společnost	57
7.3. Média a rovnost žen a mužů	58
7.4. Další osvětové aktivity s důrazem na prevenci genderově podmíněného násilí	59
7.5. Doprava	60
7.6. Sport	61
7.7. Životní prostředí	62
8. Vnější vztahy	63
8.1. Evropská unie	63
8.1.1. Legislativní materiály	63
8.1.2. Nelegislativní materiály	65
8.1.3. Předsednictví ČR v Radě EU	66
8.1.4. Index rovnosti žen a mužů EIGE	67

8.2.	Rada Evropy	68
8.3.	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj	68
8.4.	Světové ekonomické fórum	69
8.5.	Organizace spojených národů	70
8.6.	Agenda ženy, mír a bezpečnost	71
8.7.	Vnější činnost	72
9.	Instituce	72
9.1.	Schválení Strategie 2021+	73
9.2.	Rada vlády pro rovnost žen a mužů	74
9.3.	Odbor rovnosti žen a mužů ÚV ČR	75
9.4.	Materiály a doporučení Rady předložená vládě ČR	76
9.5.	Hodnocení dopadů vládních materiálů na rovnost žen a mužů	77
9.6.	Financování agendy rovnosti žen a mužů	77
9.6.1.	Podmínky čerpání podpory z fondů EU v programovém období 2021-2027	77
9.6.2.	Genderové rozpočtování	79
9.6.3.	Dotační program na podporu veřejně prospěšných aktivit v oblasti rovnosti žen a mužů 79	
9.6.4.	Výzvy z Fondů EHP a Norska	80
9.6.5.	Veřejný ochránce práv	80
9.6.6.	Rezortní koordinátorky a koordinátoři rovnosti žen a mužů	82
9.6.7.	Projekt <i>Posílení vládních kapacit pro zajištění genderově sensitivní a inkluzivní obnovy: podpora lepší implementace cílů rovnosti žen a mužů v České republice</i>	82
9.6.8.	Prosazování rovnosti žen a mužů na úrovni státní správy a samosprávy	83
9.7.	Poslanecká sněmovna a Senát PČR	84
10.	Seznam zdrojů	85

1. Úvod

Zpráva za rok 2021 o rovnosti žen a mužů je periodickou souhrnnou zprávou podávající informace o vývoji v oblasti rovnosti žen a mužů (dále jako „Zpráva“). Navazuje na **Strategii rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030** (dále jako „Strategie“) schválenou vládou ČR 8. března 2021. Zpráva je členěna do následujících kapitol, které odpovídají hlavním oblastem Strategie:

- Práce a péče
- Rozhodování
- Bezpečí
- Zdraví
- Poznání
- Společnost
- Vnější vztahy
- Instituce

Cílem Zprávy je podat **ucelený přehled o vývoji v této oblasti**, a to za pomoci statistických údajů o postavení žen a mužů v české společnosti. Zpráva tak má přispět k identifikaci přetrvávajících genderových nerovností v jednotlivých oblastech společenského života. Pokud není uvedeno jinak, pracuje Zpráva o rovnosti žen a mužů s údaji k 31. 12. 2021.

Součástí mechanismu hodnocení naplňování Strategie je i monitoring plnění akčních plánů na ni navazujících. Jedná se o **Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2019–2022** a **Národní akční plán České republiky k implementaci rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1325 (2000), o ženách, míru a bezpečnosti a souvisejících rezolucí na léta 2021–2025** (který je v gesci MZV). Souhrnné zprávy o plnění těchto akčních plánů a o vývoji v dotčených oblastech budou vládě ČR předloženy samostatně v průběhu roku 2022.

V evropském srovnání úrovně rovnosti žen a mužů Česká republika i v roce 2021 zaostávala. **V pravidelném indexu rovnosti žen a mužů Evropského institutu pro rovnost žen a mužů obsadila Česká republika mezi členskými státy EU 22. místo.** Skóre České republiky (56,7 bodu ze 100) navíc zůstává pod průměrem států EU (68 bodů). **Oproti vydání indexu v roce 2020 se skóre České republiky zvýšilo o 0,5 bodu.**

Postavení žen a mužů v české společnosti i v průběhu roku 2021 zásadním způsobem ovlivňovala pandemie onemocnění covid-19 a související opatření. Situace na trhu práce se však oproti roku 2020 zlepšovala. Oproti obavám nedošlo k nárůstu nezaměstnanosti. V posledním čtvrtletí roku 2021 činila nezaměstnanost žen 2,6 % a nezaměstnanost mužů 1,9 %, čímž se hodnoty dostaly na úroveň před pandemií. **Pozitivní vývoj byl zaznamenán také v souvislosti s rozdílem v odměňování žen a mužů** – dle aktuálních údajů Eurostatu činil v roce 2020 tzv. **gender pay gap 16,4 %**. Pokračuje tak setrvalý trend snižování tohoto ukazatele, který meziročně poklesl o necelé 3 p. b.

Současně jsou však patrné i negativní trendy, které jsou do jisté míry způsobeny dopady pandemie covid-19 a dalšími globálními jevy, jako je klimatická krize a související transformace. **Na podzim roku 2021 došlo k prudkému nárůstu cen energií, což může mít specifické dopady zejm. na samoživitelky a samoživitele, seniorky a další zranitelné skupiny veřejnosti v podobě zvýšeného rizika pádu do chudoby.**

Významnou událostí v souvislosti s tématem zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích byly v roce 2021 **volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky**. Ty přinesly **historicky největší zastoupení žen, a to jak mezi kandidujícími, tak i mezi zvolenými** –

ženy ve volbách získaly ve sněmovně čtvrtinové zastoupení. K vyššímu zastoupení žen ve sněmovně přispěly významnou měrou preferenční hlasy.

Během uplynulého roku v médiích i veřejném prostoru rezonovaly některé významné kauzy **sexuálního obtěžování a sexuálního násilí**. V této souvislosti došlo k obnovení celospolečenské diskuse o potřebě **revize a redefinice trestného činu znásilnění**. Na potřebnost redefinice tohoto trestného činu tak, aby obsahoval absenci souhlasu, dlouhodobě upozorňují některé organizace zabývající se ochranou lidských práv či poskytující pomoc obětem domácího a sexuálního násilí.¹

V roce 2021 byla schválena **novela zákona o obětech trestných činů**. Novela přináší rozšíření definice zvláště zranitelné oběti o oběti znásilnění, týrání svěřené osoby a týrání osoby žijící ve společném obydlí, tedy o oběti trestných činů souvisejících s domácím a sexuálním násilím. Orgány činné v trestním řízení tak budou automaticky muset přistupovat k těmto obětem citlivěji.

Pandemie onemocnění covid-19 také ovlivňovala **regionální vzdělávání**. Celkově došlo ke snížení motivace ke studiu u všech žáků i žákyň, chlapci se však na distanční výuku pravděpodobně přizpůsobili hůře, protože došlo i ke zvýšení rozdílů v aspiracích chlapců a dívek k absolvování vysoké školy. Distanční výuka měla taktéž vliv na učitelské sbory. Učitelkám se v porovnání s učiteli více zhoršilo duševní zdraví, obzvláště těm, které musely s distanční výukou kombinovat i péči o domácnost a vlastní děti.

Česká republika podpořila **Lublaňskou deklaraci o genderové rovnosti ve výzkumu a inovacích**, která byla představena během slovinského předsednictví. K pozitivním posunům došlo na úrovni institucí, které provedly genderové audity a přijaly plány genderové rovnosti, jež jim napomohou k systematickému nastavení rovnosti žen a mužů v rámci institucí soubor jasně stanovených cílů a opatření.

Rok 2021 přinesl **zásadní soudní rozhodnutí v oblasti sexistické reklamy**. Nejvyšší správní soud v případě společnosti Index Čechy s.r.o. rozhodl, že leták obsahující téměř nahé ženské tělo nemající jakoukoli souvislost s propagovanou činností zastavárny je v **rozporu s dobrými mravy a představuje diskriminaci žen**.²

Z hlediska institucionálního zabezpečení podpory genderové rovnosti bylo zásadní **schválení Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030**, která formuluje opatření v osmi oblastech společenského života nezbytná pro dosažení kvality života žen i mužů. Existence strategie jakožto „vnitrostátního strategického rámce pro rovnost žen a mužů“ je jednou ze základních podmínek (tzv. enabling conditions) pro čerpání finančních prostředků z fondů EU v programovém období 2021–2027.

2. Práce a péče

V oblasti práce a péče byl rok 2021 nadále ovlivněn pandemií covid-19 a souvisejícími opatřeními, situace na trhu práce se však oproti roku 2020 zlepšovala. Vzhledem k obavám nedošlo k nárůstu nezaměstnanosti. V posledním čtvrtletí roku 2021 činila nezaměstnanost žen 2,6 % a nezaměstnanost mužů 1,9 %, čímž se hodnoty dostaly na úroveň před pandemií (ve srovnání se stejnými údaji za poslední čtvrtletí r. 2019).

¹ Viz např. Profem: <https://www.profem.cz/cs/vydali-jsme/publikace/a/jen-ano-je-ano> či Amnesty International: <https://www.amnesty.cz/pripad/ceska-republika-zmena-pravni-definice-znasilneni>.

² Blíže viz rozhodnutí NSS 8 As 202/2019-43. Dostupné na: https://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2019/0202_8As_1900043_20210331154258_20210406154019_prevedeno.pdf?fbclid=IwAR0NiGqiReFWraUIAeQ8BpJyLmW5EMNzA2Va2qi-3reqehAN8jF1bR59xJY.

Pozitivní vývoj byl zaznamenán také v souvislosti s rozdílem v odměňování žen a mužů – dle aktuálních údajů Eurostatu činil v roce 2020 tzv. gender pay gap 16,4 % a jde tak o nejmarkantnější snížení v celé EU. Pokračuje tak setrvalý trend snižování tohoto ukazatele, který meziročně poklesl o necelé 3 p. b.

V oblasti péče již byly přijaty zákonné úpravy, které se týkají směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1158 ze dne 20. června 2019 o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob. Dávku otcovské poporodní péče je nyní možné čerpat v délce 10 pracovních dnů, úpravy byly provedeny také v souvislosti s pečovatelským volnem, kde došlo k rozšíření okruhu osob, které mohou pečovat. Byla také přijata novela zákona o dětské skupině, která nově definuje parametry financování, požadavky na kvalifikaci a upravuje také samotný název instituce – dětská skupina.

Současně jsou však patrné i negativní trendy, které jsou do jisté míry způsobeny dopady pandemie covid-19 a dalšími globálními jevy, jako je klimatická krize a související transformace. Na podzim roku 2021 došlo k prudkému nárůstu cen energií, což může mít specifické dopady zejm. na samoživitelky a samoživitele, seniorky a další zranitelné skupiny veřejnosti v podobě zvýšeného rizika pádu do chudoby.. Současně s tímto nárůstem je aktuálně zaznamenána vysoká míra inflace, což ještě může zhoršit ekonomickou situaci některých domácností. Jak ukazují odborné studie, zhoršení ekonomické situace na hranici chudoby se tak projevuje i u těch skupin obyvatel, které před pandemií nebyly takto ohroženy, zejména podnikajících osoby. V tomto ohledu bude stěžejní plán reforem a investic v rámci Národního plánu obnovy.

2.1. Zaměstnanost žen a mužů

V průběhu roku 2021 byla míra nezaměstnanosti nadále ovlivňována pandemií, v posledním čtvrtletí však již bylo patrné zlepšení na úroveň před pandemií. Obecná míra nezaměstnanosti žen činila v posledním kvartálu roku 2021 2,6 %³, u mužů šlo o 1,9 %⁴. Nadále tedy platilo, že míra nezaměstnanosti byla vyšší u žen. Doznívající vliv pandemie potvrzují také výpočty think-tanku IDEA, dle kterých byla v březnu 2022 evidována celková nezaměstnanost ve výši 3,4 %, 3,6 % u žen a 3,2 % u mužů. Rozdíl oproti březnu 2019 pak byl 0,3 p. b. u mužů a 0,5 p. b. u žen.⁵ Obdobné pozitivní trendy byly evidovány také v případě míry zaměstnanosti. Míra zaměstnanosti žen činila 50,9 %, tedy stejně jako v prvním čtvrtletí roku 2020, kdy teprve pozvolna začalo docházet ke změnám způsobených pandemií. V míře zaměstnanosti žen docházelo v průběhu pandemie k propadům, data z posledního čtvrtletí nicméně naznačují, že situace se vrací na úroveň před pandemií. Evidovaná míra zaměstnanosti mužů činila v posledním čtvrtletí roku 2021 66,8 %, přičemž v prvním čtvrtletí roku 2020 byla míra zaměstnanosti mužů 66,9 % (viz graf 1 a graf 2).⁶

³ Blíže viz https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAM01-D&f=TABULKA&z=T&skupld=426&katalog=30853&str=v466&&u=v413_VUZEMI_97_19.

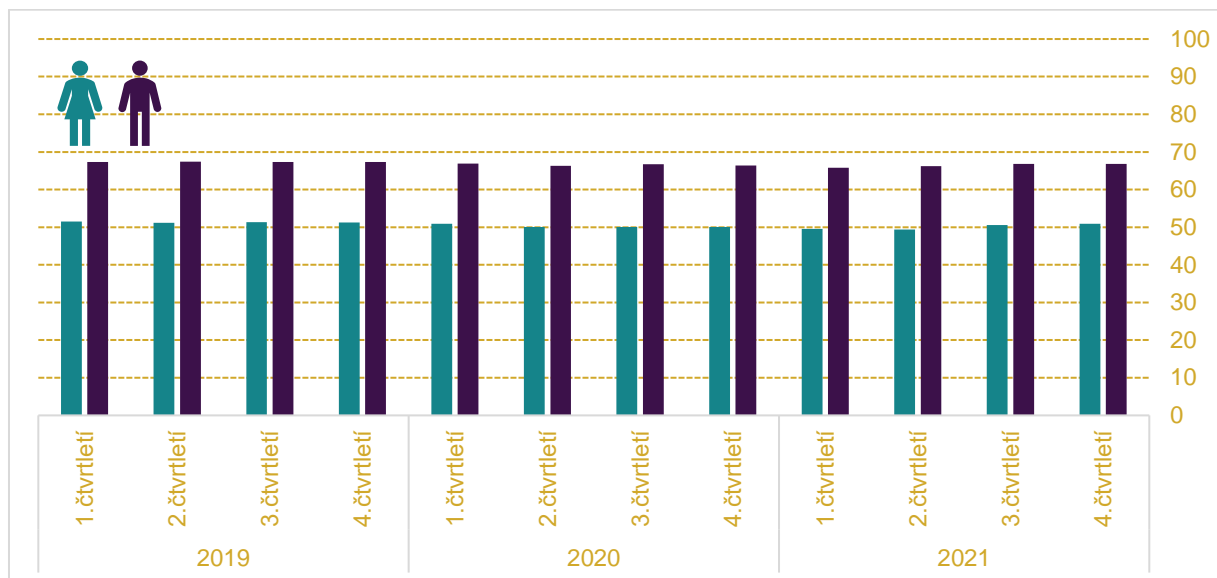
⁴ Blíže viz https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAM01-D&z=T&f=TABULKA&skupld=426&katalog=30853&str=v464&&u=v413_VUZEMI_97_19 a https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAM01-D&z=T&f=TABULKA&skupld=426&katalog=30853&str=v466&&u=v413_VUZEMI_97_19#w.

⁵ Blíže viz https://idea.cerge-ei.cz/files/Nezamestnanost/Nezamestnanost_v_obdobi_covid-19_brezen_2022.pdf.

⁶ Blíže viz https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAM01-D&f=TABULKA&z=T&skupld=426&katalog=30853&str=v467&&u=v413_VUZEMI_97_19.

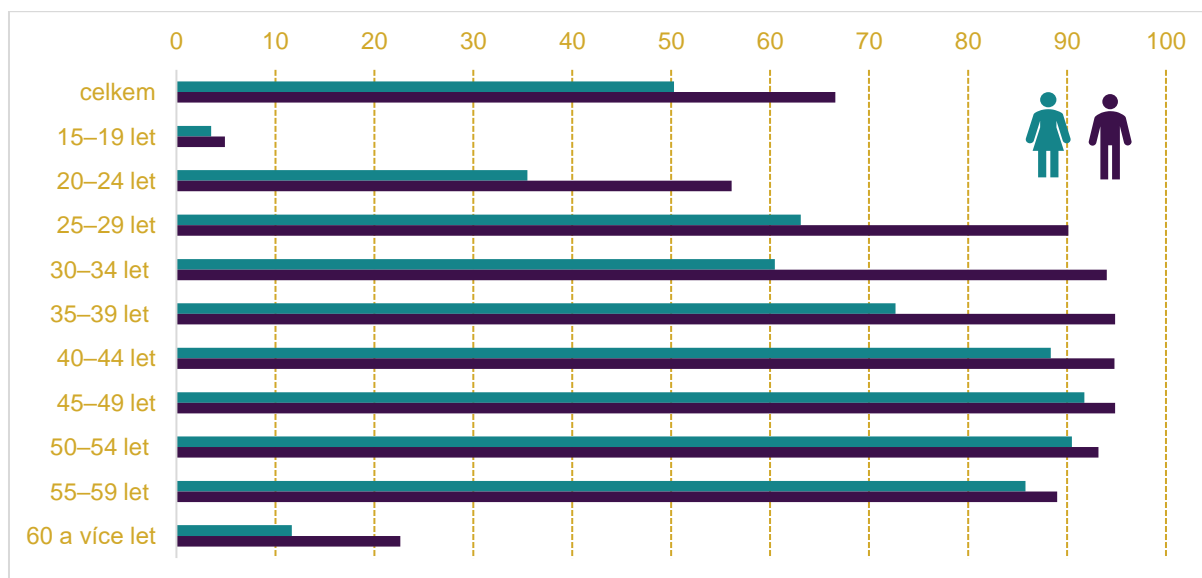
Graf 1: Vývoj míry zaměstnanosti v letech 2019 až 2021

Zdroj dat: [ČSÚ](#).

Dopady pandemie covid-19 na trh práce zkoumá také průzkum *Život během pandemie*.⁷ Dle průzkumu, kterého se pravidelně účastní přes 2 000 respondentů a respondentek, bylo zaznamenáno k lednu 2021 6 % nezaměstnaných žen a 2 % nezaměstnaných mužů. V lednu roku 2022 bylo dle průzkumu 6 % nezaměstnaných žen a 1 % nezaměstnaných mužů. Průzkum zkoumal také osoby, které pracují bez omezení, v lednu roku 2022 takto pracovalo 78 % dotázaných mužů (o 6 p. b. více než ve stejném období v r. 2021) a 56 % dotázaných žen (taktéž o 6 p. b. více než ve stejném období v r. 2021).

Graf 2: Míra zaměstnanosti dle věkových skupin

Zdroj dat: [ČSÚ](#).

⁷ Blíže viz <https://zivotbehempandemie.cz/destabilizace-prace>

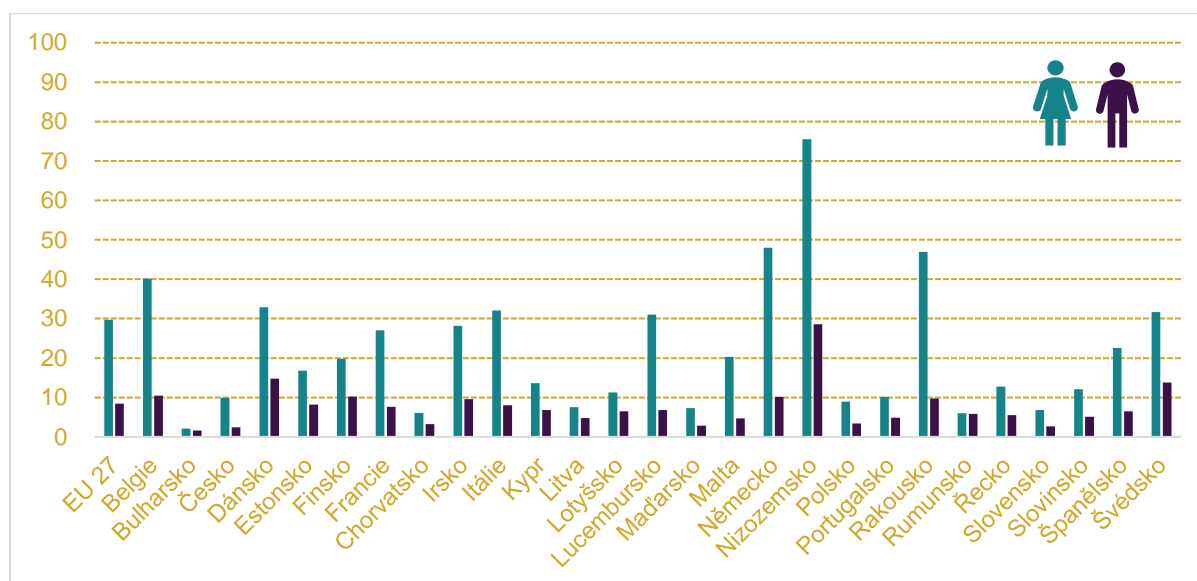
2.2. Flexibilní formy práce a částečné úvazky

Dne 1. 1. 2021 nabyla účinnosti novela⁸ zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů, která zavádí v ustanovení § 317a institut sdíleného pracovního místa. Dle novely může zaměstnavatel se dvěma nebo více zaměstnanci s kratší pracovní dobou a se stejným druhem práce uzavřít dohody, podle nichž si zaměstnanci budou na sdíleném pracovním místě sami rozvrhovat pracovní dobu do směn po vzájemné dohodě tak, aby každý z nich na základě společného rozvrhu pracovní doby naplnil průměrnou týdenní pracovní dobu nejdéle ve čtyřtýdenním vyrovnávacím období. V rámci podpory této úpravy realizuje Úřad práce ČR projekt FLEXI. Projektem je poskytován finanční příspěvek jak zaměstnavatelům, kteří využijí sdíleného pracovního místa, tak je rovněž příspěvkem podporován tzv. "generační tandem".⁹

S ohledem na pokračující pandemii zaměstnavatelé nadále poskytovali možnost práce z domova. Částečnou práci z domova umožňovalo v roce 2021 60 % podniků, přičemž devět z deseti velkých podniků ji umožňovalo i v době rozvolněných protiepidemických opatření.¹⁰

Česká republika nadále patří k zemím s nižším podílem zaměstnaných na částečný úvazek, v roce 2020 takto pracovalo 9,9 % žen a 2,4 % mužů (viz graf č. 3).¹¹ Jako pozitivní lze hodnotit podíl osob, které jsou takto zaměstnány nedobrovolně. V roce 2021 se jednalo o 4,9 % žen a 2,8 % mužů, což Česko řadí k trojici států s nejnižším podílem nedobrovolně zaměstnaných v EU (viz graf č 4). Za nízkým podílem může nicméně stát i fakt, že v ČR jsou, zvláště v souvislosti s rodičovstvím typické formy konané mimo pracovní poměr, ty bývají hůře placené a neposkytují stabilitu a jistotu příjmu.¹²

Graf 3: Podíl zaměstnaných na částečný úvazek ze všech zaměstnaných osob (v %)

Zdroj dat: [ČSÚ](#).

⁸ Zákon č. 285/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a některé další související zákony.

⁹ Blíže viz <https://www.uradprace.cz/podpora-flexibilnich-forem-zamestnavani-flexi->

¹⁰ Blíže viz <https://www.czso.cz/csu/czso/prace-na-dalku-se-i-diky-pandemii-stava-beznou#:~:text=V%20dob%C4%9B%20pandemie%20onemocn%C4%9Bn%C3%AD%20covid,souvislosti%20se%20zhor%C5%A1enou%20epidemickou%20situac%C3%AD>.

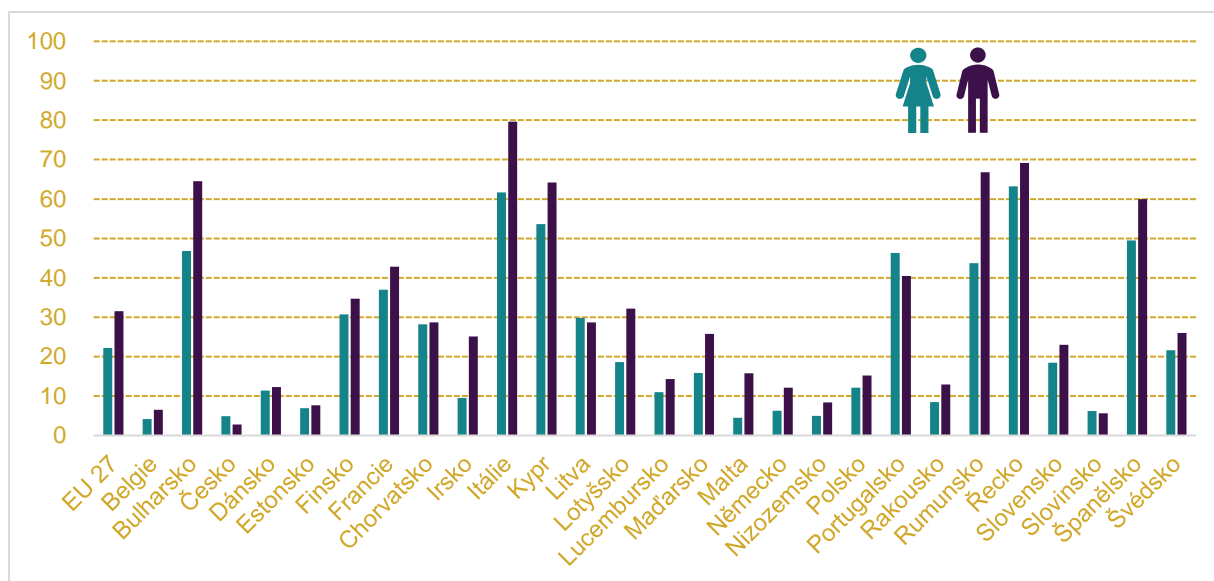
¹¹ Blíže viz 4-25. <https://www.czso.cz/documents/10180/142141209/30000221.pdf/6c6dfcee-a1e1-4f73-a6a0-8fba06487154?version=1.11>.

¹² Blíže viz

https://ipodpora.odborny.info/soubory/dms/wysiwyg_uploads/bba5a5c7366cdf3/uploads/ASO_rodicovska_dovolena_final.docx.

Nízký podíl nedobrovolných částečných úvazků v ČR potvrzuje také analýza Evropské nadace pro zlepšování životních a pracovních podmínek (EUROFOUND), která se zaměřila na vývoj a trendy v oblasti flexibilizace práce v EU.¹³ Podle studie došlo v Evropské unii mezi lety 2008 a 2018 k mírnému nárůstu ve využití částečných úvazků, v roce 2020 činil jejich podíl mezi zaměstnanými 20 % (oproti 2008, kdy podíl činil 18 %). Nadále přetrvává rozdíl ve využívání částečných úvazků mezi muži a ženami – v roce 2018 činil podíl mužů pracujících na částečný úvazek 27 % (oproti roku 2008, kdy podíl činil 24 %). Rozdíl ve využití částečných úvazků žen a mužů kopíruje období zahájení rodičovství – k rozevírání genderových nůžek dochází mezi 25. a 34. rokem. Studie si všímá také negativních jevů, které se váží k částečným úvazkům, a to již zmiňované nedobrovolnosti, ve které si ČR vede poměrně dobře, a dále souvisejícího jevu, kdy pracující kombinují více úvazků. Za sledovanou dekádu došlo k mírnému nárůstu, v roce 2018 se jednalo o 4 % pracujících v EU.

Graf 4: Podíl zaměstnaných na částečný úvazek nedobrovolně na všech částečných úvazcích mužů a žen (v %)

Zdroj dat: [ČSÚ](#).

2.3. Péče a trh práce

V roce 2021 pokračovaly přípravy transpozici směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1158 ze dne 20. června 2019 o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob (dále jako "směrnice WLB").¹⁴ V rámci transpozice části zaměřené na otcovskou dovolenou¹⁵ byla přijata novela¹⁶ zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů s účinností od 1. ledna 2022. Novela prodloužila možnost čerpání otcovské poporodní péče na 10 dní s účinností od 1. 1. 2022. Současně byly upraveny parametry pečovatelského volna (ošetřovné a dlouhodobé ošetřovné). U ošetřovného došlo k rozšíření okruhu osob, které mají na dávku nárok – již se nevyžaduje soužití s osobou vyžadující péči. U dlouhodobého ošetřovného pak byla zkrácena doba pobytu v zařízení lůžkové péče ze 7 kalendářních dnů po sobě jdoucích na 4 jako podmínky nároku

¹³ Bliže viz https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef19034en.pdf.

¹⁴ Bliže viz L 188/79 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019L1158&from=CS>.

¹⁵ Bliže viz čl. 4 odst. 1 směrnice WLB: „Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby otcové nebo rovnocenní druzí rodiče, pokud je uznává vnitrostátní právo a v míře, v jaké je uznává, měli právo na otcovskou dovolenou v délce deseti pracovních dní, kterou mohou čerpat u příležitosti narození dítěte pracovníka. Členské státy mohou rozhodnout, zda umožní čerpat otcovskou dovolenou částečně i před narozením dítěte, nebo až po jeho narození a zda ji umožní čerpat pružnými způsoby.“

¹⁶ Zákon č. 330/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

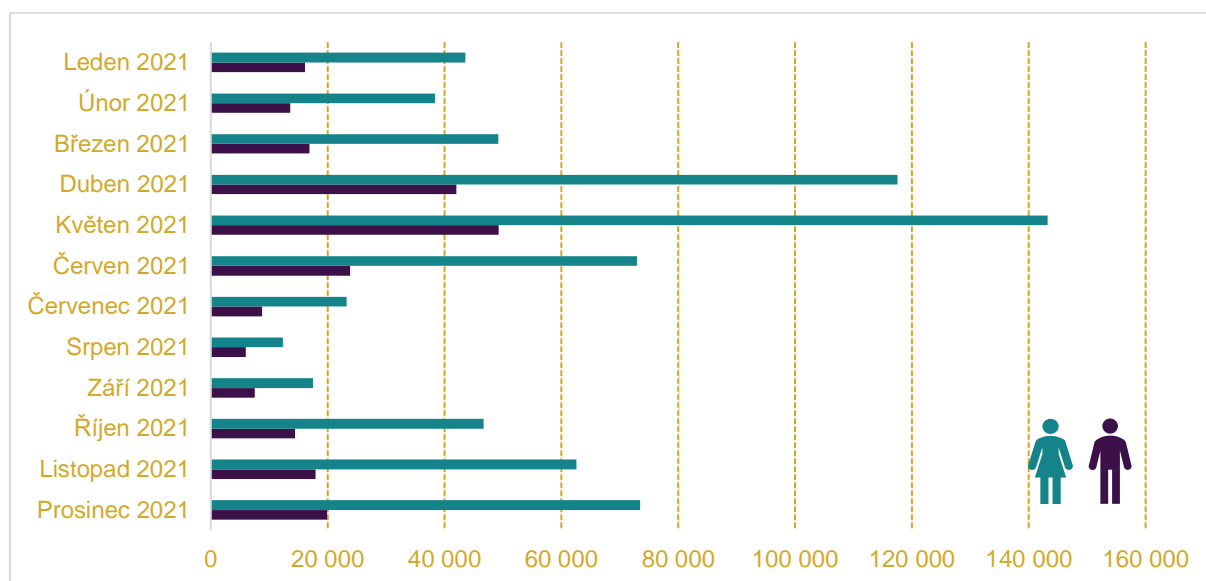
na čerpání dávky. Do českého právního řádu nebyl transponován institut nepřenositelné části rodičovské dovolené, jehož cílem je zapojení mužů do péče o děti. Směrnice WLB stanovuje, že minimální doba, po kterou by měl pečovat druhý rodič, jsou dva měsíce. Přípravy transpozice předmětné části směrnice byly zahájeny na začátku roku 2022.

Nad rámec směrnice WLB došlo v oblasti péče k další legislativní úpravě, a sice k přijetí novely¹⁷ zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, která nabyla účinnosti 28. července 2021. Rodičovský příspěvek by nyní mělo být u některých rodin možné dočerpat i v případě narození dalšího dítěte. Podmínkou jednorázové výplaty částky je, že alespoň jednomu z rodičů lze k datu narození dalšího nejmladšího dítěte v rodině stanovit denní vyměřovací základ, nebo že je alespoň jeden z rodičů k tomuto datu samostatně výdělečně činný.¹⁸

V souvislosti s pandemií onemocnění covid-19 byl na konci roku 2021 přijat zákon č. 520/2021 Sb., o dalších úpravách poskytování ošetřovného, v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii onemocnění covid-19. Zákon upravuje tzv. krizové ošetřovné, na které mají nárok rodiče dětí do 10 let věku v případě, že dojde k uzavření školy či její části v souvislosti se šířením onemocnění covid-19, nebo byla dítěti nařízena karanténa v přímé souvislosti s daným onemocněním.¹⁹ V období od 1. 11. 2021 do 28. 2. 2022 tak měli rodiče nárok na tuto dávku, která byla stanovena ve výši 80 % redukovaného denního vyměřovacího základu za kalendářní den.

Co se týče čerpání dávky ošetřovného, v prvním pololetí roku 2021 bylo nadále čerpání této dávky nad před-pandemickým průměrem a zvláště vysoký počet byl zaznamenán v dubnu a květnu (viz graf č. 5).

Graf 5: Čerpání ošetřovného v roce 2021

Zdroj dat: [ČSSZ](https://www.cssz.cz).

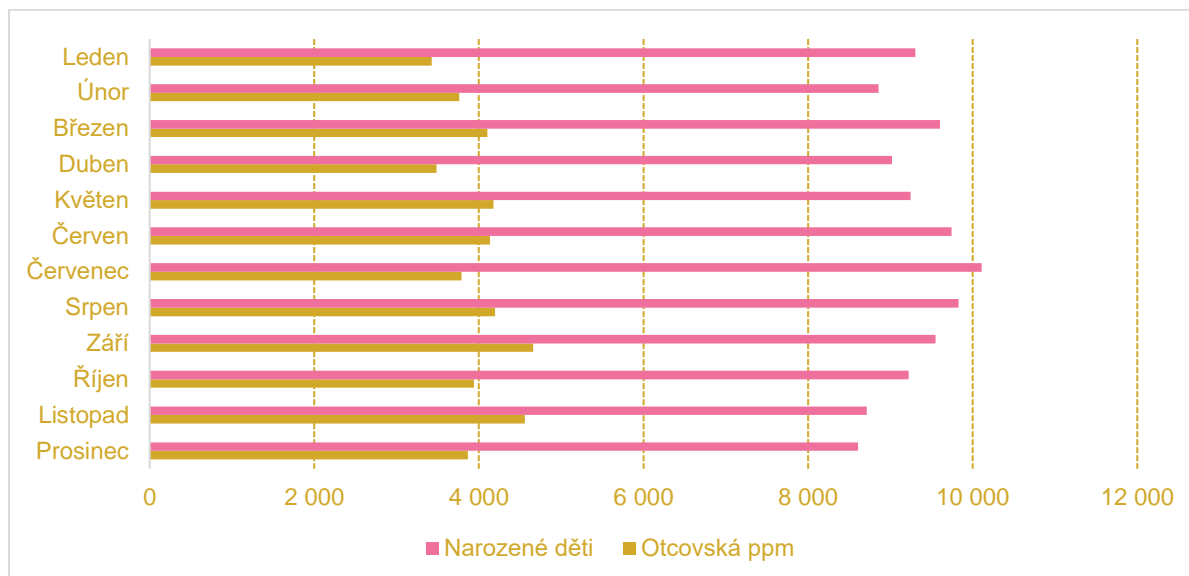
Počet vyplacených dávek otcovské poporodní péče se nadále pohyboval kolem 4 000 za měsíc (viz graf č. 6).

¹⁷ Zákon č. 285/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁸ Blíže viz https://www.uradprace.cz/documents/37855/1991774/TZ_zmeny+SSP_cervenec2021+%282%29.pdf/4eed88a-4903-3c16-7deb-bd04f86ff03d.

¹⁹ Blíže viz <https://www.cssz.cz/web/cz/-/osetrovne-pri-mimoradnych-opatrenich-pri-epidemii-krizove-osetrovne->.

Graf 6: Čerpání otcovské poporodní péče v roce 2021

Zdroj dat: [ČSSZ](#), [ČSÚ](#).

Veřejný ochránce práv se v roce 2021 zabýval otázkou diskriminace státních zaměstnanců a zaměstnankyň na základě rodičovství. Konkrétně se zabýval případy, ve kterých byla zaměstnankyním na mateřské/rodičovské dovolené rušena pracovní místa coby neobsazená.²⁰ Na základě shromážděných podkladů dospěl ombudsman k závěru, že tato praxe, kdy byla na základě systemizace rušena primárně neobsazená místa, byla nepřímo diskriminační. Důvodem tohoto rozhodnutí byl fakt, že jako neobsazená místa se počítala také místa zaměstnanců a zaměstnankyň čerpajících mateřskou a rodičovskou dovolenou. V návaznosti na toto upozornění rozeslal náměstek pro státní službu pokyn služebními úřadům pro přístup k zaměstnancům na mateřské či rodičovské dovolené, jejichž místo úřady v mezidobí zrušily.

2.4. Zařízení péče o děti a předškolního vzdělávání

Zásadní vývoj byl zaznamenán v souvislosti s dětskými skupinami. Dne 1. 10. 2021 nabyl účinnosti zákon č. 329/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Novela přinesla řadu změn, z nichž nejzásadnější se týká financování dětských skupin. Dětské skupiny nově získávají příspěvek na provoz, který je účelově vázaný na nárokový příspěvek.²¹ Příspěvek lze využít na mzdové prostředky, další vzdělávání pečujících osob a další provozní náklady a na výdaje spojené se stravováním dětí starších 1 roku. Financování je navázáno na normativy MŠMT pro jedno dítě v soukromé mateřské škole a školní jídelně. Normativ na dítě mladší tří let byl stanoven na 1,7násobek normativu na dítě v soukromé mateřské škole (v roce 2021 se jedná o částku ve výši 9 637 Kč měsíčně), u starších dětí jde o 1,0násobek normativu (v roce 2021 se jedná o částku ve výši 5 669 Kč měsíčně). Pokud poskytovatel žádá o státní příspěvek, stanovuje novela maximální výši úhrady rodičů u dětí do 3 let (k 31. 8. 2021 se jedná o částku ve výši 4 000 Kč měsíčně).

²⁰ Blíže viz

https://www.ochrance.cz/aktualne/ombudsman_upozornil_na_diskriminaci_statnich_zamestnancu_kvuli_rodicovstvi/#:~:text=2021%20Tiskov%C3%A1%20zpr%C3%A1va-,Ombudsman%20upozornil%20na%20diskriminaci%20st%C3%A1tn%C3%ADch%20zam%C4%9Bstnanc%C5%AF%20kv%C5%AFi%20rodi%C4%8Dovstv%C3%AD,%C3%BA%C5%99ady%20tato%20pracovn%C3%AD%20m%C3%ADsta%20ru%C5%A1ily.

²¹ Blíže viz https://www.mpsv.cz/documents/20142/225508/P%C5%99ehled_zm%C4%9Bn_web_novela.pdf/636fba19-e5ec-184c-9efe-2148dd6f7d07.

Další změny se týkají požadavků na kvalifikaci – od 1. 7. 2022 bude účinná podmínka, dle které je poskytovatel povinen zajistit, aby byla v pracovním týmu zastoupena alespoň jedna osoba s odbornou způsobilostí ve zdravotnické oblasti, nebo s profesní kvalifikací *Chůva pro děti v dětské skupině*. V novém operačním programu OPZ+ lze očekávat podporu neinvestičních výdajů na nově vznikající dětské skupiny s podporou zahájení provozu v období před vznikem nároku na státní příspěvek. V OPZ+ bude na tyto aktivity vyčleněno cca 3,4 mld. Kč. Podpora budování a rekonstrukce kapacit dětských skupin a mikrojeslí bude zajištěna rovněž v rámci Národního plánu obnovy, kde bylo na zvýšení kapacit zařízení péče o děti alokováno 7 mld. Kč.²² Aktuální funguje 1 281 dětských skupin s celkovou kapacitou 16 765 míst.²³ Oproti roku 2020 tedy došlo k nárůstu o 141 dětských skupin, celková kapacita dětských skupin vzrostla o 1 562 míst. V provozu je 98 mikrojeslí, k vývoji oproti roku 2020 nedošlo.²⁴

Ve školním roce 2021/2022 evidovalo MŠMT 5 349 mateřských škol, které navštěvovalo 360 490 dětí.²⁵ Počet zapisovaných dětí činil 169 828 dětí, z nichž 54 473 bylo mladší tří let. Zapsaných dětí pak bylo 105 534, dětí mladších tří let pak evidováno 25 376. Počet zamítnutých žádostí o zápis ke vzdělání činil 44 271, u dětí mladších tří let bylo evidováno 25 209 zamítnutých žádostí. Nejedná se však o celkový počet nepřijatých dětí do MŠ, neboť je možné žádat o přijetí ve více zařízeních/mateřských školách.

V průběhu roku 2021 pokračovala preventivní opatření vlády ČR za účelem omezení šíření pandemie covid-19. K plošnému uzavření mateřských a základních škol došlo v únoru²⁶ a v březnu²⁷, v průběhu dubna²⁸ a května pak začalo docházet k postupným návratům dětí do škol.²⁹ V souvislosti s uzávěrami obdržel Nejvyšší správní soud (dále jako „NSS“) několik návrhů na zrušení ustanovení týkajících se uzavření základních a mateřských škol. NSS se pak zabýval zvláště mimořádnými opatřeními MZd ze dne 12. 4. 2021³⁰ a 19. 4. 2021³¹ a v obou případech konstatoval nezákonnost napadených ustanovení. Rozhodnutí byla vydána v červnu 2021, tedy v době, kdy již tato mimořádná opatření neplatila.³² NSS v rozsudcích poukázal na to, že zákonodárce ve zvláštním pandemickém zákoně určeném přímo pro řešení nynější pandemie upravil pouze omezení výuky nebo jiného provozu vysokých škol, zatímco omezování mateřských, základních a středních škol z něj vynechal.³³ Na podzim 2021 již k plošnému uzavření škol nedošlo.

2.5. Segregace trhu práce

Pandemie covid-19 zvýraznila problém segregace českého trhu práce, kdy byly disproporčně více zasaženy ženy. Feminizovanost se na jednu stranu pojila s nejistotou pracovních míst, tedy v těch sektorech jako jsou pohostinství, služby a cestovní ruch, na stranu druhou se pak pojila s tzv. esenciálními sektory, především péče, kde naopak nadále docházelo k významnému pracovnímu přetížení. Segregovanost trhu práce byla nadále patrná zejména v sektorech, jako je vzdělávání nebo zdravotní a sociální péče.³⁴ Opatření s cílem snížit

²² Blíže viz <https://www.mpsv.cz/zajisteni-udrzitelneho-financovani-zarizeni-pece-o-deti> a <https://www.planobnovy.cz/vzdelavani-a-trh-prace>.

²³ Blíže viz <http://evidence.mpsv.cz/eEDS/index.php>.

²⁴ Blíže viz <https://mikrojesle.mpsv.cz/>.

²⁵ Blíže viz <http://toiler.uiv.cz/roценка/roценка.asp>.

²⁶ Blíže viz <https://apps.odok.cz/attachment/-/download/IHOABYLUNSGM>.

²⁷ Blíže viz <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/zmena-usneseni-0300.pdf>.

²⁸ Blíže viz <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/provoz-skol-0393.pdf>.

²⁹ Blíže viz <https://www.e15.cz/koronahelpdesk-e15/kdy-se-otevrou-skoly-24-kvetna-otevry-vsechny-zakladni-a-stredni-skoly-1367546>.

³⁰ Blíže viz <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/omezeni-skol-0375.pdf>.

³¹ Blíže viz <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/provoz-skol-0393.pdf>.

³² Blíže viz Rozsudek NSS ze dne 2. června 2021, č. j. 10 Ao 2/2021 – 107 a rozsudek NSS ze dne 2. června 2021, č. j. 9 Ao 3/2021 – 41.

³³ Tamtéž a blíže viz <https://advokatnidenik.cz/2021/06/02/nss-vyslovil-nezakonnost-plosneho-uzavreni-materskych-a-zakladnich-skol/>.

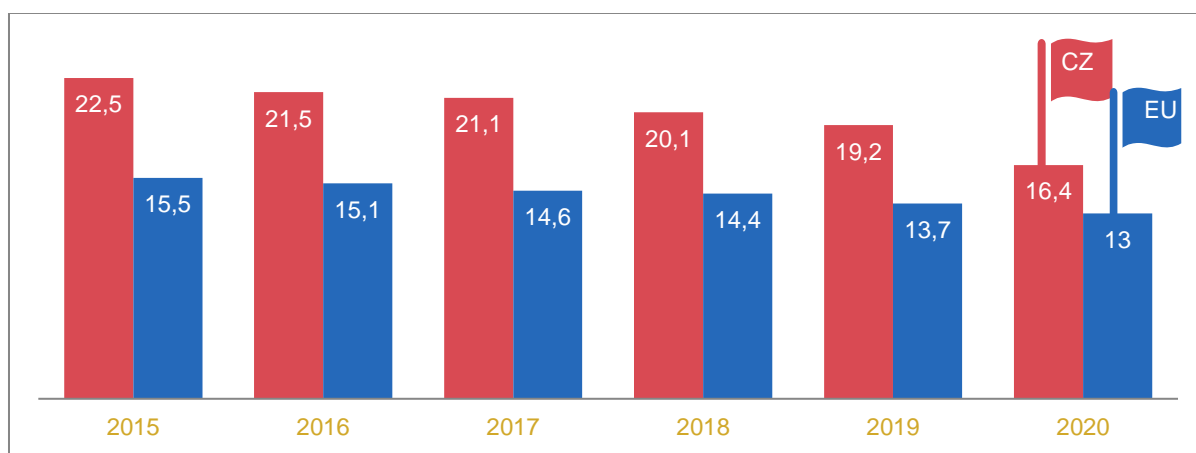
³⁴ Blíže viz graf 4.1 Zaměstnání podle CZ-NACE a věkových skupin v roce 2020 <https://www.czso.cz/documents/10180/142141209/30000221.pdf/6c6dfcee-a1e1-4f73-a6a0-8fba06487154?version=1.11>.

horizontální a vertikální segregaci trhu práce by měla být podpořena v rámci Operačního programu Zaměstnanost plus.³⁵

2.6. Rozdíl v příjmech žen a mužů

V roce 2021 nadále pokračoval pokles rozdílu v průměrných mzdách žen a mužů (tzv. gender pay gap). V roce 2020 činil rozdíl v průměrných výdělích žen a mužů 16,4 % v neprospěch žen (viz graf č. 7).³⁶ Meziročně došlo ke snížení tohoto rozdílu o téměř 3 p. b. a jde tak o největší pokles v zemích EU za dané období a zároveň o nejvýraznější snížení od vzniku České republiky. Odborná veřejnost nadále upozorňuje, že se může jednat o dočasný efekt, způsobený nárazovými odměnami ve zdravotnictví nebo nepřítomností žen na trhu práce z důvodu čerpání dávky ošetřovného.³⁷ Pokračující pokles rozdílu v průměrných mzdách žen a mužů nicméně indikují také předběžná data za rok 2021, dle kterých rozdíl v průměrných mzdách žen a mužů činil 15,2 %.³⁸

Graf 7: Vývoj rozdílu v průměrných mzdách žen a mužů v letech 2015 až 2020

Zdroj dat: [Eurostat](#).

V oblasti rovného odměňování rezonovalo téma transparentnosti. Dne 4. 3. 2021 představila Evropská komise *návrh směrnice Návrh Evropského parlamentu a Rady, kterou se posiluje uplatňování zásady stejné odměny mužů a žen za stejnou nebo rovnocennou práci prostřednictvím transparentnosti odměňování a mechanismů prosazování* (dále jako „návrh směrnice“).³⁹ Návrh směrnice reaguje na přetrvávající rozdíly v odměňování v EU, konkrétně na ty způsobené nedostatečnou transparentností. Navazuje tak na předchozí iniciativy – *Doporučení Komise ze dne 7. března 2014 o posílení zásady rovného odměňování mužů a žen prostřednictvím transparentnosti*⁴⁰ a *Zprávu Komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru o uplatňování doporučení Komise o posílení zásady rovného odměňování mužů a žen prostřednictvím transparentnosti*⁴¹. Návrh směrnice zavádí nástroje, které jsou takřka identické, jako ty obsažené v doporučení a zprávě a rozšiřuje je o oblast opravných prostředků a prosazování. Dne 6. 12. 2021 se po sérii vyjednávání Rada EU pro zaměstnanost (EPSCO) shodla na obecném přístupu k tomuto

³⁵ Blíže viz

https://www.esfcr.cz/documents/21802/11873914/OPZ%2B_verze+schv%C3%A1len%C3%A1+vl%C3%A1dou_srpen_2021.pdf/72756247-5437-4ada-a996-1563985d3e29?t=1633438071017.

³⁶ Blíže viz https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Gender_pay_gap_statistics.

³⁷ Blíže viz https://www.czso.cz/csu/czso/pokud-si-zamestnanci-udrzeli-praci-jejich-mzdy-rostly?fbclid=IwAR0pHcOLZ6nRvWkTV5hrs6AkOsypFQWgJasmY0ZP0lu6H1ngDPT6_BIDyg.

³⁸ Vlastní výpočet, blíže viz datový zdroj https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jspx?_af=vystup-objekt&pvo=MZD09&z=T&f=TABULKA&katalog=30852&str=v265&c=v3-8_RP2021.

³⁹ Blíže viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021PC0093&from=EN>.

⁴⁰ Blíže viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32014H0124>.

⁴¹ Blíže viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52017DC0671>.

návrhu. Mandát Evropského parlamentu byl přijat v dubnu 2022. Návrh směrnice aktuálně vstupuje do další fáze vyjednávání – trialogů mezi Evropským parlamentem, Evropskou komisí a Radou EU.

Návrh směrnice zavádí např. tyto nástroje transparentního odměňování:

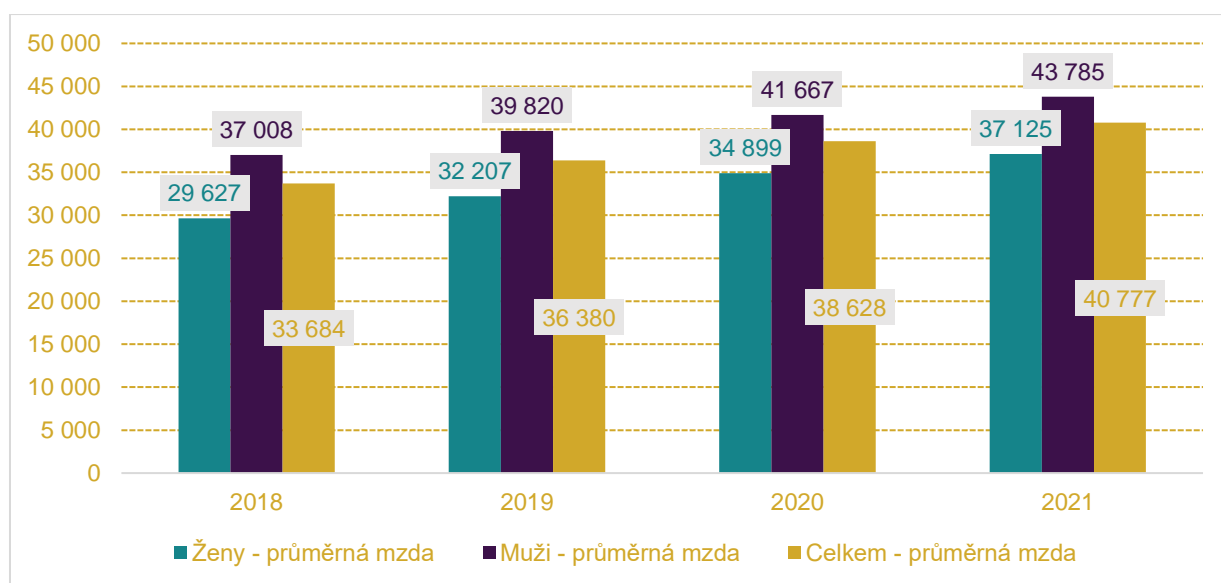
- Právo na informaci o mzdě či platu před nástupem do zaměstnání
- Právo zjistit úroveň odměňování na stejné či srovnatelné pozici, členěnou dle pohlaví
- Každoroční reporting rovného odměňování u zaměstnavatelů nad 250 zaměstnanců.

V oblasti opravných prostředků a prosazování pak návrh směrnice definuje zejména právo na náhradu, přenesení důkazního břemene, promlčecí lhůty nebo sankce. Více informací ke směrnici je uvedeno v kapitole „Vnější vztahy“.

Česká republika návrh směrnice v obecné rovině vítá. K podpoře mzdové transparentnosti se vláda ČR zavázala přijetím Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030, povinnost zavést pravidla pro zajištění transparentnosti odměňování do českého právního řádu vyplývá také z Evropské sociální charty (blíže viz níže) a reaguje na doporučení Veřejného ochránce práv.⁴²

V souvislosti se směrnicí uspořádal Odbor rovnosti žen a mužů konferenci, která se zaměřovala na právní, ekonomické a společenské aspekty transparentního odměňování.⁴³

Graf 8: Vývoj průměrné hrubé měsíční mzdy v letech 2018 až 2021

Zdroj dat: [ČSÚ](#).

Z hlediska práva na stejnou odměnu za stejnou práci je relevantní také rozhodnutí Ústavního soudu, byť se bezprostředně netýká otázky rovnosti žen a mužů. V srpnu 2021 odmítl Ústavní soud ústavní stížnost České pošty v kauze nerovného odměňování v Praze a regionech.⁴⁴ Na základě rozsudku Nejvyššího soudu⁴⁵ měla Česká pošta doplatit svému zaměstnanci z Olomouckého kraje rozdíl ve mzdě, jelikož mu vyplácela o 3 500 Kč méně než

⁴² Blíže viz https://www.ochrance.cz/uploads-import/zpravy_pro_poslaneckou_snemovnu/Vyrocní_zprava_2018.pdf.

⁴³ Blíže viz <https://www.tojerovnost.cz/cs/stejna-prace-stejna-odmena-odbor-rovnosti-zen-a-muzu-usporadal-konferenci-na-tema-transparentnosti-v-odmenovani/>.

⁴⁴ Blíže viz usnesení Ústavního soudu ze dne 31. 8. 2021, sp. zn. I.ÚS 2820/20.

⁴⁵ Blíže viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 7. 2020, sp. zn. 21 Cdo 3955/2018.

zaměstnanci se stejným pracovním zařazením v Praze. Česká pošta v ústavní stížnosti poukázala na skutečnost rozdílných životních nákladů v regionech, které se promítají do výše mzdy. Podobné stanovisko zaslala Ústavnímu soudu také Hospodářská komora, dle které nepřihlížení k regionálním rozdílům ceny práce zasahuje do principů tržního hospodářství. Ústavní soud, v souladu s rozhodnutím Nejvyššího soudu, konstatoval, že zákonná úprava⁴⁶ „stejně mzdy“ za „stejnou práci“ jasně stanoví taxativní seznam kritérií, dle nichž se posuzuje, zda se jedná o stejnou práci, přičemž mezi tato kritéria nepatří socioekonomická úroveň regionu.

2.7. Příjmová chudoba a sociální vyloučení

V průběhu roku 2021 a také na začátku roku 2022 se již začaly naplno projevovat dopady pandemie covid-19, ekonomické, společenské i zdravotní. Pandemie byla jedním z důvodů růstu cen energií⁴⁷, které následně výrazně zrychlily inflaci.⁴⁸ Spotřebitelské ceny se v lednu 2022 zvýšily meziměsíčně o 4,4 %, meziročně se pak jedná o téměř desetiprocentní nárůst. Byť se v roce 2021 snížila míra příjmové chudoby (8,6 %) a míra materiální a sociální deprivace zůstala téměř nezměněná (5,7 %), odborná veřejnost upozorňuje, že šetření zaměřené na životní podmínky je zkrácené.⁴⁹ Zkrácení je pak způsobeno zejména tím, že odměny jsou v ČR nízké a pod zvolenou hranici 60 % mediánu nespádá tak velké množství obyvatel.

Na konzervativnost odhadů ekonomických potíží v tomto ukazateli upozorňuje také šetření „Život během pandemie“, dle kterého nejsou do výzkumu o životních podmínkách (EU SILC) zahrnuti lidé žijící na ubytovnách a azylových domech a také jsou reportovány příjmy před exekuční srážkou.⁵⁰ Šetření „Život během pandemie“ pak upozorňuje, že v souvislosti s energetickou krizí došlo v listopadu 2021 k mírnému nárůstu osob žijících v příjmové chudobě (10 %). Počet domácností, které mají úspory maximálně na měsíc, se pak podle šetření drží na přibližně 18 %. Hůře jsou na tom však rodiny s dětmi do 18 let, kde se v příjmové chudobě nachází zhruba 20 % dotazovaných, mezi nízkopříjmovými bez větších úspor je pak v této skupině kolísavě kolem 17 %. Výraznější projev u domácností s dětmi je ovlivněn tím, že do skupiny spadají ženy samoživitelky, které ztratily značnou část příjmů přechodem na ošetřovné a rovněž rodiče s nestabilními úvazky.

Situaci matek samoživitelek se věnovalo několik studií.⁵¹ Výzkum agentury STEM ve spolupráci s Klubem svobodných matek poukázal v souvislosti s ekonomickým postavením matek samoživitelek na několik znepokojivých trendů.⁵² Největší zhoršení finanční situace reflektovaly osoby s nejnižšími příjmy, respondentky pak pociťovaly větší problémy se splácením dluhů. Situaci pak dotazované řešily nejčastěji úsporami na jídle či na provozu domácnosti. Další studie poukazují, že nejvýrazněji pociťují ekonomické dopady pandemie lidé pracující v nejistých (prekérních) pracích, mezi které lze řadit dohody o pracovní činnosti, dohody o provedení práce či osoby samostatně výdělečně činné, nicméně do těžkostí se dostávali i lidé v poměrně stabilní situaci.⁵³

Co se týče opatření, které by řešily tuto zhoršující se situaci – došlo k úpravě parametrů příspěvku na bydlení, který by měl nově pokrýt také finanční výpadky domácností, které se potýkají s nárůstem cen energií. Na konci roku 2021 byl přijat zákon č. 17/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. Novela obsahuje upravené podmínky pro čerpání příspěvku na bydlení a dále navyšuje

⁴⁶ Ustanovení § 110 zákona č. 262/2006 Sb. Zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁷ Blíže viz <https://zpravy.aktualne.cz/finance/ceny-elektriny/r-df57a6ba228e11ec9106ac1f6b220ee8/v-sl:6c5481a6fce2e6fefa65a37031c99551/>.

⁴⁸ Blíže viz <https://www.czso.cz/csu/czso/inflaci-vyrazne-zrychlily-zejmena-ceny-energi>.

⁴⁹ Blíže viz <https://plus.rozhlas.cz/katerina-smejkalova-eurostat-se-v-posuzovani-chudoby-v-cesku-zase-myli-8605627>.

⁵⁰ Blíže viz <https://zivotbehempandemie.cz/dopad>.

⁵¹ Blíže viz např. <https://www.genderonline.cz/pdfs/gav/2021/02/08.pdf>.

⁵² Blíže viz <https://www.stem.cz/situace-samozivitelu-a-samozivitelek-v-koronavirove-krizi/>.

⁵³ Blíže viz <https://www.pracevobci.cz/upload/studies/25/mapa-zjisteni.pdf>.

měsíční normativní náklady na bydlení pro rok 2022.⁵⁴ Doprovodným opatřením by měla být také informační kampaň, která si klade za cíl motivovat případné příjemce a příjemkyně příspěvku v jeho čerpání. S ohledem na určitou stigmatizaci pobírání podpůrných dávek v českém kontextu jde o pozitivní opatření. Ke dni 10. 2. 2022 si o příspěvek zažádalo bezmála 20 000 domácností.⁵⁵

Další ze skupin, které jsou dlouhodobě ohroženy chudobou, jsou ženy v důchodovém věku. V této oblasti došlo v roce 2021 ke změně, neboť bylo v rámci zákona č. 323/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, schváleno tzv. výchovné, tj. zvýšení starobního důchodu o 500 Kč za každé vychované dítě. Tato částka bude náležet k důchodu tomu rodiči, který pečoval o dítě ve větším rozsahu a bude náležet i k důchodům již vypláceným, a to od ledna 2023.

2.8. Digitalizace trhu práce

V roce 2021 publikoval EIGE studii, která poukázala na fenomén zvaný „gender digital divide“.⁵⁶ Jedná se o jev, kdy mohou být ženy vlivem nižších kompetencí v oblasti IT znevýhodněny na trhu práce. V souvislosti s pandemií bylo téma diskutováno v kontextu možnosti vykonávat práci z domova. Studie upozorňuje, že pro odstranění této nerovnosti je nezbytné nejen zajistit přístup k IT technologiím, ale také zajistit posilování kompetencí v této oblasti.

Zpráva o indexu rovnosti žen a mužů z roku 2020, která se zaměřila na téma digitalizace, pak upozorňuje, že digitální transformace má potenciál narovnat pozici žen na trhu práce, je však stěžejní podporovat jejich upskilling (zvyšování kvalifikace) a reskilling (rekvalifikace).⁵⁷ V této souvislosti lze zmínit také aktuální analýzu EIGE zaměřenou na automatizaci a robotizaci. Ta si všímá jevu, kdy u platformových forem práce dochází ke stírání segregovanosti trhu práce. Zpráva uvádí, že například „domácí práci“ („housework“) vykonává skrz platformy 54 % žen a 46 % mužů a péči o děti zajišťuje 61 % žen a 39 % mužů.⁵⁸ Studie dále upozorňuje, že platformové práce mohou budit zdání flexibility, realita však může být jiná. Úskalí zdánlivé flexibility platformových prací souvisí jednak s prací mimo klasické pracovní hodiny, v noci a během víkendů, ale také s tím, že algoritmy v méně vytížených časech snižují mzdu, čímž nepřímo ovlivňují volbu pracovní doby svých pracujících. Studie EIGE dále upozorňuje, že členské státy by měly zajistit ochranu osob, které takto pracují. Doporučení, které se týká automatizace, pak směřuje k důslednému genderovému mainstreamingu a k zapojení žen do různých procesů tak, aby nedošlo k reprodukci znevýhodnění a zneviditelňování žen.

3. Rozhodování

Významnou událostí v souvislosti s tématem zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích byly v roce 2021 volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Ty přinesly historicky největší zastoupení žen, a to jak mezi kandidujícími, tak i mezi zvolenými – ženy ve volbách získaly ve sněmovně čtvrtinové zastoupení.

K vyššímu zastoupení žen ve sněmovně přispěly významnou měrou preferenční hlasy. Do sněmovny bylo zvoleno o 9 žen více, než kolik by tam zasedlo bez preferenčních hlasů. Ženy letos dostaly o 566 tisíc preferenčních hlasů víc než v minulých volbách,

⁵⁴ Blíže viz https://www.mpsv.cz/documents/20142/2061970/TZ_pomoc_energie_21012022_final.pdf/2c48d60e-7069-f911-ed6b-75e47efd6fed.

⁵⁵ Blíže viz

https://www.mpsv.cz/documents/20142/2786931/TZ_energie_prisp%C4%9Bvek_10_02_2022+%281%29.pdf/5ad91b91-a2e3-a0db-0430-69791173c715.

⁵⁶ Blíže viz <https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-and-socio-economic-impact-covid-19-pandemic>.

⁵⁷ Blíže viz <https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-index-2020-digitalisation-and-future-work>.

⁵⁸ Blíže viz <https://eige.europa.eu/news/robots-and-ride-hailing-women-and-men-face-different-risks-economy-future>.

což představuje nárůst o 87 %. Významný podíl na zvýšení zastoupení žen ve sněmovně měla občanská iniciativa Zakroužkuj ženy, která k udílení preferenčních hlasů ženám napříč politickým spektrem vyzývala.

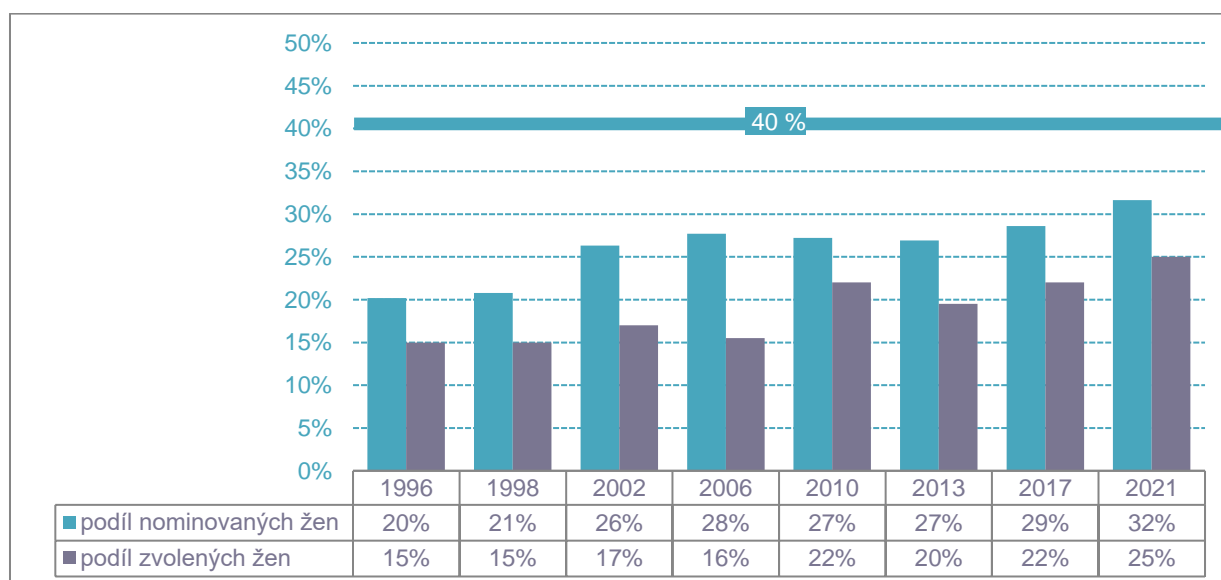
I přes tento úspěch nejsou ženy v rozhodovacích pozicích zastoupeny v odpovídající míře, což i nadále ovlivňuje umístění České republiky v mezinárodních srovnáních a indexech rovnosti žen a mužů. V rámci Gender Equality Index 2021 se Česká republika v kategorii hodnotící rovnost žen a mužů v oblastech rozhodovacích pozic umístila 28,1 body (ze 100 možných) na třetí příčce od konce. V rámci Global Gender Gap Index 2021 skončila Česká republika na 78. místě ze 156 hodnocených zemí, a to mimo jiné v právě návaznosti na nízké zastoupení žen v politice.

3.1. Vyrovnané zastoupení žen a mužů v politice

Podle dat Evropského institutu pro rovnost žen a mužů⁵⁹ tvoří ženy v národních parlamentech států EU průměrně 33 %. Česká republika má 25,5% zastoupení žen v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky (dále jako „Poslanecká sněmovna PČR“) a 14,8% zastoupení v Senátu. Meziparlamentní unie zároveň každý měsíc zveřejňuje a aktualizuje pravidelný žebříček zastoupení žen v parlamentech napříč světem. K prosinci 2021 se Česká republika umístila na 87. místě.⁶⁰

V roce 2021 proběhly volby do Poslanecké sněmovny PČR. Kandidovalo v nich 31,6 % žen, což představuje historicky nejvyšší podíl žen na kandidátních listinách. Podíl zvolených žen se zvýšil o 3 p. b. – z původních 22 % na 25 %.⁶¹ Již na ustavující schůzi Poslanecké sněmovny se mandátu vzdal Radim Holíš (na jeho místo nastoupila poslankyně Margita Balašítková) a podíl žen poslankyň byl tak k 31. prosinci 2021 25,5 %. Graf č. 9 ukazuje podíl žen mezi kandidujícími a zvolenými do Poslanecké sněmovny PČR v letech 1996–2021. Z grafu je patrný postupný nárůst (byť velmi pozvolný) zastoupení žen jak mezi kandidujícími, tak mezi zvolenými. V roce 1996 bylo zvoleno 15 % žen, za posledních 25 let se tak zastoupení žen Poslanecké sněmovně PČR zvýšilo jen o 10 p. b.

Graf 9: Podíl žen mezi kandidujícími a zvolenými do PS PČR v letech 1996 –2021

Zdroj dat: [ČSÚ](#), [Fórum 50 %](#).

⁵⁹ Blíže viz https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs/browse/wmidm/wmidm_pol.

⁶⁰ Blíže viz <https://data.ipu.org/women-ranking?month=12&year=2021>.

⁶¹ Blíže viz https://aa.ecn.cz/img_upload/666f72756d35302d6669313030313139/analyza_snemovna_2021_vysledky.pdf.

Největší podíl žen byl zvolen v Karlovarském kraji (60 %), nejmenší podíl v Olomouckém a Zlínském kraji (8,3 %). Tabulka č. 1 zobrazuje podíl kandidujících žen a zvolených poslankyň podle krajů.

Tabulka 1: Podíl kandidujících žen a zvolených poslankyň do PS PČR podle krajů

	Podíl kandidujících žen	Podíl zvolených žen
Hl. m. Praha	32 %	26,1 %
Středočeský	33,3 %	30,8 %
Jihočeský	30,4 %	15,4 %
Plzeňský	32 %	27,3 %
Karlovarský	33 %	60 %
Ústecký	27,6 %	14,3 %
Liberecký	31,3 %	12,5 %
Královéhradecký	33,6 %	36,4 %
Pardubický	31,5 %	10 %
Vysočina	35,4 %	40 %
Jihomoravský	32,1 %	39,1 %
Olomoucký	31 %	8,3 %
Zlínský	33,9 %	8,3 %
Moravskoslezský	28,3 %	22,7 %

Zdroj dat: [ČSÚ](#), [Fórum 50 %](#).

Největší podíl žen byl zvolen za Pirátskou stranu (50 %), naopak nejnižší podíl žen byl zvolen za ODS (14,7 %). Tabulka č. 2 zobrazuje podíl kandidujících žen a zvolených poslankyň v roce 2021 za jednotlivé politické strany a hnutí.

Tabulka 2: Podíl kandidujících a zvolených žen do PS PČR za jednotlivé politické strany a hnutí

	Podíl kandidujících žen	Počet získaných mandátů	Počet poslankyň	Podíl poslankyň
ANO	27,1 %	72	20	27,8 %
KDU-ČSL	30,1 %	23	4	17,4 %
ODS	21,1 %	34	5	14,7 %
Piráti	31,9 %	4	2	50 %
SPD	26,8 %	20	5	25 %
STAN	24,1 %	33	11	33,3 %
TOP 09	17,3 %	14	3	21,4 %

Zdroj dat: [ČSÚ](#), [Fórum 50 %](#).

Došlo také k poměrně zásadní změně ve vedení Poslanecké sněmovny PČR. Oproti minulému volebnímu období, kdy na pozici předsedy či jednoho z pěti místopředsedů nebyla zastoupena ani jedna žena, jsou v současnosti tři pozice z celkem šesti místopředsedů a místopředsedkyň Poslanecké sněmovny PČR obsazeny ženami. Pozici předsedkyně vykonává také žena.⁶²

⁶² Blíže viz <https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=205>.

Naopak téměř žádná významnější změna nenastala ve vedení orgánů sněmovny. Z celkem 18 výborů Poslanecké sněmovny PČR předsedají ženy čtyřem z nich.⁶³ Ze 14 komisí Poslanecké sněmovny PČR předsedá žena třem z nich.⁶⁴ V předchozím volebním období předsedaly ženy šesti z celkem 18 výborů Poslanecké sněmovny a jedné z 16 komisí Poslanecké sněmovny.

K vyššímu zastoupení žen v Poslanecké sněmovně PČR přispěly mimo jiné preferenční hlasy. Do Poslanecké sněmovny PČR bylo zvoleno o 9 žen více, než kolik by tam zasedlo bez preferenčních hlasů. Ženy letos dostaly o 566 tisíc preferenčních hlasů víc než v minulých volbách (celkem 1 215 951 preferenčních hlasů). To je nárůst o 87 %.⁶⁵ Tématu preferenčních hlasů se věnovala iniciativa Zakroužkuj ženu, která v rámci své předvolební kampaně vyzývala voliče a voličky ke kroužkování žen napříč politickým spektrem.⁶⁶ Tato iniciativa na sociálních sítích také vyvracela mýty a stereotypy spojené s tématem vyrovnaného zastoupení žen a mužů v politice, zároveň skrze ambasadorky a ambasadory z řad známých osobností komunikovala důležitost vyššího zastoupení žen v politice. Iniciativa se zúčastnila i několika akcí organizovaných Odborem rovnosti žen a mužů Úřadu vlády ČR.⁶⁷ Přestože iniciativa fungovala na dobrovolné bázi bez větších finančních zdrojů, oslovila její předvolební kampaň více než milion osob a získala poměrně výrazné mediální ohlasy.⁶⁸

Odbor rovnosti žen a mužů Úřadu vlády ČR v říjnu 2021 zveřejnil volební mapu do Poslanecké sněmovny PČR sdružující informace o zastoupení žen a mužů na kandidátních listinách a zvolených ženách a mužích v jednotlivých krajích, a to nejen ve volbách v roce 2021, ale i letech předchozích. Data lze porovnat u zvolených i kandidujících v ucelené řadě od roku 2002 do roku 2021.⁶⁹

V návaznosti na Plán práce Výboru pro vyrovnané zastoupení žen a mužů v politice a rozhodovacích pozicích na léta 2020–2021⁷⁰ zorganizoval Odbor rovnosti žen a mužů Úřadu vlády ČR 16. září 2021 setkání mládežnických politických frakcí s předsednictvem Výboru pro vyrovnané zastoupení žen a mužů v politice a rozhodovacích pozicích. Akce se zúčastnili zástupci a zástupkyně celkem šesti mládežnických politických frakcí. Další setkání je naplánováno na rok 2022. Cílem setkání je vytvoření platformy pro setkávání mládežnických organizací, zároveň také vytváří prostor pro předávání podnětů Výboru pro vyrovnané zastoupení žen a mužů v politice a rozhodovacích pozicích. Setkání také navazují na specifický cíl obsažený ve Strategii rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030 zaměřený na zvýšení zastoupení mladých lidí (zejména žen) na kandidátních listinách.

V roce 2021 byla zahájena realizace opatření ze Strategie 2021+ spočívajícího v přípravě variantních řešení legislativních opatření k podpoře vyrovnaného zastoupení žen a mužů v politice. V návaznosti na toto opatření byla založena neformální expertní pracovní skupina, která na dvou jednáních diskutovala možnosti zavedení pravidel pro zastoupení žen a mužů na kandidátních listinách.⁷¹ K tématu pravidel pro zastoupení žen a mužů na kandidátních

⁶³ Blíže viz <https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=198>.

⁶⁴ Blíže viz <https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=195>.

⁶⁵ U mužů sice počet hlasů stoupl také, ale jen o 50 %. Blíže viz <https://zakrouzkujzenu.cz/vysledek-voleb-do-poslanecke-snemovny-2022/>.

⁶⁶ Blíže viz <https://zakrouzkujzenu.cz/>.

⁶⁷ Otázce nízkého zastoupení žen v politice se dlouhodobě věnuje nezisková organizace Fórum 50 %. Blíže viz <https://padesatprocent.cz/cz/>.

⁶⁸ Blíže viz například <https://www.dtv.cz/video/zakrouzkuj-zenu-chceme-vice-zen-v-politice-chybi-zensky-pohled-snizila-by-se-i-korupce-rika-nejedlova> nebo <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/chceme-vice-zen-ve-snemovne-spolocnosti-to-prospeje-tvrdi-zakrouzkuj-zenu-40373304>.

⁶⁹ Blíže viz <https://www.tojrovnost.cz/cs/volebni-mapa-do-poslanecke-snemovny-pcr/>.

⁷⁰ Blíže viz http://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/vyrovnane-zastoupeni-v-politice-a-rozhodovani/Plan-prace-Vyboru-pro-vyrovnane-zastoupeni-zen-a-muzu-v-politice-a-rozhodovacich-pozicich-na-leta-2020---2021_1.pdf.

⁷¹ Vznik pracovní skupiny je jedním z kritérií splnění u opatření č. 2.2.3 v kapitole Rozhodování ve Strategii 2021+. Jedná se o neformální pracovní skupinou svolanou za účelem naplnění předmětného opatření Strategie 2021+. Vedle Ministerstva vnitra

listinách byl Odborem rovnosti žen a mužů a velvyslanectvím Chilské republiky v září 2021 zorganizován seminář „Zkušenosti Chile s kvótami na zastoupení žen a mužů na kandidátních listinách“. Cílem semináře bylo získat informace o procesu zavedení kvót na zastoupení žen a mužů na kandidátních listinách v Chile a o jeho dopadech na zastoupení žen v politice. Novela volebních zákonů obsahujících kvóty byla v Chile přijata v roce 2015 a přinesla zvýšení zastoupení žen v obou komorách Národního kongresu Chile (z 16 % na 36 % v dolní komoře a ze 17 % na 24 % v horní komoře)⁷². Chile zároveň přijalo další doprovodná opatření k podpoře vyššího zastoupení žen v politice, včetně finanční podpory politických stran, za které byly do Národního kongresu zvoleny ženy či mentoringových programů.

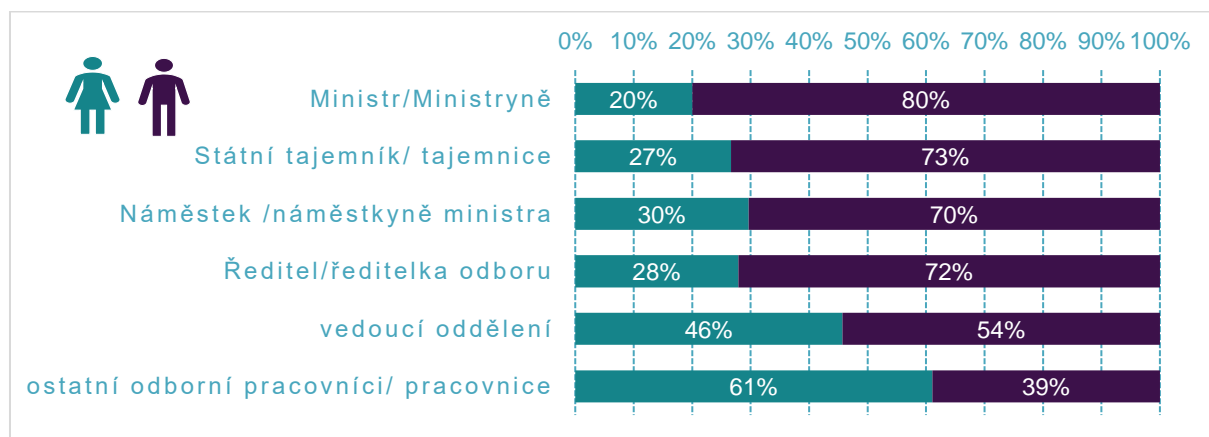
3.2. Vyrovnané zastoupení žen a mužů ve veřejné sféře a dalších institucích veřejného zájmu

V návaznosti na volby do Poslanecké sněmovny PČR došlo ke změnám také ve složení vlády ČR. Přestože se počet vládních křesel zvýšil na 18, zasedaly ke konci roku 2021 ve vládě ČR pouze tři ženy – ministryně obrany (Jana Černochová), ministryně životního prostředí (Anna Hubáčková) a ministryně pro vědu, výzkum a inovace (Helena Langšádlová). V předchozí vládě zasedaly čtyři ženy (ministryně financí, ministryně práce a sociálních věcí, ministryně spravedlnosti, ministryně pro místní rozvoj).

Na pozici státních tajemníků a tajemnic bylo k prosinci 2021 zastoupení žen 27 % (4 ženy). Ve srovnání s rokem 2018, kdy pozici státní tajemnice zastávala pouze jedna žena, se jedná o poměrně výrazný posun (v roce 2020 zastávaly pozici také čtyři ženy).

Zatímco na pozici náměstkyně se oproti roku 2020 zastoupení žen snížilo o 3 p. b. na 30 %, k mírnému zvýšení zastoupení žen došlo na pozici ředitele/ředitelky (28 % oproti 26 % v roce 2020) a vedoucí oddělení (46 % oproti 42 % v roce 2020). Bližší zastoupení na všech řídicích pozicích ve veřejné sféře a dalších institucích veřejného zájmu viz graf č. 10.

Graf 10: Zastoupení žen a mužů ve státní správě (ministerstva a ÚV ČR)

Zdroj dat: ÚV ČR (k 31. 12. 2021).

V oblasti justice nedošlo v roce 2021 k výraznějším změnám. I nadále převažuje počet soudců⁷³ nad počty soudkyň, avšak na vyšších stupních soudní soustavy jsou ženy zastoupeny nepoměrně méně. Z celkového počtu 14 soudců a soudkyň Ústavního soudu

(Odbor voleb, jakožto spolugestora daného opatření) bylo v pracovní skupině zastoupeno několik osob ze strany členek a členů Výboru pro vyrovnané zastoupení žen a mužů v politice a rozhodovacích pozicích a dalších expertek a expertů na dané téma.

⁷² Srovnání výsledků voleb v roce 2013 a 2021. Bližší viz <https://www.idea.int/data-tools/data/gender-quotas/country-view/79/35>.

⁷³ K 1. lednu 2020 byl podíl žen na pozici soudkyň 60 %. Bližší viz

<https://www.czso.cz/documents/10180/142141209/3000022107.pdf/64e2a824-15dd-4f17-a11e-0437068351a6?version=1.3>.

je pouze jedna soudkyně.⁷⁴ Ústavní soud je aktuálně v neúplném složení (v prosinci 2021 se vzdala funkce soudkyně Kateřina Šimáčková, která byla v září 2021 zvolena soudkyní Evropského soudu pro lidská práva). Ve vedení Nejvyššího soudu není zastoupena žádná žena a mezi soudci a soudkyněmi Nejvyššího soudu tvoří ženy necelých 17 %.⁷⁵ V rámci Nejvyššího správního soudu jsou ženy⁷⁶ na pozici soudkyň zastoupeny ve 35,5 %. Na pozici předsedy Nejvyššího správního soudu je muž, pozici místopředsedkyně zastává žena.

Téma zastoupení žen ve vedení soudů nicméně postupně začíná získávat mediální pozornost. Například v souvislosti s již zmíněným odchodem ústavní soudkyně Kateřiny Šimáčkové uvedla nejen Šimáčková⁷⁷, ale i předseda Ústavního soudu Pavel Rychetský⁷⁸, že pokládají za důležité, aby byla nahrazena ženou.

Nízkému zastoupení žen ve vedení soudů se věnuje také Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030, která ukládá Ministerstvu spravedlnosti zpracování analýzy včetně nadefinování specifických příčin nízkého zastoupení žen ve vedoucích pozicích v rámci soudnictví a navržení jejich řešení.

K žádné změně nedošlo v rámci zahraničně politických pozic – celkově bylo k srpnu 2021 na pozici velvyslankyně zastoupeno 18 % žen,⁷⁹ tedy stejně jako v předchozím roce.

Téměř beze změny je i oblast veřejnoprávních médií. Ve vedení a v radě Českého rozhlasu tvořily ženy k říjnu 2021 jen necelých 6 % (stejně jako v roce 2020). V České televizi došlo k mírnému navýšení – ve vedení a radě měly ženy zastoupení necelých 10 % (v roce 2020 byly zastoupeny v necelých 7 %). V České tiskové kanceláři byly ženy ve vedení a radě zastoupeny ve 24 %, opět stejně jako v roce předchozím.⁸⁰

Ve vedení Českomoravské konfederace odborových svazů, největší odborové konfederaci v ČR, je zastoupena jedna ženy a dva muži.⁸¹

V červnu 2021 přijala Rada vlády pro rovnost žen a mužů v návaznosti na podnět Výboru pro vyrovnání zastoupení žen a mužů v politice a rozhodovacích pozicích doporučení k podpoře vyrovnání zastoupení žen a mužů v pracovních a poradních orgánech vlády ČR. Doporučení reaguje na dlouhodobě nízké zastoupení žen v pracovních a poradních orgánech vlády a doporučuje novelizaci statutů pracovních a poradních orgánů vlády ČR tak, aby obsahovaly ustanovení na podporu vyrovnání zastoupení žen a mužů. Materiál byl v srpnu 2021 zaslán do mezirezortního připomínkového řízení. Z důvodu rozporu s Odborem vládní legislativy ÚV (který namítal, že Legislativní rada vlády je výsostně odborným poradním orgánem vlády pro její legislativní činnost a měla by tedy být tvořena zejména s ohledem na co nejvyšší míru odbornosti jejích členů) a z důvodu změny vlády však zatím nebyl na jednání vlády ČR zařazen.

⁷⁴ Blíže viz <https://www.usoud.cz/soucasni-funkcionari-a-soudci>.

⁷⁵ Blíže viz

https://www.nsoud.cz/judikatura/ns_web.nsf/galeriesoudcu?Open&area=O%20Nejvy%C5%A1%C5%A1%C3%ADm%20soudu&grp=Galerie%20soudc%C5%AF&lng=

⁷⁶ Mimo soudkyně a soudce, kteří jsou dočasně zproštěni výkonu funkce soudkyně či soudce u Nejvyššího správního soudu.

Blíže viz <http://www.nssoud.cz/soudci>.

⁷⁷ Blíže viz <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3411596-nesouhlasit-je-nutne-racionalne-katerina-simackova-opousti-ustavni-soud-nahrazena>.

⁷⁸ Blíže viz <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/us-zvladne-podle-rychetskeho-docasne-praci-v-oslabeni/2150549>.

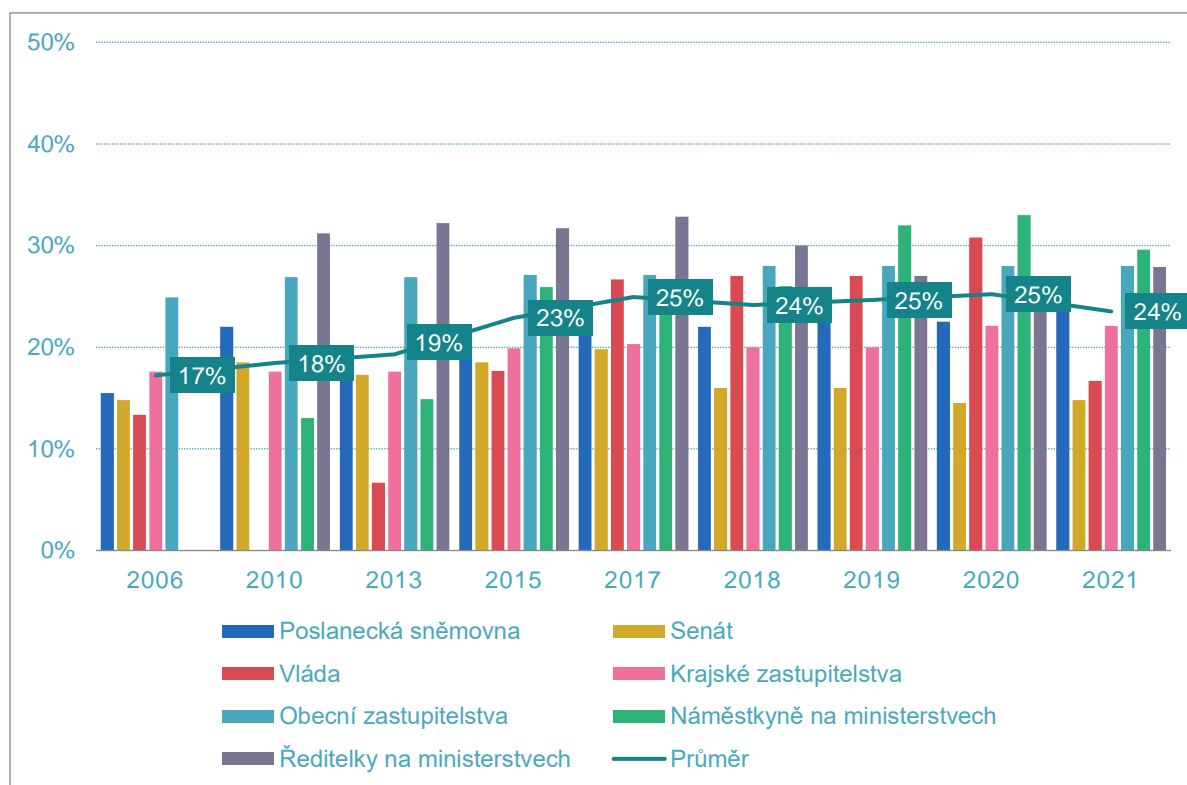
⁷⁹ Blíže viz <https://www.amo.cz/cs/agenda-pro-ceskou-zahranicni-politiku/velvyslanci-a-velvyslankyne-ceske-republiky-2021-infografika/>.

⁸⁰ Blíže viz <https://www.czso.cz/documents/10180/142141209/3000022107.pdf/64e2a824-15dd-4f17-a11e-0437068351a6?version=1.3>.

⁸¹ Blíže viz <https://www.cmkos.cz/cs/obsah/293/cmkos/13211>.

Zatímco průměrné zastoupení žen v představenstvech centrálních bank v EU je 25 %, ⁸² v České republice není v bankovní radě České národní banky zastoupena ani jedna žena. ⁸³

Graf 11: Zastoupení žen ve vybraných rozhodovacích pozicích

Zdroj dat: ČSÚ, ÚV ČR.

3.3. Vyrovnané zastoupení žen a mužů ve vedení obchodních společností

Zastoupení žen ve vedení obchodních společností je v České republice i nadále pod průměrem EU. V rámci Indexu rovnosti žen a mužů za rok 2021 se Česká republika v oblasti ekonomického rozhodování (zastoupení žen ve vedení obchodních společností) umístila dokonce na posledním místě. ⁸⁴ Zatímco v EU je průměrné zastoupení žen v členstvu dozorčích rad nebo představenstev největších veřejně obchodovatelných společností 30 %, v České republice je to o 12 p. b. méně. Předsedkyně představenstev a dozorčích rad veřejných firem – firem s vlastnickým podílem státu, krajů a obcí – je dokonce jen 10,3 % ⁸⁵.

V lednu 2022 aktualizoval Odbor rovnosti žen a mužů rozbor zastoupení žen a mužů ve vedení obchodních společností s majetkovou účastí státu na základě údajů jednotlivých ministerstev. Oproti roku 2018 nedošlo v dozorčích radách a představenstvech k žádným větším změnám. V celkem 65 těchto obchodních společnostech je zastoupeno na úrovni dozorčích rad a představenstev 520 osob, z toho 83 žen (16 %). Zastoupení žen v dozorčích radách je 20 %, zastoupení žen v představenstvech jen 8 %. V roce 2018 bylo zastoupení žen v dozorčích radách 17 %, v představenstvech 10 %.

⁸² Blíže viz <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2021/domain/power/CZ>.

⁸³ Blíže viz https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/bankovni-rada/clenove-bankovni-rady/.

⁸⁴ Blíže viz <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2021/domain/power/CZ>.

⁸⁵ Blíže viz Genderová mapa, dostupná z: <http://www.genderovamapa.cz/>. Genderová mapa nevládní organizace Otevřená společnost zobrazuje aktuální zastoupení žen v dozorčích radách a představenstvech společností ve veřejném vlastnictví.

Odbor rovnosti žen a mužů Úřadu vlády ČR provedl vyhodnocení naplňování povinnosti relevantních emitentů uvádět ve výročních zprávách popis uplatňování politiky rozmanitosti.⁸⁶ Z celkového počtu 26 společností, na které se povinnost vztahuje, uvedlo ve výročních zprávách za rok 2020 pouze 7 z nich, že politiku rozmanitosti uplatňuje (12 společností uvedlo, že politiku rozmanitosti neuplatňuje a u 7 společností nebyly informace dohledány/zveřejněny). Jednalo se o již druhé vyhodnocení dané povinnosti, v rámci minulého vyhodnocení provedeného na základě výročních zpráv za rok 2018 uvedly 4 společnosti, že politiku rozmanitosti uplatňují (17 společností uvedlo, že politiku rozmanitosti neuplatňuje a u 6 společností nebyly informace dohledány/zveřejněny).

V roce 2020 zveřejnil Evropský výbor pro sociální práva rozhodnutí, ve kterém konstatoval, že Česko porušuje Evropskou sociální chartu z důvodu nepřijetí funkčních opatření na podporu vyváženého zastoupení žen v rozhodovacích orgánech soukromých společností.⁸⁷ Závěry rozhodnutí byly reflektovány v obsahu Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030, která obsahuje několik opatření zaměřených na zvýšení zastoupení žen ve statutárních orgánech a ve vyšším vedení obchodních společností.⁸⁸ V uplynulém roce byla zahájena diskuze k implementaci daných opatření. Dne 24. června 2021 proběhlo jednání Výboru pro vyrovnané zastoupení žen a mužů v politice a rozhodovacích pozicích zaměřené mimo jiné na podporu vyrovnaného zastoupení žen a mužů ve statutárních orgánech a ve vyšším vedení obchodních společností, kterého se zúčastnili zástupci a zástupkyně Ministerstva spravedlnosti. V roce 2022 bude ustavena pracovní skupina, která se bude dané problematice věnovat.

V roce 2021 se uskutečnil 18. ročník soutěže Top odpovědná firma⁸⁹ mapující české prostředí udržitelného a odpovědného podnikání. Jednou z hodnocených kategorií byla již tradičně oblast diverzity, zároveň byla v daném roce vyhlášena také speciální kategorie TOP Odpovědná firma vstřícná k ženám. Soutěž organizuje platforma Byznys pro společnost.⁹⁰ Odbor rovnosti žen a mužů Úřadu vlády ČR se pravidelně podílí na vyhodnocení oblasti diverzity.

4. Bezpečí

V uplynulém roce byl evidován dosud nejnižší počet vykázaní ze společného obydlí – 958 osob. Klesl také počet trestných činů týrání osoby žijící ve společném obydlí. Naopak, prudký nárůst policie zaznamenala u trestných činů znásilnění – v minulém roce jich evidovala 773, což představuje nárůst o 134 nahlášených případů oproti roku 2020. V této souvislosti je nicméně potřeba připomenout, že administrativní statistiky o počtech případů jednotlivých forem genderově podmíněného násilí zachycují jen malou část skutečného výskytu tohoto násilí z důvodu vysoké míry latence. Jakákoli interpretace těchto statistických dat je proto složitá, neboť nemusí nutně vypovídat o růstu či poklesu násilí, ale o růstu či poklesu ochoty osob ohrožených jednotlivé případy násilí policii hlásit. Tato administrativní data je také důležité interpretovat v kontextu pandemie covid-19, jejího vlivu na volný pohyb osob a dalších souvisejících dopadů. Jak se ukázalo v předešlém roce, omezující preventivní opatření proti šíření covid-19 zvyšují riziko násilí v intimních vztazích a současně omezují možnosti obětí násilí nahlásit a řešit.

⁸⁶ Jedná se o povinnost uvedenou v § 118 odst. 4 písm. l) zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, tedy povinnost relevantních emitentů uvádět ve výročních zprávách popis uplatňování politiky rozmanitosti, včetně identifikace dobré praxe v oblasti politiky rozmanitosti, a to s ohledem například na kritéria věku, pohlaví či vzdělání.

⁸⁷ Blíže viz

[https://hudoc.esc.coe.int/fre/#{!%22sort%22:\[%22ESCPublicationDate%20Descending%22\],\[%22ESCDcIdentifier%22:\[%22cc-128-2016-dmerits-en%22\]}](https://hudoc.esc.coe.int/fre/#{!%22sort%22:[%22ESCPublicationDate%20Descending%22],[%22ESCDcIdentifier%22:[%22cc-128-2016-dmerits-en%22]}).

⁸⁸ Konkrétně se jedná o opatření č. 1.5.1 až 1.5.5 v kapitole Rozhodování.

⁸⁹ Blíže viz <https://www.odpovednefirmy.cz/cena-top/vysledky.html>.

⁹⁰ Blíže viz <https://byznysprospolecnost.cz/>.

V roce 2021 byla schválena novela zákona o obětech trestných činů. Novela přináší rozšíření definice zvláště zranitelné oběti o oběti znásilnění, týrání svěřené osoby a týrání osoby žijící ve společném obydlí, tedy o oběti trestných činů souvisejících s domácím a sexuální násilím. Orgány činné v trestním řízení tak budou automaticky muset přistupovat k těmto obětem citlivěji. Zákon například stanoví právo na volbu pohlaví osoby, kterou má být obětí vyslechnuta nebo právo na zabránění jakéhokoli kontaktu pachatelem během soudního řízení. Dostupnější se pro oběti stane také právní pomoc poskytovaná zmocněncem bezplatně.

Během uplynulého roku v médiích i veřejném prostoru rezonovaly některé významné kauzy sexuálního obtěžování a sexuálního násilí. V této souvislosti došlo k obnovení celospolečenské diskuse o potřebě revize a redefinice trestného činu znásilnění. Na potřebnost redefinice tohoto trestného činu tak, aby obsahoval absenci souhlasu, dlouhodobě upozorňují některé organizace zabývající se ochranou lidských práv či poskytující pomoc obětem domácího a sexuálního násilí.⁹¹ Po ustavení poslanecké sněmovny po říjnových volbách byl zřízen také Podvýbor pro problematiku domácího a sexuálního násilí při Ústavně-právním výboru, který by se měl touto otázkou dále blíže zabývat. Příprava ratifikace Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí (dále jako „Istanbulská úmluva“) v minulém roce nepokračovala, neboť byl návrh její ratifikace odložen k projednání novou vládou. Ministerstvo spravedlnosti na začátku roku 2022 požádalo o odklad termínu pro projednání návrhu ratifikace Istanbulské úmluvy na únor 2023 z důvodu zajištění dostatečného prostoru pro politickou diskusi.

4.1. Výskyt domácího a genderově podmíněného násilí

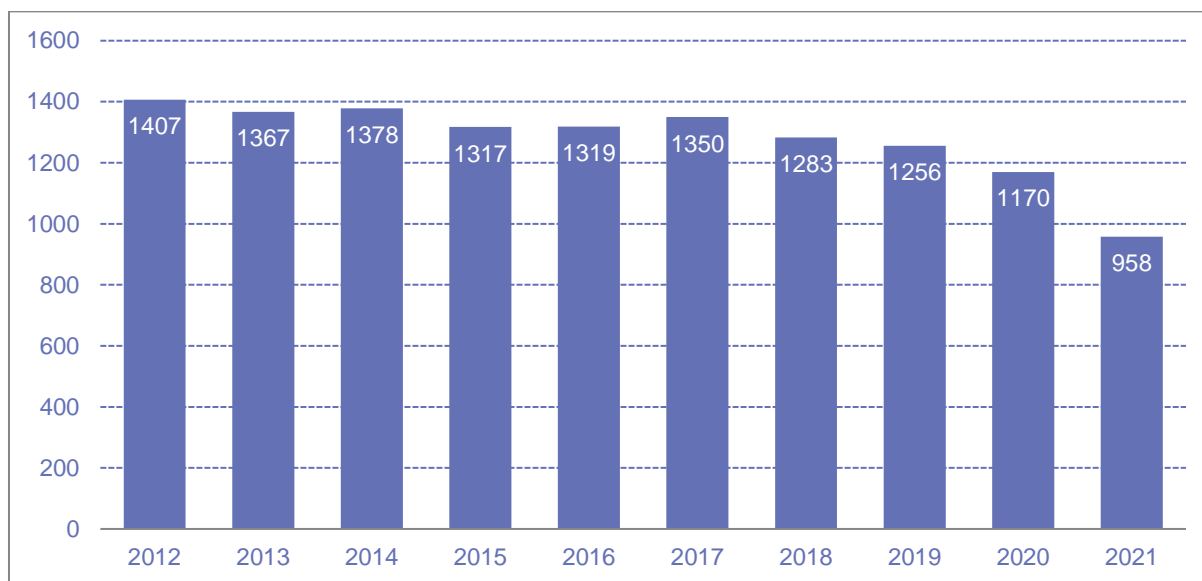
Níže jsou uvedena některá statistická data, která jsou sledována orgány státní správy v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí. Tato data je nezbytné interpretovat v kontextu odborných studií akademických pracovišť a statistických dat shromažďovaných přímo v terénu ze strany NNO a poskytovatelů sociálních služeb.

V roce 2021 činil celkový počet vykázaní 958, což představuje pokles o 212 případů vykázaní oproti předchozímu roku. Zatímco se počet vykázaní po pěti letech od zavedení tohoto institutu ustálil přibližně mezi 1250 a 1350 vykázaními ročně, v roce 2021 sledujeme stejně jako v roce předešlém zatím nejprudší pokles počtu vykázaní od roku 2012 (viz graf č. 12).

---

⁹¹ Viz např. Profem: <https://www.profem.cz/cs/vydali-jsme/publikace/a/jen-ano-je-ano> či Amnesty International: <https://www.amnesty.cz/pripad/ceska-republika-zmena-pravni-definice-znasilneni>.

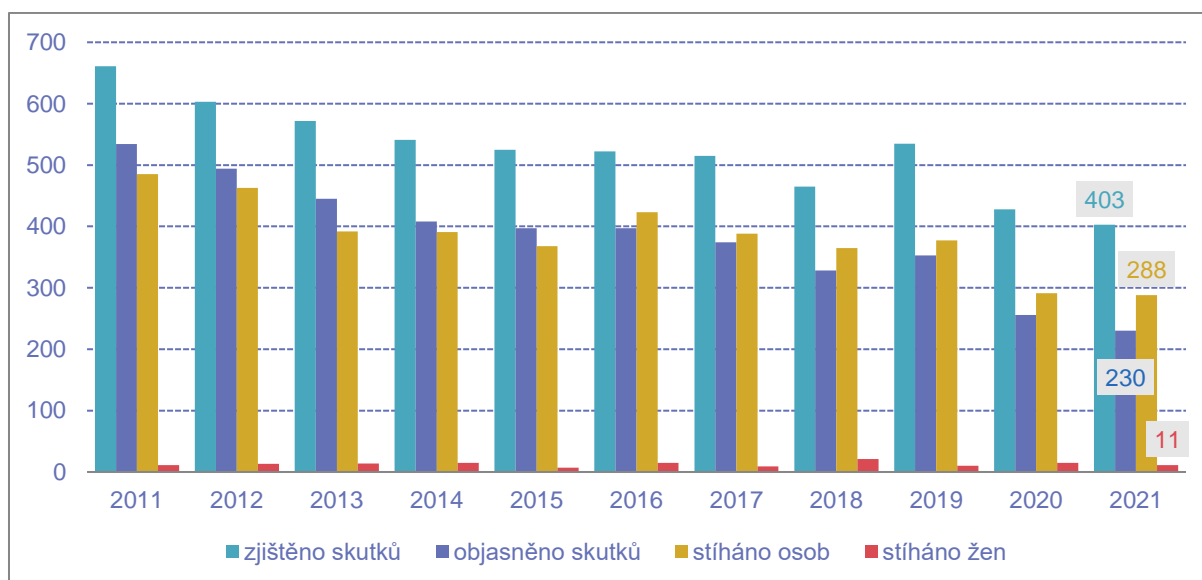
Graf 12: Počet vykázaných osob dle údajů Asociace pracovníků intervenčních center ČR v letech 2012–2021

Zdroj dat: [Asociace pracovníků intervenčních center ČR](#).⁹²

V roce 2021 bylo zjištěno celkem 403 případů trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí. Oproti předchozímu roku došlo k poklesu o 25 případů. Po nejprudším poklesu počtu evidovaných případů tohoto trestného činu za posledních 10 let zaznamenaném v předchozím roce následoval pokles mírnější (viz graf č. 13). Objasněnost tohoto trestného činu dosahovala 57,1 %, což představuje pokles o 2,7 p. b. oproti roku předchozímu. Pandemie onemocnění covid-19 a související omezující opatření se tedy projevila jak ve snížení míry vykazování násilných osob ze společného obydlí (viz výše), tak na snížení počtu trestných činů týrání řešených Policií ČR. Příčiny těchto poklesů však vyžadují hlubší samostatnou analýzu.

Graf 13: Počet trestných činů týrání osoby žijící ve společném obydlí 2012–2021

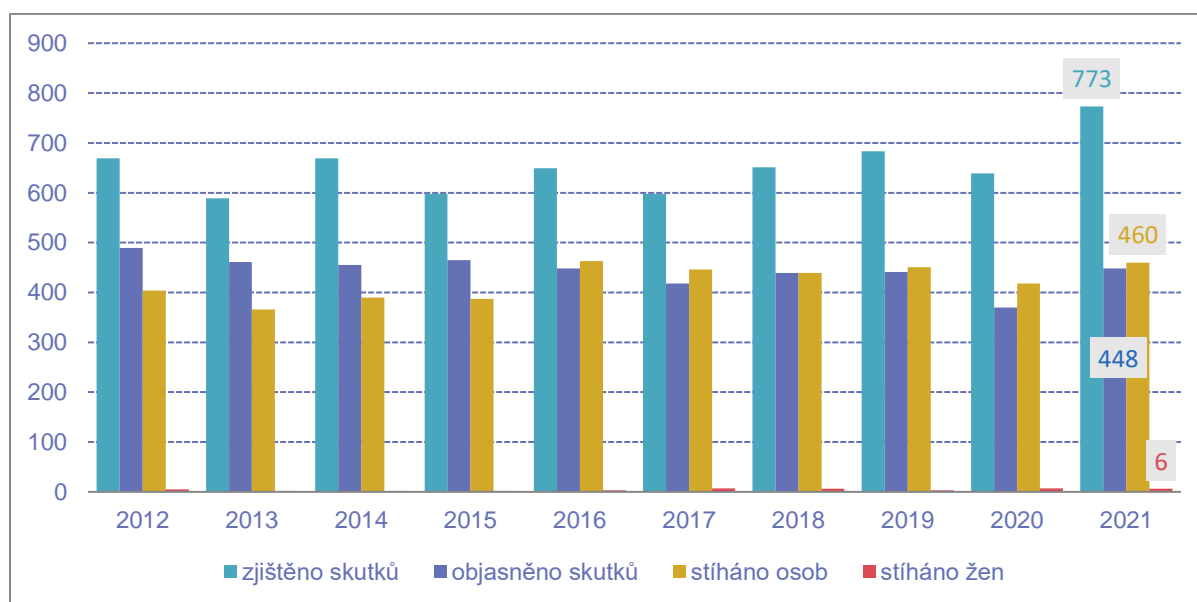

Zdroj dat: [Policie ČR](#).

⁹² Statistické výstupy jsou zpracovávány na základě dat intervenčních center v České republice (§ 60 a), zák. č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Statistická data poskytla Asociace pracovníků intervenčních center ČR, z.s. Blíže viz http://www.domaci-nasili.cz/?page_id=255.

Počet zjištěných trestných činů znásilnění v roce 2021 vzrostl z 639 na 773, což představuje nárůst o 134 nahlášených případů a celkově nejprudší nárůst za posledních 13 let. Míra objasněnosti u ohlášeného znásilnění činila v loňském roce 57,96 % (viz graf č. 14). Pandemie covid-19 a související omezující opatření se tedy projevila v prudkém nárůstu trestných činů znásilnění řešených Policií ČR. Jedním z možných vysvětlení je reálný úbytek příležitostí pro páčání této trestné činnosti při nejtvrdějších omezujících opatřeních pohybu osob souvisejících s pandemií covid-19 a jejich prudký nárůst po skončení omezujících opatření během roku 2021, případně opožděným ohlašováním tohoto trestného činu z důvodu omezujících opatření či možného přesvědčení o zahlcenosti policie během pandemie. Příčiny tohoto nárůstu však vyžadují hlubší samostatnou analýzu.

Graf 14: Počet trestných činů znásilnění 2012–2021

Zdroj dat: [Policie ČR](https://www.policie.cz).

Reprezentativní výzkum agentury MindBridge Consulting pro organizaci proFem realizovaný v uplynulém roce ukázal, že alespoň jednu z forem sexuálního násilí a/nebo obtěžování zažilo 54 % dotazovaných žen. Každá třetí žena přitom zažila během svého života více než jednu formu sexuálního násilí nebo obtěžování. Téměř každá desátá žena byla během svého života znásilněna (9,2 %). To je v přepočtu asi 409 172 žen.⁹³ Nejčastějšími formami násilí jsou verbální sexuální obtěžování a osahávání (33 % žen) a hlazení a doteky proti vůli oběti (31 % žen). Zkušenost s obdržením nevyžádaných videí či fotografií se sexualizovaným obsahem má 17 % žen, zkušenost s nevyžádaným líbáním nebo líbáním proti své vůli má pak 12 % žen. Muži oproti ženám zažívají v průměru nižší počet forem násilí a mají s ním výrazně nižší zkušenosti.⁹⁴

ÚV ČR v roce 2021 publikoval výsledky sociologického průzkumu „Výskyt sexuálního obtěžování ve veřejné dopravě“. Ze zjištění výzkumu vyplývá, že sexuální obtěžování ve veřejné dopravě zažila každá třetí žena a každý desátý muž v ČR. Při cestování veřejnou dopravou se necítí bezpečně před projevy sexuálního obtěžování 18 % osob. V době pandemie deklarovalo pocity ohrožení o něco méně respondentů (14 %). Větší míru obav uvádějí ženy (24 vs. 10 % mužů) a mladí lidé. V roli oběti sexuálního obtěžování při cestování veřejnou dopravou se ocitl každý čtvrtý dotázaný, čtvrtina osob zná někoho ve svém okolí, kdo se setkal se sexuálním obtěžováním ve veřejné dopravě a stejně tak čtvrtina osob byla svědkem takové události. S nevíтанými pokusy o hlazení, líbání či fyzické sblížení se setkalo

⁹³ Propočtení dle posledních dostupných dat ČSÚ k dané věkové struktuře a pohlaví (k 1. 1. 2020), viz <https://www.czso.cz/csu/czso/vekove-slozeni-obyvatelstva-2020>.

⁹⁴ Blíže viz <https://www.profem.cz/cs/vydali-jisme/vyzkumy/a/sexualni-nasilni-a-sexualni-obtezovani-reprezentativni-vyzkum-2021>.

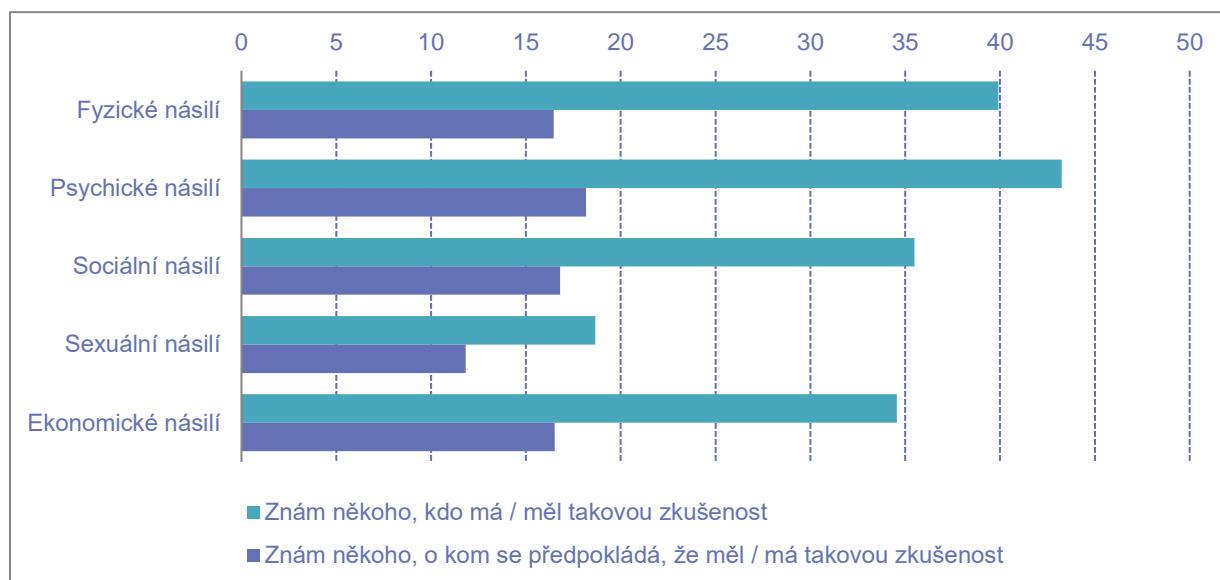
20 % cestujících, s veřejným sebeukájením v dopravě 19 % cestujících, 8 % cestujících bylo donuceno k ukojení rukou nebo jinou částí těla a 6 % cestujících bylo donuceno násilím k sexu či se setkala s pokusem o sexuální styk nátlakem. Výzkum zjišťoval i to, co by dle cestujících zvýšilo pocit bezpečí. Nejvíce z nich by preferovalo nouzová tlačítka (66 %), větší zapojení policie (54 %) a školení řidičů a řidiček a průvodčích zaměřené na schopnost reagovat na případy sexuálního obtěžování (48 %).⁹⁵

4.2. Postoje veřejnosti k domácímu a genderově podmíněnému násilí

Veřejné mínění a stereotypy pojící se k domácímu násilí se výzkumem rozhodla zmapovat společnost IKEA ve spolupráci s Univerzitou Karlovou a Koalicí NeNa. Výzkum realizovala agentura Kantar Hoffman metodou CAWI na reprezentativním vzorku české dospělé populace (1 500 respondentů). Více než čtvrtina respondentů (26 %) se domnívá, že oběť si může za násilí alespoň částečně sama. Názory žen a mužů se u této otázky liší. Zatímco muži s tímto tvrzením souhlasí z 37 %, ženy pouze z 15 %. Každý třetí (31 % respondentů) si myslí, že je pochopitelné, že muži jsou nervózní a někdy agresivní, protože jsou zodpovědní za veškeré finanční starosti rodiny. 29 % Čechů si myslí, že pokud se žena nestará o domácnost, je pochopitelné, že to vůči ní může vyprovokovat násilí. Statisticky významně více mužů (54 %) než žen (41 %) souhlasí s tím, že manžel má právo na sex se svou ženou. Provokace za strany oběti vidí jako potenciální důvod k domácímu násilí více než polovina Čechů (56 %). I v tomto případě se míra souhlasu s výrokem liší podle pohlaví, souhlasí s ním 68 % mužů vs. 45 % žen.⁹⁶

I přes to, že si téměř polovina lidí (42 %) myslí, že se domácí násilí týká jen menšiny společnosti, 84 % lidí chce, aby se tomuto tématu věnovalo více pozornosti. Důvodem může být i to, jak velká část respondentů a respondentek má s nějakou z forem domácího násilí byť i zprostředkovanou zkušenost. Výzkum ukázal, že převážně ženy znají ve svém okolí někoho, kdo měl takovou zkušenost. 67 % žen se setkalo ve svém okolí s jednou z forem psychického násilí a 60 % s fyzickým násilím (viz graf č. 15).

Graf 15: Zkušenost s domácím násilím

Zdroj obrázku: IKEA. 2021. Česká společnost a domácí násilí. Dostupné z: https://ceskoajakdal.cz/CAJD-271-version1-211104_ikea_da_vyzkum_prezentace_final.pdf.

⁹⁵ Blíže viz https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Projekt_OPZ/vystupy_projektu/Sex--obtezovani-v-doprave_final_WEB_1.pdf.

⁹⁶ Blíže viz https://ceskoajakdal.cz/CAJD-271-version1-211104_ikea_da_vyzkum_prezentace_final.pdf.

4.3. Finanční podpora v oblasti prevence a potírání domácího a genderově podmíněného násilí

V oblasti dotační politiky MPSV v roce 2021 nadále realizovalo dotační program „Rodina“ (dříve „Rodina a ochrana práv dětí“). V dotačních oblastech Preventivní aktivity na podporu rodiny a Podpora práce s dětmi a rodinami v agendě sociálně právní ochrany dětí jsou podporována témata prevence násilí proti ženám a dětem včetně domácího a sexuálního násilí. Služby mají posilovat rodičovské kompetence, zkvalitňovat rodinné vztahy, podporovat rodiny v péči o děti, jejich výchově a při harmonizaci práce a rodiny. Cílem je poskytnout komplexní pomoc rodině jako celku (tj. širší rodině včetně dětí a prarodičů). Od roku 2018 je v rámci tohoto dotačního programu podporována i práce s původci a původkyněmi násilí v rodině. V roce 2021 činila celková alokace dotačního programu 140 mil. Kč. Ve srovnání s předchozím rokem tedy došlo k navýšení finanční podpory o 20 mil. Kč (viz tabulka č. 3).

Tabulka 3: Alokace dotačního programu MPSV Rodina (a ochrana práv dětí)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Alokace dotačního programu Rodina a ochrana práv dětí	90,4 mil. Kč	93,8 mil. Kč	100,0 mil. Kč	96,5 mil. Kč	96,5 mil. Kč	96,5 mil. Kč	120 mil. Kč	140 mil. Kč

V roce 2021 pokračovalo MV v realizaci dotačního programu „Prevence sociálně patologických jevů“. Stejně jako v předchozím roce se program zaměřil na prevenci a eliminaci domácího násilí prostřednictvím práce s násilnými osobami a osobami nezvládajícími agresi ve vztazích. Na dotační program byly vyčleněny finanční prostředky ve výši 2,1 mil. Kč, tedy prakticky stejné výši jako v předchozím roce (viz tabulka č. 4). Opatření Strategie v gesci MV směřující k navýšení alokace tohoto dotačního titulu alespoň na 4 mil. Kč tedy nebylo naplněno.

Tabulka 4: Alokace dotačního programu MV Prevence sociálně patologických jevů

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Alokace dotačního programu Prevence sociálně patologických jevů	1,53 mil. Kč	1,61 mil. Kč	1,61 mil. Kč	2,0 mil. Kč	2,0 mil. Kč	2,25 mil. Kč	2,0 mil. Kč	2,1 mil. Kč

MSp spravuje dotační program pro služby obětem trestných činů. Tento dotační titul vznikl při MSp v roce 2013 na základě zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů. Dotace je určena pro akreditované restorativní programy a programy na poskytování právních informací obětem trestné činnosti. Některé z organizací, které jsou z tohoto dotačního titulu MSp podporovány, se specializují na oběti domácího násilí, genderově podmíněného násilí nebo na oběti mravnostní trestné činnosti. Oběťmi této trestné činnosti jsou většinou ženy, nicméně projekty nejsou v tomto smyslu příliš vyhraněné, genderové vymezení ostatně neobsahuje ani zákon o obětech trestných činů, na který je tento dotační titul navázán. V roce 2020 byla v rámci dotačního titulu zaměřeného na pomoc obětem trestné činnosti poskytnuta podpora v celkové výši 9 100 000 Kč. Oproti předchozímu roku došlo tedy ke zvýšení finanční podpory o téměř o 1,1 mil. Kč.

MSp pátým rokem spravovalo také dotační titul „*Probační a resocializační programy pro dospělé pachatele*“ zaměřený mj. na práci s násilnými osobami. V loňském roce bylo podpořeno celkem 9 projektů v celkové výši 2 mil. Ve srovnání s loňským rokem tedy došlo o snížení alokace o 0,4 mil. Kč. Opatření Strategie v gesci MSp směřující k navýšení alokace tohoto dotačního titulu alespoň na 6 mil. Kč tedy nebylo naplněno.

Tabulka 5: Alokace dotačního programu MSp pro služby obětem trestných činů

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Alokace dotačního programu Rozvoj služeb pro oběti trestné činnosti	6,61 mil. Kč	6,61 mil. Kč	7,79 mil. Kč	10,42 mil. Kč	9,99 mil. Kč	10,0 mil. Kč	8,0 mil. Kč

V roce 2021 pokračovala příprava výzev z Norských fondů v rámci programu Lidská práva, začleňování Romů a domácí a genderově podmíněné násilí. Konkrétně byly Ministerstvem financí a Úřadem vlády ČR vypsány tyto výzvy:

- Podpora práce s násilnými osobami v případech domácího a genderově podmíněného násilí (výzva byla vyhlášena 26. 10. 2021, alokace 18 550 000 Kč)⁹⁷,
- Organizace osvětových kampaní - zvyšování povědomí o vybraných tématech domácího a genderově podmíněného násilí (výzva byla vyhlášena 15. 12. 2021, alokace 26 500 000 Kč)⁹⁸,
- Podpora mezioborové spolupráce v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí (výzva byla vyhlášena 18. 1. 2022, alokace 26 500 000 Kč)⁹⁹.

Cílem první z uvedených výzev je zvýšení kapacit a dostupnosti služeb organizací poskytujících intervence pro původce a původkyně domácího násilí a genderově podmíněného násilí. Druhá výzva se zaměřuje na realizaci osvětových kampaní v oblastech: a) potírání genderových stereotypů, sexismu a hlavních příčin domácího a genderově podmíněného násilí, b) potírání nových forem genderově podmíněného násilí, c) motivace mužů k zapojení se do prevence domácího a genderově podmíněného násilí a podpory genderové rovnosti. Třetí výzva směřuje k podpoře budování kapacit organizací působících v oblasti pomoci obětem domácího a genderově podmíněného násilí pro zefektivnění mezioborové spolupráce a koordinace v této oblasti na regionální úrovni.

Byla také vyhodnocena předchozí výzva na podporu specializovaných služeb pro oběti domácího a genderově podmíněného násilí.¹⁰⁰ V rámci této výzvy bylo rozděleno celkem 51,6 mil. Kč na zřízení nových či rozvoj stávajících specializovaných center pro oběti. Všechny podpořené projekty (Centrum pro oběti domácího násilí v Mostě, Centrum pro oběti sexuálního násilí, Centrum Agáta, ROSALIN Centrum komplexní krizové pomoci obětem Domácího a genderově podmíněného násilí a Vypořádejme se s porodnickým násilím) přispějí ke zlepšení kvality a efektivity poskytovaných specializovaných služeb ze strany stávajících poskytovatelů.

4.4. Dostupnost služeb pro osoby ohrožené domácím a genderově podmíněným násilím

⁹⁷ Blíže viz <https://www.eeagrants.cz/cs/programy/lidska-prava/vyzvy/2021/ochrana-obeti-domaciho-a-genderove-podmi-3394>.

⁹⁸ Blíže viz <https://www.eeagrants.cz/cs/programy/lidska-prava/vyzvy/2021/prevence-domaciho-a-genderove-podmineneh-3436>.

⁹⁹ Blíže viz <https://www.eeagrants.cz/cs/programy/lidska-prava/vyzvy/2022/ochrana-obeti-domaciho-a-genderove-podmi-3473>.

¹⁰⁰ Blíže viz <https://www.eeagrants.cz/cs/programy/lidska-prava/vyzvy/2020/domaci-a-genderove-podminene-nasili-vyzv-3135>.

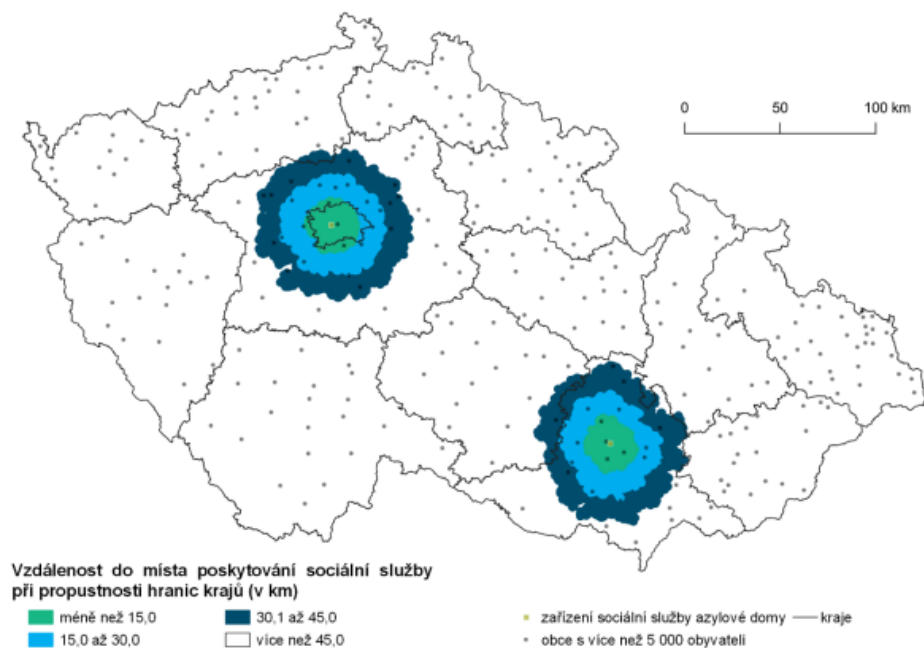
MPSV v roce 2021 realizovalo Analýzu dostupnosti specializovaných sociálních služeb pro osoby ohrožené domácím a genderově podmíněným násilím v ČR.¹⁰¹ Kromě analýzy stávajícího stavu, tedy všech registrovaných sociálních služeb s cílovou skupinou oběti domácího násilí, byla na základě předchozích analýz a mezinárodních standardů v této oblasti stanovena pro účely další analýzy kritéria specializace služby pro osoby ohrožené domácím a genderově podmíněným násilím. Do dotazníkového šetření se zapojilo celkem 122 (z 259) sociálních služeb s registrovanou cílovou skupinou oběti domácího násilí. Na základě stanovených kritérií a požadavků bylo identifikováno 36 specializovaných sociálních služeb pro osoby ohrožené domácím a genderově podmíněným násilím, což odpovídá 29,5 % sociálních služeb, které se zapojily do dotazníkového šetření. Zjištění týkající se specializace sociálních služeb pro oběti domácího a genderově podmíněného násilí v České republice byla následně využita k vyhodnocení naplňování Minimálních standardů Rady Evropy pro podpůrné služby v oblasti násilí proti ženám. Z dostupných dat vyplývá, že požadavky minimálních standardů Rady Evropy týkající se kapacity a dostupnosti jednotlivých druhů služeb jsou v českém prostředí naplněny pouze v případě linky pomoci. V případech poradenství, azylových domů, krizové pomoci a krizových center pro oběti sexuálního násilí k naplnění těchto požadavků nedochází. V případě dostupnosti lůžek (rodinných míst) ve specializovaných azylových domech pro oběti domácího a genderově podmíněného násilí identifikoval zpracovatel deficit ve výši cca 680 až 3 000 lůžek. Vedle nedostatku dostupných lůžek v azylových domech byl identifikován deficit kapacity poradenských služeb (counselling). Aby ČR naplňovala doporučení Rady Evropy, muselo by vzniknout dalších cca 54 specializovaných služeb poradenství, které by byly vhodně regionálně rozmístěny. Dále je nutné zmínit neexistenci center pro problematiku znásilnění (rape crisis centres) a center sexuálního napadení (sexual assault centres). Dle doporučení Rady Evropy, resp. pro naplnění těchto doporučení by bylo třeba vytvořit přibližně 27 krizových center pro problematiku znásilnění, respektive 14 center sexuálního napadení, která by byla vhodně regionálně rozmístěna.

---

¹⁰¹ MPSV. 2021. Analýza dostupnosti specializovaných sociálních služeb pro osoby ohrožené domácím a genderově podmíněným násilím v ČR. Dostupné z: <http://rss.mpsv.cz/projekt/vystupy-a-dokumenty/>.

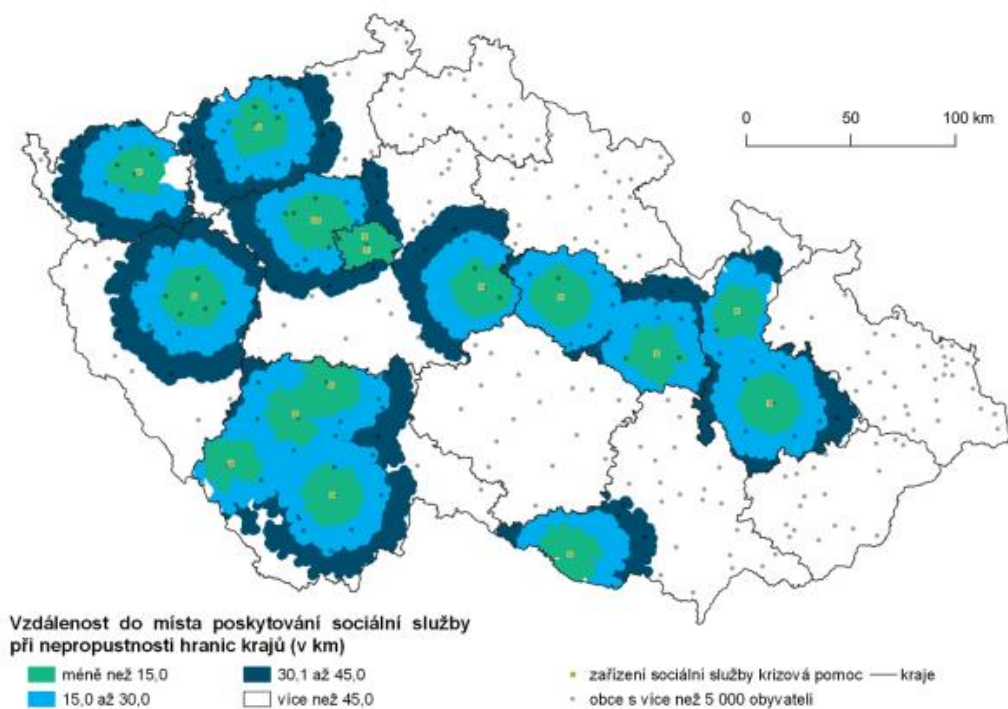

Obrázek 1: Dostupnost specializované sociální služby azylové domy pro cílovou skupinu obětí domácího násilí – vzdálenost do místa poskytování při propustnosti hranic krajů

Zdroj obrázku: MPSV. 2021. Analýza dostupnosti specializovaných sociálních služeb pro osoby ohrožené domácím a genderově podmíněným násilím v ČR. Dostupné z: <http://rsss.mpsv.cz/projekt/vystupy-a-dokumenty>.

Obrázek 2: Dostupnost sociální služby krizová pomoc pro cílovou skupinu obětí domácího násilí – vzdálenost do místa poskytování při nepropustnosti hranic krajů

Zdroj obrázku: MPSV. 2021. Analýza dostupnosti specializovaných sociálních služeb pro osoby ohrožené domácím a genderově podmíněným násilím v ČR. Dostupné z: <http://rsss.mpsv.cz/projekt/vystupy-a-dokumenty>.

4.5. Legislativní vývoj v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí

V roce 2021 byla schválena novela zákona o obětech trestných činů. Novela přináší rozšíření definice zvláště zranitelné oběti o oběti znásilnění, týrání svěřené osoby a týrání osoby žijící ve společném obydlí, tedy o oběti trestných činů souvisejících s domácím a sexuálním násilím. Orgány činné v trestním řízení tak budou automaticky muset přistupovat k těmto obětem citlivěji. Zákon například stanoví právo na volbu pohlaví osoby, kterou má být oběť vyslechnuta nebo právo na zabránění jakéhokoli kontaktu pachatelem během soudního řízení. Dostupnější se pro oběti stane také právní pomoc poskytovaná zmocněncem bezplatně. Z praxe organizací pomáhajících organizací vyplývá, že na tento status mnohé oběti nejzávažnějších trestných činů, jako je týrání nebo znásilnění, dříve nedosáhly a pokud byl těmto obětem status přiznán, nezdá se, že čekaly další komplikace, a to například setkávání s pachatelem v budově soudu nebo v jejím okolí.

V roce 2021 byla schválena také novela zákona o policii, díky které je nově dítě obývající společné obydlí, kde dochází k násilí, považováno automaticky za ohroženou osobu. Policisté a policistky mají nyní také povinnost poskytnout vykázané osobě informace o pomoci osobám s násilným chováním, resp. možnosti podrobit se terapeutickému programu pro práci s původci a původkyněmi násilí.

V posledních letech odborná veřejnost a organizace pomáhající obětem sexuálního násilí upozorňují na nedostatky v legislativní definici trestného činu znásilnění a nízké trestní sazby (resp. skutečnosti, že přibližně 50 % odsouzených pachatelů znásilnění obdrží podmíněný trest). Stávající definice trestného činu znásilnění v § 185 trestního zákoníku vyžaduje násilí, pohrůžku násilí (či jiné těžké újmy) či zneužití bezbrannosti. Tato definice nedostatečně postihuje situace, kdy oběť tzv. zamrzne, případně situace, kdy ke znásilnění dojde z důvodu zneužití mocenské převahy pachatele. Na potřebu redefinice mj. v souvislosti s mezinárodními standardy v této oblasti upozorňuje již řadu let např. organizace proFem, která se specializuje na pomoc obětem sexuálního násilí. Ve své analýze existujících legislativních úprav znásilnění v ČR a zahraničí doporučuje redefinovat první odstavce § 185 trestního zákoníku následovně: „Kdo na jiném bez jeho souhlasu vykoná pohlavní styk, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až pět let“. V návaznosti na kauzu poslance Dominika Feriho začalo být téma legislativní úpravy definice trestného činu ještě naléhavější. Aktuálně tuto problematiku řeší nově vzniklý poslanecký Podvýbor pro problematiku domácího a sexuálního násilí, který si legislativní úpravu tohoto trestného činu určil jako jednu ze svých priorit.

Postavením obětí sexuálního násilí a potřebou legislativních úprav se dlouhodobě zabývá i Výbor pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách při Radě vlády pro rovnost žen a mužů a jeho Pracovní skupina pro prevenci sexuálního násilí. V souladu s mezinárodními lidskoprávními standardy a judikaturou Evropského soudu pro lidská práva pracovní skupina navrhla podnět Výboru ke změně definice tak, aby byla založena na absenci souhlasu (stejně jako navrhuje část odborné veřejnosti). Podobná diskuse probíhá i v dalších zemích EU (např. slovenské Ministerstvo spravedlnosti v lednu 2022 předložilo návrh novely trestního zákoníku obsahující změnu definice znásilnění tak, aby byla založena na absenci souhlasu). Výbor tento podnět schválil per rollam dne 30. března 2022. Ministerstvo spravedlnosti se dlouhodobě k legislativní úpravě trestného činu znásilnění staví rezervovaně.

Soudní dvůr Evropské unie zveřejnil dne 6. října 2021 posudek, podle kterého smlouvy Radě EU nezakazují čekat před přijetím rozhodnutí o uzavření Istanbulské úmluvy EU na vzájemnou dohodu všech členských států. Současně Rada EU nesmí měnit postup uzavírání této úmluvy tím, že bude její uzavření podmíněno předchozím konstatováním takové dohody. Soudní dvůr tak upřesnil náležitý hmotněprávní základ pro přijetí aktu Rady EU o uzavření Istanbulské

úmluvy v části, která je předmětem zamýšlené dohody, a rozhodl, že uzavírací akt může být rozdělen na dvě samostatná rozhodnutí v případě, že je doložena taková objektivní potřeba.¹⁰²

Usnesením vlády ČR ze dne 8. února 2016 č. 114 bylo ministru spravedlnosti uloženo předložit vládě návrh legislativních opatření k zajištění provádění Istanbulské úmluvy do 30. června 2017. Tato opatření byla zahrnuta do novely trestního zákoníku, která byla publikována pod č. 287/2018 Sb. a která nabyla účinnosti dne 1. února 2019. Ministerstvo spravedlnosti předložilo návrh na ratifikaci Istanbulské úmluvy do meziresortního připomínkového řízení 2. února 2020. Vypořádaný materiál byl bez rozporů předložen a zařazen na program jednání vlády ČR dne 27. července 2020. Z programu tohoto jednání byl však materiál stažen a vláda ČR již do konce svého funkčního období návrh neprojednala. Po ustavení nové vlády vzešlé z říjnových voleb konaných v roce 2021 MSp odložilo termín pro projednání návrhu ratifikace Istanbulské úmluvy na únor 2023 z důvodu zajištění dostatečného prostoru pro politickou diskusi.

4.6. Dopady pandemie covid-19 na bezpečí obětí domácího a sexuálního násilí

V roce 2021 byl publikován výzkum Sociologického ústavu AV ČR a Fakulty humanitních studií UK „Násilí na ženách v souvislosti s Covid-19“. Výzkum probíhal ve třech fázích. V první fázi se vycházelo z dat z aktuálně řešených případů a z rozhovorů s klienty a klientkami tří neziskových organizací, které se na domácí násilí a násilí na ženách specializují¹⁰³. Druhá fáze se zaměřila na pracovnice a pracovníky OSPOD, Policie ČR, terapeutky a terapeuty a pracovnice a pracovníky intervenčních center. Poslední fáze se zaměřila na soudce, soudkyně a advokáty a advokátky. Dle tohoto výzkumu došlo k nárůstu kontaktů osob ohrožených domácím/genderově podmíněným násilím s neziskovými organizacemi. Podle jeho výsledků v průběhu první vlny pandemie v roce 2020 došlo ke zvýšení poptávky po službách nestátních neziskových organizací zapojených do výzkumu o 30–40 %. Během podzimu se poptávka oproti roku 2019 zvýšila v některých případech až o 50 %. Policie, vycházející ze statistik vykazání, tento trend nepotvrzuje. Metodicky domácího násilí z řad PČR ovšem upozorňují, že se zvýšil práh pro vyhledání pomoci. Důležitou roli hrála permanentní kontrola násilných osob nad oběťmi násilných činů. Nárůst případů a intenzity násilí potvrzuje i větší množství kontaktů po uvolnění pandemických opatření. Pandemie a na ni navázané vyhlášení nouzového stavu usnadnily vznik a průběh násilných situací a zároveň zafungovaly jako brzda pro jejich řešení prostřednictvím institucí, jež mají v těchto případech zasahovat. V období pandemie se zhoršily psychické dopady na oběti násilí; znatelněji se projevil systémový nedostatek azylového a sociálního bydlení. Přibýlo týraných dětí i oznamovatelů z jejich řad. Výzkum také identifikoval nedostatek v ukotvené definici domácího násilí a doporučil rozšíření definice domácího násilí a příslušných metodik o nástroje detekující psychické násilí.¹⁰⁴

Asociace pracovníků intervenčních center ČR zveřejnila v minulém roce publikaci „Domácí násilí v první a druhé vlně pandemie C-19 – Analýza dat z dotazníkového šetření APIC v období březen 2020 – leden 2021“.¹⁰⁵ Dle výsledků interního dotazníkového šetření mezi klientkami a klienty intervenčních center přibližně 39 % dotazovaných uvedlo, že karanténní opatření v 1. vlně pandemie Covid-19 ovlivnila míru ohrožení domácím násilím. Přibližně 19 % dotazovaných uvedlo, že míra ohrožení domácím násilím se v důsledku karanténních opatření zvýšila dokonce výrazně. Zhruba 60 % respondentů a respondentek se pak klonilo k tomu, že opatření míru ohrožení neovlivnila. V druhé vlně pandemie se počet dotazovaných uvádějících zvýšenou míru ohrožení domácím násilím v důsledku karanténních opatření snížil zhruba na 32 % (pokles o 7. p. b.). Výraznou míru ohrožení deklarovalo cca 14 % (pokles

¹⁰² Blíže viz <https://advokatnidenik.cz/2021/10/07/sd-eu-k-aktu-rady-eu-o-uzavreni-istanbulske-umluv/>.

¹⁰³ ROSA – Centrum pro ženy, z. s., Acorus, z. ú., a proFem – centrum pro oběti domácího a sexuálního násilí, o.p.s.

¹⁰⁴ Blíže viz https://www.soc.cas.cz/sites/default/files/publikace/blanka_nykvlova_dana_moree_-_nasili_na_zenach_v_souvislosti_s_covid-19.pdf.

¹⁰⁵ Blíže viz <http://www.domaci-nasili.cz/wp-content/uploads/Pr%C5%AFzkum-APIC-062020-1.pdf>.

o 5 p. b.), zatímco 68 % (nárůst o 8 p. b.) respondentů a respondentek z řad klientů a klientek intervenčních center uvádělo nezměněnou míru ohrožení. Průzkum zjišťoval také, zda osoby ohrožené domácím násilím musely změnit strategie svého chování v době karanténních opatření za účelem vyhnout se násilí. V první vlně pandemie covid-19 muselo změnit strategii svého chování 30 % dotazovaných, zatímco 54 % z nich strategii chování změnit nemuselo. V 5 % případech došlo k ukončení soužití. V druhé vlně pandemie covid-19 muselo změnit jednání za účelem eliminace násilí 30 % osob ohrožených domácím násilím, zatímco 65 % (nárůst o 9 p. b.) z nich strategii jednání změnit nemuselo. Dále 1 % dotazovaných uvedlo, že strategii jednání nedokázalo změnit.

Během pandemie a souvisejících opatření se měnilo také chování násilných osob. V první vlně se chování 37 % násilných osob zhoršilo, 59 % nezměnilo a 1 % zklidnilo. V druhé vlně se chování 31 % násilných osob zhoršilo (pokles o 6 p. b.) a v 69 % případech nezměnilo (nárůst o 10 p. b.). Značné části osob ohrožených domácím násilím bránila v řešení situace a kontaktu s pomáhajícími institucemi během pandemie covid-19 a souvisejících opatření nějaká překážka. V první vlně pandemie zaznamenalo tyto překážky 38 % a v druhé vlně 42 % osob ohrožených domácím násilím. V první vlně nejčastějšími překážkami bylo omezení provozu sociálních služeb, OSPOD, soudu nebo policie (22 %), omezení pohybu osob (18 %), strach zvýšený nárůstem násilí (15 %), uzavření škol (9 %) a uzavření hotelů, ubytoven a azylových domů (4 %). V druhé vlně pandemie byly nejčastějšími překážkami pro řešení domácího násilí a kontaktování pomáhajících institucí strach zvýšený nárůstem násilí (21 % - nárůst o 6 p. b.), omezení pohybu osob (14 % - pokles o 4 p. b.), uzavření škol (13 % - nárůst o 4 p. b.) a omezení provozu sociálních služeb, OSPOD, soudu či policie (11 % - pokles o 11 p. b.).¹⁰⁶

4.7. Genderově podmíněné kybernásilí

Evropská komise v uplynulém zahájila snahu harmonizovat trestné činy spáchané z nenávislné pohnutky na úrovni EU vydáním Sdělení Inkluzivnější a bezpečnější Evropa: rozšíření seznamu trestných činů EU o nenávislné verbální projevy a trestné činy z nenávislosti.¹⁰⁷ Touto iniciativou Komise reaguje na výrazný trestných činů z nenávislosti v posledních letech mj. v internetovém prostředí. Rozšíření seznamu trestných činů obsažených v článku 83 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie musí jednomyslně schválit členské státy a poté může Komise navrhnout přijetí právních předpisů, které stanoví minimální pravidla pro definice nenávislných verbálních projevů a trestných činů z nenávislosti a související sankce.

V rámci činnosti Odboru rovnosti žen a mužů je realizován projekt Posilování kapacit a metodologická podpora v prevenci domácího a genderově podmíněného násilí, který se mj. zaměřuje na potírání on-line sexismu. V průběhu roku 2021 byla zahájena tvorba expertního zmapování zákonů a politiky v této oblasti ve světle Doporučení Výboru ministrů CM/Rec(2019)1 prevence a potírání sexismu. V roce 2022 bude provedena analýza výskytu on-line sexismu a sexistické hate-speech v České republice mapující zkušenosti českých žen a mužů s tímto fenoménem. Zároveň bude v rámci spolupráce s Radou Evropy přeložena do českého jazyka osvětová vzdělávací stránka Rady Evropy o sexismu.¹⁰⁸

5. Zdraví

Samostatná kapitola pokrývající genderová specifika zdraví je do Zprávy o rovnosti zařazena nově. Předěšlé výroční zprávy referovaly o této oblasti pouze okrajově, především v rámci kapitoly Důstojnost a integrita žen, v souvislosti s porodnictvím.

¹⁰⁶ Tamtéž.

¹⁰⁷ Blíže viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52021DC0777>.

¹⁰⁸ Dostupné z: <https://human-rights-channel.coe.int/stop-sexism-en.html>.

Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030 však definuje samostatnou kapitolu, která témata týkající se genderu a zdraví pokrývá samostatně, což se odráží také ve výročních zprávách o rovnosti. Téma genderu a zdraví v posledních letech rezonovalo, k rozvoji poznání v této oblasti došlo také vlivem pandemie covid-19. V souladu se Strategií kapitola Zdraví zachycuje vývoj v oblastech, jako je duševní zdraví, covid-19, postavení osob pracujících ve zdravotnictví nebo porodnictví.

5.1. Obecný úvod

Téma genderu a zdraví je v kontextu zprávy nazíráno především ze sociokulturní perspektivy. Ta si všímá tzv. sociálních determinant zdraví, které představují socioekonomické podmínky, do kterých se lidé rodí, ve kterých vyrůstají, pracují a stárnou.¹⁰⁹ Mezi tyto determinanty patří také gender, který ovlivňuje, jak jednotlivci a jednotlivkyně přistupují k vlastnímu zdraví a také, jak k jejich zdraví přistupují ostatní, včetně odborné veřejnosti. Další perspektivu tvoří biologické (pohlavní) charakteristiky, jako jsou hormonální hladiny, epigenetické rozdíly, rozdíly v anatomii, rozdíly v metabolismu.¹¹⁰ Biologické a sociokulturní vrstvy se vzájemně prolínají a je proto žádoucí, aby byly rovnoměrně zohledňovány, např. ve výzkumu, který se týká zdraví a nemoci – diagnostiky a léčby. V tomto duchu publikovala Evropská komise případovou studii zaměřenou na specifika pandemie covid-19. Studie specificky na příkladu pandemie demonstruje, jak zkoumat biologické (např. rozdílné imunitní reakce) a současně genderové (různá míra expozice viru dle povolání, vliv socializace na péči o zdraví) aspekty.¹¹¹ Na potřebu zohlednění genderových i pohlavních specifíků ve výzkumu soustavně upozorňuje také NKC Gender a věda¹¹², které upozorňuje také na genderová specifika lékařských věd.¹¹³ Obdobně apeluje na zohlednění genderových specifíků ve vědě TA ČR.¹¹⁴

5.2. Vývoj v oblasti genderové rovnosti a zdraví

Na legislativní úrovni došlo v roce 2021 k zásadnímu posunu, co se týče práv nedobrovolně sterilizovaných žen. Dne 1. 1. 2022 nabyl účinnosti zákon č. 297/2021 Sb. zákon o poskytnutí jednorázové peněžní částky osobám sterilizovaným v rozporu s právem.¹¹⁵ Oběti, které byly nedobrovolně sterilizovány mezi lety 1966–2012 mají nárok na odškodnění ve výši 300 000 Kč, přičemž žádost lze podat do 3 let.¹¹⁶ Dle odhadů by se mělo odškodnění týkat přibližně 400 žen.¹¹⁷

Evropský institut pro rovnost žen a mužů (EIGE) tematicky zaměřil svůj každoročně vydávaný *Gender equality index* právě na oblast genderu a zdraví. Index zahrnuje oblasti, jako je zdravotní stav a duševní zdraví, péče o zdraví, dostupnost zdravotních služeb, pohlavní a reprodukční zdraví a covid-19. Česká republika obdržela 86,3 bodů, tedy o něco méně, než je hodnocení celé EU (87,8 bodů). Z doprovodné zprávy k Gender equality indexu vyplývá, že muži v ČR hodnotí své zdraví o něco lépe než ženy, nicméně ve srovnání s ostatními státy EU je hodnocení vlastního zdraví jako „dobré“ či „velmi dobré“ spíše pod průměrem, a to jak mužů, tak u žen.¹¹⁸ Hodnocení duševního zdraví žen a mužů v ČR je pak jen mírně pod průměrem EU. Česká republika patří vedle Rumunska a Polska ke státům s nejnižším výskytem

¹⁰⁹ Blíže viz <https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-index-2021-health>.

¹¹⁰ Blíže viz

https://www.researchgate.net/publication/51865403_The_influence_of_sex_and_gender_on_the_immune_response.

¹¹¹ Blíže viz <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4f419ffb-a0ca-11ea-9d2d-01aa75ed71a1/language-en> a dále Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030 http://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Aktuality/Strategie_rovnosti_zen_a_muzu.pdf.

¹¹² Blíže viz <https://genderaveda.cz/jedna-velikost-nestaci/>.

¹¹³ Tamtéž.

¹¹⁴ Blíže viz <https://www.tacr.cz/gender-v-obsahu-vyzkumu-a-inovaci/>.

¹¹⁵ Blíže viz <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2021-297>.

¹¹⁶ Blíže viz <https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2021/09/Postup-pri-podani-zadosti-o-priznani-naroku-na-poskytnuti-jednorazove-penezni-castky-osobam-sterilizovanym-v-rozporu-s-pravem.pdf>.

¹¹⁷ Blíže viz <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=603&CT1=0>.

¹¹⁸ Blíže viz graf č. 24 <https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-index-2021-health>.

duševního onemocnění v populaci. To však může být zkreslený údaj ovlivněný ochotou vyhledat odbornou pomoc a celkově stigmatizací osob s duševním onemocněním.¹¹⁹ Podobně zkresleným údajem může být také míra výskytu „epizodického užívání alkoholu“, které je dle dat mírně pod průměrem EU.¹²⁰ Pozitivně lze interpretovat data, která se týkají „nenaplněných potřeb v souvislosti se zdravotní péčí o osoby s postižením“, kde se ČR umístila na 8. místě. I v tomto případě je však při interpretaci dat na místě opatrnost. V oblasti reprodukčního zdraví je ČR na 8. místě, co se týče míry užívání různých forem antikoncepce mezi ženami.¹²¹

Sociologický ústav AV ČR zahájil projekt, který si klade za cíl zkoumat genderové a intersekcionalní dopady pandemie covid-19.¹²²

5.3. Gender a duševní zdraví

Pandemie zvýraznila potřebu řešit téma duševního zdraví. Lokální i zahraniční studie poukazyvaly na zhoršení duševního zdraví u žen s dětmi a také u mladých lidí.¹²³ Byť dle části odborné veřejnosti nedošlo v uplynulých dvou letech k celkovému nárůstu výskytu duševních onemocnění, došlo k nárůstu jejich závažných forem.¹²⁴ Současně přetrvávají obavy, že se ekonomické, zdravotní a sociální dopady pandemie mohou projevit se zpožděním.¹²⁵ Jak je zřejmé z některých dat, u části populace již ke zhoršení duševního zdraví dochází.

Stav duševního zdraví české populace vykazuje z genderového hlediska obdobné trendy jako zbytek Evropské unie. Ženy častěji trpí tzv. neurotickými, stresovými a somatoformními poruchami (168 000 žen a 66 000 mužů)¹²⁶ a také o něco déle využívají z důvodu duševního onemocnění institut pracovní neschopnosti.¹²⁷ Muži své potíže s duševním zdravím častěji externalizují (skrz návykové látky, rizikové chování, automaty)¹²⁸, jsou častěji hospitalizováni z důvodu „poruch způsobených užíváním alkoholu“¹²⁹ a výrazně častěji dobrovolně ukončují svůj život.¹³⁰ Ženy naopak dominují v datech, která se týkají hospitalizace z důvodu pokusu o dobrovolné ukončení života.¹³¹ Zvlášť zranitelnou skupinou jsou v tomto ohledu dívky ve věku 15–19 let.¹³² Negativní vliv zde sehrávají také sociální sítě. Dle průzkumu *Nebezpečné internetové výzvy pohledem českých dětí* zaznamenalo 19,1 % dotázaných návod na sebevraždu (jednalo se o druhý nejčastější návod vedle výroby zbraní, 21,5 %) a na sebepoškozování (9 %).¹³³ Souvisejícím a rovněž silně genderovaným jevem jsou tzv. poruchy příjmu potravy, kterými častěji trpí ženy. Dle informací ÚZIS z roku 2018 tvořily ženy celkově 90 % těch, které své potíže řešily v rámci psychiatrických ambulancí.¹³⁴ Nejčastěji jsou z tohoto důvodu hospitalizovány dívky ve věkové kategorii 15–19 let (39 %). Tlak na vzhled dívek je ještě umocněn užíváním sociálních sítí, které užívají častěji než chlapci.¹³⁵

¹¹⁹ Blíže viz graf č. 31 tamtéž.

¹²⁰ Blíže viz graf č. 35 tamtéž.

¹²¹ Blíže viz graf č. 40 tamtéž.

¹²² Blíže viz <http://genderingcovid.soc.cas.cz/>.

¹²³ Blíže viz <https://www.eurofound.europa.eu/publications/report/2021/living-working-and-covid-19-update-april-2021-mental-health-and-trust-decline-across-eu-as-pandemic> nebo https://idea.cerge-ei.cz/files/IDEA_Dusevni_zdravi_covid-19_cervenec2020_22/files/extfile/IDEA_Dusevni_zdravi_covid-19_cervenec2020_22.pdf.

¹²⁴ Blíže viz <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/pozitivni-prekvapeni-covid-cechum-nezpusobil-narust-dusevnych-problemu-180089>.

¹²⁵ Blíže viz <https://ct24.ceskatelevize.cz/veda/3366726-pandemie-se-v-cesku-do-poctu-sebevrazd-neprospala-dopady-ale-mohou-podle-expertu-prijit>.

¹²⁶ Blíže viz <https://www.uzis.cz/res/f/008375/psych2020.pdf>.

¹²⁷ Tamtéž a dále tab. 2-34 <https://www.czso.cz/documents/10180/142141209/3000022102.pdf/abc0339d-1740-42a3-84e0-c77068d108e2?version=1.3>.

¹²⁸ Blíže viz <https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-index-2021-health>.

¹²⁹ Blíže viz <https://www.uzis.cz/res/f/008375/psych2020.pdf>.

¹³⁰ Blíže viz tab. 2-40. <https://www.czso.cz/documents/10180/142141209/3000022102.pdf/abc0339d-1740-42a3-84e0-c77068d108e2?version=1.3>.

¹³¹ Blíže viz <https://psychiatrie.uzis.cz/cs/psychiatrie-v-datech/psychiatricka-pece-v-cr/indikatory/>.

¹³² Blíže viz

https://www.researchgate.net/publication/337244162_Situation_Analysis_of_Suicide_Prevention_in_the_Czech_Republic_A_background_document_for_the_National_Plan_for_Suicide_Prevention_2020-2030

¹³³ Blíže viz <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/vyzkumne-zpravy/142-nebezpecne-internetove-vyzvy-2020/file>.

¹³⁴ Blíže viz https://www.uzis.cz/sites/default/files/knihovna/ai_2018_08_poruchy_prijmu_potravy_2011az2017.pdf.

¹³⁵ Blíže viz <https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-index-2021-health>.

Organizace, které se zaměřují na prevenci a léčbu tzv. poruch příjmu potravy, upozorňují, že v průběhu pandemie došlo k nárůstu výskytu této formy duševního onemocnění.¹³⁶ Zhoršené duševní zdraví vlivem tlaku na vzhled u mužů reflektovala v roce 2021 podcastová série Českého rozhlasu Hrana.¹³⁷

Psychické potíže představují zdravotní oblast, která je nejzřetelněji na sociálně-zdravotním (biologicky-sociálním) pomezí. S tím souvisí i větší míra „genderovanosti“ projevů a výskytu duševního zdraví a nemoci. Vlivem socializace jsou např. muži vedeni k tomu, aby byli fyzicky i duševně zdatní, racionální a neemotivní¹³⁸, což ovlivňuje i řešení vlastní situace. Genderové předsudky pro ně mohou představovat bariéru ve vyhledání odborné pomoci. Takový přístup může vést k eskalaci v podobě řešení skrz tzv. externalizaci (tišení duševních stavů alkoholem, drogami a jinými návykovými činnostmi), nebo, v nejkrajnějších případech, k dobrovolnému ukončení života. V tomto „ukazateli“ muži dlouhodobě převládají, v roce 2020 evidoval ČSÚ 1 009 dobrovolných ukončení života mužů (oproti 215 ženám). Nejčastěji muži dobrovolně ukončují svůj život v mezi 15 a 34 rokem (183) a muži starší 65 let (318).¹³⁹ V evropském srovnání patří Česká republika k zemím s větší četností dobrovolných ukončení života, výraznou genderovou disproporcí pak vykazují státy střední a východní Evropy.¹⁴⁰

Tématům, která se týkají duševního zdraví, se v roce 2021 věnoval také Úřad vlády. V květnu 2021 uspořádal workshop se zaměstnavateli, který se zaměřil na souvislosti mezi pracovními podmínkami a duševním zdravím. Konkrétně se workshop zabýval tzv. právem na odpojení, coby nástroj eliminace pracovního stresu. Představeny však byly i další nástroje podpory duševního zdraví zaměstnanců a zaměstnankyň.¹⁴¹ Úřad vlády prezentoval na Mutual learning semináři, který pořádá Evropská komise, dobrou praxi v oblasti genderového mainstreamingu politik, které se týkají duševního zdraví.¹⁴² V rámci prezentace byla představena Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030 a další iniciativy, především v podobě připomínkových dokumentů. Zástupkyně Úřadu vlády informovaly také o plánovaných aktivitách, které jsou navázány na Strategii a na Národní akční plán pro duševní zdraví 2030, ze kterého pro ČR rovněž vyplývají závazky. Účastníci a účastnice konference byli dále seznámeni s návrhem brožury, která si klade za cíl informovat poskytovatele a poskytovatelky péče o duševní zdraví s genderovou problematikou.

5.4. Gender a covid-19

Od počátku pandemie covid-19 upozorňovala odborná veřejnost na potřebu zohlednění genderových aspektů,¹⁴³ velmi záhy pak začaly vznikat první takto zaměřené studie.¹⁴⁴ Zviditelnila se tak genderová specifika zdraví a nemoci, která mohou být aplikovatelná také pro diagnostiku a léčbu dalších nemocí. Co se týče dat za rok 2020 - v počtu nakažených, minimálně v roce 2020 převažovaly ženy (téměř 350 000 mužů a 382 000 žen)¹⁴⁵, což může být dáno různou mírou expozice viru, např. v zaměstnání. Větší rozdíly v míře nákazy byly evidovány zvláště ve věkových kohortách 40–49 let (70 723 mužů a 83 392 žen) a 50–59 let (54 792 mužů a 63 375 žen). V počtu hospitalizovaných naopak ve většině věkových kohort dominovali muži, zvláště ve skupině 60–69 let (6 439 mužů a 4 098 žen). Nejvýraznější disproporce byla evidována ve věkové skupině 80+ (6 696 mužů a 10 019 žen), to je nicméně

¹³⁶ Blíže viz https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/porucha-prijmu-potravy-anorexie-koronavirus.A210416_201635_domaci_knn.

¹³⁷ Blíže viz <https://wave.rozhlas.cz/hrana-8600999/o-poradu>.

¹³⁸ Blíže viz <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/332974/9789289055130-eng.pdf>.

¹³⁹ Blíže viz tab. 2-40. <https://www.czso.cz/documents/10180/142141209/3000022102.pdf/abc0339d-1740-42a3-84e0-c77068d108e2?version=1.3>.

¹⁴⁰ Blíže viz <https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-index-2021-health>.

¹⁴¹ Blíže viz <https://www.youtube.com/watch?v=3tb1Ounz2L4>.

¹⁴² Blíže viz https://ec.europa.eu/info/publications/eu-mutual-learning-programme-gender-equality-gender-equality-mental-health-and-gender-mainstreaming-health-policies-online-18-19-november-2021_en

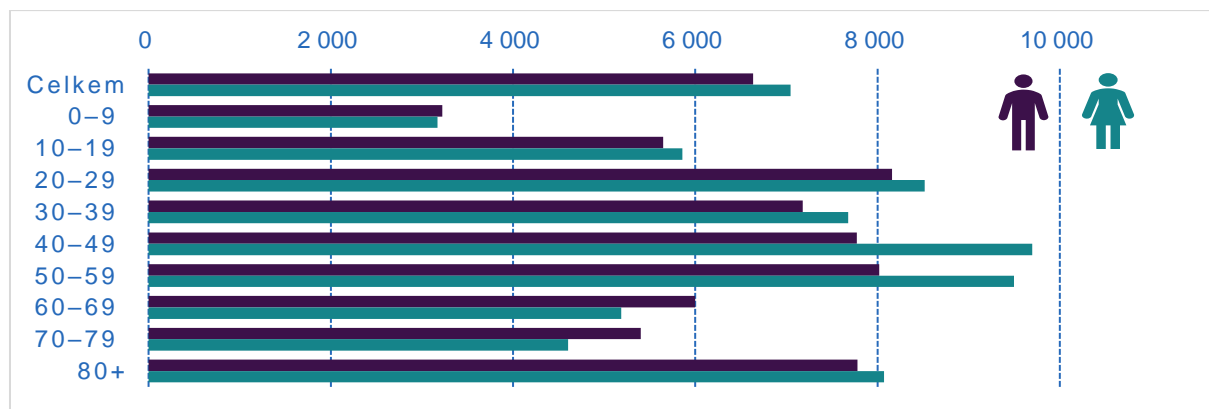
¹⁴³ Blíže viz [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/689348/EPRS_BRI\(2021\)689348_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/689348/EPRS_BRI(2021)689348_EN.pdf).

¹⁴⁴ Blíže viz <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4f419ffb-a0ca-11ea-9d2d-01aa75ed71a1/language-en>.

¹⁴⁵ Blíže viz tab. 2-11 <https://www.czso.cz/documents/10180/142141209/3000022102.pdf/abc0339d-1740-42a3-84e0-c77068d108e2?version=1.3>.

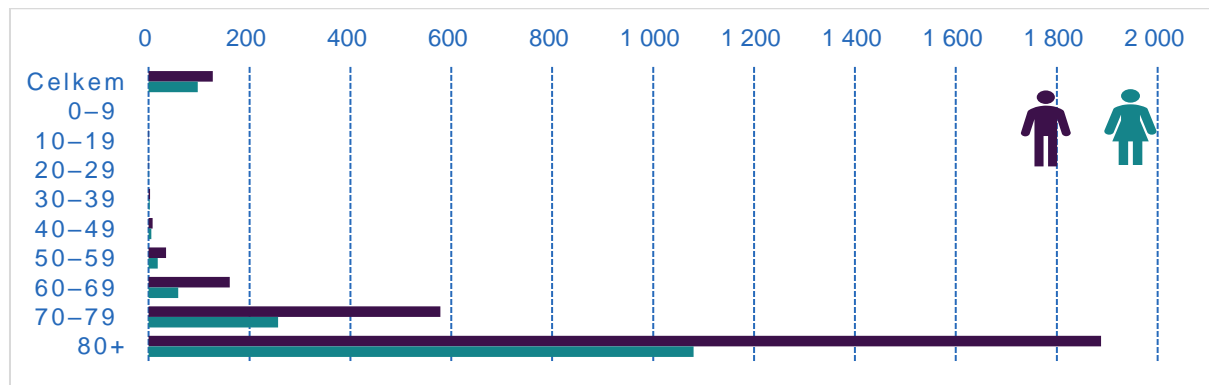
dáno tím, že ženy se dožívají více let než muži.¹⁴⁶ Ženy tak sice dominovaly v počtu hospitalizovaných v absolutních číslech, při přepočtu nakažených na 100 000 obyvatel převažovali i v této věkové kohortě muži (viz graf č. 16). Obdobná data bylo možné pozorovat také ve vztahu ke smrtelnosti. Nejvyšší míra smrtelnosti byla zaznamenána u mužů a to jak v absolutních číslech (6 725 mužů a 5 276 žen), tak v přepočtu na 100 000 obyvatel (127,5 mužů a 97,2 žen). V absolutních číslech byly nejzasaženější skupinou ženy 80+ (3 173 zemřelých), v přepočtu na 100 000 obyvatel však byla vyšší míra smrtelnosti zaznamenána u mužů téže věkové kategorie (1 887,6 mužů a 1 080,4 žen) (viz graf č. 17). Vlivem pandemie covid-19 došlo v České republice k nejvyššímu nárůstu nadúmrtnosti v celé Evropské unii.¹⁴⁷

Graf 16: Osoby s pozitivním testem na covid-19 na 100 000 obyvatel v dané kategorii v roce 2020

Zdroj dat: [ČSÚ](#).

Graf 17: Zemřelí s nemocí covid-19 na 100 000 obyvatel v dané kategorii v roce 2020

Zdroj dat: [ČSÚ](#).

Zatímco u mužů byla evidována vyšší úmrtnost, o ženách se častěji hovoří v souvislosti s tzv. dlouhým covidem (nebo post-covidovým syndromem).¹⁴⁸ Ten je definován příznaky, které přetrvávají týdny a měsíce po naze. Odborná veřejnost nabízí několik hypotéz, proč jsou to častěji ženy, u kterých příznaky přetrvávají i po prodělání nemoci. Jedním z důvodů by mohl být fakt, že ženy obecně častěji trpí autoimunitními onemocněními a nákaza covidem-19 může fungovat jako spouštěč. Další hypotéza je pak navázaná na věk žen, neboť je nejčastěji evidován u žen v tzv. reprodukčním období, kdy může být vlivem očekávaného mateřství zesílená imunitní reakce, která vede k dlouhodobým následkům. Třetí hypotéza souvisí se sociokulturními vlivy – ženy častěji než muži vyhledávají lékařskou pomoc, což se následně propisuje do dat.¹⁴⁹ Obdobně byly silnější imunitní reakce zaznamenány v souvislosti

¹⁴⁶ Dle ČSÚ žilo v roce 2020 v ČR 38 966 žen ve věku 80 let a 24 818 mužů ve věku 80 let.

¹⁴⁷ Blíže viz graf č. 46 <https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-index-2021-health>.

¹⁴⁸ Blíže viz <https://yourlocalepidemiologist.substack.com/p/long-covid19-mini-series-indicators?s=r>.

¹⁴⁹ Tamtéž.

s očkováním.¹⁵⁰ Související oblastí, která byla zkoumaná z hlediska genderu a která pokrývá spíše sociokulturní rozměr, je zájem či ochota se očkovat. EIGE Index report referoval o dvou studiích, které se týkají vůle se očkovat proti onemocnění covid-19.¹⁵¹ Závěry obou studií se však rozcházejí. Dle meta-analýzy *Gender differences in the intention to get vaccinated against COVID-19* byla větší ochota se očkovat identifikována u mužů¹⁵², dle průzkumu *Living, working, COVID-19* to naopak byli muži, kteří častěji s vakcínou váhali (29 % mužů a 25 % žen).¹⁵³ V České republice to byly častěji ženy, které s vakcínou váhaly, což dokládá jednak prezentace Ministerstva zdravotnictví, dle které v prosinci 2020 nemělo o očkování zájem 50 % žen a 41 % mužů.¹⁵⁴ Na jaře 2021 nicméně zájem o očkování mezi ženami narostl a naopak se snížil podíl těch, kteří o očkování neměli zájem (21 % žen a 21 % mužů). Váhavé až odmítavé postoje žen evidoval také průzkum *Život během pandemie*, dle kterého např. v polovině března rozhodně nechtělo vakcínu 17 % žen a 10 % mužů. Také tento podíl se nicméně snižoval, dle nejnovějších dat (22. 2. 2022) by se rozhodně nenechalo očkovat 12 % žen a 10 % mužů.¹⁵⁵ Z tohoto pohledu je paradoxní, že dle dat Ministerstva zdravotnictví jsou očkovanější skupinou ženy – k 11. 3. 2022 obdrželo 3. očkovací dávku 2 120 539 žen a 1 925 445 mužů (nezotožněných pak bylo 4 836).¹⁵⁶

5.5. Pracující ve zdravotnictví

V roce 2020 zastávalo pozici všeobecná zdravotní sestra (či porodní asistentka) celkem 96 175 osob, z nichž 98 % (94 065) tvořily ženy. Byť je patrný vzestupný trend, co se týče zastoupení mužů na této pozici, desegregace, resp. zvýšení zastoupení mužů v tomto sektoru je stále minimální. Navzdory feminizovanosti odvětví, která je zpravidla charakteristická nízkými výdělky, došlo v uplynulých letech k nárůstu platů i mezd všeobecných zdravotních sester. Za posledních pět let vzrostly jejich výdělky o 71 %.¹⁵⁷ Meziročně pak zaměstnancům a zaměstnankyním ve zdravotních a sociálních službách vzrostly platy o 11,3 %.¹⁵⁸

Od 1. 1. 2022 došlo k navýšení platů zdravotníků a zdravotnic o 6 %.¹⁵⁹ I v tomto sektoru však existují rozdíly v příjmech. Značné rozdíly v odměňování jsou patrné mezi mzdovou a platovou (tedy soukromou a státní) sférou, v roce 2020 činil tento rozdíl necelých 20 000 Kč.¹⁶⁰ Zdravotní odbory proto navrhují sjednocení odměňování pod systém tarifních platů.¹⁶¹ Rozdíly v odměňování jsou evidovány také mezi muži a ženami. Například na pozici praktická sestra vydělávají muži o 8 % více než ženy.¹⁶² Pandemie otevřela také otázku personálního zajištění, resp. kapacit zdravotních sester, kterých je aktuálně nedostatek. Dle Ministerstva zdravotnictví jich aktuálně chybí dva a půl tisíce. Tento deficit pociťují sami pracující¹⁶³, které reflektují vysokou časovou náročnost a množství přesčasů.¹⁶⁴ Pomoci dorovnat tento deficit by mělo zajistit jednak posílení jejich kompetencí, jednak navýšení kapacit vysokých škol.¹⁶⁵ Navýšení kapacit by pak měl zajistit také nový studijní obor 1. lékařské fakulty – Všeobecné

¹⁵⁰ Blíže viz <https://www.aarp.org/health/conditions-treatments/info-2021/women-covid-vaccine-side-effects.html>.

¹⁵¹ Blíže viz <https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-index-2021-health>.

¹⁵² Blíže viz https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3803323.

¹⁵³ Blíže viz https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef21064en.pdf.

¹⁵⁴ Blíže viz https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2021/04/STEM_covid_ockovani_brezen.pdf.

¹⁵⁵ Blíže viz <https://zivotbehempandemie.cz/ockovani>.

¹⁵⁶ Blíže viz <https://onemocneni-aktualne.mzcr.cz/vakcinace-cr>.

¹⁵⁷ Blíže viz <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/prumerna-mesicni-mzda-zdravotnich-sester-vzrostla-za-pet-let-o-71-procent/2125227>.

¹⁵⁸ Blíže viz https://www.lidovky.cz/byznys/mzdy-rostly-i-pres-covid-ne-ale-vsem-polepsily-si-hlavne-zdravotni-sestry-umelcum-ci-hospodskym-se-v-A210604_192116_in_ekonomika_sed.

¹⁵⁹ Blíže viz <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2022/mf-predlozilo-novy-rozpocet-s-deficitem-46455>.

¹⁶⁰ Blíže viz graf 2-26. <https://www.czso.cz/documents/10180/142141209/3000022102.pdf/abc0339d-1740-42a3-84e0-c77068d108e2?version=1.3>.

¹⁶¹ Blíže viz <https://denikreferendum.cz/clanek/33787-nedostatek-zdravotnich-sester-ma-socialni-priciny?fbclid=IwAR0ppp5qg9ofqaNQ34YysU39cecNySVs6Go3RL894V4akAe45fndClvLEwJ>.

¹⁶² Blíže viz, 2-27 <https://www.czso.cz/documents/10180/142141209/3000022102.pdf/abc0339d-1740-42a3-84e0-c77068d108e2?version=1.3>.

¹⁶³ Blíže viz <https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/hlavni-motivaci-prace-ve-zdravotnictvi-ie-pro-nelekare-moznost-pomahat-druhym-vyplynulo-z-dotaznikoveho-setreni-ministerstva/>.

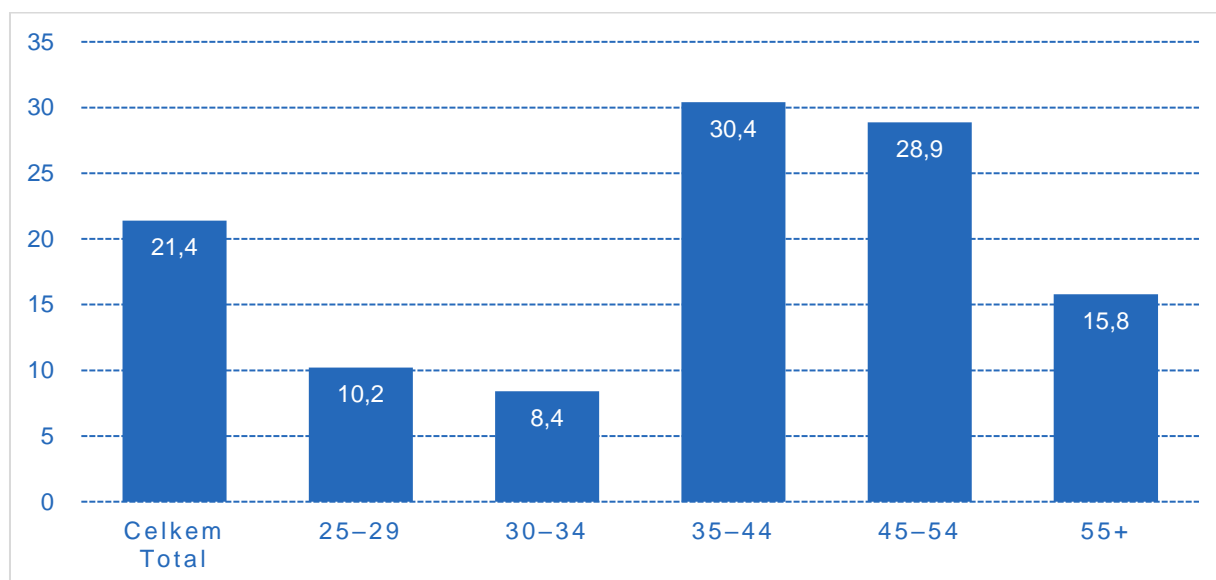
¹⁶⁴ Blíže viz <https://www.soc.cas.cz/aktualita/dopad-pandemie-na-zeny-ve-zdravotnictvi>.

¹⁶⁵ Blíže viz <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3444428-chybi-dva-a-pul-tisice-sester-valek-chce-posilit-vzdelavani-a-zmenit-kompetence>.

ošetřovatelství.¹⁶⁶ Pro následující roky však bude klíčové také udržení stávajících kapacit zdravotních sester, prevence jejich vyhoření a odlivu ze zdravotnického sektoru. Vlivem pracovního vyčerpání způsobeného pandemií a jeho dopadu bylo dalším diskutovaným tématem duševní zdraví osob pracujících ve zdravotnictví.¹⁶⁷ Národní ústav duševního zdraví v této souvislosti zavedl specializované psychiatrické konzultace pro zdravotníky a další pracovníky v 1. linii boje proti covid-19. V sektoru nelékařských profesí (především na pozicích všeobecné a praktické zdravotní sestry) jsou tedy nejvyššími výzvami navýšení personálních kapacit (a tím také podpora sladění profesního a osobního života), nastavení systému odměňování tak, aby byly eliminovány platové, mzdové a genderové nerovnosti v odměňování, a také zamezení odlivu pracovních sil.

Feminizované je zdravotnictví také na úrovni lékařských profesí – v roce 2020 je vykonávalo 247 112 lékařek a 67 161 lékařů (ženy tedy tvořily 79 %).¹⁶⁸ Byť nejsou dostupná přesná data, lze předpokládat, že na úrovni lékařských specializací existuje horizontální segregace, přičemž ženy se koncentrují v méně prestižních a méně finančně ohodnocených sektorech.¹⁶⁹ Horizontální segregace pak může být jednou z příčin poměrně vysokého rozdílu v průměrných mzdách mezi lékaři a lékařkami – v mzdové sféře představoval 18 % a v platové dokonce 20 % v neprospěch žen.

Graf 18: Rozdíl v průměrné hrubé měsíční mzdě mezi lékaři a lékařkami (gender pay gap) dle věku v roce 2020

Zdroj dat: [ČSÚ](#), ÚV ČR.

Pandemie zvýraznila také otázku sladění profesního a osobního života ve zdravotnictví (a v sociálních službách). Byť byly v některých fázích pandemie dostupné mateřské školy pro zaměstnance a zaměstnankyně kritické infrastruktury¹⁷⁰, studie naznačují, že nebyly vždy dobře dostupné (např. v případech, kdy v kritické infrastruktuře pracoval jen jeden z rodičů).¹⁷¹ Dlouhodobě chybí systémové řešení, jako je zřízení dětských skupin/mateřských škol

¹⁶⁶ Blíže viz <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/koronavirus-pandemie-ukazala-jak-moc-chybi-zdravotni-sestry-pomoci-ma-nove-studium-188979>.

¹⁶⁷ Blíže viz https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/koronavirus-posttraumaticka-porucha-testy_2112061601_pj.

¹⁶⁸ Blíže viz graf 2-16. <https://www.czso.cz/documents/10180/142141209/3000022102.pdf/abc0339d-1740-42a3-84e0-c77068d108e2?version=1.3>.

¹⁶⁹ Horizontální segregace napříč lékařskými specializacemi je diskutována také ve Strategii.

¹⁷⁰ Blíže viz <https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2021/04/Mimo%C5%99en%C3%A1dn%C3%A9-opat%C5%99en%C3%AD-opat%C5%99en%C3%AD-ve-%C5%A1kol%C3%A1ch-s-1.-f%C3%A1z%C3%AD-rozvojn%C4%9Bn%C3%AD-s-%C3%BA%C4%8Dinnost%C3%AD-od-12.-4.-2021-do-odvol%C3%A1n%C3%AD.pdf>.

¹⁷¹ Blíže viz <https://www.soc.cas.cz/aktualita/dopad-pandemie-na-zeny-ve-zdravotnictvi>.

při zdravotnických zařízeních.¹⁷² Zajištění zařízení péče o děti přímo v rámci zdravotnických zařízení je klíčové s ohledem na specifika práce ve zdravotnictví, (směnný provoz a specifická pracovní doba, kterou standardní zařízení péče o děti nemají šanci pokrýt), např. s ohledem na brzké nebo naopak pozdní pracovní hodiny nebo místní nedostupnost. Zařízení péče o děti by spolu s možností zkrácených úvazků při návratu z mateřské a rodičovské dovolené uvítaly samy lékařky.¹⁷³ Co se týče pracovních podmínek lékařek, za zmínku stojí také konference spolku Mladí lékaři, která se věnovala tématům diskriminace a sexuálního obtěžování ve zdravotnictví.¹⁷⁴ Spolek Mladí lékaři k tomuto tématu uspořádal v roce 2020 průzkum, z něhož vyplynulo, že většina z respondentů a respondentek (necelých 800) se v průběhu studií či v zaměstnání setkala s diskriminací.¹⁷⁵

V roce 2021 realizovalo dle informace MZd několik lázeňských zařízení genderový audit.

5.6. Zdraví v intersekcionalní perspektivě

V roce 2021 vydal veřejný ochránce práv doporučení, které se týká situace lidí s variacemi pohlavních znaků (intersex) a jejich rodin. Formulovaná doporučení vycházela z výzkumu *Sociální a právní aspekty života intersexuálních lidí v Česku*, který byl realizován na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci.¹⁷⁶ V rámci výzkumu vznikly dvě studie, které se zaměřily na právní a sociální aspekty života intersex osob.¹⁷⁷ Formulovaná doporučení jsou rozčleněna do 4 oblastí a jsou adresována převážně MZd, případně MPSV a ČLK (ev. vybraným poradním orgánům vlády ČR). Doporučení se týkají informovaného souhlasu dětí s variacemi pohlavních znaků, kde je doporučeno zřízení pracovní skupiny, která zhodnotí stávající praxi související s realizací tzv. normalizačních zákroků, přístupu k informacím osob s variacemi pohlavních znaků a jejich rodin, zvýšení informovanosti odborné i široké veřejnosti v intersex problematice, sběr dat a mapování praxe.

V souvislosti s právy LGBT* osob v kontextu zdraví lze zmínit rovněž nově vzniklou příručku *Rozvoj duševní pohody u transgender klientů*¹⁷⁸, která vznikla v rámci mezinárodního projektu Switch za spolupráce organizace Transparent a Národního ústavu duševního zdraví. Organizace Transparent se zaměřuje také na podporu a osvětu uvnitř komunity, v rámci těchto aktivit byly vydány příručky *Průvodce tranzicí pro trans* lidi*¹⁷⁹ a *Podpořte své intersex dítě*¹⁸⁰.

Z hlediska intersekcionalní perspektivy je pak přínosný *Aplikovaný výzkum pro inovace politik v oblasti dostupnosti zdravotní péče u sociálně vyloučené romské populace*¹⁸¹, kde je reflektováno i genderové hledisko. Výzkum zevrubně popisuje zkušenosti sociálně vyloučené romské populace, přibližuje sociální determinanty zdraví a analyzuje existující strategické dokumenty. Studie mj. v podkapitole *Pohlavní role* zkoumá vliv rolí na možnosti čerpání zdravotní péče a zaměřuje se i na specifika zdravotních potřeb žen a mužů.

5.7. Péče v souvislosti s porodem

5.7.1. Schválení dosud nejvíce komplexního souboru opatření na vládní úrovni

Schválením Strategie 2021+ byl v Česku na vládní úrovni stanoven i dosud nejvíce komplexní soubor opatření zaměřených na zvýšení spokojenosti rodiček s péčí v těhotenství, při porodu a v šestinedělí a prevenci špatného zacházení a násilí při poskytování této péče. Soubor opatření se opírá o nejnovější doporučení WHO a UNICEF a dalších relevantních organizací.

¹⁷² Tamtéž.

¹⁷³ Blíže viz <https://www.tribune.cz/komentare/forum-deti-versus-studium-a-kariera-jak-to-sladit/>.

¹⁷⁴ Blíže viz <https://konference.mladilekari.cz/program/>.

¹⁷⁵ Blíže viz <https://mladilekari.cz/2020/07/12/proc-lekarky-odchazeji/>.

¹⁷⁶ Blíže viz <https://starfos.tacr.cz/cs/project/TL03000456>.

¹⁷⁷ Obě studie jsou dostupné na stránkách veřejného ochránce práv, blíže viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/9602>.

¹⁷⁸ Blíže viz <https://jmettransparent.cz/wp-content/uploads/2022/07/rozvoj-dusevni-pohody-u-transgender-klientu.pdf>

¹⁷⁹ Blíže viz <https://jmettransparent.cz/wp-content/uploads/2021/04/Pruvodce-tranzici-pro-trans-lidi.pdf>.

¹⁸⁰ Blíže viz <https://www.oieurope.org/podporte-sve-intersex-dite/>

¹⁸¹ Blíže viz https://oushi.upol.cz/wp-content/uploads/2021/06/Vsouhrn_final.pdf.

Reflektuje i dřívější, avšak stále aktuální doporučení Výboru OSN pro odstranění diskriminace žen k 6. periodické zprávě České republiky a doporučení ESLP z odůvodnění rozsudku ve věci *Dubská a Krejzová v. Česká republika*, ve kterých ESLP vyzývá ke změně praxe v České republice a k tomu, aby české orgány neustále přehodnocovaly příslušná ustanovení právních předpisů ve světle vývoje na poli medicíny, vědy a práva. Opatření v neposlední řadě reagují i na dlouhodobou společenskou poptávku po respektujícím přístupu a humanizaci porodnictví.

5.7.2. Dopady pokračující pandemie covid-19 na porodní péči

Pokrok v naplňování předemtných opatření byl však velmi pozvolný,¹⁸² mj. v důsledku pokračující pandemie covid-19. Kromě faktické vytíženosti ze strany hlavního gestora (Ministerstva zdravotnictví) na ženy negativně dopadala protipandemická opatření. Obdobně jako v prvním roce pandemie bylo celosvětově reportováno zhoršení přístupu k rodičkám a zásahy do jejich práv. V Česku v důsledku přetrvávajících omezení ženy čelily zejména omezením v doprovodu třetí osobou u porodu¹⁸³ a v případě nákazy covid-19 zvýšené separaci od svých dětí.¹⁸⁴ Některé ženy se z obav, že by měly родit v porodnici bez vybraného doprovodu, volily raději porod doma, byť jej původně neplánovaly.¹⁸⁵

Během pandemie se rovněž výrazně zvýšil počet tzv. ambulantních porodů. Dle zjištění dostupných z loňského šetření České neonatologické společnosti¹⁸⁶ propouštělo ženy do 72 hodin po porodu 70 % českých porodnic. Kvůli dřívějším odchodům z porodnic rostla potřeba ambulantně poskytovaných služeb, ke kterým však ženy – mj. v důsledku omezení v úhradách péče porodní asistentky z veřejného zdravotního pojištění – neměly zajištěn adekvátní přístup. Legislativní omezení úhrad péče porodních asistentek z veřejného zdravotního pojištění negativně ovlivňuje nejen samotné porodní asistentky, ale především příjemkyně péče.

5.7.3. Iniciativy za změnu postavení porodních asistentek

Část legislativních omezení se Ministerstvo zdravotnictví pokusilo vyřešit novelou zákona o veřejném zdravotním pojištění, ve které zrušilo povinnosti lékařské indikace pro úhradu péče porodní asistentky, „*jedná-li se o fyziologický porod ve zdravotnickém zařízení lůžkové péče*“.¹⁸⁷ Novela předemtného zákona však situaci omezování porodních asistentek v samostatném výkonu jejich profese a úhrady jejich péče z veřejného pojištění nevyřešila dostatečným způsobem, neboť bez lékařské indikace nadále není možná např. úhrada za návštěvu těhotné nebo matky v šestinedělí. Jak upozornila veřejná ochránkyně práv, jejíž připomínka uplatněná k novele zákona v mezirezortním připomínkovém řízení nebyla gestorem vzata v potaz, „*pokud těhotná či matka potřebuje nejprve indikaci svého lékaře, pro kterou si musí dojít, postrádá návštěvní služba svůj smysl*“.¹⁸⁸ Tento nevyhovující stav kritizovala i Pracovní skupina k porodnictví při Radě vlády pro rovnost žen a mužů.¹⁸⁸

¹⁸² Detailní vyhodnocení Strategie 2021+ je předloženo jako samostatná příloha této zprávy.

¹⁸³ Opakovaně kladené podmínky přítomnosti třetí osoby při porodu podle Pracovní skupiny k porodnictví nesplňovaly kritérium přiměřenosti a vytvářely nerovné podmínky pro některé skupiny rodiček. Pracovní skupina přijala *Podnět k podpoře volby doprovodu k porodu během platnosti opatření v souvislosti s covid-19* viz <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/jednani-pracovni-skupiny-k-porodnictvi-o-moznostech-volby-doprovodu-k-porodu-behem-platnosti-proti-pandemickych-opatreni--187336/>. Rada na základě tohoto podnětu na svém zasedání dne 1. dubna 2021 přijala usnesení, ve kterém Ministerstvu zdravotnictví doporučila, aby po konci nouzového stavu nenařizovalo omezení doprovodu u porodu, a tedy aby třetí osobou při porodu ve zdravotnickém zařízení mohla být jakákoli osoba zvolená rodičkou, a to za splnění všech dalších hygienických podmínek. Ministerstvo zdravotnictví vzalo v potaz doporučení Rady, a potažmo pracovní skupiny a s účinností od 12. dubna 2021 toto omezení zrušilo a rodičku mohla doprovodit jakákoli osoba, kterou si zvolí.

¹⁸⁴ Blíže viz např. tisková zpráva České ženské lobby „Proticovidová opatření negativně ovlivňují porodní praxi“ dostupná z <https://czlobby.cz/cs/zpravy/tz-proticovidova-opatreni-negativne-ovlivnuji-porodni-praxi?fbclid=IwAR3UfTymdvrB1yEx8ajeVOiqSTtj3hmVEjFwj0fZv809qxVynt-Y40pKL0g>.

¹⁸⁵ Tamtéž.

¹⁸⁶ Blíže k výsledkům šetření viz <https://www.neonatologie.cz/post/projekt-zmapov%C3%A1n%C3%AD-kojen%C3%AD-v-%C4%8Dr>.

¹⁸⁷ Reagovalo tak na původní znění ustanovení § 18 odst. 1 tohoto zákona, podle kterého tento i ostatní výkony porodních asistentek musely být indikovány lékařem či lékařkou, aby je bylo možné hradit z prostředků veřejného zdravotního pojištění.

¹⁸⁸ Blíže viz <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/pracovni-skupina-k-porodnictvi-zeny-maji-omezeny-pristup-k-hrazene-peci-porodni-asistentky-a-doporuceni-who-a-unicef-k-podpore-kojeni-se-nenaplnuji-189107/>.

O zrušení povinnosti lékařské indikace pro úhradu péče porodní asistentky se prostřednictvím pozměňovacího návrhu pokusila i tehdejší poslankyně¹⁸⁹ Olga Richterová, avšak neúspěšně. V reakci na projednávání předmětného pozměňovacího návrhu vznikla občanská iniciativa #chcisvojioporodniasistentku, která upozorňovala na potřebu dostupnosti jejich péče a praktické problémy žen, které v důsledku omezení úhrad z veřejného pojištění přístup k této péči nemají.¹⁹⁰ Na sněmovní Výbor pro zdravotnictví se otevřeným dopisem obrátily i další organizace, a to v reakci na vyjádření některých jeho členů na 85. schůzi výboru,¹⁹¹ která označily za „neodborná, nepravdivá či urážlivá pro porodní asistentky, rodící ženy i doly“.¹⁹²

V druhé polovině roku 2021 byl spuštěn osvětový projekt *Ať můžou*, taktéž věnovaný tématu potřeby odstranění bariér a předsudků, kterým profese porodních asistentek čelí. Projekt se prostřednictvím sdílení porodních příběhů, historického přehledu vývoje profese porodní asistence v Česku, rozhovorů se zdravotníky a zdravotnicemi a sdílení dalších odborných stanovisek obrací jak na širší veřejnost, tak zákonodárce a zákonodárkyně.¹⁹³ Jedné z protagonistek projektu, porodní asistence Ivaně Königsmarkové, přiznal Městský soud v Praze v květnu 2021 odškodné 870.000 korun za předchozí neoprávněné trestní stíhání.¹⁹⁴

Postavení porodních asistentek bylo i předmětem zprávy *The State of the World's Midwifery 2021*, která vznikla za spolupráce WHO, Populačního fondu OSN a Mezinárodní konfederace porodních asistentek.¹⁹⁵ Autorský kolektiv upozorňuje na celosvětový nedostatek porodních asistentek, jejich symbolické i finanční nedocení, přičemž za jeden z hlavních faktorů tohoto stavu uvádí nerovnost žen a mužů. Nedostatečné investice do oboru porodní asistence jsou podle zprávy odrazem toho, jak jsou zanedbávány potřeby žen a dovednosti převážně ženských pracovních sil.¹⁹⁶ Zjištění této zprávy jsou reflektována i v reportu *Health workforce: Global Strategic Directions for Nursing and Midwifery*,¹⁹⁷ na základě kterého Světové zdravotnické shromáždění rezolucí WHA74.15¹⁹⁸ přijalo *Global strategic directions for nursing and midwifery 2021-2025*.¹⁹⁹

5.7.4. Provoz center porodní asistence

Během tříletého provozu prvního českého centra porodní asistence při Gynekologicko-porodnické klinice 1. LF UK a fakultní nemocnici Na Bulovce²⁰⁰ se tamní počet porodů zvýšil o 45 %. Z dat za rok 2021 vyplývá, že téměř polovinu všech porodů vedly pouze tamní porodní asistentky bez nutnosti jakéhokoliv zásahu lékaře či lékařky. Ti jsou přivoláváni „pouze k akutním případům nebo k porodům, kde s ohledem na anamnézu rodičky lze předpokládat porodní komplikace. V roce 2021 se podařilo počet císařských řezů snížit na pouhých 16,9 %. Celorepublikový průměr se přitom pohybuje kolem 24 %. Ve skupině tzv. nízkorizikových rodiček je podíl císařských řezů ještě výrazně nižší – 4,1 %, což je naprosto výjimečná hodnota“.²⁰¹

V roce 2021 byla otevřena další dvě centra porodní asistence, a to ve Fakultní nemocnici v Brně, na jejíž gynekologicko-porodnické klinice byl již v minulosti kladen důraz na

¹⁸⁹ Nyní místopředsedkyně sněmovny.

¹⁹⁰ Blíže viz <https://chcisvojioporodniasistentku.cz/>.

¹⁹¹ Záznam se schůzce je dostupný z: <https://videoarchiv.psp.cz/playa.php?cast=303>.

¹⁹² Blíže viz <https://lp.cz/blog/otevreny-dopis-clenun-vyboru-pro-zdravotnictvi/>.

¹⁹³ Blíže viz <https://naporoduzalezci.cz/atmuzou/>.

¹⁹⁴ Blíže viz <https://www.ceska-justice.cz/2021/05/porodni-asistence-priznal-odvolaci-soud-za-trestni-stihani-870-000-korun/>.

¹⁹⁵ Blíže viz <https://www.unfpa.org/publications/sowmy-2021>.

¹⁹⁶ Tamtéž. Dále viz https://www.seznamzpravy.cz/clanek/svet-celi-nedostatku-porodnich-asistentek-duvodem-je-covid-i-nedoceni-153545?fbclid=IwAR1Mkzvs0DWY02WXzk8jEJiHg7xzAY8GngQC4yPFYlIkhepUpT0AGy9UE_k#utm_source=facebook&utm_medium=share&utm_campaign=bottom.

¹⁹⁷ Blíže viz https://apps.who.int/gb/ebwha/pdf_files/WHA74/A74_13-en.pdf.

¹⁹⁸ Blíže viz https://apps.who.int/gb/ebwha/pdf_files/WHA74-REC1/A74_REC1-en.pdf?page=27.

¹⁹⁹ Blíže viz <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/344562/9789240033863-eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

²⁰⁰ K souvislosti podpory vzniku center porodní asistence s *Doporučením Rady vlády pro rovnost žen a mužů k samostatným porodním domům* blíže viz Zpráva za rok 2018 o rovnosti žen a mužů a Zpráva za rok 2019 o rovnosti žen a mužů.

²⁰¹ Blíže viz post zveřejněný na profilu Fakultní nemocnice Bulovka <https://www.facebook.com/bulovka/posts/4878420938900844>.

samostatnost porodních asistentek,²⁰² a ve Frýdku Místku.²⁰³ Poptávka po službách center porodní asistence však stále výrazně převyšuje nabídku. Omezený přístup ke službám center porodní asistence je kromě absence jejich existence ve většině regionů dán rovněž tím, že se jedná o placený nadstandard.

Asociace pro porodní domy a centra v uplynulém roce zajistila vydání licencovaného překladu *Evropských standardů pro porodní domy a centra*.²⁰⁴ Překlad standardů včetně možnosti jejich využití v ČR byl představen ministroví zdravotnictví a vybraným zdravotnickým zařízením. Standardy vytvořila Evropská síť pro porodní domy a centra. Ta rovněž započala přípravu metodiky pro sebehodnocení porodních domů a center, včetně pilotáže v sedmi zařízeních napříč Evropou, a tvorbu nástroje pro jejich certifikaci. Metodika pro sebehodnocení by měla být zveřejněna v průběhu roku 2022 a měla by být dostupná postupně ve všech jazycích zemí EU.

5.7.5. Další aspekty (ne)možnosti výběru místa, způsobu a okolností porodu

Ani v uplynulém roce nedošlo k publikaci dat z oblasti porodnictví. Data jsou dlouhodobě publikována s velkým zpožděním a vykazují zjevné nedostatky. Poslední dostupná data v publikaci *Rodička a novorozenec* jsou z roku 2015 (tj. více než 6 let stará).²⁰⁵ Přístup ke kompletnímu přehledu základních indikátorů péče v jednotlivých regionech a zdravotnických zařízeních je přitom nezbytnou podmínkou informované volby. Ze strany příjemkyň péče existuje po těchto informacích dlouhodobá poptávka, která není ze strany státu saturována.

V Česku nadále chybí ucelená koncepce péče o matku a dítě a není zajištěna plynulá návaznost služeb poskytovaných jednotlivými profesemi, které o matku a dítě pečují. Jednotlivé profesní organizace sice disponují vlastními standardy, ty však ani v revizích z roku 2021 nejsou vzájemně kompatibilní.²⁰⁶ Ministerstvo zdravotnictví nicméně na sklonku roku 2021 k přípravě koncepce podniklo první krok – usiluje, aby byla vytvořena na platformě Komise pro porodnictví,²⁰⁷ která se za tímto účelem prvně sešla v listopadu 2021.²⁰⁸

Článek *Metodika organizace Komplexní péče o těhotnou ženu v České republice* pojednávající o nově publikovaných doporučených postupech České gynekologické a porodnické společnosti ČLS JEP²⁰⁹ vzbudil negativní reakce kvůli přirovnání těhotné ženy k nezletilé dceři, která zahájila povinnou školní docházku, a gynekologa k jejímu rodiči (zákonnému zástupci). V reakci na článek vznikla iniciativa #NejsemSkolacka.²¹⁰ Předmětné postupy pro jejich nesoulad s doporučeními WHO a vědeckým poznáním v oblasti zdravotní péče, práva a společenskovedních oborů kritizovala i odborná veřejnost,²¹¹ včetně zástupkyně veřejného ochránce práv a Pracovní skupiny k porodnictví.²¹²

Znevažování pocitů, schopností a souhlasu rodiček je podle závěrů unikátní studie o domácích porodech v Česku zveřejněných na začátku roku 2021 také jedním z hlavních důvodů volby

²⁰² Blíže viz <https://www.facebook.com/fondproni/posts/182626270650020>.

²⁰³ Blíže viz <https://www.nemfm.cz/zdravotnicka-oddeleni/luzkova-oddeleni/gynekologicko-porodnicke-odd/aktuality/nase-gynekologicko-porodni-oddeleni-ma-centrum-porodni-asistence-1997cz?diskuse>.

²⁰⁴ Blíže viz https://apodac.org/wp-content/uploads/MUNET-Standards_4_2021_CZ1.pdf.

²⁰⁵ Údaj aktuální k 4. 3. 2021.

²⁰⁶ Blíže viz <https://www.unipa.cz/wp-content/uploads/2021/07/Zakladni-principy-pece-v-porodni-asistenci-revize-2021.pdf> a <https://www.gynultrazvuk.cz/uploads/news/102/doc/gp-lubusky-metodika-organizace-komplexni-pece-o-tehotnou-zenu-v-cr-2021-02-reprint.pdf>.

²⁰⁷ Blíže viz <https://ppo.mzcr.cz/workGroup/165>.

²⁰⁸ Tamtéž.

²⁰⁹ Blíže viz <https://www.gynultrazvuk.cz/uploads/news/102/doc/gp-lubusky-metodika-organizace-komplexni-pece-o-tehotnou-zenu-v-cr-2021-02-reprint.pdf>.

²¹⁰ Blíže viz <https://czlobby.cz/cs/zpravy/otevreny-dopis-nehceme-aby-peci-v-tehotenstvi-poskytovali-tatkove-ale-profesionalove>.

²¹¹ Blíže např. viz <https://www.unipa.cz/vyjadreni-unipa-k-clanku-metodika-organizace-komplexni-pece-o-tehotnou-zenu-v-ceske-republice-vydanem-v-casopise-gynekologie-a-porodnictvi-2-2021/>.

²¹² Blíže viz http://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Pracovni-skupina-k-porodnictvi/Schvaleny-zapis-z-jednani-Pracovni-skupiny-k-porodnictvi-04-10-2021_1.pdf.

domácího porodu.²¹³ Studie vychází z šetření provedeného u celkem 642 žen, které rodily plánovaně doma v letech 2015 až 2020. „Podstatným zjištěním výzkumu je, že dotazované ženy především nechtějí rodit v českých porodnicích. Za největší slabinu porodní péče v Česku označily skutečnost, že jsou znevažovány schopnosti a kompetence rodičky a realizovány zákroky bez jejího souhlasu (téměř 100 % žen velmi nebo spíše vadí). Dalšími extrémně problematicky vnímanými okolnostmi jsou ponižování, zesměšňování, manipulace s rodičkami, rutinní nástřih hráze, rutinní podávání oxytocinu a sdílení intimních věcí v čekárně (96–99 % velmi nebo spíše vadí). U žen, které zvolily domácí porod až po zažitě zkušenosti s porodem v porodnickém zařízení, pak 69 % z nich uvádí, že je to právě z důvodu špatné předchozí zkušenosti.“²¹⁴

Při realizaci studie byly ženy rovněž dotazovány, za jakých okolností by doma naopak nerodily, přičemž 66 % uvedlo, pokud by si především v porodnicích mohly vybrat porodní asistentku, a 65 % pokud by existovaly porodní domy. „Ty jsou součástí porodní péče například v sousedním Rakousku a Německu nebo také ve Velké Británii. 62 % žen pak uvedlo, že by zvážilo porod v nemocničním zařízení, kdyby se změnil přístup k rodičkám.“²¹⁵

Otázkou domácích porodů se v uplynulém roce zabýval také Ústavní soud. Vyhověl stížnosti tří žen na to, že se nemohly účastnit soudních řízení týkajících se domácích porodů, resp. udělení souvisejících oprávnění pro porodní asistentku.²¹⁶ Podle argumentace stěžovatelek jim je odepírána kontinuální péče „omezením oprávnění porodní asistentky, respektive jeho částí, a to vedení fyziologického porodu, čímž je zasaženo do jejich práva na soukromý a rodinný život (v podobě znemožnění volby místa porodu)“.²¹⁷ Podle Ústavního soudu tak bylo předchozími instancemi porušeno právo stěžovatelek „na spravedlivý proces podle čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod ve spojení s čl. 7 odst. 1 a čl. 31 Listiny základních práv a svobod a čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod“ a předchozí soudní rozhodnutí zrušil.²¹⁸

5.7.6 Tematizace porodnického násilí

Občanské iniciativy se v uplynulém roce věnovaly rovněž tématu špatného zacházení a násilí na ženách při poskytování péče, tzv. porodnickému násilí.²¹⁹ „Porodnické násilí je stále realitou českých porodních sálů“ uvádí tisková zpráva zveřejněná u příležitosti Mezinárodního dne proti násilí na ženách (25. listopadu).²²⁰ „Obrací se na nás ženy, které chtějí dát porodnici najevo, že to, co v ní prožily, je v mnoha ohledech velmi zranilo. Nejde jim většinou o pomstu, ale o poskytnutí zpětné vazby. Přejí si, aby se podobné násilné jednání už neopakovalo, aby ho nemusely zažívat další ženy,“ uvedla zástupkyně pacientské organizace Hnutí za aktivní mateřství.²²¹ Stížnosti žen na zdravotnický personál se týkají především psychického nátlaku, nerespektování soukromí a intimity, nevhodné komunikace s rodící ženou včetně slovních urážek, provádění zákroků bez informovaného souhlasu či bez dostatečného vysvětlení, nebo dokonce proti vůli rodičky.

5.7.7 Perinatální duševní zdraví

Národní ústav duševního zdraví se v roce 2021 věnoval osvětě v oblasti perinatálního duševního zdraví. Ve spolupráci s organizací Úsměv mámy vytvořil jednak projekt *Perinatal*,²²² jednak unikátní aplikaci *Kogito*.²²³ „Až každá pátá žena zažije nějaké příznaky

²¹³ Blíže viz <https://fsv.cuni.cz/fakulta/pro-media/tz-vysledky-studie-fsv-uk-cesky-rod-doma-hlavne-kvuli-stavu-porodni-pece?fbclid=IwAR0YDZAQuJGeRqPzRbks03JvZRV1uzRXsvc06ioPEaGIY2CGeu7ARq6IFUw>.

²¹⁴ Tamtéž.

²¹⁵ Tamtéž.

²¹⁶ Blíže viz <https://www.usoud.cz/aktualne/pravo-klientek-vyjadrit-se-v-soudnim-rizeni-jez-se-tyka-opravneni-jejich-porodni-asistentky-vest-domaci-porod>.

²¹⁷ Blíže viz https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/Tiskova_mluvci/Publicovane_nalezky/2021/II_US_1238_21_an.pdf.

²¹⁸ Tamtéž.

²¹⁹ Blíže viz https://czlobby.cz/cs/zpravy/ruze-pro-obeti-porodnickeho-nasili-roses-revolution-2021?fbclid=IwAR2EhRSzTL9l-Mtc14RQl5cS-ZdPWUQxzAooZTgEZpaKOy_1opyOPZuktqI.

²²⁰ Blíže viz <https://www.iham.cz/2021/11/tiskova-zprava-24-11-2021/>.

²²¹ Tamtéž.

²²² Blíže viz www.perinatal.cz.

²²³ Blíže viz www.kogito.cz.

duševní nepohody, jako je úzkost nebo deprese. Psychologická podpora bývá často nedostupná nebo je drahá. Navíc až 75 % českých žen na mateřské nebo rodičovské dovolené nevyhledá odbornou pomoc, i když zažívají příznaky duševních poruch. Mezi časté bariéry vyhledání péče patří například předsudky jejich nejbližších nebo nedostupnost hlídání dětí.²²⁴ Projekt *Perinatal* propojuje plošný screening a na něj napojenou vícestupňovou péči. Aplikace Kogito uživatelkám nabízí metody kognitivně-behaviorální terapie, které jim mohou pomoci úzkosti a depresi lépe zvládat. „Oba nástroje – webové stránky i aplikace – jsou vzájemně propojené, a otevírají tak nové možnosti úspěšnější péče o duševní zdraví těhotných a žen po porodu.“²²⁵

5.7.8 Nedostatky v implementaci programu Baby-friendly Hospital Initiative

Rada z podnětu Pracovní skupiny k porodnictví²²⁶ upozornila na závažné nedostatky v naplňování programu WHO a UNICEF s názvem *Baby-friendly Hospital Initiative 2018* (dále jako „BfHI“), jejíž součástí je tzv. deset kroků k úspěšnému kojení. Zhruba 2/3 nemocnic (resp. jejich novorozeneckých oddělení) se do programu zapojily (účast je dobrovolná) a jsou držitelkami certifikátu BfHI, jenž ovšem bez předpokládaného pravidelného recertifikačního procesu či jakékoli jiné externí kontroly dodržování podmínek BfHI u většiny nemocnic v zásadě expiroval. Pravidelnou kontrolu několika desítek nemocnic velmi komplikuje dlouhodobé personální a finanční poddimenzování Národního laktačního centra, jež program zajišťuje spolu s Laktační ligou. Mandátem ke kontrole nedisponuje ani Národní komise pro kojení při Ministerstvu zdravotnictví, která byla navíc v roce 2021 zcela nečinná a v níž nadále není dostatečně ošetřen střet zájmů členů a členek, na což Pracovní skupina k porodnictví opakovaně upozorňuje.

Z údajů části nemocnic zřízených Ministerstvem zdravotnictví, které je na žádost musely zveřejnit, vyplynulo, že některé z těchto nemocnic přes získanou certifikaci BfHI nenaplňovaly ani základní požadavek 75 % (od roku 2018 80 %) výlučně kojených dětí při odchodu z porodnice. Průzkumy mezi ženami v mnoha nemocnicích dále pomohly identifikovat konkrétní oblasti, v nichž se nacházely zásadní nedostatky. Od neumožnění kontaktu kůže na kůži matek a dětí přes nedostatek včasných informací o kojení až po rozšířené dokrmování dětí umělou výživou, někdy i bez vědomí a souhlasu rodičů. Reklama na náhrady mateřského mléka, dudlíků a lahví byla v nemocnicích nadále rozšířená, stejně jako zakázaný sponzoring odborných společností zdravotníků a zdravotnic.

Nedostatky v naplňování programu BfHI jsou závažné s ohledem na fakt, že v ČR podle posledních dostupných statistik počet plně kojených dětí při odchodu z porodnice setrvale klesá (78,9 % v roce 2019 oproti 90 % v roce 2003). Vláda proto na doporučení Rady uložila usnesením ze dne 23. srpna 2021 č. 731 ministru zdravotnictví zpracovat a předložit vládě do 1. června 2023 strategii k implementaci programu Světové zdravotnické organizace a UNICEF *Baby-friendly Hospital Initiative 2018* v České republice.²²⁷ Zpracování předmětné strategie však ze strany gestora dosud nebylo zahájeno.

Nedílnou součástí programu BfHI je i požadavek dodržovat Mezinárodní kodex marketingu náhrad mateřského mléka. Na nedostatečnou úpravu marketingu náhrad mateřského mléka, dudlíků a lahví v ČR a EU i na nepostačující vynucování již existující legislativy upozornila Pracovní skupina k porodnictví *Podnětem ke 40. výročí přijetí Mezinárodního kodexu marketingu náhrad mateřského mléka*.²²⁸ Rada na základě tohoto podnětu iniciovala uspořádání odborného kulatého stolu za účasti Ministerstva zdravotnictví a Ministerstva

²²⁴ Blíže viz <https://tn.nova.cz/zpravodajstvi/clanek/441784-radu-zen-po-porodu-a-v-tehotenstvi-trapi-deprese-pomoci-ma-aplikace>

²²⁵ Tamtéž.

²²⁶ Tj. Podnět Pracovní skupiny k porodnictví k důsledné implementaci *Baby-friendly Hospital Initiative 2018*. viz <http://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Aktuality/Podnet-k-dusledne-implementaci-BfHI-2018---schvalena-verze.pdf>.

²²⁷ Blíže viz <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/tz-vlada-zkvalitni-poporodni-peci-ve-vsech-porodnicich-190329/>.

²²⁸ Blíže viz <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/pracovni-skupina-k-porodnictvi-chce-zamezit-nevhodne-propagaci-nahrad-materskeho-mleka-a-lahvi--191106/>.

průmyslu a obchodu, na kterém budou otázky spjaté s implementací Mezinárodního kodexu marketingu náhrad mateřského mléka a navazujících rezolucí v české legislativě a možnosti metodické podpory k vymáhání této legislativy blíže diskutovány. Podnět bude Rada dále projednávat v roce 2022 po obdržení informací o výstupech příslušného kulatého stolu.

6. Poznání

V roce 2021 regionální vzdělávání stále ovlivňovala pandemie covid-19. Celkově došlo ke snížení motivace ke studiu u všech žáků i žákyně, chlapci se však na distanční výuku pravděpodobně přizpůsobili hůře, protože došlo i ke zvýšení rozdílů v aspiracích chlapců a dívek k absolvování vysoké školy. Distanční výuka měla taktéž vliv na učitelské sbory. Učitelkám se v porovnání s učiteli více zhoršilo duševní zdraví, obzvláště těm, které musely s distanční výukou kombinovat i péči o domácnost a vlastní děti.

Česká republika podpořila Lublaňskou deklaraci o genderové rovnosti ve výzkumu a inovacích, která byla představena během slovinského předsednictví Rady EU. K pozitivním posunům došlo na úrovni institucí, které provedly genderové audity a přijaly plány genderové rovnosti, jež jim napomohou k systematickému nastavení rovnosti žen a mužů v rámci institucí soubor jasně stanovených cílů a opatření.

Přetrvává genderová horizontální segregace oborů studia i výzkumného zaměření (např. podíl doktorek v oblasti IT je druhý nejnižší v EU). U vertikální segregace taktéž nedošlo k výrazným změnám v žádné ze sledovaných sfér (regionální školství, vysoké školství, vědeckovýzkumné instituce) a zastoupení žen a mužů ve vedoucích pozicích je v daných oblastech nadále nevyrovnané.

Vládou byl schválen a Evropské komisi předložen Operační program Jan Amos Komenský, který je jedním z důležitých finančních zdrojů naplňování Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030, zejména v kapitole Poznání.

6.1. Horizontální segregace studujících na základních, středních a vysokých školách

Dle výzkumné organizace PAQ Research²²⁹ v roce 2021 do školy chodilo rádo 80 % žáků a žákyně 4. a 5. tříd, což je o 15 p. b. více, než tomu bylo před počátkem pandemie covid-19. Díky dlouhému období distanční výuky si žáci a žákyně uvědomili důležitost kontaktu jak mezi sebou, tak s učitelským sborem. Zároveň se během tohoto období zvýšil rozdíl v aspiracích dívek a chlapců, který i v době před pandemií byl vychýlen směrem ve prospěch dívek. Polovina žákyně 4. a 5. tříd by chtěla získat vysokoškolské vzdělání, z chlapců pouze 35 %. S věkem rozdíl v aspiracích dále narůstá. 70 % žákyně 9. tříd by rádo získalo vysokoškolský titul oproti 40 % žáků. Tyto výsledky tak mohou naznačovat horší přizpůsobení distanční výuce ze strany chlapců a snížení jejich aspirací i motivace. Ty se během pandemie všeobecně snížily.²³⁰

Nízká motivace chlapců se dále odráží i v jejich horších výsledcích ve čtenářské gramotnosti (měřenou v rámci PISA 2018), protože u dívek je vyšší obliba čtení, stráví delší dobu čtením a jsou cílevědomější. Dle České školní inspekce je tak nutné chlapce motivovat ke čtení prostřednictvím vhodně zvolené literatury a přizpůsobit výuku potřebám dívek i chlapců.²³¹ Učitelé a učitelky²³² pokles v motivaci během distanční výuky taktéž zaznamenali a deklarovali, že by se školy po návratu do prezenční formy vyučování měly primárně soustředit na zvýšení motivace žactva, což je i v souladu s metodickým doporučením MŠMT *Návrat žáků do škol*

²²⁹ Blíže viz https://drive.google.com/file/d/1WcyFIXqQFDEEZ1hXn_pRAb7xGdpJVIF/view.

²³⁰ Blíže viz <https://drive.google.com/file/d/1qdgmvVeOUcGkgHrsrFMG1LAVIRTr0QWL3/view>.

²³¹ Blíže viz https://www.csicr.cz/CSICR/media/Prilohy/2021_p%25c5%99%25c3%25adlohy/Dokumenty/VZ_CSI_2021_e-verze_22_11.pdf.

²³² Blíže viz <https://drive.google.com/file/d/1LafGoeGHTGEIbwI91GavJE2DmSz9X2Eq/view>.

(pedagogická část).²³³ Dle modelu think-tanku Idea a PAQ Research²³⁴ osoby, které nedokončí SŠ, odvedou do veřejných rozpočtů o 2,3 – 2,8 milionu méně Kč než ty, které SŠ dokončí. Nízká aspirace a motivace chlapců tak v budoucnu mohou negativně ovlivnit i veřejné příjmy. Dále se pravděpodobně budou prohlubovat rozdíly ve vysokoškolsky vzdělané populaci žen a mužů, kde dlouhodobě převládají ženy. V roce 2020 tvořily ženy 59 % ze všech absolventů a absolventek,²³⁵ což je o 1 p. b méně v předchozím roce, avšak o 4 p. b. více než v roce 2005.

Z hlediska studijních drah dívek a chlapců (resp. žen a mužů) v České republice nadále přetrvává většinové zastoupení žen v oborech vzdělávání a výchovy (79 % studujících je žen) a zdravotní a sociální péči (73 % žen) a mužů v oborech ICT (17 % žen) a v technice, výrobě a stavebnictví (30 % žen). Oproti roku 2005 došlo ke změně směrem k vyrovnanému zastoupení žen a mužů mezi studujícími v oborech, kde převažují muži, v ICT o 5 p. b. a v technice, výrobě a stavebnictví o 6 p. b. Posílení participace žen ve STEM oborech je i jedním z opatření v Akčním plánu digitálního vzdělávání (2021–2027) EU.²³⁶ To je mimo jiné naplňováno skrze projekt Girls Go Circular,²³⁷ který je zaměřen na dívky ve věku 14–19 a učí je digitálním a podnikatelským dovednostem pomocí e-learningu o cirkulární ekonomice. Jedním z cílů pracovních programů Erasmus+ 2021 a 2022 je zapojení více žen do vysokoškolského studia STEM oborů a následného přechodu do STEM zaměstnání. MŠMT ve spolupráci s NKC-gender a věda každoročně uděluje Cenu Milady Paulové za badatelskou práci ženám a vytváří tím vzory pro studující dívky, aby se vydaly nestereotypní cestou. Naopak v oborech, ve kterých převládají ženy, tvoří ženy nyní větší podíl studujících, než tomu bylo v roce 2005, ve vzdělávání a výchově o 4 p. b. a ve zdravotní a sociální péči o 1 p. b.²³⁸ Evropská komise (EK) si je taktéž vědoma přetrvávajících genderových stereotypů ovlivňujících výběr povolání v dopravním sektoru. V EU ženy tvoří 22 % ze všech osob pracujících v dopravním sektoru, v ČR v oblasti dopravy a skladování ženy tvoří 26 % pracujících.²³⁹ EK proto v roce 2021 vydala sadu vzdělávacích nástrojů zaměřenou právě na gender a dopravní sektor.²⁴⁰

6.2. Rovnost žen a mužů v učitelské profesi

Během pandemie covid-19 všeobecně vzrostly obtíže spojené s duševním zdravím, které se nevyhnuly ani učitelům a učitelkám.²⁴¹ Ženy vykazovaly symptomy depresí a úzkosti více než muži, přičemž se ukázalo, že tyto problémy souvisí s deklarovanými obtížemi při sladování distanční výuky a starostí o vlastní domácnost, stejně jako s oddělováním práce od běžného času. Zhoršení duševního zdraví nejvíce vykazovaly učitelky ve středních letech. Devět z deseti učitelů a učitelek, kteří vykazovali symptomy deprese, také deklarovali nárůst objemu práce spojeným s distanční výukou. Celkově 79 % učitelů a učitelek trávilo přípravou výuky na dálku více času než při prezenční formě vyučování. Učitelky trávily přípravou distanční výuky denně o hodinu více než jejich mužští kolegové. Učitelky také častěji reportovaly nárůst stresu a vyčerpání spojený s tímto typem výuky. Ženy ve věku 30–49 ve dvou třetinách případů stresoval souběh pracovních a domácích povinností, což může být dáno jejich rolí primárních pečujících osob o děti, které byly (nejen) věku docházky do základní školy a účastnily se vlastního distančního vzdělávání. V zimě 2021 se rozdíl ve vyčerpání mužů a žen lišil o 20 p. b.

²³³ Blíže viz <https://www.edu.cz/methodology/pedagogicka-doporuceni-k-navratu-zaku-do-skol/>.

²³⁴ Blíže viz https://drive.google.com/file/d/1rXqtU61XHqgro--5mOESo7zwAJKrJ_-q/view.

²³⁵ Blíže viz tab. 3-20, <https://www.czso.cz/documents/10180/142141209/3000022103.pdf/c2f370f6-d457-4d1e-98d1-eef3f9e5bee0?version=1.3>.

²³⁶ Blíže viz <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/about/digital-education-action-plan#:~:text=The%20Digital%20Education%20Action%20Plan%20%282021-2027%29%20outlines%20the,used%20at%20an%20unprecedented%20scale%20in%20education%20>.

²³⁷ Blíže viz <https://eit-girlsgocircular.eu/>.

²³⁸ Blíže viz tab. 3-23, <https://www.czso.cz/documents/10180/142141209/3000022103.pdf/c2f370f6-d457-4d1e-98d1-eef3f9e5bee0?version=1.3>.

²³⁹ Blíže viz graf 4-1, <https://www.czso.cz/documents/10180/142141209/3000022104.pdf/98cea2c7-7695-4214-8b17-358c899d80e2?version=1.1>.

²⁴⁰ Blíže viz https://transport.ec.europa.eu/transport-themes/social-issues/women-transport/attractiveness-transport-sector/educational-toolkits-help-fight-gender-stereotypes_en.

²⁴¹ Blíže viz <https://drive.google.com/file/d/1LAFGoeGHTGElbwI91GavJE2DmSz9X2Eq/view>.

Úroveň duševního zdraví se také pojila s plány setrvání v učitelské profesi. Osoby, které vykazovaly příznaky středně těžké deprese a úzkosti, chtěly častěji povolání opustit. Muži naopak častěji než ženy deklarovali vůli setrvat v povolání déle než 20 let. Doporučení analýzy tudíž zdůrazňují důležitost zavedení opatření spjatých s cílenou podporou psychiky a duševního zdraví učitelů a učitelek, aby nedocházelo k jejich odchodům z profese a nezvýšil se jejich nedostatek. Učitelky 1. stupně²⁴² zdůrazňovaly rovněž potřebu zaměření se na duševní zdraví žáků a žákyň a na vztahy ve třídě. MŠMT na situaci reagovalo metodickým doporučením pro školy *Distanční výuka a duševní zdraví*, které obsahuje doporučení zaměřené jak na pedagogické pracovníky a pracovnice, tak na žáky a žákyň.²⁴³

Učitelé během pandemie vykazovali menší míru stresu, ale vadila jim nedostatečná zpětná vazba od žáků a žákyň. Učitelé více pociťovali, že se jim nedařilo motivovat žáky a žákyň a zapojovat je do výuky. Učitelé také častěji než učitelky deklarovali ochotu (za předpokladu adekvátního finančního ohodnocení) zapojit se do podpůrných aktivit (letní školy, doučování, apod.).²⁴⁴

Celkově se poměr žen a mužů v regionálním školství²⁴⁵ nezměnil a pracuje zde 81 % žen.²⁴⁶ V roce 2020 se ale snížil poměr žen na 2. stupních základních škol (ze 75 % na 74 %) a vyšších odborných školách (z 68 % na 66 %), naopak na konzervatořích se jejich podíl zvýšil na 51 % (tedy o 1 p. b.). Průměrná hrubá mzda učitelů a učitelek v roce 2020 vzrostla, mimo oblast MŠ nad úroveň průměrné mzdy všech zaměstnanců. Ženy v regionálním školství v průměru pobíraly 42 980 Kč, muži 44 784 Kč (viz graf 19).²⁴⁷ Učitelky si vydělaly 123,7 % průměrné hrubé mzdy všech zaměstnankyň, ale pouze 86,3 % průměrné hrubé mzdy zaměstnankyň s VŠ vzděláním. Poměr hrubé mzdy učitelů k průměrné mzdě všech zaměstnanců byl nižší, protože muži často pracují v oborech, které mají vyšší finanční ohodnocení a zároveň je zde stále přetrvávající rozdíl v průměrných mzdách žen a mužů.²⁴⁸ Učitelé tak vydělávali 107,6 % průměrné mzdy všech zaměstnanců. Poměr k průměrné mzdě zaměstnanců s VŠ vzděláním činil pouhých 67,9 %, i přestože je jejich mzda vyšší než mzda jejich kolegyň. Na řídicích pozicích v regionálním školství v roce 2020 došlo k malému nárůstu žen vůči roku 2019 (v rozmezí 0,2–0,9 p. b., v rámci vedení MŠ nedošlo ke změnám).²⁴⁹ Oproti roku 2011 došlo k nárůstu o 0,4 p. b. v mateřských školách, o 2,3 p. b. na základních školách, o 2,5 p. b. na středních školách, o 4,4 p. b. na vyšších odborných školách a o 3,6 p. b. na školách pro děti a žáky a žákyň se speciálními vzdělávacími potřebami.

---

²⁴² Tamtéž.

²⁴³ Blíže viz <https://www.edu.cz/methodology/doporuzeni-k-distancni-vyuce-a-dusevniimu-zdravi/>.

²⁴⁴ Blíže viz <https://drive.google.com/file/d/1LafGoeGHTGEIbw191GavJE2DmSz9X2Eq/view>.

²⁴⁵ Jedná se o mateřské školy, základní školy, střední školy, konzervatoře a vyšší odborné školy.

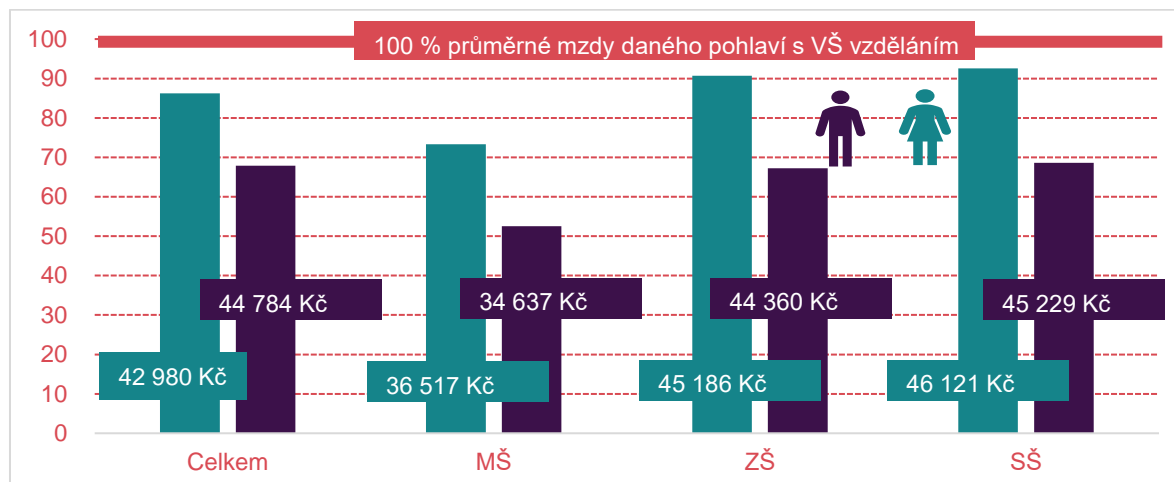
²⁴⁶ Blíže viz tab. 3-27. <https://www.czso.cz/documents/10180/142141209/3000022103.pdf/c2f370f6-d457-4d1e-98d1-eef3f9e5bee0?version=1.3>.

²⁴⁷ Blíže viz tab. 3-30., <https://www.czso.cz/documents/10180/142141209/3000022103.pdf/c2f370f6-d457-4d1e-98d1-eef3f9e5bee0?version=1.3>.

²⁴⁸ Blíže viz kapitola Práce a péče, která se problematice gender pay gapu věnuje detailněji.

²⁴⁹ Blíže viz tab. 3-28., <https://www.czso.cz/documents/10180/142141209/3000022103.pdf/c2f370f6-d457-4d1e-98d1-eef3f9e5bee0?version=1.3>.

Graf 19: Průměrná měsíční mzda učitelů a učitelek v regionálním školství v Kč (číselné údaje) a průměrná měsíční mzda učitelů a učitelek v regionálním školství k průměru mezd zaměstnanců a zaměstnankyň s VŠ vzděláním (vztahové k průměrné mzdě daného pohlaví; zobrazeno ve sloupcích)

Zdroj dat: [ČSÚ](#).

Tento graf komplexně ilustruje nerovnosti žen a mužů v regionálním školství:

- i. Na grafu je v Kč uvedena průměrná hrubá měsíční mzda učitelů a učitelek. Průměrná hrubá měsíční mzda učitelek celkem je nižší než učitelů, a to i přes to, že pokud se podíváme na rozdíl ve mzdách mezi učiteli a učitelkami na jednotlivých typech škol, je průměrná mzda učitelek vyšší. Tento rozdíl je dán tím, že a) v regionálním školství ženy tvoří 81 % a průměr je tak počítán z většího počtu osob; b) muži více učí na SŠ (muži tvoří 40 %) a 2. stupni ZŠ (muži tvoří 26 %), které jsou lépe placené než MŠ (muži tvoří 1 %); c) v poměru k počtu mužů v regionálním školství jich více zastává vedoucí pozice, např. na středních školách jsou vedoucí pozice z 55 % obsazeny muži.
- ii. Sloupce ukazují poměr průměrné hrubé měsíční mzdy učitelek a učitelů k průměrné hrubé měsíční mzdě vysokoškolsky vzdělaných mužů a žen. Vzhledem k přetrvávajícímu gender pay gapu (viz kap. 2 Práce a péče) je mezi mzdou učitelů a všech vysokoškolsky vzdělaných mužů větší rozdíl, než je tomu u žen. Učitelky dosahují na 86 % průměrné hrubé měsíční mzdy vysokoškolsky vzdělaných žen, muži na 68 % průměrné hrubé měsíční mzdy vysokoškolsky vzdělaných mužů.

6.3. Rovnost žen a mužů ve vědecké profesi

Dosažení genderové rovnosti je jednou z jádrových hodnot Evropského výzkumného prostoru (ERA).²⁵⁰ V roce 2021 během slovinského předsednictví Rady EU Česká republika podpořila Lublaňskou deklaraci o genderové rovnosti ve výzkumu a inovacích,²⁵¹ na jejímž návrhu se spolupodílelo i Národní kontaktní centrum – gender a věda. Deklarace hodnotí pozitivně, že mnoho členských zemí EU přijalo právní rámce, politiky a strategie potřebné k tomu, aby bylo dosaženo udržitelné institucionální změny, která povede k genderové rovnosti, inkluzi a diverzitě. Deklarace nicméně uvádí i důvody, proč se nedaří dosáhnout genderové rovnosti: neustálá reprodukce zastaralých genderových norem, nespravedlivé hierarchie a mocenských struktur, omezené vědění týkající se žen a mužů a nedostatek zdrojů na implementaci opatření zamezujících genderové nerovnosti ve vědeckém prostředí.

I proto v roce 2021 MŠMT zahájilo tzv. projekty sdílených činností *Strategická inteligence pro výzkumnou a inovační politiku* (STRATIN+)²⁵² a *Prohloubení integrace výzkumného a inovačního ekosystému ČR do Evropského výzkumného prostoru a podpora intenzivní mezinárodní spolupráce výzkumných organizací a podniků ČR ve výzkumu, vývoji a inovacích* (CZERA).²⁵³ Oba projekty probíhají ve spolupráci s Národním kontaktním centrem – gender

²⁵⁰ Blíže viz <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13701-2021-INIT/cs/pdf>.

²⁵¹ Blíže viz https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenty/PSEU/Ljubljana-Declaration-on-Gender-Equality-in-Research-and-Innovation- endorsed_final.pdf.

²⁵² Blíže viz <https://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/strategicka-inteligence-pro-vyzkum-a-inovace-stratin>.

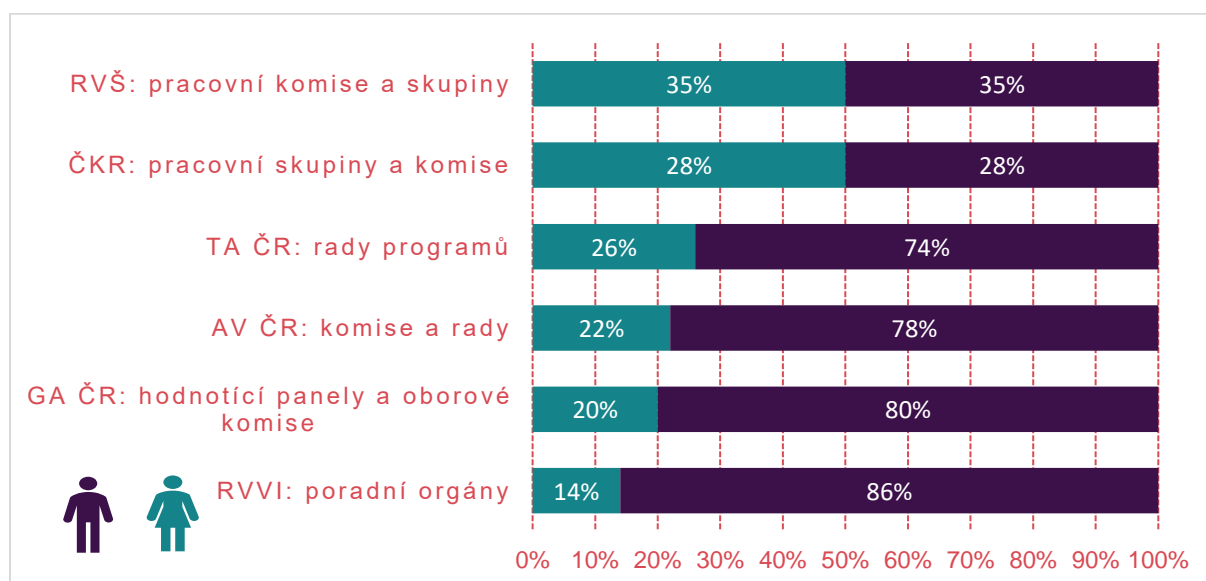
²⁵³ Blíže viz <https://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/projekt-sdilenych-cinnosti-czera-1>.

a věda. V rámci projektů jsou připravovány analytické materiály pro účely tvorby evidence-based politik a poskytována expertní podpora vědecko-výzkumným institucím.

V roce 2021 byla rovněž zřízena Pracovní skupina pro rovnost žen a mužů při Radě pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI),²⁵⁴ jejímž cílem je zlepšení genderové rovnosti ve vědě a koordinace poskytovatelů VaVal v této oblasti. Na platformě této pracovní skupiny byla analyzována praxe poskytovatelů podpory v rámci možnosti zahrnutí nákladů na služby péče pro řešitele a řešitelky mezi uznatelné náklady projektu. Pracovní skupina zjistila, že přístup poskytovatelů je nejednotný, často u příjemců neexistují potřebné vnitřní předpisy a celkově panuje nízké povědomí o existenci předmětného opatření.

Národní kontaktní centrum – gender a věda pracovní skupině RVVI představilo data k zastoupení žen a mužů v odborných komisích, hodnotících panelech a poradních skupinách (instituce VaVal bez zahrnutí ministerstev za rok 2020). Z grafu 20 je patrné, že paritního zastoupení (40 %)²⁵⁵ nebylo dosaženo v žádné instituci/orgánu. Ženy jsou z hlediska řídicích pozic podreprezentované jak na vysokých školách, tak ve výzkumných institucích. Česká republika je tak v Evropské unii jednou ze zemí s nejhorším poměrem vyrovnaného zastoupení v rozhodovacích pozicích, což ukazuje i její umístění na 25. místě z 27 míst v rámci Indexu rovnosti žen a mužů v doméně Rozhodování.²⁵⁶

Graf 20: Zastoupení žen a mužů v odborných komisích, hodnotících panelech a poradních skupinách ve VaVal institucích

Zdroj dat: NKC-gender a věda.

Česká republika je v rámci Evropské unie rovněž zemí s nejnižším podílem žen mezi výzkumníky a výzkumnicemi (27 %), průměr EU činí 33 %, nejvíce výzkumnic lze nalézt v Lotyšsku (51 %).²⁵⁷ Dle publikace She figures 2021,²⁵⁸ kterou jednou za tři roky vydává Evropská komise, spadá na tisíc ekonomicky aktivních²⁵⁹ mužů 15,2 % výzkumníků a na tisíc

²⁵⁴ Blíže viz <https://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=955435>.

²⁵⁵ Blíže viz kapitola Rozhodování.

²⁵⁶ Blíže viz <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2021/compare-countries/power/bar>.

²⁵⁷ Blíže viz graf 8-5., <https://www.czso.cz/documents/10180/142141209/3000022103.pdf/c2f370f6-d457-4d1e-98d1-eef3f9e5bee0?version=1.3>.

²⁵⁸ Blíže viz <https://op.europa.eu/en/web/eu-law-and-publications/publication-detail/-/publication/67d5a207-4da1-11ec-91ac-01aa75ed71a1>.

²⁵⁹ Ekonomicky aktivní populace vychází z výběrového šetření pracovních sil. Jsou zde započteny osoby starší 15 let, které v referenčním týdnu pracovaly za plat či jiný zisk a osoby ve věku 15 až 74 let, které byly nezaměstnané a hledaly si práci.

ekonomicky aktivních žen pouze 6,8 % výzkumnic. Zatímco podíl výzkumníků na populaci pracujících mužů je v rámci EU těsně nad jejím průměrem (EU 27 = 15,1 %), podíl výzkumnic je podprůměrný (EU 27 = 8,7 %). Skoro polovina z výzkumníků pracuje v soukromém sektoru, z výzkumnic jich zde pracuje pouze 12,5 %, což je nejméně z celé EU. Naopak ve vysokoškolském sektoru působí více než polovina z výzkumnic a přibližně dvě pětiny z výzkumníků. I přestože jsou ženy v České republice nejvíce zaměstnávány na vysokých školách, jejich poměr k mužům je nejnižší z EU (34,7 % žen) a zároveň je jejich populace všeobecně mladší než jejich kolegů. Ve vládním sektoru pracuje desetina z výzkumníků a čtvrtina z výzkumnic.

Mezi studujícími doktorského studia je 43,7 % žen, což je druhé nejnižší číslo v EU. Nicméně od roku 2010 roste rychleji počet žen, které dokončí doktorská studia než počet mužů. Ve většině států EU je podíl doktorek v IT nízký. Česká republika je po Maďarsku druhou zemí s jejich nejnižším podílem (16,7 %). Zároveň méně než jedna pětina žen byla OSVČ v oborech IT, vědy a inženýrství, což je se Slovenskem, Polskem, Maďarskem a Velkou Británií nejméně. Gender gap daný horizontální segregací v rámci oborů studia/práce je zde umocněn tím, že ženy méně často podnikají než muži. V rámci Evropského inovačního ekosystému byla v roce 2021 spuštěna iniciativa WomenTechEU²⁶⁰, která je zaměřena na podporu žen v oblastech jako je umělá inteligence, biotechnologie, blockchain či robotika (deep tech²⁶¹), ve kterých jsou ženy značně podrepresentovány.

Projekt *Čeští krajané* realizoval výzkum zaměřený na vědce a vědkyně žijící v zahraničí.²⁶² Ženy, které se výzkumu účastnily, se plánovaly do ČR vracet ve větší míře než muži (40 % žen oproti 37 % mužů). Mezi nejčastější důvody pro návrat do ČR byly uváděny osobní a rodinné důvody, a to jak u mužů, tak u žen. Pro bezdětné a rozvedené osoby byla důležitá možnost dělat světovou vědu. Ženy zároveň k návratu více motivovala nabídka pozice. Ženám vadila nízká mezinárodnost prostředí české vědy, mužům přílišná byrokracie. Vědci a vědkyně jako hlavní důvod, proč se do ČR nevracejí, uvedli nízké platy. Jako druhou hlavní bariéru pro návrat označovali netransparentnost a inbreeding v rámci české vědy.

Jedním z opatření, jak výše zmíněné jevy snižovat, je přijetí plánu genderové rovnosti (GEP).²⁶³ Ten na úrovni institucí nastavuje soubor cílů a opatření, jež je třeba zavést, aby se v oblasti rovnosti žen a mužů dosáhlo zlepšení. Opatření jsou vždy zaměřena na konkrétní instituci. Pomoci s jejich tvorbou a přijetím se dlouhodobě věnuje Národní kontaktní centrum – gender a věda. To v roce 2021 ukončilo mezinárodní projekt GENDERACTION, který se zabýval prioritou č. 4 Evropského výzkumného prostoru (genderová rovnost a genderový mainstreaming ve vědě, výzkumu a inovacích, konkrétně plány genderové rovnosti).²⁶⁴ Zároveň od roku 2022 nebude pro výzkumné organizace a vysoké školy možné participovat v Horizontu Evropa (klíčový program pro financování vědy a výzkumu v EU) bez plánu genderové rovnosti.²⁶⁵ Genderový plán v rovnosti v roce 2021 přijalo 7 veřejných vysokých škol z 25 (viz graf 21). Většinu z již přijatých nebo na rok 2022 plánovaných přijetí GEP předcházelo taktéž provedení genderového auditu. Během roku 2021 tak vysoké školy vyvinuly značné úsilí, aby dostály evropským požadavkům a zlepšily vlastní institucionální nastavení ve vztahu k rovnosti žen a mužů.

²⁶⁰ Blíže viz https://eic.ec.europa.eu/eic-funding-opportunities/european-innovation-ecosystems/women-techeu_en.

²⁶¹ Blíže viz <https://europeanstartups.co/uploaded/2021/01/EUST-Dealroom-Sifted-Deep-Tech-Jan-2021-1.pdf>.

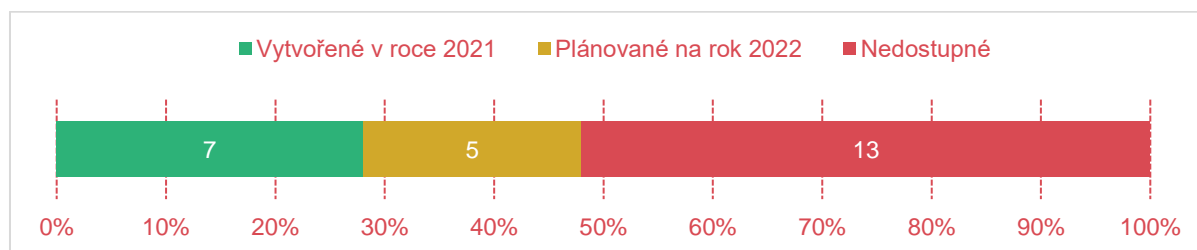
²⁶² Blíže viz http://czexpats.org/wp-content/uploads/2021/12/Czexpats_Pruzkom-prubezna-zprava-2021.pdf.

²⁶³ Blíže viz https://genderaveda.cz/wp-content/uploads/2019/01/KIZ_modul_Plany-genderove-rovnosti.pdf.

²⁶⁴ Blíže viz https://genderaction.eu/wp-content/uploads/2021/09/GENDERACTION_WP3_final_report.pdf.

²⁶⁵ Blíže viz <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ffc06c3-200a-11ec-bd8e-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-232129669>.

Graf 21: Plány genderové rovnosti na veřejných vysokých školách

Zdroj dat: ÚV ČR.

Pro oblast vysokých škol MŠMT vyhlásilo *Centralizovaný rozvojový program pro veřejné vysoké školy pro rok 2022*,²⁶⁶ jehož jedním prioritním tématem je mimo jiné i *zvyšování relevance povědomí o genderové problematice mezi studenty i pracovníky a vedením vysokých škol*. Vysoké školy tak mohou téma uchopit z několika stran, a to jak například ve smyslu zavedení genderové politiky do svého řízení, tak i jako rozvoj genderové perspektivy v rámci obsahu vzdělávání.

6.4. Genderová perspektiva v obsahu vzdělávání, vědy, výzkumu a inovací

Genderové hledisko v obsahu výzkumu je pro prostředí české vědy stále relativně novým tématem, které se standardem stává pozvolna. Instituce si postupně uvědomují, že k tomu, aby výzkum i vzdělání mohly být excelentní, je třeba začlenit i hledisko genderu. Příkladem z roku 2021 je dokument vypracovaný v rámci projektu GENDERACTION, který se zabývá tématem rakoviny z perspektivy pohlaví a genderu.²⁶⁷ Pokud totiž nejsou zohledněny odlišné biologické či sociální vlastnosti dané pohlavím a genderem, může dojít například ke snížení bezpečnosti produktu pro jedno z pohlaví (častěji ženy) či jeho nerelevanci. Ve výsledku tak dochází a k omezení platnosti výsledků výzkumu a neefektivnímu využití veřejných finančních prostředků.

Technologická agentura ČR (dále jako „TA ČR“), jež je dlouhodobě pionýrkou tohoto tématu, v roce 2021 vyhlásila výsledky 5. veřejné soutěže programu ÉTA,²⁶⁸ v rámci kterého musejí žadatelé a žadatelky zohlednit genderovou dimenzi (včetně uvedení její případné nerelevance pro daný výzkum). Vláda v roce 2021 schválila dva programy podpory, které pracují s genderovou perspektivou v obsahu (INTER-EXCELLENCE II²⁶⁹ a EXCELES²⁷⁰). Dalším z důvodů potřeby zvýšení povědomí o genderu v obsahu výzkumu je, že od roku 2022 bude v rámci Horizont Evropa zohlednění genderové perspektivy v obsahu výzkumu povinnou součástí všech žádostí o podporu.²⁷¹ Nicméně v českém kontextu velkým problémem stále přetrvává nedostatečné pochopení genderové perspektivy v obsahu výzkumu a její zaměňování s vyrovnáním zastoupením žen a mužů v řešitelském týmu, nediskriminací na základě pohlaví či podporu výzkumů, které se zabývají genderovými tématy, a to jak ze strany žadatelů a žadatelek o podporu, tak i ze strany některých poskytovatelů podpory.²⁷² Popularizaci tohoto tématu se dlouhodobě věnuje Národní kontaktní centrum – gender a věda, které v uplynulém roce prostřednictvím série článků „Jedna velikost nesedí všem“²⁷³ poukazyvalo na praktické problémy ve výstupech vědeckých výzkumů, kde hledisko genderu a pohlaví nebylo v obsahu výzkumu vzato v potaz.

Rozdílný dopad na ženy a muže mít i používání umělé inteligence (AI). Pokud AI systémy nejsou dobře nastaveny a používány, může to vést například k genderovým předsudkům při pracovních nábořech a opakování genderových stereotypů. V dubnu 2021 byl proto

²⁶⁶ Blíže viz <https://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/centralizovane-rozvojove-programy>.

²⁶⁷ Blíže viz https://genderaction.eu/wp-content/uploads/2021/07/GENDERACTION_Mission-Boards_1_Cancer.pdf.

²⁶⁸ Blíže viz <https://www.tacr.cz/soutez/program-eta/pata-verejna-soutez/>.

²⁶⁹ Blíže viz <https://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/vyhlaseni-verejne-souteze-v-programu-inter-excellence-ii>.

²⁷⁰ Blíže viz <https://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/program-exceles-komponenta-5-1-narodniho-planu-obnovy>.

²⁷¹ Blíže viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R0695&from=EN>.

²⁷² Na základě obdržení informací od rezortů v rámci reportingu Strategie 2021+ se ukazuje, že ne všichni poskytovatelé hledisko genderu a pohlaví v obsahu výzkumu, vývoje a inovací rozumí. Dále je tak např.

²⁷³ Blíže viz <https://genderaveda.cz/jedna-velikost-nestaci/>.

představen návrh nařízení Evropského parlamentu a rady, kterým se stanoví harmonizovaná pravidla pro umělou inteligenci (akt o umělé inteligenci).²⁷⁴ Cílem tohoto nařízení je zajistit, aby systémy byly trénovány a testovány na dostatečně reprezentativních datasetech, aby bylo zamezeno zanášení genderových předsudků do systémů a všechny procesy učení bylo možné dohledat a případně auditovat národními autoritami a soudy.

Vysoké školy se taktéž věnují více genderu v obsahu výuky a výzkumu. Například Česká zemědělská univerzita nabízí kurz *Gender in Agriculture and Rural Development*²⁷⁵ a Technická univerzita v Ostravě zase *Gender mainstreaming in Energy Policies*.²⁷⁶ Část z vysokých škol, které disponují plánem genderové rovnosti, se díky němu věnují i genderové perspektivě v obsahu vzdělávání i výzkumu. Nicméně je zde stále prostor po zlepšení. V některých případech totiž navržená opatření nadále necílí na začlenění perspektivy genderu a pohlaví do výzkumu, nýbrž se věnují sledování úspěšnosti vědkyň, a nikoli tomu, jak o vlastním výzkumu přemýšlet, aby nedošlo k opomenutí vlivu pohlaví či genderu.

6.5. Operační program Jan Amos Komenský

V roce 2021 byl Evropské komisi předložen ke schválení Operační program Jan Amos Komenský²⁷⁷ (OP JAK), který je kromě státního rozpočtu jedním z nejdůležitějších zdrojů financování politik a opatření v oblasti vzdělávání vědy a výzkumu. Mezi hlavními cíli programu je i posílení genderové rovnosti ve vzdělávání či lepší využití potenciálu žen ve výzkumu a vývoji. Dalším důležitým zdrojem financování aktivit v této oblasti budou také prostředky z Nástroje pro oživení a odolnost EU podle Národního plánu obnovy.

7. Společnost

Zásadní celospolečenské téma v roce 2021 nadále představovala pandemie onemocnění covid-19. Krize spojená s pandemií nadále prohlubovala nerovnosti a v mnoha ohledech měla větší dopad na ženy, včetně vážnějšího dopadu na pocit obav.

Z hlediska témat souvisejících s rovností žen a mužů českou společností v loňském roce rezonovalo téma sexuálního násilí a obtěžování, a to jednak díky aktivitám občanského sektoru, tak díky mediálnímu zájmu o některé konkrétní případy sexuálního násilí. V České republice rovněž proběhl historicky první pochod proti domácímu a sexuálnímu násilí a nízkým trestům pachatelů znásilnění a potřebu změny legislativy.

Z iniciativy Úřadu vlády ČR bylo realizováno unikátní šetření výskytu sexuálního obtěžování ve veřejné dopravě. Výsledky šetření ukázaly, že sexuální obtěžování ve veřejné dopravě zažila každá třetí žena a každý desátý muž.

Rok 2021 přinesl zásadní soudní rozhodnutí v oblasti sexistické reklamy. Nejvyšší správní soud v případě společnosti Index Čechy s.r.o. rozhodl, že leták obsahující téměř nahé ženské tělo nemající jakoukoli souvislost s propagovanou činností zastavárny, je v rozporu s dobrými mravy a představuje diskriminaci žen. Reklamní sdělení s sebou podle rozhodnutí soudu nese nejen propagační, ale také kulturní funkci, která může ovlivnit pohled adresátů a adresátek reklamního sdělení na svět, na vztahy mezi lidmi či na postavení ženy a muže ve společnosti. Rozhodnutí by mělo přispět ke sjednocení stávající rozhodovací praxe krajských úřadů a soudů při stížnostech na sexistickou reklamu.

V kontextu životního prostředí rezonovala především otázka klimatických změn a jejich souvislost s (ne)rovností žen a mužů. Tematizována byla nutnost zapojení žen do spravedlivé obnovy po pandemii a naplňování cílů Evropské zelené dohody.

²⁷⁴ Blíže viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021PC0206&from=EN>.

²⁷⁵ Blíže viz https://is.czu.cz/katalog/syllabus.pl?predmet=194524:zpet=/katalog/index.pl?obdobi=195.jak=dle_jmena:lang=cz.

²⁷⁶ Blíže viz <https://www.vsb.cz/phdakademie/cs/nabidka/seznam-vsech-kurzu/detail/?courseId=162>.

²⁷⁷ Blíže viz https://opjak.cz/wp-content/uploads/2021/12/OP_JAK_v2.4.pdf.

7.1. Názory veřejnosti ve vztahu k rovnosti žen a mužů

Zásadní celospolečenské téma v roce 2021 nadále představovala pandemie onemocnění covid-19. Krize spojená s pandemií nadále prohlubovala nerovnosti a mnoha ohledem měla větší dopad na ženy, především pak na matky - samoživitelky.²⁷⁸ Oproti roku 2019 v loňském roce vzrostl v české společnosti pocit obav. Častější obavy měly ženy (61 %) než muži (55 %). Nejčastěji se lidé obávali onemocnění covid-19 (31 %), naopak výrazně poklesly obavy z migrace (jen 9 % veřejnosti).

Z hlediska témat souvisejících s rovností žen a mužů českou společností v loňském roce rezonovalo sexuální násilí a obtěžování, a to jednak díky aktivitám občanského sektoru, tak díky mediálnímu zájmu o některé konkrétní případy sexuálního násilí – zmínit lze především kauzy poslance Dominika Feriho a psychiatra Jana Cimického. Dominik Feri po obvinění z několika případů znásilnění složil poslanecký mandát a rozhodl se nekandidovat ve volbách do Poslanecké sněmovny. Jan Cimický se v důsledku kauzy rozhodl nepřevzít státní vyznamenání, které mu chtěl udělit prezident Miloš Zeman. Oběma případům se intenzivně věnovala celostátní média.^{279,280} Kauzu Dominika Feriho pro podcast Blesk komentoval také Petr Pavlík,²⁸¹ člen Výboru pro institucionální zabezpečení rovnosti žen a mužů při Radě vlády pro rovnost žen a mužů, jenž se v minulosti podílel na výzkumech sexuálního obtěžování na vysokých školách. Další významná kauza se týkala i samotných médií – za sexuální obtěžování byl propuštěn zástupce šéfredaktora Jiří Hošek z redakce Seznam zpráv,²⁸² jejíž vedení se vůči jeho chování striktně vymezilo a označilo jej za nepřipustné. Na tuto kauzu navázal článek na serveru Hlídací pes spravovaném Ústavem nezávislé žurnalistiky.²⁸³ Článek prezentoval názory a zkušenosti studentek žurnalistiky, jež upozornily na existenci a nevhodnost takového chování v redakcích, nutnost tuto situaci změnit i potřebu tento problém tematizovat při studiu na univerzitách.

7.2. Genderové stereotypy, sexismus a česká společnost

Rok 2021 přinesl zásadní soudní rozhodnutí v oblasti sexistické reklamy. Nejvyšší správní soud v případě společnosti Index Čechy s.r.o. rozhodl, že leták obsahující téměř nahé ženské tělo nemající jakoukoli souvislost s propagovanou činností zastavárny, je v rozporu s dobrými mravy a představuje diskriminaci žen.²⁸⁴ Reklamní sdělení s sebou podle rozhodnutí NSS nese nejen propagační, ale také kulturní funkci, která může ovlivnit pohled adresátů a adresátek reklamního sdělení na svět, na vztahy mezi lidmi či na postavení ženy a muže ve společnosti. Soud rozhodl, že sexistická reklama představuje diskriminaci žen, snižuje jejich důstojnost a je v rozporu s dobrými mravy. Soud tak potvrdil rozhodnutí Krajského soudu v Brně a dřívější rozhodnutí krajského živnostenského úřadu. Ty svou argumentaci opřely mj. o metodický pokyn k rozeznávání sexistické reklamy,²⁸⁵ jehož vznik před několika lety iniciovala Rada v součinnosti s tehdejší Oddělením rovnosti žen a mužů ÚV ČR

²⁷⁸ Blíže viz <https://www.vupsv.cz/2021/11/03/dopady-pandemie-na-solo-rodice-%e2%88%92-prvni-vysledky-vyzkumu/>.

²⁷⁹ Blíže viz <https://a2larm.cz/2021/05/chovani-dominika-feriho-je-verejne-tajemstvi-zeny-popsaly-traumatizujici-zkusenosti-s-mlady-m-politikem/>.

²⁸⁰ Blíže viz: <https://denikn.cz/633350/chovani-dominika-feriho-je-verejne-tajemstvi-zeny-popsaly-traumatizujici-zkusenosti-s-mlady-m-politikem/?ref=inc>.

²⁸¹ Blíže viz <https://tv.blesk.cz/video/7021026/blesk-podcast-feri-ziskal-moc-prilis-brzo-mysli-si-pavlik.html>.

²⁸² Blíže viz <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/vedeni-redakce-obtezovani-je-nepripustne-kolega-musel-okamzite-odejit-178326>.

²⁸³ Blíže viz <https://hlidacipes.org/sexualni-obtezovani-v-ceskych-mediich-ocima-nastavajicich-novinarek-nikdo-nas-na-to-nepripravi/>.

²⁸⁴ Blíže viz

https://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2019/0202_8As_1900043_20210331154258_20210406154019_prevedeno.pdf?fbclid=IwAR0NiGgiReFWraUIAeQ8BpJyLmW5EMNzA2Va2qi-3regehAN8jF1bR59xJY.

²⁸⁵ Blíže viz

<https://www.mpo.cz/assets/dokumenty/55757/63940/656321/priloha001.pdf?fbclid=IwAR0SZkeTT67b%203fni0t4sEMqeJtsI-tqYqidYakXo1jaO19kctmyegcVkc2E>.

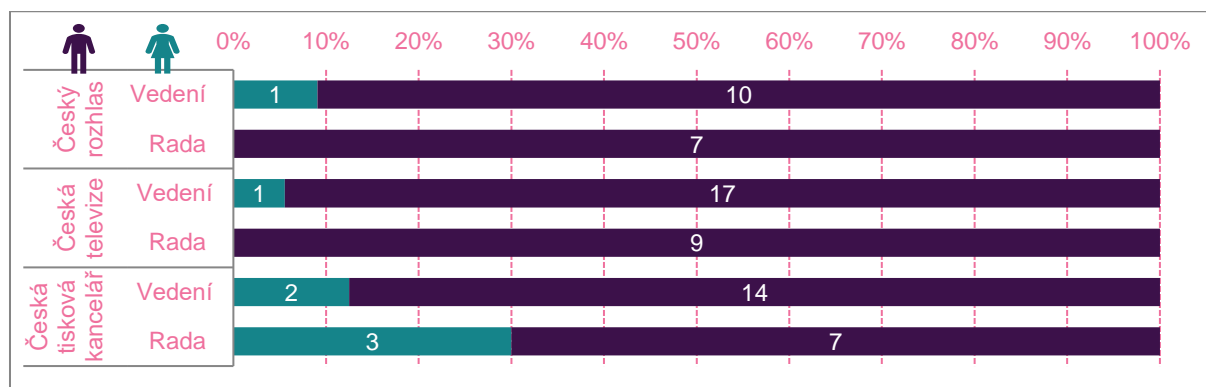
(předchůdcem Odboru). Rozhodnutí by mělo přispět ke sjednocení stávající rozhodovací praxe krajských živnostenských úřadů a soudů při stížnostech na sexistickou reklamu.

Zajímavé výsledky ve vztahu k genderovým stereotypům přinesl průzkum společnosti LEGO Group. Ten mj. ukázal, že pokud jde o tvůrčí hraní, dívky se cítí méně omezovány a méně podporují typické genderové předsudky než chlapci. Konkrétně 74 % chlapců a 62 % dívek věří, že některé činnosti jsou určeny pouze pro dívky, zatímco jiné pro chlapce. Výrazné předsudky přetrvávají také u rodičů – pod většinou tvůrčích profesí si rodiče představují muže bez ohledu na to, zda mají syna, dceru či oba. Téměř šestkrát častěji si představují vědce a sportovce jako muže než ženu (85 % oproti 15 %). Rodiče také výrazně častěji podporují chlapce než dívky, aby se věnovali programovacím hrám (79 % u chlapců, 21 % u dívek) a sportu (88 % u chlapců, 22 % u dívek). V návaznosti na tento výzkum pak společnost LEGO Group iniciovala novou kampaň s cílem pomoci dívkám bourat zažitá předsudky.²⁸⁶

7.3. Média a rovnost žen a mužů

Pozornost byla v uplynulém roce věnována také tématu absence žen v rozhodovacích pozicích v médiích. Portál Newton Media informoval, že žádný z deseti nejčtenějších českých deníků nevede na pozici šéfredaktorky žena. Obdobná situace pak panuje mezi zpravodajskými servery a veřejnoprávními médii (blíže viz graf č. 22).²⁸⁷ Ženy nemají příležitost se dostatečným způsobem podílet na obsahu mediálních sdělení a nejsou v odpovídající míře zvány jako odbornice do příslušných pořadů. Zároveň nerozhodují o mediálním obsahu, neboť nejsou adekvátně zastoupeny ve vedení médií. Role žen v médiích je tak ve velké míře omezena na roli moderátorek a osob vystupujících převážně v pořadech určených primárně ženám.

Graf 22: Vedení a rady veřejnoprávních médií dle pohlaví v absolutních číslech v roce 2021 (k 31. říjnu 2021)

Zdroj dat: ÚV ČR, [ČSÚ](#).

Asociace pro mezinárodní otázky uspořádala v červenci 2021 ve spolupráci s The Brussels Binder a Women on Air online debatu na téma Ženy v médiích.²⁸⁸ Účastníci a účastnice diskuse se shodli, že je třeba, aby se mediální prostor a veřejné a odborné diskuse více diverzifikovaly a kladly na rovné genderové zastoupení důraz.

Magazín Heroine v roce 2021 realizoval osvětový projekt, v rámci kterého spustil čtyřdenní online volby, kde bylo možné zvolit symbolicky z osmi kandidátek první českou prezidentku.²⁸⁹

²⁸⁶ Blíže viz <https://zena-in.cz/clanek/divky-uz-nesvazuji-genderove-stereotypy-chlapci-a-rodice-jsou-na-tom-hur-ukazal-pruzkum-spolecnosti-lego-group>.

²⁸⁷ Blíže viz např. <https://www.newtonmedia.cz/zeny-ve-vedeni-medii-a-mohla-bych-je-videt/>.

²⁸⁸ Blíže viz <https://www.amo.cz/cs/zeny-v-ceske-zahranicni-evropske-a-bezpecnostni-politice/amo-ve-spolupraci-s-the-brussels-binder-a-women-on-air-usporadala-online-debatu-na-tema-zeny-v-mediich/>.

²⁸⁹ Blíže viz <https://www.heroine.cz/zena-a-svet/5060-zvolme-si-prvni-ceskou-prezidentku!>.

Vítězkou se stala bývalá rektorka Mendelovy univerzity v Brně Danuše Nerudová.²⁹⁰ Následně uspořádal setkání kandidátek, na kterém se diskutovalo o nedostatku žen v politice, veřejném životě a vedoucích funkcích jako o reálném problému, který svými dopady škodí nejen ženám, ale i celé společnosti.

Téma nerovnoměrného zastoupení žen v politice, byznysu a rozhodovacích pozicích obecně rezonovalo i na druhé z konferencí „Nad skleněným stropem“, které pořádalo Hlavní město Praha. Na konferenci vystoupily mj. Lin Ching-Yi, taiwanská politička a ředitelka organizace Women's Link, Beáta Balogová, šéfredaktorka deníku SME, slovenská herečka a diplomatka Magda Vašáryová a také šéfredaktorka webového magazínu Heroine Anna Urbanová, která přiblížila zkušenosti se skleněným stropem a genderovými stereotypy v médiích.²⁹¹

7.4. Další osvětové aktivity s důrazem na prevenci genderově podmíněného násilí

Jedním z hlavních témat, kterým se v rámci osvěty Odbor v roce 2021 věnoval, byla prevence genderově podmíněného násilí. Ohlas zaznamenala online debata Gender a Česko: Genderová rovnost z pohledu mladé generace,²⁹² kterou Odbor uspořádal a živě streamoval u příležitosti 65. zasedání Komise OSN pro postavení žen. Ve spolupráci s fondy EHP a Norska se Odbor zapojil do debaty v rámci Meltingpot, která se věnovala sexuálnímu násilí ve vztazích mladých lidí.²⁹³

Iniciativa Bez trestu v červnu 2021 uspořádala pochod proti domácímu a sexuálnímu násilí a nízkým trestům pachatelů znásilnění a potřebu změny legislativy.²⁹⁴ Aktivní v komunikaci témat genderově podmíněného násilí byl v roce 2021 také spolek Konsent, který se věnuje osvětě v oblasti sexuálního násilí a potřebě změny legislativy²⁹⁵ a se kterým Odbor úzce spolupracuje (nejen) na realizaci workshopů pro střední školy.

V srpnu 2021 představil Odbor médiím výsledky šetření výskytu sexuálního obtěžování ve veřejné dopravě.²⁹⁶ V září 2021 proběhlo setkání s médii k animovanému filmu Zuřivec, který je využíván v prevenci a osvětě domácího násilí a pro práci s osobami ohroženými násilím v rodině nebo osobami, jež se dopouštějí násilí.²⁹⁷

U příležitosti Mezinárodního dne proti násilí na ženách představil Odbor společně s Ministerstvem financí a neziskovými organizacemi ROSA a proFem médiím nové unikátní projekty²⁹⁸ – díky programu z Norských fondů s alokací 51 mil. Kč byl umožněn vznik 5 specializovaných center pro oběti v Praze, Brně, Českých Budějovicích, Mostě a Ostravě. Jedním z nich je i vůbec první specializované centrum pro oběti sexuálního násilí v ČR. Odbor v roce 2021 spolupracoval i na přípravě dalších výzev z Norských a EHP fondů, včetně výzvy „Organizace osvětových kampaní - zvyšování povědomí o vybraných tématech domácího a genderově podmíněného násilí“.²⁹⁹

²⁹⁰ Blíže viz <https://www.heroine.cz/zena-a-svet/5161-danuse-nerudova-je-prvni-ceskou-prezidentkou-heroine>.

²⁹¹ Blíže viz <https://www.flowee.cz/civilizace/9464-anna-urbanova-sklenene-stropy-v-mediich-jsou-vyjimecte-skodlive-ale-lepsi-se-to>.

²⁹² Blíže viz <https://www.facebook.com/events/258695282493229/>.

²⁹³ Blíže viz záznam z debaty, dostupný z: <https://www.youtube.com/watch?v=HgflxQlgiLg>.

²⁹⁴ Blíže viz https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/pochod-proti-sexualizovane-domaci-nasili-bez-trestu-praha.A210604_125139_domaci_ajejz.

²⁹⁵ Blíže viz <https://denikn.cz/643572/studio-n-tresty-za-znasilneni-by-se-mely-zprisnit-ale-ne-ukvapene/>.

²⁹⁶ Blíže viz <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/tz-vyzkum-ukazal-ze-sexualni-obtezovani-ve-verejne-doprave-zazila-kazda-treti-zena-190373/>.

²⁹⁷ Blíže viz <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/tz-zurivec-v-ceskych-veznicich-domaci-nasili-muze-zastavit-i-prace-s-temi-kteri-se-ho-dopousti-190732/>.

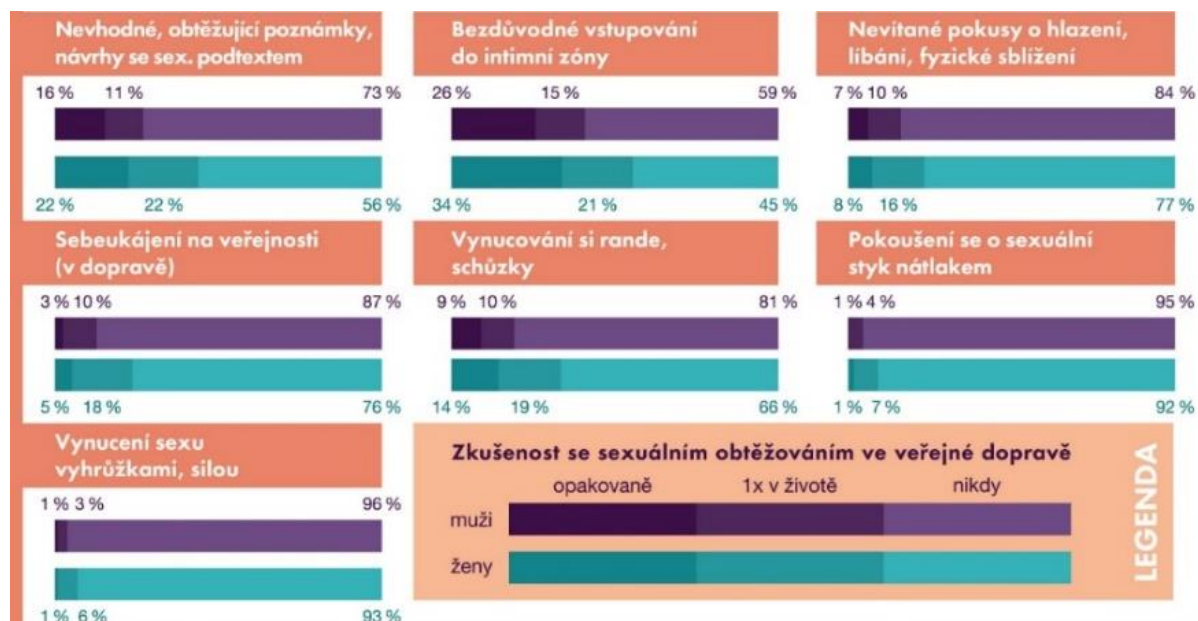
²⁹⁸ Blíže viz <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/tz-v-cr-bude-otevreno-pet-novych-center-pro-obeti-domaciho-a-sexualniho-nasili-192341/>.

²⁹⁹ Blíže viz kapitola Bezpečí, resp. resp. podkapitola 4.3 Finanční podpora v oblasti prevence a potírání domácího a genderově podmíněného násilí.

7.5. Doprava

Odbor prostřednictvím agentury Focus realizoval unikátní šetření „Výskyt sexuálního obtěžování ve veřejné dopravě“.³⁰⁰ Poprvé tak jsou k dispozici data, která popisují zkušenosti české veřejnosti se sexuálním obtěžováním při cestování veřejnou dopravou. Výzkum ukázal, že sexuální obtěžování ve veřejné dopravě zažila každá třetí žena a každý desátý muž.

Obrázek 3: Zkušenost se sexuálním obtěžováním ve veřejné dopravě

Zdroj dat: ÚV ČR.

Podle výzkumu se s většinou z uvedených typů sexuálního obtěžování či násilí ve veřejné dopravě výrazně častěji setkaly ženy. Většina dotázaných se domnívá, že by se stát tímto tématem měl zabývat. Až čtvrtina z nich uvedla, že už někdy byli svědky a svědkyně sexuálního obtěžování ve veřejné dopravě. Přitom ale třetina z lidí, kteří byli svědky takového chování, nezareagovala a oběti pomoc neposkytla.

Výzkum také zjišťoval, co by podle cestujících mohlo situaci zlepšit. Nejvíce dotázaných by ocenilo nouzová tlačítka na přivolání obsluhy (66 %), větší zapojení policie do kontroly veřejného pořádku a bezpečnosti cestujících zejména ve večerních a nočních hodinách (54 %) a školení řidičů a řidiček a průvodčích zaměřené na jejich schopnosti reagovat na případy sexuálního obtěžování (48 %). Podle české veřejnosti by mohla pomoci také mobilní aplikace k hlášení sexuálního obtěžování, zavedení dopravní policie, možnost vystoupit mimo zastávky v nočních hodinách nebo například samostatná kupé či speciální sekce pro ženy či muže.

Na odlišné dopravní chování mužů a žen a různou míru pocitu bezpečí u žen a mužů při cestování veřejnou dopravou upozornil také průzkum Dopravní chování žen v datech,³⁰¹ který realizovalo prostřednictvím Ministerstva dopravy Centrum dopravního výzkumu. Neplacená neformální práce, kterou ženy vykonávají ve výrazně větší míře než muži, se odráží v jejich dopravním chování – ovlivňuje typ, množství, délku, účel realizovaných cest či jejich rozdělení v rámci dne. Nejvýraznější rozdíl je v dostupnosti a užívání osobního automobilu, který patří v Česku k nejčastěji užívanému dopravnímu prostředku. Roste zájem o udržitelný přístup k dopravě a budování veřejného prostoru – u více než třetiny všech dotázaných převažuje

³⁰⁰ Blíže viz https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Projekt_OPZ/Vystupy_projektu/Sex--obtezovani-v-doprave_final_WEB_1.pdf

³⁰¹ Blíže viz https://www.mdcv.cz/getattachment/Ministerstvo/Rovne-prilezitosti/Rovne-prilezitosti-na-Ministerstvu-dopravy-%E2%80%93-aktua/Zaverecna-zprava_Zeny-v-doprave.pdf.aspx?lang=cs-CZ.

názor, že je důležité budovat pěší zóny v centrech měst a obytných zónách. Zvláště u žen hraje při výběru dopravního prostředku zásadní úlohu pocit bezpečí. Fyzické napadení ve veřejné dopravě zažívají častěji muži, zatímco každá pátá žena zažila sexuální obtěžování ve veřejné dopravě či veřejném prostoru.

V roce 2021 byly ve statistické ročence *Zaostřeno na ženy a muže*³⁰² ve spolupráci s Ministerstvem dopravy a jeho Samostatným oddělením BESIP rozšířeny přehledy v kapitole Doprava,³⁰³ a to zejména v oblasti bodovaných občanů a občerek, nejčastějších dopravních přestupků či informace o detailnějším vzhledu do skupiny tzv. „dvanáctibodových“ občanů a občerek. Na prvním místě žebříčku přestupků je např. shodně u žen i mužů používání mobilního telefonu za jízdy. Přestupku se dopustilo 46.027 mužů a 11.670 žen.

Socioložka Radka Dudová v roce 2021 publikovala stať o tom, jak genderové stereotypy ovlivňují profesi řidiče (řidičky) veřejné dopravy a jak v konečném důsledku dopravním podnikům způsobují chronický nedostatek zaměstnanců a zaměstnankyň.³⁰⁴

7.6. Sport

Významnou sportovní událostí bylo uskutečnění Letních olympijských her v Tokiu, které byly kvůli pandemii covid-19 přeloženy z roku 2020 na 2021. Zatímco před 40 lety v Moskvě se na olympiádě představilo z celkových pěti tisíc sportovců a sportovkyň pouze tisíc žen, v roce 2021 ženy představovaly 48 % zúčastněných (viz graf č. 23).³⁰⁵

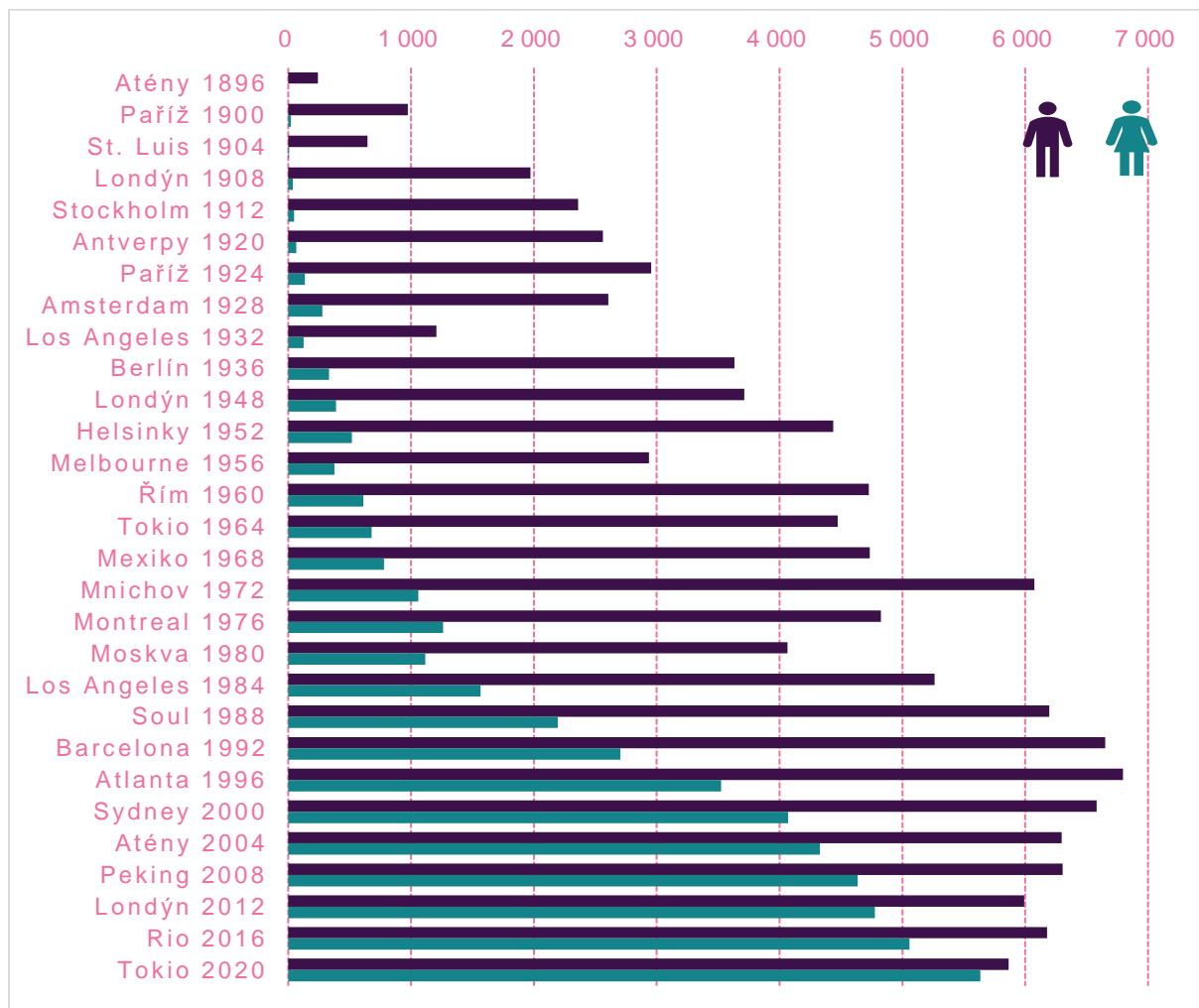
³⁰² Blíže viz <https://www.czso.cz/documents/10180/142141209/3000022110.pdf/143d5acd-1ee9-46bc-b807-b350151f2b27?version=1.3>

³⁰³ Kapitola Doprava byla do ročenky prvně zařazena v roce 2020.

³⁰⁴ Blíže viz z: <https://genderonline.cz/pdfs/gav/2021/01/07.pdf>.

³⁰⁵ Blíže viz <https://www.e15.cz/ostatni/olympijske-hry/letni-olympijske-hry-2021/olympiada-v-cislech-zeny-byly-dlouho-v-oslabeni-v-toku-se-jejich-pocet-temer-vyrovnal-muzum-1382657>.

Graf 23: Počet žen a mužů, kteří se zúčastnili LOH od roku 1986 do 2020 (resp. 2021)

Zdroj dat: [E15](#).

Téměř rovnoměrný počet sportovců a sportovkyň však neznamenal pro obě pohlaví stejné podmínky. Kvůli pandemii covidu-19 dostali například všichni sportovci a sportovkyně zákaz brát si doprovod včetně rodinných příslušníků a příslušnic. Zákaz tak negativně dopadl zejména na sportovkyně, jež byly zároveň kojícími matkami.³⁰⁶

7.7. Životní prostředí

V kontextu životního prostředí rezonovala především otázka klimatických změn a jejich souvislost s (ne)rovností žen a mužů. Tematizována byla nutnost zapojení žen do spravedlivé obnovy po pandemii a naplňování cílů Evropské zelené dohody.

Zelený think-tank Heinrich-Böll-Stiftung v České republice v roce 2021 přeložil výzkumnou zprávu „Proč Evropská zelená dohoda potřebuje ekofeminismus – posun k genderově citlivé environmentální politice“.³⁰⁷ V originále ji vydala Evropská environmentální kancelář (EEB) ve spolupráci s organizací Women Engage for a Common Future (WECF).

Vědecká pracovnice Ústavu výzkumu globální změny Akademie věd ČR (CzechGlobe) Davina Vačkářová v rozhovoru pro NKC-Gender a věda zdůraznila, že udržitelnost znamená

³⁰⁶ Blíže viz <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/olympiada-je-genderove-temer-vyrovnanazenam-vsak-nemeri-steinym-metrem-170550>.

³⁰⁷ Blíže viz <https://cz.boell.org/cs/2021/09/13/evropska-zelena-dohoda-jak-uplatnit-genderovy-intersekcionalni-pristup-v-zelenem>.

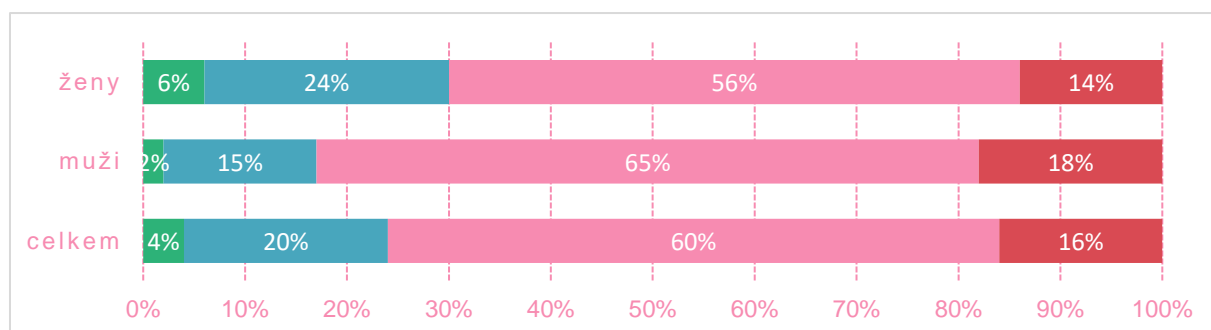
i začleňování ženských a marginalizovaných hlasů, protože jejich zkušenosti a diverzita je potřebná pro nalézání udržitelných řešení.³⁰⁸

Genderové a sociální aspekty klimatické krize³⁰⁹ představila na konferenci „Životní prostředí – prostředí pro život“ pořádané Českou informační agenturou životního prostředí v přednáškové sekci „Udržitelný rozvoj není jen jeden“ Petra Jelínková z České ženské lobby. Tématu gender a klima se v uplynulém roce věnovala také Michaela Pixová, a to s důrazem na inspirativní přístup některých političek ke klimatické krizi.

Technická univerzita Ostrava v roce 2021 oznámila, že v rámci kurzů vedených zahraničními lektory a lektorkami nabídne studujícím téma „Gender mainstreaming in Energy Policies“, který povede zástupce švédského Ministerstva životního prostředí a energetiky.

V průzkumu Dopravní chování žen v letech 2021 byla věnována pozornost i udržitelnému rozvoji a postoji žen a mužů k životnímu prostředí v souvislosti s mobilitou (viz graf 24).

Graf 24: Postoj k výroku „V zájmu ochrany životního prostředí by lidé měli omezit jízdu autem“ v % (muži N = 4336, ženy N = 4564)

Zdroj dat: [CDV](#).

8. Vnější vztahy

Evropská komise v březnu představila svůj legislativní návrh ke zvýšení transparentnosti odměňování. Cílem směrnice je řešit přetrvávající nedostatečné prosazování práva na stejnou odměnu za stejnou práci nebo práci stejné hodnoty, které je ukotveno v zakládajících smlouvách EU. Směrnice byla v průběhu roku intenzivně projednávána v rámci Rady EU, která k ní v prosinci přijala obecný přístup.

Pokračovaly také přípravy pro předsednictví ČR v Radě EU. Byl představen program předsednického tria i deklarace předsednického tria k rovnosti žen a mužů. Probíhala zároveň prioritizace jednotlivých agend, včetně agend týkajících se rovnosti žen a mužů.

8.1. Evropská unie

8.1.1. Legislativní materiály

V březnu 2021 představila Evropská komise *návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se posiluje uplatňování zásady stejné odměny mužů a žen za stejnou nebo rovnocennou práci prostřednictvím transparentnosti odměňování a mechanismů prosazování*

³⁰⁸ Blíže viz <https://genderaveda.cz/rozhovor-s-davinou-vackarovou/?fbclid=IwAR2BXbnYhkD4B2WdlVeDcLFV5yuuwN86KRn7Oj3jv7hKF4b84bp1hn1sVoR8>.

³⁰⁹ Blíže viz https://www.cenia.cz/wp-content/uploads/2021/09/Gender_soc_aspekty_klimakrize_Jelinkova.pdf.

(dále jako „návrh směrnice“).³¹⁰ Návrh směrnice reaguje na přetrvávající rozdíly v průměrných mzdách žen a mužů a směřuje k podpoře transparentnosti v odměňování jako jednomu z typu opatření přispívajících ke snižování stávajících rozdílů.

Návrh směrnice dopadá na všechny zaměstnavatele v soukromém i veřejném sektoru a na všechny zaměstnance a zaměstnankyně. Členské státy mají dle požadavků směrnice zavést opatření, na jejichž základě si zaměstnavatelé stanoví mechanismy pro uplatnění zásady stejné odměny za stejnou práci či práci stejné hodnoty. Posuzování práce musí být založeno na objektivních kritériích, např. požadavcích na vzdělání, praxi a odbornou přípravu, dovednosti, úsilí a odpovědnosti, a musí být genderově neutrální. Návrh směrnice dále ukládá zaměstnavatelům povinnost poskytnout uchazečům a uchazečkám o zaměstnání informace o nástupní mzdě a poskytnout zaměstnancům a zaměstnankyním informaci o průměrné mzdě na srovnatelné pozici. Zaměstnavatelům s alespoň 250 zaměstnanci/ zaměstnankyněmi dále ukládá povinnost zveřejňovat informace o rozdílu v průměrné mzdě žen a mužů na srovnatelných pozicích. V případě, že by tento rozdíl byl vyšší než 5 % a nebyl objektivně zdůvodněn, pak stanoví povinnost projít analýzou rovného odměňování. Návrh směrnice se taktéž soustředí na procesní ochranu práv, konkrétně možnost domáhat se práv vyplývajících ze směrnice u soudu, společně s možností požadovat náhradu či vyrovnání při porušení svých práv na rovnou odměnu. Členské státy jsou také povinny zavést systém sankcí při porušení povinností vyplývajících ze směrnice.

Návrh směrnice si po jeho představení vybraly k projednání Výbor pro evropské záležitosti Poslanecké sněmovny PČR, Výbor pro záležitosti EU Senátu PČR a Výbor pro sociální politiku Senátu PČR. Výbor pro evropské záležitosti PS PČR svým 450. usnesením ze dne 28. dubna 2021 ocenil snahu o zavedení standardů transparentnosti v odměňování za účelem posílení postavení pracovníků a pracovník při uplatňování svého práva na stejnou odměnu.³¹¹ Výbor pro sociální politiku Senátu PČR svým 19. usnesením ze dne 20. dubna 2021 podpořil cíle směrnice, nicméně vyjádřil obavy ohledně vyšší administrativní zátěže zaměstnavatelů plynoucí z navržených opatření, zvláště pokud se týče vypracovávání a podávání zpráv o rozdílech v odměňování žen a mužů.³¹² Výbor pro záležitosti EU Senátu PČR nepřijal k návrhu směrnice usnesení. Návrh směrnice byla dne 8. dubna 2021 projednána taktéž se sociálními partnery v rámci Pracovního týmu Rady hospodářské a sociální dohody České republiky pro EU. Zaměstnavatelé podpořili cíl Evropské komise snižovat rozdíly v odměňování, vyjádřili nicméně obavy, že směrnice nesprávně identifikuje příčiny mzdové diskriminace, je příliš preskriptivní a její naplňování bude představovat pro zaměstnavatele značnou finanční a administrativní zátěž. Česká republika dle své rámcové pozice ze dne 12. dubna 2021 záměr přijetí směrnice v obecné rovině uvítala.

V návaznosti na projednávání návrhu směrnice v příslušné pracovní skupině Rady EPSCO, připravilo slovinské předsednictví Rady EU kompromisní text směrnice. Česká republika na jednání Rady EPSCO dne 6. prosince 2021 kompromisní text směrnice podpořila a hlasovala pro přijetí obecného přístupu. Proti přijetí obecného přístupu se nevyjádřil žádný členský stát EU; hlasování se nicméně z rozdílných důvodů zdržely Maďarsko, Německo, Rakousko, Slovensko a Švédsko. Přijatý kompromisní text bude představovat mandát Rady EU pro triology s Evropským parlamentem a Evropskou komisí.

K posunu došlo také v záležitosti přistoupení EU k Úmluvě Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí. V návaznosti na žádost o posudek ve věci přistoupení EU k Istanbulské úmluvě, který podal Evropský parlament k Soudnímu dvoru Evropské unie (dále jako „SDEU“) dne 9. července 2019, vydal SDEU dne 6. října 2021 posudek 1/19.³¹³ V otázce týkající se možnosti platného rozhodnutí o uzavření Istanbulské úmluvy, jakožto smíšené dohody, i v případě neexistence vzájemné shody všech členských států být Istanbulskou

³¹⁰ Blíže viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021PC0093&from=EN>.

³¹¹ Blíže viz <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=189404>.

³¹² Blíže viz <https://senat.cz/xqw/webdav/pssenat/original/99099/83176>.

³¹³ Blíže viz [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:62019CV0001\(02\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:62019CV0001(02)).

úmluvou vázány, upozornil SDEU na to, že v souladu s plným dodržováním požadavků, které jsou stanoveny v čl. 218 odst. 2, 6 a 8 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jako „SFEU“), není zakázáno, aby Rada EU, pokud jedná v souladu se svým jednacím řádem, čekala před přijetím rozhodnutí o uzavření Istanbulské úmluvy na vzájemnou dohodu členských států, i přes to, že ze SFEU či Smlouvy o Evropské unii toto nevyplývá. Je jí však zakázáno, aby zahájení postupu uzavírání této Úmluvy upraveného v čl. 218 odst. 2, 6, 8 SFEU podmínila předchozím konstatováním takové vzájemné dohody. Česká republika přijala v roce 2016 k návrhům rozhodnutí Rady o podpisu a přistoupení k Istanbulské úmluvě kladné stanovisko.

Dne 9. prosince 2021 zveřejnila Evropská komise sdělení Evropskému parlamentu a Radě – Inkluzivnější a bezpečnější Evropa: rozšíření seznamu trestných činů EU o nenávistné verbální projevy a trestné činy z nenávisti.³¹⁴ Účelem Sdělení je rozšíření výčtu tzv. eurozločinů obsaženého v čl. 83 odst. 1 SFEU o nenávistné verbální projevy a trestné činy z nenávisti. Záměr Evropské komise reaguje na fakt, že se v posledních letech incidence nenávistných verbálních projevů a trestných činů z nenávisti zvyšuje, a to mj. z důvodů zvýšeného přístupu k online informacím, internetu a sociálním sítím, jejichž prostřednictvím se nenávistné projevy často šíří. Vedle nenávisti založené na důvodech náboženského vyznání, rasy nebo barvy pleti, jejichž projevy již na úrovni EU částečně harmonizovány jsou, se nenávistné projevy rozšiřují i na trestné činy spáchané pro jiné charakteristiky obětí, zejména pro jejich pohlaví či sexuální orientaci, věk nebo postižení.

Rozšíření čl. 83 odst. 1 SFEU by představovalo zásadní zásah do primárního práva EU v oblasti justiční spolupráce v trestních věcech a je pro něj proto požadována jednomyslnost v Radě EU a souhlas Evropského parlamentu. Pozice vlády České republiky ve vztahu k rozšíření nebyla k 30. září 2022 schválena. Pokud bude jednomyslnosti v Radě a souhlasu Evropského parlamentu dosaženo, představí v následujících letech Evropská komise novou trestněprávní směrnici, která stanoví minimální pravidla týkající se vymezení trestných činů a sankcí v oblastech nenávistných verbálních projevů a trestných činů v nenávisti. O přijetí této harmonizační směrnice by následně rozhodovaly Rada EU a Evropský parlament prostřednictvím řádného legislativního postupu podle čl. 83 odst. 1 SFEU a čl. 289 odst. 1 SFEU, tedy kvalifikovanou většinou hlasů.

Ve svém pracovním programu na rok 2021 oznámila Evropská komise svůj záměr předložit legislativní návrh k boji proti genderově podmíněnému násilí.³¹⁵ V návaznosti na tento záměr byla vyhlášena veřejná konzultace k ochraně obětí a trestání původců násilí³¹⁶ a cílená konzultace pro členské státy k iniciativě k genderově podmíněnému násilí proti ženám a domácímu násilí. Česká republika vstoupila do obou konzultací. Představení legislativního návrhu se očekává v březnu 2022.

8.1.2. Nelegislativní materiály

V lednu 2021 převzalo předsednictví Rady EU Portugalsko. Portugalské předsednictví v Radě EU se v oblasti rovnosti žen a mužů zaměřilo na dopady pandemie covid-19 a připravilo závěry Rady o socioekonomických dopadech krize covid-19 na genderovou rovnost.³¹⁷ Závěry reagovaly na zprávu EIGE o genderové rovnosti a socioekonomických dopadech pandemie Covid-19,³¹⁸ která se zabývá krátkodobými a dlouhodobými výzvami, jimž EU čelí v oblasti rovnosti žen a mužů v návaznosti na dopady pandemie covid-19. Závěry proto konstatují, že existuje naléhavá potřeba začlenit hledisko rovnosti žen a mužů do krátkodobých mimořádných a dlouhodobých opatření obnovy. Česká republika v rámci projednávání závěrů příslušné pracovní skupiny Rady EU vnesla několik připomínek za účelem posílení textu,

³¹⁴ Blíže viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0777>.

³¹⁵ Blíže viz https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:91ce5c0f-12b6-11eb-9a54-01aa75ed71a1_0009_02/DOC_1&format=PDF.

³¹⁶ Blíže viz https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12682-Preventing-and-combatting-gender-based-violence/public-consultation_en.

³¹⁷ Blíže viz <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8884-2021-INIT/cs/pdf>.

³¹⁸ Blíže viz <https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-and-socio-economic-impact-covid-19-pandemic>.

včetně návrhů na zohlednění intersekcionality a vícečetné diskriminace a posílení financování. Závěry byly přijaty na zasedání Rady EPSCO dne 14. června 2021.

Během portugalského předsednictví Rady EU představil Evropský účetní dvůr Zvláštní zprávu 10/2021 k začleňování hlediska rovnosti žen a mužů do rozpočtu EU.³¹⁹ Evropský účetní dvůr ve Zvláštní zprávě uvádí, že ačkoliv se čl. 8 SFEU EU zavázala usilovat při všech svých činnostech o odstranění nerovností a podporu rovného zacházení pro muže a ženy, pro začleňování hlediska rovnosti žen a mužů do rozpočtu EU dosud nebylo učiněno dost. Dle Zvláštní zprávy dosud neexistuje účinný rámec na podporu genderového rozpočtování. Evropská komise navíc nevěnovala genderovým analýzám politik a programů EU velkou pozornost a údaje a ukazatele roztríděné podle pohlaví příliš nevyužívala. Auditóři například zjistili, že pouze čtyři z 58 výdajových programů na období 2014–2020 měly cíle, které se výslovně týkaly hlediska rovnosti žen a mužů, a pouze pět výdajových programů mělo cíle, které s hlediskem rovnosti žen a mužů souvisely. Auditóři proto ve Zvláštní zprávě uvádí řadu konkrétních doporučení, jak EU pomoci její závazek začleňovat hledisko rovnosti žen a mužů do rozpočtu EU realizovat. Zvláštní zpráva byla zařazena na jednání Rady ECOFIN dne 14. června 2021.

Slovenské předsednictví v Radě EU rozpracovalo Zvláštní zprávu do závěrů Rady ke Zvláštní zprávě Evropského účetního dvora 10/2021 k začleňování hlediska rovnosti žen a mužů do rozpočtu EU.³²⁰ Závěry představují několik výzev pro Evropskou komisi za účelem posílení snah v oblasti systematického zohledňování genderové perspektivy v budoucích strategiích a politikách EU a posílení institucionálního rámce pro podporu začleňování hlediska rovnosti žen a mužů do činnosti EU. Závěry byly přijaty na zasedání Rady EPSCO dne 15. října 2021.

Nad rámec závěrů Rady ke Zvláštní zprávě Evropského účetního dvora 10/2021 k začleňování hlediska rovnosti žen a mužů do rozpočtu EU připravilo slovenské předsednictví Rady EU ještě závěry Rady k dopadům umělé inteligence na rovnost žen a mužů na trhu práce.³²¹ Závěry konstatují, že změny pracovních vzorců způsobené pandemií covid-19 a z toho plynoucí nárůst digitalizovaných řešení a řešení založených na umělé inteligenci poukázaly na důležitost řešit digitalizaci a umělou inteligenci v kontextu rovnosti žen a mužů. Česká republika v průběhu projednávání závěrů opětovně vystoupila s připomínkami za účelem posílení znění závěrů. Závěry byly schváleny na zasedání Rady EPSCO dne 6. prosince 2021.

8.1.3. Předsednictví ČR v Radě EU

V roce 2021 taktéž pokračovaly přípravy českého předsednictví v Radě EU (dále jako „CZ PRES“), které se uskuteční v druhé polovině roku 2022.

Jednou z hlavních aktivit v obsahové rovině byla příprava osmnáctiměsíčního programu Rady,³²² který byl vypracován budoucím francouzským, českým a švédským předsednictvím a vysokým představitelem, předsedou Rady pro zahraniční věci a který vymezuje základní programový rámec a agendu působení Rady EU pro období od ledna 2022 do června 2023. I v návaznosti na připomínky České republiky se v programu podařilo akcentovat témata týkající se rovnosti žen a mužů. Předsednické trio se v programu mj. zavázalo, že se bude angažovat v prosazování genderové rovnosti, zaměří se na posílení ekonomického postavení žen a boj proti genderovým stereotypům a bude pokračovat v diskuzích o iniciativě Komise týkající se genderově podmíněného násilí. Program byl schválen na zasedání Rady GAC dne 14. prosince 2021.

³¹⁹ Blíže viz https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR21_10/SR_Gender_mainstreaming_CS.pdf.

³²⁰ Blíže viz <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12201-2021-INIT/en/pdf>.

³²¹ Blíže viz <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13976-2021-INIT/en/pdf>.

³²² Blíže viz http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/predsednictvi-cr-v-rade-eu/aktuality/ST_14441_2021_INIT_cs.pdf.

Aktivity a priority předsednického tria v oblasti genderové rovnosti byly blíže rozvedeny v deklaraci předsednického tria k rovnosti žen a mužů.³²³ V deklaraci se předsednické trio zavázalo podporovat rovnost žen a mužů a bojovat proti všem formám diskriminace. Hlavními prioritami předsednického tria v oblasti rovnosti žen a mužů budou prevence a potírání domácího a sexuálního násilí a posílení ekonomického postavení žen. Deklarace byla představena na ministerském jednání v Paříži dne 31. ledna 2022, kterého se za ČR účastnil ministr pro evropské záležitosti Mikuláš Bek.³²⁴

Z mapování aktuálních a plánovaných iniciativ Evropské unie vyplývá, že by se v agendě genderové rovnosti měla ČR během CZ PRES zabývat čtyřmi legislativními a třemi nelegislativními materiály. V oblasti legislativních materiálů jde konkrétně o:

- návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se posiluje uplatňování zásady stejné odměny mužů a žen za stejnou nebo rovnocennou práci prostřednictvím transparentnosti odměňování a mechanismů prosazování,
- návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o zlepšení genderové vyváženosti mezi členy řídicích a dozorčích orgánů společností kotovaných na burzách a o souvisejících opatřeních,
- návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o potírání násilí vůči ženám a domácího násilí;
- návrh rozhodnutí Rady o přistoupení EU k Úmluvě Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí a připravovaný legislativní návrh k prevenci a boji proti násilí na ženách a domácímu násilí.

Z nelegislativních materiálů se jedná o:

- závěry Rady k tématu z agendy rovnosti žen a mužů,
- závěry Rady k implementační zprávě Gender Action Plan III,
- připravovanou iniciativu Evropské komise k péči, která by se měla sestávat z doporučení Rady k revizi barcelonských cílů a doporučení Rady k dlouhodobé péči.

8.1.4. Index rovnosti žen a mužů EIGE

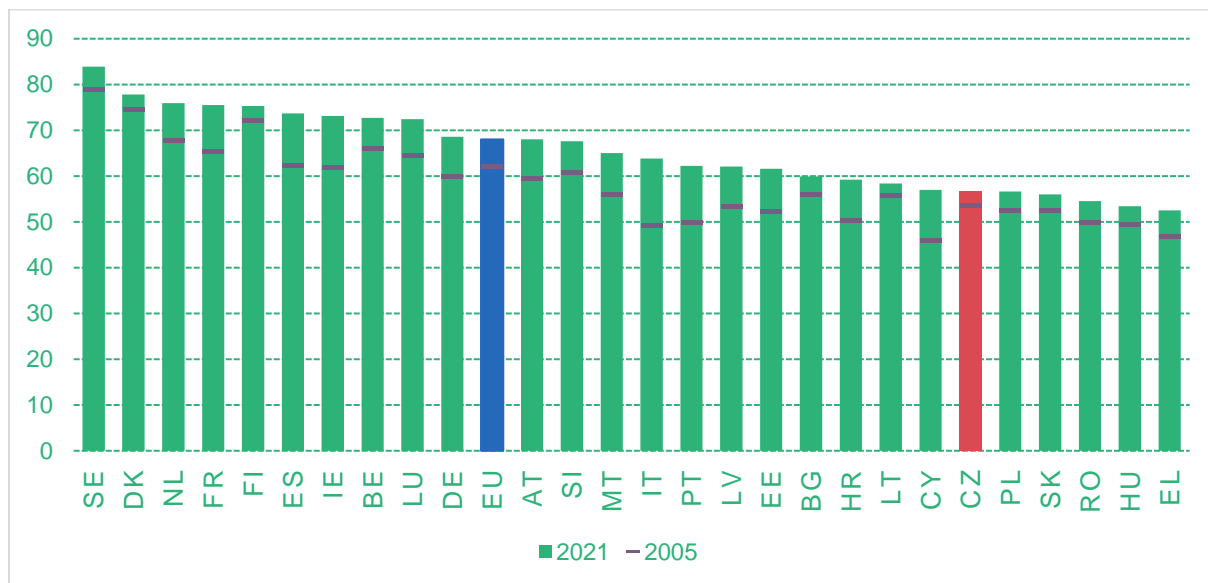
V indexu rovnosti žen a mužů EIGE za rok 2021 obsadila Česká republika mezi členskými státy EU 22. místo. Skóre České republiky (56,7 bodu ze 100) navíc zůstává hluboko pod průměrem států EU (68 bodů). Na předních příčkách se tradičně umístily země považující rovnost žen a mužů dlouhodobě za svou prioritu – Švédsko, Dánsko a Nizozemsko (viz graf č. 25). Největší pokrok v rovnosti žen a mužů od roku 2010 zaznamenaly Lucembursko, Malta, Itálie a Rakousko, nejmenší posun naopak Česká republika, Maďarsko a Polsko. Největší nerovnosti mezi ženami a muži v ČR jsou v oblasti moci, tedy vyrovnaného zastoupení žen v rozhodovacích pozicích, kde ČR obsadila 25. místo z 27 členských zemí EU. V oblasti ekonomického rozhodování, tedy zastoupení žen ve vedení obchodních společností, patří České republice dokonce poslední místo v rámci EU.³²⁵

³²³ Blíže viz <https://www.government.se/490abc/contentassets/86aa35838076469dba3bed21be7d30b4/trio-presidency-declaration-on-gender-equality-france-the-czech-republic-and-sweden-2022-2023.pdf>.

³²⁴ Blíže viz <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/v-parizi-dnes-byla-podepsana-deklarace-predsednickeho-tria-francie--ceske-republiky-a-svedska-o-rovnosti-zen-a-muzu-194168/>.

³²⁵ Blíže viz <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2021/country/CZ>.

Graf 25: Umístění ČR v indexu rovnosti žen a mužů EIGE v roce 2021

Zdroj dat: [EIGE](#).

Index rovnosti žen a mužů se v roce 2021 více zaměřil na nerovnosti žen a mužů v oblasti zdraví. Analyzován byl dopad pandemie covid-19, zdravotní stav a duševní zdraví, přístup ke zdravotním službám, sexuální a reprodukční zdraví a chování obyvatel v souvislosti se zdravím. Právě v této oblasti ČR dosáhla nejlepšího výsledku, 6. místo mezi všemi zeměmi EU zaznamenala ČR v oblasti zdraví v přístupu ke zdravotním službám.

8.2. Rada Evropy

Agendu rovnosti žen a mužů má v rámci Rady Evropy v gesci Komise pro genderovou rovnost (Gender Equality Commission, dále jako „GEC“). V roce 2021 se uskutečnila dvě setkání GEC, a to ve dnech 14.–15. dubna 2021 a 23.–25. listopadu 2021.³²⁶ V rámci jednání bylo řešeno například naplňování Strategie Rady Evropy pro rovnost žen a mužů na léta 2018–2023, prevence a potírání násilí na ženách a domácího násilí a vyrovnané zastoupení žen a mužů v rozhodování.

Monitoring plnění Istanbulské úmluvy probíhal i v roce 2021 – monitorovací orgán GREVIO obdržel národní zprávy Estonska, Islandu, Kypru a Švýcarska a vydal evaluační zprávy pro Polsko, San Marino a Slovinsko.

GREVIO v roce 2021 publikovalo také 1. všeobecné doporučení k digitálnímu rozměru násilí na ženách.³²⁷ Všeobecné doporučení reaguje na fakt, že GREVIO v rámci monitoringu naplňování Istanbulské úmluvy zjistilo, že je digitální rozměr násilí na ženách v zákonech a politikách smluvních stran často přehlížen. Všeobecné doporučení proto nastiňuje problém genderově podmíněného násilí na ženách páchaného online a podporovaného technologiemi.

8.3. Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj vydala v roce 2021 řadu studií zaměřujících se na rovnost žen a mužů v různých oblastech společnosti.³²⁸ Konkrétně lze jmenovat například studii Opatření transparentnosti odměňování za účelem uzavření nerovností v odměňování,³²⁹ která provedla inventarizaci opatření k transparentnosti odměňování

³²⁶ Blíže viz <http://www.coe.int/en/web/genderequality/meetings>.

³²⁷ Blíže viz <https://rm.coe.int/grevio-rec-no-on-digital-violence-against-women/1680a49147>.

³²⁸ Blíže viz <https://www.oecd.org/gender/ongoingwork/>.

³²⁹ Blíže viz <https://www.oecd.org/publications/pay-transparency-tools-to-close-the-gender-wage-gap-eba5b91d-en.htm>.

přijatých v 38 státech OECD. Součástí studie byl také soubor doporučení pro státy OECD k zajištění zlepšení mzdové transparentnosti. Publikována byla též zpráva Eliminování genderově podmíněného násilí,³³⁰ která představuje tři pilíře pro zajištění efektivního státního systému pro řešení genderově podmíněného násilí: i) systém, ii) kultura a iii) přístup ke spravedlnosti a odpovědnosti.

OECD také pokračovalo ve svých aktivitách v oblasti rozpočtování z hlediska rovnosti žen a mužů. Genderovým rozpočtováním se podobně jako v předchozích letech zabýval Výbor vyšších rozpočtových úředníků (anglicky Committee of Senior Budget Officials). V rámci jednání Výboru byla mj. diskutována zpráva Gender a kapitálové rozpočtování,³³¹ která rozebírá praxi v členských státech a nástroje pro zajištění rozpočtování z hlediska rovnosti žen a mužů.

V průběhu roku 2021 započala realizace projektu Posílení vládních kapacit pro zajištění genderově sensitivní a inkluzivní obnovy: podpora lepší implementace cílů rovnosti žen a mužů v České republice, který směřuje k přezkumu a posílení institucionálního rámce pro rovnost žen a mužů v ČR. Projekt byl předložen v rámci 1. výzvy Nástroje pro technickou podporu Evropské komise³³² v říjnu 2020 a počátkem roku 2021 byl vybrán k finanční podpoře jako jeden z 8 z celkových 28 projektů předložených v rámci výzvy ze strany České republiky. Projekt byl taktéž zařazen mezi tzv. flagship iniciativy Nástroje pro technickou podporu.³³³ Realizátorem projektu a dodavatelem výstupů je Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj.³³⁴

8.4. Světové ekonomické fórum

Světové ekonomické fórum vydalo v roce 2021 tradiční Global Gender Gap Report,³³⁵ v němž hodnotí světový pokrok v dosažení rovnosti žen a mužů. Česká republika se stejně jako v předchozím roce umístila na celkovém 78. místě ze 156 hodnocených zemí. Nejlepších výsledků dosáhla Česká republika opětovně v oblasti dosaženého vzdělání a zdraví. Nejhůře si v porovnání s ostatními hodnocenými státy ČR naopak vede v oblasti ekonomického postavení a příležitostí, tedy v indikátoru, který hodnotí zejména rozdíly v míře zaměstnanosti žen a mužů, rozdíly v míře zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích a rozdíly v odměňování žen a mužů, kde se umístila na 91. místě za Pobřežím slonoviny (viz graf č. 26).

³³⁰ Blíže viz <https://www.oecd.org/publications/eliminating-gender-based-violence-42121347-en.htm>.

³³¹ Blíže viz <https://www.oecd.org/gov/budgeting/gender-and-capital-budgeting.pdf>.

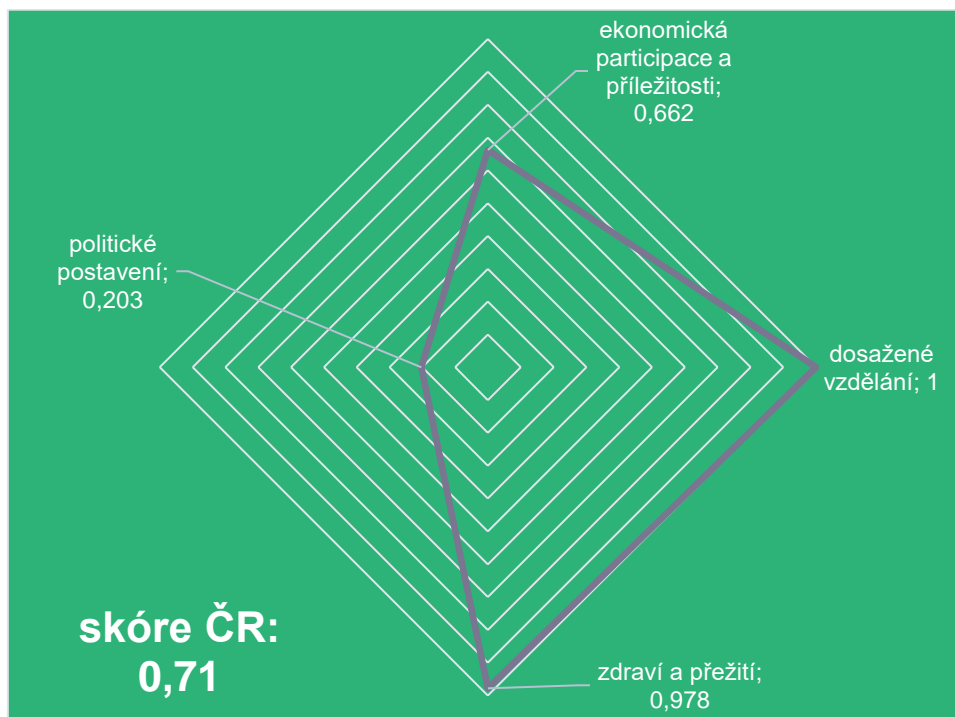
³³² Blíže viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32021R0240>.

³³³ Blíže viz https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/b1_-_gender_mainstreaming.pdf.

³³⁴ Blíže informace o aktivitách projektu jsou uvedeny v kapitole Instituce.

³³⁵ Blíže viz <https://www.weforum.org/reports/global-gender-gap-report-2021>.

Graf 26: ČR dle jednotlivých domén Global Gender Gap Indexu (1 = parita)

Zdroj dat: [Světové ekonomické fórum](#).

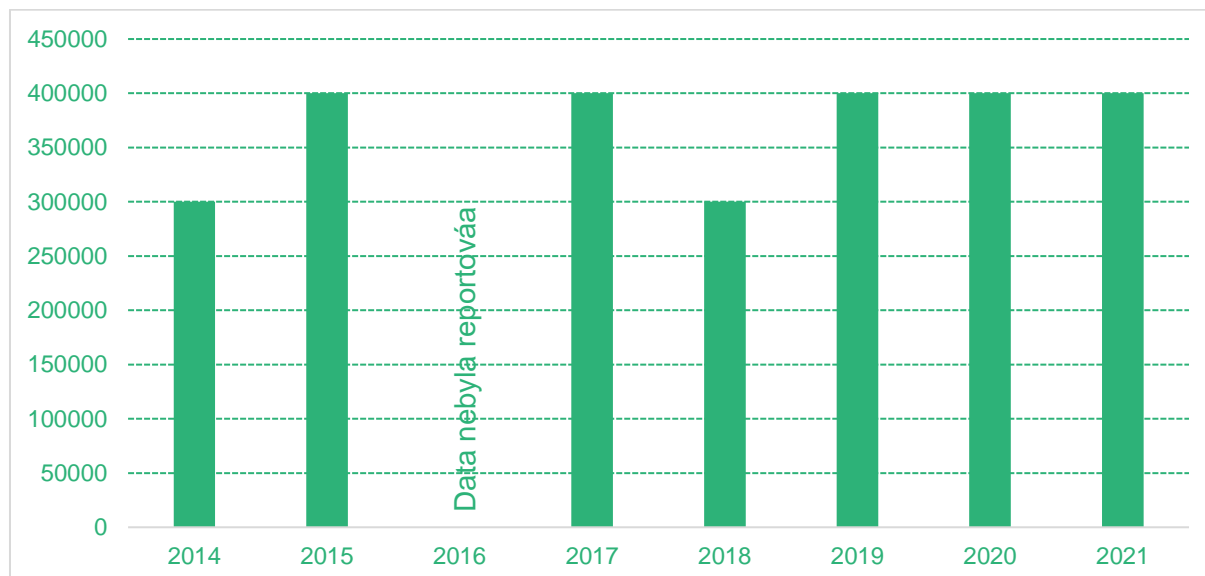
8.5. Organizace spojených národů

Agentura OSN pro rovnost a práva žen – UN WOMEN se v roce 2021 ve spolupráci s vládami Francie a Mexika podílela na svolání Generation Equality Forum,³³⁶ v jehož rámci prezentovaly vlády, občanská společnost a soukromý sektor své konkrétní závazky pro posílení rovnosti žen a mužů ve světě v průběhu nadcházejících pěti let. Finanční hodnota investic do rovnosti žen a mužů, které byly v rámci Generation Equality Forum oznámeny, byla vyčíslena na 40 miliard eur. Jedná se o nejvyšší finanční závazek pro podporu rovnosti žen a mužů, jaký byl kdy oznámen.

Česká republika stejně jako v předchozích letech činnost UN WOMEN v roce 2021 finančně podpořila. Výše příspěvku činila 400 000 Kč (viz graf č. 27).

³³⁶ Blíže viz <https://forum.generationequality.org/>.

Graf 27: Výše daru ČR pro UN WOMEN (v Kč)

Zdroj dat: MZV.

65. zasedání Komise OSN pro postavení žen se uskutečnilo v hybridním formátu ve dnech 15.–26. března 2021. Delegace ČR byla vedena ministryní práce a sociálních věcí. ČR v rámci zasedání uspořádala celkem tři doprovodné akce. Jednalo se o side event Gender-based Violence in the Online World: Emerging Forms, New Approaches, and Youth Prevention Programmes (17. března 2021), side event Equal Pay for Women: Tools and Policies (22. března 2021) a diskuzi v českém jazyce Gender a Česko: Genderová rovnost z pohledu mladé generace (24. března 2021).

V říjnu 2021 byl Organizací OSN pro výživu a zemědělství představen záměr přijmout dobrovolné směrnice k genderové rovnosti a posílení působení žen a dívek v kontextu potravinové bezpečnosti a výživy. Účelem dobrovolných směrnic je podpořit vlády, partnery v rámci rozvojové spolupráce a další stakeholdery v jejich úsilí vymýtit hlad, podvýživu a nedostatečné zabezpečení potravinami prostřednictvím vhodných politik, investic a institucionálních opatření. První návrh dobrovolných směrnic byl představen v prosinci 2021. Výbor OSN pro odstranění diskriminace žen nevydal v roce 2021 žádné všeobecné doporučení k interpretaci Úmluvy OSN o odstranění všech forem diskriminace žen.

8.6. Agenda ženy, mír a bezpečnost

V roce 2021 byla zahájena implementace nového Národního akčního plánu České republiky k implementaci rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1325 (2000), o ženách, míru a bezpečnosti a souvisejících rezolucí na léta 2021–2025. V návaznosti na přijetí Národního akčního plánu byla formálně ustavena i Mezirezortní pracovní skupina k Agendě ženy, mír a bezpečnost, včetně jmenování členstva a přijetí statutu. Mezirezortní pracovní skupina, v níž je zastoupen státní, občanský i akademický sektor, se poprvé sešla dne 22. listopadu 2021, kdy si vyměnila informace o probíhající implementaci Národního akčního plánu a diskutovala zahájení příprav na zasedání Komise OSN pro postavení žen.^{337s}

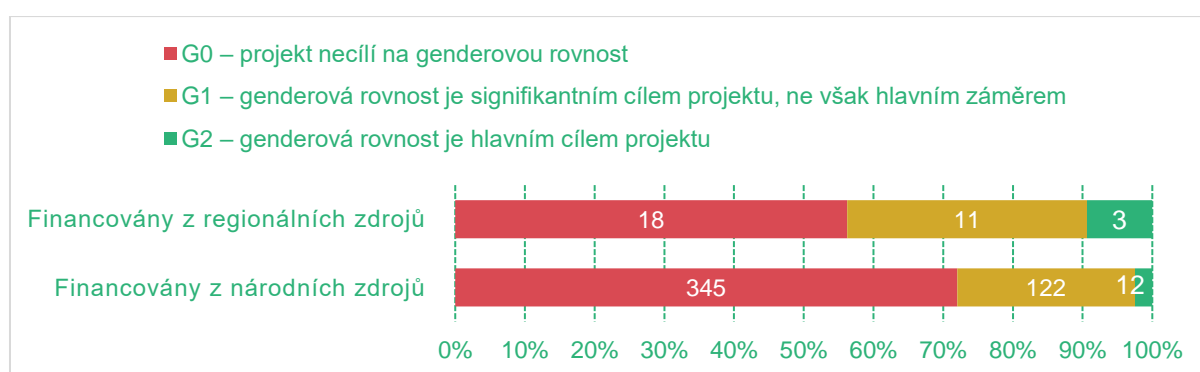
V roce 2021 své první národní akční plány pro agendu ženy, mír a bezpečnost přijaly Jihoafrická republika, Mexiko a Spojené arabské emiráty.

³³⁷ Blíže viz https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/agenda_zeny_mir_a_bezpecnost/index.html.

8.7. Vnější činnost

V oblasti vnější činnosti ČR poprvé reportovala plnění Akčního plánu EU pro genderovou rovnost na období 2021–2025 (dále jako „GAP III“).³³⁸ Reportování se mj. týkalo také počtu akcí,³³⁹ do kterých byl mainstreamován gender v souladu s OECD *DAC gender equality policy marker G1 a G2*.³⁴⁰ ČR uvedla, že z nových akcí realizovaných v roce 2020 a financovaných z národních zdrojů obdrželo skóre G1 25,5 % projektů a skóre G2 2,5 % projektů. Z akcí financovaných z regionálních zdrojů získalo skóre G1 34,4 % projektů a skóre G2 9,4 % projektů. ČR však zároveň doplnila, že některé akce označené v reportingu jako G0 by potenciálně mohly obdržet vyšší skóre, jelikož mají genderovou rovnost jako průřezovou prioritu nebo je v nich hledisko rovnosti žen a mužů zohledňováno. ČR proto aktuálně zpracovává metodické vylepšení za účelem důslednějšího posouzení těchto akcí. Cílem by dle GAP III mělo být dosažení 85 % akcí s OECD DAC gender equality policy marker G1 nebo G2 do roku 2025.

Graf 28: Počet projektů, do nichž byl v roce 2020 mainstreamován gender

Zdroj dat: MZV

Mezi hlavní projekty zahraniční rozvojové spolupráce a humanitární pomoci, které byly realizovány v roce 2021 a měly genderový rozměr, se řadí například Lepší přístup ke vzdělání pro znevýhodněné dívky v Etiopii (Člověk v tísni, 2020–2021), Mikro-podnikání a inovace pro zdraví žen a posílení jejich postavení v provincii Kampong Chhnang v Kambodži (Diakonie ČCE - středisko humanitární a rozvojové spolupráce, 2020–2021), Mali: Potravinová bezpečnost a ekonomická podpora pro vnitřně vysídlené osoby a členky hostitelských komunit v Ségou (CARE, 2021) a Podpora zranitelných syrských uprchlíků a hostitelských komunit v Hay el Gharbeh (Bejrút) (Diakonie ČCE - středisko humanitární a rozvojové spolupráce, Lutheran World Federation, 2021).

9. Instrukce

Na vládní úrovni byla koordinací lidských práv včetně agendy rovnosti žen a mužů po celý rok 2021 pověřena zmocněnkyně vlády pro lidská práva Helena Válková, která byla rovněž místopředsdkyní Rady vlády pro rovnost žen a mužů (dále jako „Rada“) a vedla všechna její jednání.³⁴¹ Funkci předsedy Rady vykonával tehdejší premiér Andrej Babiš. Po říjnových volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR se po svém jmenování premiérem stal předsedou Rady Petr Fiala.

Faktický výkon agendy rovnosti žen a mužů zajišťoval stejně jako v předchozích letech Odbor rovnosti žen a mužů Úřadu vlády ČR (dále jako „Odbor“), který je zároveň sekretariátem Rady. Agenda rovnosti žen a mužů, činnost Odboru a jeho personální

³³⁸ Blíže viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020JC0017>.

³³⁹ „Akci“ se dle GAP III rozumí projekt, který představuje právní a rozpočtový závazek s vlastním provozním obsahem.

³⁴⁰ Blíže viz <https://www.oecd.org/dac/gender-development/dac-gender-equality-marker.htm>.

³⁴¹ Helena Válková ukončila výkon funkce zmocněnkyně pro lidská práva k 31. lednu 2022.

kapacity byly převážně hrazeny z prostředků Evropského sociálního fondu a z Fondů EHP a Norska, a tedy nadále závislé na projektech.

V roce 2021 byla usnesením vlády ze dne 8. března 2021 č. 269 schválena Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030 (dále jako „Strategie 2021+), která formuluje opatření v osmi oblastech společenského života³⁴² nezbytná pro dosažení kvality života žen i mužů v ČR na úrovni srovnatelné s ostatními evropskými státy. Existence Strategie 2021+ jakožto „vnitrostátního strategického rámce pro rovnost žen a mužů“ je jednou ze základních podmínek (tzv. enabling conditions) pro čerpání finančních prostředků z fondů EU v programovém období 2021–2027.

V červnu 2021 Evropská unie schválila tzv. obecné nařízení pro programové období 2021–2027. Obecné nařízení nastavuje pravidla pro evropské fondy z politiky soudržnosti, z nichž budou čerpat české národní operační programy. Jeho součástí je požadavek na důsledné začleňování genderového hlediska, pročež se Odbor aktivně zapojil do připomínkování návrhů jednotlivých operačních programů.

Odbor se v roce 2021 kromě realizace dvou vlastních projektů věnoval zejména propagaci Strategie 2021+ a jejímu financování, genderovým dopadům pokračující pandemie covid-19, osvětovým aktivitám v oblasti prevence sexuálního násilí a přípravě českého předsednictví v Radě EU.

Na podzim 2021 započala Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) realizaci projektu Posílení vládních kapacit pro zajištění genderově sensitivní a inkluzivní obnovy: podpora lepší implementace cílů rovnosti žen a mužů v České republice. Projekt je zaměřen na revizi způsobu prosazování rovnosti žen a mužů na vládní úrovni a formulaci případných doporučení. Jeho výstupy budou využity i pro české předsednictví v Radě EU.

9.1. Schválení Strategie 2021+

Symbolicky na Mezinárodní den žen³⁴³ vláda schválila Strategii rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030. Jedná se v pořadí o druhý střednědobý rámec pro prosazování genderové rovnosti v České republice.³⁴⁴ Strategie 2021+ představuje komplexní dokument, jenž se sestává z celkem 26 strategických cílů a 434 opatření. Ty jsou rozděleny do osmi oblastí, resp. kapitol: Práce a péče, Rozhodování, Bezpečí, Zdraví, Poznání, Společnost, Vnější vztahy a Instituce. Na rozdíl od předchozí strategie u té nové díky její komplexnosti a aktuálnosti nevznikla v roce 2021 potřeba tvorby samostatného průřezového akčního plánu,³⁴⁵ který by hlouběji rozpracovával všechna opatření uvedená ve Strategii 2021+. Namísto průřezového akčního plánu se v roce 2021 zavedl nový implementační, reportingový a evaluační nástroj v podobě tzv. implementační osnovy Strategie 2021+, jejíž vyhodnocení je samostatnou přílohou této zprávy. Na Strategii 2021+ nicméně u dílčích, specifických témat navazují tematické implementační plány, jako je například Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2019–2022³⁴⁶ nebo Národní akční plán České republiky k implementaci rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1325 (2000), o ženách, míru a bezpečnosti a souvisejících rezolucí na léta 2021–2025.³⁴⁷ V roce 2022 je v přípravě také Akční plán pro rovné odměňování na léta 2022–2026.

³⁴² Analogicky ke Strategii 2021+ jsou i kapitoly v této zprávě členěny dle těchto 8 oblastí, jimiž jsou Práce a péče, Rozhodování, Bezpečí, Zdraví, Poznání, Společnost, Vnější vztahy a Instituce.

³⁴³ Usnesením vlády ze dne 8. března 2021 č. 269.

³⁴⁴ Prvním dokumentem stanovujícím střednědobý výhled v dané oblasti byla Vládní strategie pro rovnost žen a mužů na léta 2014–2020 schválená usnesením vlády ze dne 12. listopadu 2014 č. 931.

³⁴⁵ Akční plány z minulých let viz <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/akcni-plany-prosazovani-rovnosti-zen-a-muzu-135580/>.

³⁴⁶ Blíže viz <https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/AP-DN---grafikaFINAL.pdf>

³⁴⁷ Blíže viz https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/agenda_zeny_mir_a_bezpecnost/index.html.

Strategie 2021+ navazuje na dosavadní politiku v oblasti rovnosti žen a mužů. Kromě nutnosti definovat střednědobý rámec pro prosazování rovnosti žen a mužů byla potřeba přijetí Strategie 2021+ dána také okolnostmi souvisejícími s čerpáním finančních prostředků fondů EU v programovém období 2021–2027. Existence „vnitrostátního strategického rámce pro genderovou rovnost“ jednou z tematických základních podmínek pro čerpání z EFRR, ESF+ a Fondu soudržnosti. Strategie 2021+ byla koncipována tak, aby zajistila naplnění této základní podmínky, včetně všech jejích kritérií.

Příprava Strategie 2021+ probíhala participativním a transparentním způsobem. Expertní fáze přípravy byla zahájena v únoru 2019 ustavením tematických odborných pracovních skupin. Na expertní fázi přípravy navazovala extenzivní konzultační fáze. První část konzultační fáze byla zahájena v červnu 2019 paralelně s expertní fází prostřednictvím konzultací s výbory Rady a hloubkovými rozhovory se zástupci a zástupkyněmi veřejnosti za využití metody Human Centered Design. V únoru 2020 byl návrh Strategie 2021+ představen na jednání Rady a předložen všem ministerstvům k připomínkám, čímž byla zahájena hlavní část konzultační fáze. Veřejnost měla možnost se k návrhu Strategie 2021+ vyjádřit ve dnech 18. 2.–18. 3. 2020 prostřednictvím on-line veřejné konzultace. Od ministerstev a dalších dotčených subjektů obdržel sekretariát Rady v návaznosti na únorové jednání Rady celkem 529 připomínek, na základě kterých připravil návrh vypořádání a dále rozpracoval a upřesnil návrh Strategie 2021+. V červnu a červenci 2020 se uskutečnilo celkem 8 tematicky zaměřených kulatých stolů k vypořádání jednotlivých připomínek ministerstev. Finální editace probíhala v srpnu – říjnu a byla při ní ve Strategii 2021+ zohledněna také aktuální situace ve vztahu k pandemii onemocnění covid-19.

9.2. Rada vlády pro rovnost žen a mužů

Jednání Rady se v roce 2021 uskutečnila v termínech 1. dubna³⁴⁸, 28. června³⁴⁹ a 5. listopadu³⁵⁰.

Na dubnovém zasedání Rada doporučila zajistit na všech ministerstvech provedení analýzy rovného odměňování žen a mužů (prostřednictvím nástroje LOGIB). Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy doporučila provést bezodkladnou revizi Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání tak, aby došlo k zařazení témat kybernásilí, kyberšikany a sexuálního násilí a posílení důrazu na rovnost žen a mužů. Rada také doporučila Ministerstvu zdravotnictví, aby po konci nouzového stavu nenařizovalo omezení doprovodu k porodu a umožnilo rodičkám si jakožto třetí osobu u porodu zvolit jakoukoli doprovázející osobu.³⁵¹

Na červnovém zasedání Rada schválila Zprávu za rok 2020 o rovnosti žen a mužů a implementační osnovu ke Strategii 2021+. Doporučila také zavedení mezinárodního signálu nebezpečí násilí v rodině signalizovaného 4 prsty jako nástroje pro identifikaci ohrožených dětí i dospělých. Dále Rada schválila Standardy kvality specializovaných sociálních služeb pro oběti domácího a genderově podmíněného násilí a podnět k důsledné implementaci Baby-friendly Hospital Initiative 2018. Rada rovněž doporučila novelizovat statut poradních orgánů vlády tak, aby obsahovaly ustanovení na podporu vyrovnaného zastoupení žen a mužů. V neposlední řadě Rada v červnu schválila priority českého předsednictví Radě EU v oblasti genderové rovnosti.³⁵²

³⁴⁸ Blíže viz https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/cinnost_rady/zaznam-ze-zasedani-rady-vlady-pro-rovnost-zen-a-muzu-ze-dne-1--dubna-2021-187958/.

³⁴⁹ Blíže viz https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/cinnost_rady/zaznam-ze-zasedani-rady-vlady-pro-rovnost-zen-a-muzu-ze-dne-28--cervna-2021-190005/.

³⁵⁰ Blíže viz https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/cinnost_rady/zaznam-ze-zasedani-rady-vlady-pro-rovnost-zen-a-muzu-ze-dne-5--listopadu-2021-192673/.

³⁵¹ Blíže viz <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/prvni-letosni-zasedani-rady-vlady-pro-rovnost-zen-a-muzu-187611/>.

³⁵² Blíže viz <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/rada-vlady-pro-rovnost-zen-a-muzu-schvalila-standardy-kvality-specializovanych-socialnich-sluzeb-pro-obeti-domaciho-a-genderove-podmineného-nasilí-189411/>.

Na listopadovém zasedání si Rada připomněla 20 let své činnosti.³⁵³ Doporučila nové vládě důsledně naplňovat Strategii 2021+, zajistit dostatečné personální kapacity na prosazování rovnosti žen a mužů a zajistit alokaci Dotačního programu na podporu veřejně prospěšných aktivit v oblasti rovnosti žen a mužů pro rok 2022 ve výši alespoň 5 mil. Kč.³⁵⁴

V roce 2021 pravidelně probíhala také jednání výborů a pracovních skupin Rady. Celkem proběhlo 16 jednání výborů a 4 jednání pracovních skupin. Jedná se konkrétně o tyto výbory a pracovní skupiny

- Výbor pro institucionální zabezpečení rovnosti žen a mužů;
- Výbor pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách;
- Výbor pro vyrovnané zastoupení žen a mužů v politice a rozhodovacích pozicích;
- Výbor pro sladění pracovního, soukromého a rodinného života;
- Pracovní skupina muži a rovnost žen a mužů;
- Pracovní skupina k porodnictví;
- Pracovní skupina k dotačnímu programu Podpora veřejně prospěšných aktivit nestátních neziskových organizací v oblasti rovnosti žen a mužů;
- Pracovní skupina k dopadům pandemie covid-19 na rovnost žen a mužů.³⁵⁵

9.3. Odbor rovnosti žen a mužů ÚV ČR

Odbor kromě výkonu a koordinace agendy rovnosti žen a mužů na celostátní úrovni plní i funkci sekretariátu Rady a jejích čtyř výše uvedených výborů a čtyř pracovních skupin. Personální zajištění chodu Odboru v roce 2021 stejně jako v předchozích letech zásadním způsobem záviselo na realizaci projektu *Implementace Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014 - 2020 a související aktivity*.³⁵⁶

Od března 2020 je Odbor také řešitelem projektu *Posilování kapacit a metodologická podpora v prevenci domácího a genderově podmíněného násilí* spolufinancovaného z Norských fondů, který se zaměřuje na posílení kapacity systému pro prevenci a boj proti domácímu a genderově podmíněnému násilí.³⁵⁷

Hlavním milníkem činnosti Odboru bylo schválení Strategie 2021+. V průběhu roku 2021 se Odbor tudíž věnoval její propagaci mezi klíčovými stakeholdery v čele s jednotlivými rezorty a také spolupráci s MPSV na nastavení výzev v rámci specifického cíle 1.2 Operačního programu Zaměstnanost plus, který bude klíčovým zdrojem pro financování implementace Strategie 2021+.

V roce 2021 Odbor zrealizoval řadu školení.³⁵⁸ Pro státní správu v součinnosti s Kanceláří veřejného ochránce práv uspořádal celkem pět školení k prevenci a řešení sexuálního obtěžování ve služebních úřadech. Dále Odbor pro rezorty uspořádal dva on-line workshopy k využívání Metodiky hodnocení dopadů na rovnost žen a mužů pro materiály předkládané vládě ČR.³⁵⁹ V rámci preventivních aktivit na školách k prevenci sexuálního násilí u dětí a mladistvých Odbor uspořádal workshopy po celé republice pro celkem 2115 žáků a žákyň. Za účelem podpory využívání filmu *Zuřivec* Odbor proškolil 86 sociálních pracovníků

³⁵³ Rada byla zřízena v říjnu 2001 a v roce 2021 tak pomyslně oslavila 20. výročí svého vzniku. Odbor při této příležitosti zpracoval brožuru s hlavními momenty činnosti Rady. Brožura je dostupná z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Aktuality/Vyroci-Rady-web.pdf>.

³⁵⁴ Blíže viz <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/rada-vlady-pro-rovnost-zen-a-muzu-oslavila-20-let-sve-cinnosti--191672/>.

³⁵⁵ Rada na svém zasedání dne 5. listopadu 2021 doporučila zřízení další pracovní skupiny, a to konkrétně Pracovní skupiny pro otázky romských žen. Tato pracovní skupina nicméně nebyla v roce 2021 fakticky ustavena.

³⁵⁶ Celkový počet systemizovaných míst ke konci roku 2021 činil v rámci projektu 11 (z toho 1 místo na 0,75 úvazku). Z prostředků státního rozpočtu byla hrazena pouze dvě služební místa. Opakovala se tak situace, kdy bez realizace projektů nebylo možné zajistit běžnou agendu Odboru, včetně odborného, organizačního a administrativního zajištění fungování Rady, jejích výborů a pracovních skupin.

³⁵⁷ Blíže viz https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/projekt_nf_2020/projekt-nf-183149/. V rámci tohoto projektu bylo ke konci roku 2021 systemizováno 1 místo.

³⁵⁸ Blíže viz https://www.tojrovnost.cz/wp-content/uploads/2022/01/Zprava-o-cinnosti-Odboru-rovnosti-zen-a-muzu-UVCR_2021.pdf.

³⁵⁹ Blíže viz <https://www.vlada.cz/cz/-138748>.

a pracovníků, psychologů a psycholožek včetně těch z Vězeňské služby, která film využívá ve skupinových terapiích s odsouzenými za násilné trestné činy. Ve spolupráci s Národním pedagogickým institutem ČR Odbor zrealizoval související školení i pro pedagogické pracovníky a pracovnice.

Pozornost Odbor věnoval také osvětě a dialogu s veřejností a zaměstnavateli, pro které v on-line prostředí uspořádal několik workshopů. Řešila se na nich témata jako práce a péče a využívání home office či rovné odměňování žen a mužů. V létě byly spuštěny přehlednější a uživatelsky přívětivější webové stránky³⁶⁰ a v návaznosti na volby do poslanecké sněmovny Odbor vytvořil volební mapu³⁶¹, ve které je možné sledovat, jaký je rozdíl v zastoupení žen a mužů ve sněmovně za jednotlivé kraje. Mimořádný ohlas zaznamenala on-line debata *Gender a Česko: Genderová rovnost z pohledu mladé generace*.³⁶² Ve spolupráci s fondy EHP a Norska se Odbor zapojil do debaty v rámci Meltingpot, která se věnovala sexuálnímu násilí ve vztazích mladých lidí.³⁶³

Obor dále provedl unikátní šetření výskytu sexuálního obtěžování ve veřejné dopravě.³⁶⁴ Uspořádáno bylo několik tiskových konferencí, mj. k představení výše zmiňovaného unikátního průzkumu sexuálního obtěžování ve veřejné dopravě či k otevření center pro oběti domácího a sexuálního násilí.³⁶⁵

V rámci přípravy českého předsednictví Rady EU se Odbor zúčastnil šesti jednání se zástupci a zástupkyněmi Francie, Švédska a Evropské komise za účelem koordinace předsednických priorit a aktivit v oblasti genderové rovnosti. Na jednáních byly diskutovány mj. „guidelines on gender terminology“, které budou představovat východisko pro projednávání materiálů s dopadem na rovnost žen a mužů během předsednictví, a také Deklarace předsednického tria k rovnosti žen a mužů. Odbor se rovněž podílel na připomínkování Programu předsednického tria, který představuje společný program a priority Francie, ČR a Švédska během jejich předsednictví v Radě EU. V návaznosti na připomínky Odboru byl v Programu mj. posílen důraz na boj s genderovými stereotypy a genderově podmíněným násilím.

9.4. Materiály a doporučení Rady předložená vládě ČR

Vládě byla v roce 2021 předložena následující doporučení a materiály projednané Radou:

- Doporučení Rady k důsledné implementaci Baby-friendly Hospital Initiative 2018 (schváleno usnesením vlády ze dne 23. srpna 2021 č. 731);³⁶⁶
- Zpráva za rok 2020 o plnění Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2019–2022 vč. aktualizace Akčního plánu (schváleno usnesením vlády ze dne 23. srpna č. 729);³⁶⁷
- Doporučení Rady vlády pro rovnost žen a mužů k podpoře vyrovnaného zastoupení žen a mužů v pracovních a poradních orgánech vlády ČR (čeká na vypořádání připomínek z mezirezortního připomínkového řízení);³⁶⁸

³⁶⁰ Blíže viz <https://www.tojrovnost.cz/cs/>.

³⁶¹ Blíže viz <https://www.tojrovnost.cz/cs/volebni-mapa-do-poslanecke-snemovny-pcr/>.

³⁶² Blíže viz záznam z debaty zde: https://www.youtube.com/watch?v=n_KRuomo1fg.

³⁶³ Blíže viz záznam z debaty zde: <https://www.youtube.com/watch?v=HqflxQlgiLg>.

³⁶⁴ Blíže viz <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/tz-vyzkum-ukazal--ze-sexualni-obtezovani-ve-verejne-doprave-zazila-kazda-treti-zena-190373/>.

³⁶⁵ Blíže viz <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/tz-v-cr-bude-otevreno-pet-novych-center-pro-obeti-domaciho-a-sexualniho-nasili-192341/>.

³⁶⁶ Blíže viz https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Aktuality/3c_Podnet_k_implementationi-BfHI-2018.pdf, popř. <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/RCIAC6AGUAVL>.

³⁶⁷ Blíže viz https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/Zprava_za_rok_2020_Akcniho_planu_prevence_domaciho_a_genderove_podmineneho_nasili.pdf a https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/Aktualizace_Akcniho_planu_DGPN.pdf

³⁶⁸ Blíže viz https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Aktuality/3d_Podnet-k-pracovnim-a-poradnim-organum-vlady---3_2021.pdf.

- Zpráva za rok 2020 o rovnosti žen a mužů (materiál nebyl zařazen na program jednání vlády).³⁶⁹

9.5. Hodnocení dopadů vládních materiálů na rovnost žen a mužů

Odbor v roce 2021 předložil v rámci vyhodnocování dopadů vládních materiálů na rovnost žen a mužů připomínky k celkem 30 materiálům předkládaným vládě. Z celkového počtu 146 připomínek bylo 137 zásadních a 9 doporučujících. Ke dni předložení zprávy vládě byly vypořádány připomínky ke všem připomínkovaným materiálům. Zásadních připomínek přitom bylo plně akceptováno 82 a částečně 27.

Odbor v roce 2021 zpracoval II. Analýzu uplatňování Metodiky hodnocení dopadů na rovnost žen a mužů pro materiály předkládané vládě České republiky. Analýza byla provedena na vzorku materiálů určených k projednání vládou, u kterých došlo k ukončení připomínkového řízení v měsících říjnu a listopadu 2019 a lednu a únoru 2020. Z analýzy uvedeného vzorku vyplývá, že v oblasti hodnocení dopadů vládních materiálů na rovnost žen a mužů (dále jako „GIA“ dle anglického „gender impact assessment“) mají všechny rezorty nadále velký prostor pro zlepšování. GIA je i v rámci jednoho rezortu prováděno nejednotně a s různou kvalitou. U 45,58 % materiálů týkajících se fyzických osob bylo ve sledovaném období zjištěno, že neměly GIA provedeno vůbec. Přestože Úřad vlády ČR nabízí rezortům školení k provádění GIA a využívání související metodiky, rezorty jsou v této oblasti nadále spíše neaktivní, resp. ke zhodnocení dopadů přistupují vysoce formalistním způsobem (88,75 % případů z materiálů, u kterých bylo GIA provedeno), bez bližšího vysvětlení toho, jak předkladatel k danému závěru dospěl. Obsáhleji pojaté GIA bylo provedeno u 9 materiálů, přičemž řádné provedení GIA v souladu s Legislativními pravidly vlády a Jednacím řádem vlády bylo v hodnoceném období identifikováno pouze u 7 z nich.

Odbor v roce 2021 započal tvorbu e-learningového kurzu pro státní správu, prostřednictvím kterého bude možné zvýšit dostupnost metodické pomoci (na rámec prezenčních kurzů) pro rezorty v provádění GIA.

9.6. Financování agendy rovnosti žen a mužů

9.6.1. Podmínky čerpání podpory z fondů EU v programovém období 2021–2027

Důsledné uplatňování hlediska genderové rovnosti – a to nejen v průběhu příprav, ale při realizaci a vyhodnocování národních operačních programů – požaduje i nová evropská legislativa vztahující se k programovému období fondů EU na léta 2021–2027. *Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021* (dále jako „Obecné nařízení“) v čl. 9 odst. 2 Horizontální zásady ukládá členským státům povinnost „*zohledňovat a prosazovat genderovou rovnost, uplatňovat hledisko genderové rovnosti a začleňovat genderového hledisko do všech programů v průběhu jejich přípravy, provádění, monitorování, podávání zpráv a hodnocení*“.³⁷⁰

Odbor také připomínkoval návrhy relevantních operačních programů, aby zahrnovaly konkrétní aktivity a mechanismy k zajištění naplnění výše uvedeného ustanovení. Připomínky Odboru byly uplatněny k návrhům následujících operačních programů: Operační program Jan Amos Komenský, Operační program Zaměstnanost plus, Operační program Doprava 2021–2027, Operační program Životní prostředí 2021–2027, Integrovaný regionální operační program a Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost. Byť předkladatelé akceptovali pouze malou část připomínek,³⁷¹ díky připomínkám Odboru bude například součástí sociální infrastruktury podporované v IROP i zajištění dostupnosti sociálních služeb pro oběti domácího a genderově podmíněného násilí. Řídící orgány těchto

³⁶⁹ Blíže viz <https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/Zpravaorovnostizarok2020.pdf>, popř. https://kormoran.odok.cz/ODOK/eklep3.nsf/form_Material.xsp?documentId=9DB8FE.

³⁷⁰ Blíže viz čl. 9 *Horizontální zásady* Obecného nařízení dostupného z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32021R1060&from=CS#d1e3004-159-1>.

³⁷¹ Mj. s ohledem na omezený počet znaků šablon OP.

operačních programů byly rovněž osloveny s žádostí o nominaci Odboru do příslušných monitorovacích výborů a souvisejících platform.

Schváleno bylo také *Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost* (dále jako „Nařízení (EU) 2021/241“). Čl. 18 odst. 4 písm. o) předmětného nařízení stanoví, že plán pro oživení a odolnost předložený dotčeným členským státem musí obsahovat „vysvětlení očekávaného příspěvku opatření uvedených v tomto plánu k rovnosti žen a mužů, k rovným příležitostem pro všechny a k začleňování těchto cílů v souladu se zásadami č. 2 a 3 evropského pilíře sociálních práv, s cílem udržitelného rozvoje OSN č. 5 a s případnou vnitrostátní strategií pro rovnost žen a mužů“.³⁷² Usnesením ze dne 17. května 2021 č. 467 vláda schválila Národní plán obnovy,³⁷³ ze kterého bude Česko čerpat v letech 2021–2026 a na jehož připomínkování se Odbor také podílel.

Za účelem přímé podpory rovnosti žen a mužů obsahuje Národní plán obnovy v komponentě 3.3 *Modernizace služeb zaměstnanosti a rozvoj trhu práce* sub-komponentu *Zvýšení kapacity zařízení péče o děti*, která cílí na zřizování dětských skupin (celkem počítá s investicí ve výši 2,74 mld. Kč³⁷⁴). K zohlednění rovnosti žen a mužů by mělo průřezově docházet také při implementaci dalších, dle hodnocení MPO genderově neutrálních, komponent.

Usnesením ze dne 1. března 2021 č. 233 vláda schválila *Návrh rozdělení alokace pro ČR v programovém období 2021–2027 mezi operační programy*. Součástí návrhu je převod 10 % alokace Evropského sociálního fondu plus do Fondu soudržnosti. Ministerstvo pro místní rozvoj původně navrhovalo převod ve výši 25 %, což bylo kritizováno ze strany zmocněnkyně vlády pro lidská práva,³⁷⁵ Výboru pro institucionální zabezpečení rovnosti žen a mužů a následně i Rady³⁷⁶ s tím, že přesunem v původně navrhované výši by došlo k poškození schopnosti Česka naplňovat cíle kohezní politiky „zejména v oblasti podpory školství, řešení nezaměstnanosti, transformace pracovního trhu v důsledku digitalizace a robotizace, podpory vědy a výzkumu, sociální integrace a odstraňování nerovností, včetně genderových, zajištění péče o děti do 3 let, či péče o seniory“.³⁷⁷ Vyvedení prostředků z Evropského sociálního fondu plus v nižší (10%) výši se nicméně i tak významně dotýká Operačního programu Zaměstnanost plus jakožto klíčového programu pro financování opatření ze Strategie 2021+, který má zhruba o 30 % nižší alokaci než v předchozím programovém období. Celkově by částka alokovaná na Operační program Zaměstnanost plus měla činit necelých 50 miliard Kč, přičemž na projekty v oblasti rovnosti žen a mužů by mělo být vyhrazeno zhruba 1,3 miliardy Kč.

Zmocněnkyně vlády pro lidská práva³⁷⁸ a na doporučení Výboru pro institucionální zabezpečení rovnosti žen a mužů³⁷⁹ i Rada³⁸⁰ kritizovaly i původní návrh *Pravidel spolufinancování Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu plus, Fondu soudržnosti, Fondu pro spravedlivou transformaci a Evropského námořního, rybářského a akvakulturního fondu na programové období 2021–2027*, který 1. ledna 2021 předložilo Ministerstvo financí do mezirezortního připomínkového řízení. Rada i zmocněnkyně argumentovaly, že soukromoprávní subjekty vykonávající veřejně prospěšnou činnost (obecně prospěšné společnosti, spolky, ústavy, církve a náboženské společnosti, nadace a nadační

³⁷² Blíže viz čl. 18 Nařízení (EU) 2021/241 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R0241&from=CS>.

³⁷³ Blíže viz <https://www.planobnovyvr.cz/>.

³⁷⁴ Blíže viz

https://www.mpsv.cz/documents/20142/2649574/V%C3%BDzva+%C4%8D.+31_22_002_+NPO+3.3.2_budov%C3%A1n%C3%AD_kapacit+DS+k+20.+4.+2022+%281%29.pdf/9fb2cf9b-8c0b-1c59-af26-cae80b7dc897.

³⁷⁵ Blíže viz <https://albatros.odok.cz/ODOK/eklep3.nsf/%24%24OpenDominoDocument.xsp?documentId=9ACBAE>.

³⁷⁶ Blíže viz http://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/cinnost_rady/RVRZM_vysledky_hlasovani_per_rollam-05-2020.pdf.

³⁷⁷ Tamtéž.

³⁷⁸ Blíže viz <https://albatros.odok.cz/ODOK/eklep3.nsf/%24%24OpenDominoDocument.xsp?documentId=9CAC32>.

³⁷⁹ Blíže viz <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/vybor-je-znepokojen-novym-ramcovym-vzdelavacim-programem-pro-zakladni-vzdelavani-186920/>.

³⁸⁰ Blíže viz http://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/cinnost_rady/zaznam-ze-zasedani-rady-vlady-pro-rovnost-zen-a-muzu-ze-dne-1--dubna-2021-187958/.

fondy) se jako nevýdělečné organizace navrhovaným 5% spolufinancováním dostávají do nerovného postavení s ostatními typy příjemců. Vláda nakonec usnesením ze dne 12. dubna 2021 č. 354 schválila předmětná pravidla s Radou a zmocněnkyní požadovanou možností řídicích orgánů udělit výjimku nulového spolufinancování pro subjekty vykonávající veřejně prospěšnou činnost.

9.6.2. Genderové rozpočtování

Tématu genderového rozpočtování se v uplynulém roce věnoval Evropský účetní dvůr. Ten v květnu vydal zprávu *Začleňování hlediska rovnosti žen a mužů do rozpočtu EU: čas změnit slova v činy* (dále jako „Zpráva EÚD“).³⁸¹ Zpráva EÚD uvádí, že ačkoliv se čl. 8 Smlouvy o fungování Evropské unie tato zavázala usilovat při všech svých činnostech o odstranění nerovností a podporu rovného zacházení pro muže a ženy, pro začleňování hlediska rovnosti žen a mužů do rozpočtu EU dosud nebylo učiněno dost. Evropská komise podle Zprávy EÚD nesplnila svůj závazek týkající se začleňování hlediska rovnosti žen a mužů do rozpočtu EU, málo využívala údaje a ukazatele roztržiděné podle pohlaví a zveřejnila jen málo informací o celkovém dopadu rozpočtu EU na rovnost žen a mužů. Zvláštní zpráva byla na žádost Švédska zařazena pro informaci na jednání Rady ECOFIN dne 18. června 2021.³⁸²

Slovinské předsednictví Rady EU v návaznosti na Zvláštní zprávu zpracovalo závěry Rady EU, které byly schváleny na jednání Rady EPSCO dne 15. října 2021.³⁸³ Závěry mj. vyzývají členské státy, aby zvýšily své úsilí v uplatňování genderové perspektivy v rozpočtových cyklech, zajistily dostatečný sběr dat v členění dle pohlaví a posílily své institucionální kapacity pro provádění gender mainstreamingu. Závěry rovněž vyzývají členské státy k tomu, aby dále přezkoumávaly opatření uvedená v národních plánech na podporu oživení a prověřovaly, jak tato opatření přispívají k rovnosti žen a mužů.

V souvislosti s genderovým rozpočtováním lze připomenout, že Ministerstvo financí se v roce 2004 podílelo na vzniku *Informativní metodiky rozpočtování z hlediska rovnosti žen a mužů*³⁸⁴ a při sestavování státního rozpočtu správcům kapitol státního rozpočtu doporučuje její využívání. Metodika je však pouze doporučující, v praxi není využívána a od svého vzniku nebyla aktualizována. Odbor tudíž v návaznosti na Zprávu EÚD a opatření ve Strategii 2021+ připravoval k tématu genderového rozpočtování mezinárodní workshop, na kterém měly být mj. definovány konkrétní potřebné kroky pro adaptaci v zahraničí využívaných nástrojů genderového rozpočtování v podmínkách České republiky. Konání workshopu však bylo odloženo na nové vládní období.

9.6.3. Dotační program na podporu veřejně prospěšných aktivit v oblasti rovnosti žen a mužů

Odbor administruje dotační program Úřadu vlády ČR *Podpora veřejně prospěšných aktivit nestátních neziskových organizací v oblasti rovnosti žen a mužů* (dále jako „Dotační program“), který je jediným dotačním programem zaměřeným specificky na naplňování Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014–2020 (a od roku 2022 pro naplňování Strategie 2021+). Dotační program je určen k podpoře aktivit nestátních neziskových organizací a od roku 2022 nově také obcí v oblasti rovnosti žen a mužů.³⁸⁵ Alokace Dotačního programu na rok 2021 činila 2 mil. Kč, přestože související opatření ve Strategii 2021+ požaduje zajištění alokace v minimálně ve výši 7 mil. Kč.³⁸⁶ Vedení Úřadu vlády ČR částku alokovanou na Dotační program pro rok 2021 umožnilo navýšit celkově

³⁸¹ Blíže viz https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR21_10/SR_Gender_mainstreaming_CS.pdf.

³⁸² Blíže viz <https://www.consilium.europa.eu/media/50591/st09800-en21.pdf>.

³⁸³ Blíže viz <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12829-2021-INIT/en/pdf>.

³⁸⁴ Blíže viz <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/metodiky/2004/metodika-rozpocetovani-genderova-politika-13111>.

³⁸⁵ Blíže viz <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dotace/vyhlaseni-dotacniho-rizeni-na-rok-2022-program-podpora-verejne-prospesnych-aktivit-v-oblasti-rovnosti-zen-a-muzu-190152/>.

³⁸⁶ Dotační program vznikl v roce 2014 s tím, že v letech 2014–2016 na něj byla vyčleněna částka 5 mil. Kč. V letech 2017–2018 byla částka pro tento program navýšena na 7 mil. Kč. V roce 2019 však došlo ke snížení alokace, která zůstala v nezměněné podobě i pro rok 2020 a 2021.

na 3.919.320 Kč. Byť si o podporu na rok 2021 zažádalo celkem 23 organizací na 23 projektů³⁸⁷, dotace tak mohla být přidělena pouze 9 z nich:

- Asociace neúplných rodin, z. s.
- Centrum LOCIKA, z. ú.
- Česká ženská lobby, z. s.
- Fórum 50 %, o.p.s.
- NESEHNUTÍ, z. s.
- Prague Pride z. s.
- Sdružení pro integraci a migraci, o. p. s.
- Unie porodních asistentek z. s.
- ŽIVOT 90, z. ú.

Tabulka 6 Vývoj poskytovaných finančních prostředků z dotačního programu v letech 2015 až 2021

Rok	Konečný rozpočet (v Kč)	Přiděleno (v Kč)	Podpořené projekty
2015	5.000.000	4.993.563	11
2016	5.006.436,98	4.999.976	11
2017	7.000.000	6.984.438	15
2018	7.000.000	6.999.965	13
2019	4.000.000	3.963.128	7
2020	3.943.000	3.817.553	9
2021	3.919.320	3.906.450	9

Přehled požadované podpory nad alokací Dotačního programu činil 5.279.804 Kč.³⁸⁸

9.6.4. Výzvy z Fondů EHP a Norska

Odbor³⁸⁹ ve spolupráci s Ministerstvem financí v letech 2020–2021 vyhlásil následující grantové výzvy z Norských fondů:

- výzva zaměřená na podporu specializovaných služeb pro oběti domácího a sexuálního násilí, v rámci které bylo podpořeno celkem 5 center v různých regionech včetně vůbec prvního specializovaného centra pro oběti sexuálního násilí v ČR – alokace 51,6 mil. Kč;
- výzva na podporu práce s násilnými osobami – alokace 18,5 mil. Kč;
- výzva na podporu osvětových aktivit občanského sektoru – 26,5 mil. Kč;

Na začátku roku 2022 byla dále vyhlášena výzva na podporu multioborové spolupráce v oblasti prevence domácího násilí, jejíž alokace bude 26,5 mil. Kč.

9.6.5. Veřejný ochránce práv

Veřejný ochránce práv (dále jako „VOP“) v roce 2021 obdržel 26 podnětů s námitkou diskriminace z důvodu pohlaví a 33 podnětů tohoto typu vyřídil.³⁹⁰ Stěžovatelé a stěžovatelky

³⁸⁷ Původně byl celkový počet žadatelů 24, avšak jeden žadatel vzal v průběhu dotačního řízení svou žádost zpět.

³⁸⁸ Blíže viz https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dotace/Konecne-vysledky-za-rok-2021_1.pdf.

³⁸⁹ Blíže viz kapitola Bezpečí, resp. resp. podkapitola 4.3 Finanční podpora v oblasti prevence a potírání domácího a genderově podmíněného násilí.

³⁹⁰ Fakt, že počet vyřízených podnětů převyšuje počet podnětů přijatých, je způsoben tím, že v daném kalendářním roce došlo k vyřízení některých podnětů podaných již v předchozím roce.

v nich obdobně jako v předchozích letech nejčastěji poukazovali na diskriminaci v oblasti práce a zaměstnání, v menší míře pak také v přístupu k bydlení či službám, v oblasti zdravotní péče a v oblasti podmínek vzdělávání. S tématem zhoršených možností sladování práce a péče souvisely také některé podněty z oblasti školství týkající se protiepidemických opatření na školách.

VOP v roce 2021 ukončil dvě šetření týkající se diskriminace z důvodu pohlaví (rodičovství) při tzv. systemizaci služebních míst ve státní správě. V jednom případě byla diskriminace zjištěna, ve druhém případě nebyla prokázána.³⁹¹ VOP došel k závěru, že pokud je v rámci systemizace služební místo zrušeno z důvodu souvisejícího s pohlavím (např. těhotenství, čerpání mateřské či rodičovské dovolené, kratší služební doba z důvodu péče o dítě), může se jednat o přímou diskriminaci. Praxe, kdy jsou na služebních úřadech na základě systemizace rušena primárně neobsazená místa, přičemž jako neobsazená se počítají také místa zaměstnanců a zaměstnankyň čerpajících mateřskou a rodičovskou dovolenou, je nepřímou diskriminační vůči státním zaměstnancům a zaměstnankyním v souvislosti s jejich rodičovstvím.³⁹²

VOP se také v roce 2021 věnoval postupu oblastního inspektorátu práce při kontrole nerovného zacházení.³⁹³ Jednalo se o případ stěžovatelky, která namítala diskriminaci, které se měl dopustit její zaměstnavatel. A to tím, že zrušil její pracovní poměr ve zkušební době bezprostředně poté, co mu oznámila své těhotenství, přestože do té doby nejevil žádné známky nespokojenosti s její prací či průběhem jejího zapracování. VOP konstatoval, že inspektorát pochybil, protože se nekriticky spokojil s vyjádřeními vedoucích pracovníků/pracovnic zaměstnavatele, kteří se diskriminačního jednání měli sami dopustit, aniž by tato vyjádření dal do souvislosti s vyjádřeními jiných zaměstnanců/zaměstnankyň a dalšími okolnostmi případu (zejm. bezprostřední časová následnost zrušení pracovního poměru po oznámení těhotenství).³⁹⁴ Diskriminace ze strany zaměstnavatele nicméně nebyla v tomto případě prokázána.

Společně s Úřadem vlády ČR se Kancelář VOP podílela na lektorování pěti školení / pracovních setkání s prošetřovateli a prošetřovatelkami sexuálního obtěžování a dalšími zaměstnanci a zaměstnankyněmi ministerstev a jiných orgánů státní správy. Cílem těchto setkání bylo posílit kapacity těchto úřadů předcházet případům sexuálního obtěžování na pracovišti, a v případě jejich výskytu je efektivně řešit.³⁹⁵

Kancelář VOP plní od prosince 2019 projekt *Posílení aktivit veřejného ochránce práv v oblasti ochrany lidských práv* financovaný z Norských fondů 2014–2021.³⁹⁶ V rámci tohoto projektu má VOP získat kompetence v souvislosti s jeho případným ustanovením národní institucí pro lidská práva podle Pařížských principů. Datum ukončení projektu je konec roku 2023, přičemž jedním z projektových úkolů³⁹⁷ je také sledování závazků státu v oblasti rovného zacházení, získávání poznatků z činnosti institucí spojených s problematikou rovného zacházení a vydávání monitorovacích zpráv. V dubnu 2021 byla vydána úvodní monitorovací

---

³⁹¹ Blíže viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/9104> a <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/9102>.

³⁹² Blíže viz

<https://www.ochrance.cz/aktualne/ombudsman-upozornil-na-diskriminaci-statnich-zamestnancu-kvuli-rodicovstvi/>.

³⁹³ VOP dlouhodobě usiluje o zlepšení postupu oblastních inspektorátů práce při kontrole nerovného zacházení na pracovišti. Je podle něj žádoucí, aby inspektoráty práce v protokolu o kontrole řádně popisovaly a odůvodňovaly svá zjištění, a to jak ta negativní, tak pozitivní. Je třeba, aby řádně uvedly úvahy, které je vedly k učiněným závěrům. Pouze řádně odůvodněné a úplné kontrolní zjištění je přezkoumatelné a dostatečně přesvědčivé, a tedy v souladu s principy dobré správy. Jen tak mohou inspektoráty práce také účinně přispívat k řešení fenoménu nerovného zacházení na pracovišti.

³⁹⁴ Blíže viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/9532>.

³⁹⁵ Touto aktivitou bylo plynule navázáno na předchozí spolupráci v oblasti prevence a řešení obtěžování na pracovišti. Úřad vlády ČR ve spolupráci s VOP vydal v roce 2019 příručku *Prevence sexuálního obtěžování ve státní správě*, blíže viz <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/prevence-sexualniho-obtezovani-ve-statni-sprave--vydani-prirucky-pro-urady-177166/>.

³⁹⁶ Blíže viz <https://www.ochrance.cz/projekty/posileni-aktivit/>.

³⁹⁷ V rámci tohoto úkolu jsou stanoveny tři tematické oblasti, které Kancelář VOP systematicky sleduje, jednou z nich je i rovné odměňování žen a mužů a platová transparentnost.

zpráva, která stanovuje indikátory a jejich výchozí hodnoty, z nichž bude monitorovací činnost vycházet v následujících letech.³⁹⁸

Pověření zaměstnanci a zaměstnankyně Kanceláře VOP také pokračovali v aktivním zapojení do činnosti pracovní skupiny k rovnosti pohlaví v rámci sítě evropských národních orgánů pro rovné zacházení Equinet. V roce 2021 se tato pracovní skupina zabývala návrhem připravované evropské směrnice k posílení aplikace principu stejné odměny za stejnou práci či práci stejné hodnoty, a transpozicí nové směrnice o sladování³⁹⁹ v jednotlivých státech. Skupina se také věnovala tématu pracovníků v domácnosti a domácích pečovatelek, a to zejména s ohledem na dopady pandemie covid-19 a vícečetné diskriminace.

9.6.6. Rezortní koordinátorky a koordinátoři rovnosti žen a mužů

Usnesením vlády ze dne 8. března 2021 č. 269 byla stanovena povinnost zajistit pro pozici rezortního koordinátora či koordinátorky minimálně jeden plný úvazek na každém rezortu na vnitřní a vnější agendu.⁴⁰⁰ Faktický stav tomu dlouhodobě neodpovídá a ani rok 2021 v tomto ohledu nepřinesl zlepšení. Pozice buď nebyla zřízena na plný úvazek, anebo byla zpravidla úzce propojena či zaměňována s personální agendou (případně byla zaměřena na oblast nediskriminace v širším pojetí či k ní byly přidruženy další agendy) na úkor vnější agendy (prosazování gender mainstreamingu v rezortem vytvářených politikách).⁴⁰¹

Z hlediska personálních kapacit došlo oproti předchozím letům dokonce ke zhoršení. Rezorty, které měly dříve na pozici vyšší kapacity díky realizaci projektů z Operačního programu Zaměstnanost, v průběhu roku 2021 projekt ukončily, aniž by byly podniknuty kroky k zachování kontinuity ve výkonu agendy. Odbor tudíž v rámci poskytování metodické pomoci koordinátorům a koordinátorkám věnoval zvýšenou pozornost možným navazujícím rezortním projektům zaměřeným na implementaci Strategie 2021+. Za tímto účelem Odbor pro rezorty vytvořil indikativní návod pro zpracování projektové žádosti v rámci Operačního programu Zaměstnanost plus. Odbor se v roce 2021 rovněž zúčastnil jednání většiny rezortních pracovních skupin pro rovnost žen a mužů, kde představil Strategii 2021+ a povinnosti, jež z ní pro jednotlivé rezorty vyplývají.

Součástí metodické podpory byla i čtyři pracovní setkání Odboru s rezortními koordinátorkami a koordinátory, která se uskutečnila 30. března⁴⁰², 26. dubna⁴⁰³, 22. července⁴⁰⁴ a 15. prosince. Kromě podmínek pro naplňování Strategie 2021+, její nový implementační mechanismus a možnosti financování z Operačního programu Zaměstnanost plus se setkání dále zaměřovala na témata spjatá s transparentním a rovným odměňováním ve státní správě a spoluprací státní správy s občanským sektorem.

9.6.7. Projekt *Posílení vládních kapacit pro zajištění genderově sensitivní a inkluzivní obnovy: podpora lepší implementace cílů rovnosti žen a mužů v České republice*

Z hlediska institucionální podpory rovnosti žen a mužů bylo v roce 2021 důležitým mezníkem zahájení realizace projektu Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) zaměřeného na *Posílení vládních kapacit pro zajištění genderově sensitivní a inkluzivní obnovy: podpora lepší implementace cílů rovnosti žen a mužů v České republice* (dále jako

³⁹⁸ Blíže viz

https://www.ochrance.cz/uploads-import/ESO/OMBUDSMAN-NF_monitor-z-01_CZ.pdf.

³⁹⁹ *Směrnice* Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1158 ze dne 20. června 2019, o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob a o zrušení směrnice Rady 2010/18/EU.

⁴⁰⁰ Blíže viz opatření 2.1.1. v kapitole Instituce ve Strategii 2021+.

⁴⁰¹ Blíže viz Zpráva k plnění Standardu pozice rezortních koordinátorek a koordinátorů rovnosti žen a mužů za rok 2021.

⁴⁰² Blíže viz <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/prvni-letosni-setkani-s-rezorty-predstaveni-nove-strategie-rovnosti-zen-a-muzu-a-aktualizace-akcniho-planu-k-prevenci-genderove-podmineného-nasili-187524/>.

⁴⁰³ Blíže viz <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/zmocnenkyne-vlady-pro-lidska-prava-se-sesla-se-zastupci-a-zastupkynemi-ministerstev-na-programu-bylo-naplňování-nove-vladni-strategie-188050/>.

⁴⁰⁴ Blíže viz <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/probehlo-treti-pracovni-setkani-s-rezortnimi-koordinatorkami-a-koordinatory-189924/>.

„Projekt OECD“).⁴⁰⁵ Jeho cílem je přezkum a posílení institucionálního rámce pro rovnost žen a mužů v ČR. Tj. zaměřuje se na revizi způsobu prosazování rovnosti žen a mužů na vládní úrovni a formulaci případných doporučení ze strany OECD. Výstupy Projektu OECD budou využity mj. pro české předsednictví v Radě EU.

K hlavním výstupům projektu OECD, jejichž příprava se předpokládá zejména v roce 2022, patří zpráva o přezkumu institucionálního rámce a dva akční plány pro vybraná ministerstva. Vytvořená zpráva by měla pokrývat především tato témata:

- participace žen a mužů na trhu práce, mzdové rozdíly, čas strávený placenou a neplacenou prací, rodičovskou dovolenou;
- vytvoření právního a regulačního rámce pro lepší podporu genderové rovnosti vč. dostupnosti potřebných kapacit;
- podpora genderově senzitivního systému vládnutí;
- podpora agendy rovnosti žen a mužů na vládní úrovni vč. role a fungování Výboru pro institucionální zabezpečení rovnosti žen a mužů a dalších vnitrozorních i mezirezorních orgánů;
- využívání nástrojů gender mainstreamingu s důrazem na hodnocení dopadů na rovnost žen a mužů (tzv. gender impact assessment);
- genderové rozpočtování;
- úloha jednotlivých klíčových aktérů a akterek pro prosazování rovnosti žen a mužů, jako je Odbor, VOP a Parlament ČR.

9.6.8. Prosazování rovnosti žen a mužů na úrovni státní správy a samosprávy

V roce 2021 se uskutečnil již 15. ročník soutěže *Úřad na cestě k rovnosti* (dříve *Úřad půl na půl*), kterou každoročně pořádá Ministerstvo vnitra a Institut pro veřejnou správu Praha ve spolupráci s Úřadem vlády ČR.⁴⁰⁶ Tématem pro rok 2021 byly příklady dobré praxe v době pandemie covid-19 ve veřejné správě z hlediska rovnosti žen a mužů. Soutěž probíhala formou dotazníků ve čtyřech kategoriích (obce I., II. a III. typu a kraje), přičemž otázky byly zaměřené na přijatá opatření i na plány úřadů do budoucna. Do soutěže se zapojilo 23 úřadů, které byly na základě svých odpovědí v dotaznících detailně hodnoceny odbornou komisí.

V soutěži se v roce 2021 umístily na předních příčkách následující úřady:

- Obce I. typu: Obecní úřad Chlumčany
- Obce II. typu: Městský úřad Starý Plzenec
- Obce III. typu: Úřad městské části Brno - střed, Magistrát města Chomutova, Městský úřad Třebíč
- Kraje: Krajský úřad Kraje Vysočina, Krajský úřad Olomouckého kraje, Krajský úřad Jihomoravského kraje

Slavnostní vyhlášení vítězů a předání ocenění nejlepším úřadům proběhlo v rámci konference *Moderní veřejná správa*, která se uskutečnila 9. listopadu 2021 v Olomouci.⁴⁰⁷

Stran *Evropské charty za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích* nadále platí, že dosud se k tomuto dokumentu připojily jen tři české obce (Milotice, Stankovice a Záluzí).⁴⁰⁸

⁴⁰⁵ Který byl jedním z projektů podpořených z Nástroje pro technickou podporu (v orig. Technical Support Instrument).

⁴⁰⁶ Blíže viz <https://www.mvcr.cz/clanek/soutez-urad-na-cestě-k-rovnosti.aspx>.

⁴⁰⁷ Blíže viz <https://www.mvcr.cz/clanek/konference-moderni-verejna-sprava-2021.aspx>. Vzhledem k tomu, že se kvůli pandemické situaci neuskutečnilo předání cen vítězům za rok 2020, byla v rámci konference předána ocenění jak za rok 2021 tak i za rok 2020.

⁴⁰⁸ Blíže viz https://charter-equality.eu/atlas-of-signatories-of-the-charter/signataires.html?send=ok&c_id=34&nh_id=0&ct_id=0

Odbor v roce 2021 započal přípravu příručky samosprávy, které hrají důležitou roli v systému prevence a ochrany obětí domácího a genderově podmíněného násilí.⁴⁰⁹ Příručka obsahuje informace o tom, jaká opatření a v jakých oblastech mohou kraje a obce přijímat za účelem prevence a potírání genderově podmíněného násilí. Dokončení příručky je plánováno na rok 2022, kdy by současně mělo dojít k jejímu testování v rámci školení pro danou cílovou skupinu. Pro samosprávy Odbor rovněž začal připravovat i příručku věnovanou gender mainstreamingu.

9.7. Poslanecká sněmovna a Senát PČR

Již z dřívějších volebních období měla sněmovna zřízenou Stálou komise pro rodinu, rovné příležitosti a národnostní menšiny (dále jako „Stálá komise“). Stálá komise sleduje vnitrostátní plnění mezinárodních závazků ČR v oblasti rovnosti žen a mužů a národnostních menšin, zabývá se aktuální situací rodin a seniorů a senierek v ČR a sleduje tvorbu a plnění souvisejících vládních strategických dokumentů. V uplynulém roce však žádné jednání Stálé komise neproběhlo. Od 23. listopadu 2021 je nově jmenována Stálá komise pro rodinu a rovné příležitosti, která se v roce 2021 taktéž ani jednou nesešla (první jednání Stálé komise v novém složení proběhlo 19. ledna 2022⁴¹⁰). Předsedkyní Stálé komise byla zvolena poslankyně Marie Jílková (KDU-ČSL).

Ve vztahu k agendě rovnosti žen a mužů byla relevantní i část jednání Výboru pro sociální politiku, který se v roce 2021 sešel devatenáctkrát. Po říjnových sněmovních volbách byl zřízen také Podvýbor pro problematiku domácího a sexuálního násilí při Ústavně-právním výboru, který by se měl touto otázkou dále blíže zabývat.

Senátem PČR je zřízen Výbor pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice, který se v uplynulém roce sešel celkem osmkrát. Předmětem schůzí tohoto výboru byla mj. úmluva Mezinárodní organizace práce č. 190 o násilí a obtěžování na pracovišti z roku 2019 a doporučení Mezinárodní organizace práce č. 206 o násilí a obtěžování na pracovišti z roku 2019,⁴¹¹ návrh zákona č. 297/2021 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky osobám sterilizovaným v rozporu s právem a o změně některých souvisejících zákonů⁴¹² či návrh zákona, kterým se mění zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů.⁴¹³

V roce 2021 také došlo k projednávání návrhu *směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se posiluje uplatňování zásady stejné odměny mužů a žen za stejnou nebo rovnocennou práci prostřednictvím transparentnosti odměňování a mechanismů prosazování* (dále jako „směrnice o transparentnosti odměňování“)⁴¹⁴ v některých dalších výborech Poslanecké sněmovny PČR a Senátu PČR. Konkrétně byla směrnice o transparentnosti odměňování projednávána dne 20. dubna 2021 Výborem pro sociální politiku Senátu PČR,⁴¹⁵ dne 21. dubna 2021 Výborem pro záležitosti Evropské unie Senátu PČR⁴¹⁶ a dne 28. dubna 2021 Výborem pro evropské záležitosti Poslanecké sněmovny PČR.⁴¹⁷

Na půdě Senátu rovněž v září 2021 proběhl Kulatý stůl *Ratifikace Úmluvy Rady Evropy o prevenci a boji proti násilí na ženách a domácímu násilí*.⁴¹⁸

⁴⁰⁹ Příručka vzniká jako součást aktivity č. 1 projektu *Posilování kapacit a metodologická podpora v prevenci domácího a genderově podmíněného násilí*.

⁴¹⁰ Blíže viz <https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=4812&z=15355>.

⁴¹¹ Blíže viz: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=99606>.

⁴¹² Blíže viz: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=100575>.

⁴¹³ Blíže viz: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=101084>.

⁴¹⁴ Blíže viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021PC0093&from=EN>.

⁴¹⁵ Blíže viz: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=99068>.

⁴¹⁶ Tamtéž.

⁴¹⁷ Tamtéž.

⁴¹⁸ Blíže viz <https://www.senat.cz/cinnost/galerie.php?aid=29214>.

10. Seznam zdrojů

- ADAMČÍKOVÁ, J. *Ženy ve vedení médií? A mohla bych je vidět?* [online]. Praha: Newton Media, 08. 03. 2021. Dostupné z: <https://www.newtonmedia.cz/zeny-ve-vedeni-medii-a-mohla-bych-je-videt/>
- ADVOKÁTNÍ DENÍK. *NSS vyslovil nezákonnost plošného uzavření mateřských a základních škol* [online]. Praha: Advokátní online deník, 02. 06. 2021. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/06/02/nss-vyslovil-nezakonnost-plosneho-uzavreni-materskych-a-zakladnich-skol/>
- ADVOKÁTNÍ DENÍK. *SD EU k aktu Rady EU o uzavření Istanbulské úmluvy* [online]. Praha: Advokátní online deník, 07. 10. 2021. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/10/07/sd-eu-k-aktu-rady-eu-o-uzavreni-istanbulske-umluvy/>
- AKTUÁLNĚ. CZ. *Co se děje na trhu s energiemi. Přehled ukazuje, jak se běžným domácnostem zvýší účty* [online]. Praha: Economia, a.s., 06. 10. 2021. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/finance/ceny-elektriny/r~df57a6ba228e11ec9106ac1f6b220ee8/v~sl:6c5481a6fce2e6fefa65a37031c99551/>
- APIC. *Statistiky* [online]. Praha: Asociace pracovníků intervenčních center ČR, o. s., 2022. Dostupné z: http://www.domaci-nasili.cz/?page_id=255
- ASOCIACE PRO MEZINÁRODNÍ OTÁZKY. *Online debata na téma Ženy v médiích* [online]. Praha: AMO, 13. 07. 2021. Dostupné z: <https://www.amo.cz/cs/zeny-v-ceske-zahranicni-evropske-a-bezpecnostni-politice/amo-ve-spolupraci-s-the-brussels-binder-a-women-on-air-usporadala-online-debatu-na-tema-zeny-v-mediich/>
- ASOCIACE PRO PORODNÍ DOMY A CENTRA. *Evropské standardy pro porodní domy a centra* [online]. Praha: 2021. Dostupné z: https://apodac.org/wp-content/uploads/MUNET-Standards_4_2021_CZ1.pdf
- BARTOŠ, V., CAHLÍKOVÁ, J., BAUER M, CHYTILOVÁ, J. *Dopady pandemie koronaviru na duševní zdraví*. [online]. Praha: IDEA při Národohospodářském ústavu Akademie věd ČR, 2020. Dostupné z: https://idea.cerge-ei.cz/files/IDEA_Dusevni_zdravi_covid-19_cervenec2020_22/files/extfile/IDEA_Dusevni_zdravi_covid-19_cervenec2020_22.pdf
- BORČANY, V. *Velvyslanci a velvyslankyně České republiky 2021 – infografika* [online]. Praha: Asociace pro mezinárodní otázky, 30. 08. 2021. Dostupné z: <https://www.amo.cz/cs/agenda-pro-ceskou-zahranicni-politiku/velvyslanci-a-velvyslankyne-ceske-republiky-2021-infografika/>
- BYZNYS PRO SPOLEČNOST. *Brožury a výsledky TOP OF* [online]. Praha: BPS - Byznys pro společnost, z. s. Dostupné z: <https://www.odpovednefirmy.cz/cena-top/vysledky.html>
- BYZNYS PRO SPOLEČNOST. *Hlavní stránka* [online]. Praha: BPS - Byznys pro společnost, z. s. Dostupné z: <https://byznysprospolecnost.cz/>
- CHCI SVOJI PORODNÍ ASISTENTKU. *Hlavní stránka* [online]. Chci svojí porodní asistentku. Dostupné z: <https://chcisvojioporodniasistentku.cz/>
- CENTRUM DOPRAVNÍHO VÝZKUMU. *Ženy v dopravě. Závěrečná zpráva*. [online]. Praha: 2019. Dostupné z: https://www.mdcz.cz/getattachment/Ministerstvo/Rovne-prilezitosti/Rovne-prilezitosti-na-Ministerstvu-dopravy-%E2%80%93-aktua/Zaverecna-zprava_Zeny-v-doprave.pdf.aspx?lang=cs-CZ
- COUNCIL OF EUROPE. *Gender Equality Commission Meetings* [online]. Strasbourg: Council of Europe, 2022. Dostupné z: <https://www.coe.int/en/web/genderequality/meetings>

- COUNCIL OF EUROPE. *Human rights channel*. [online]. Strasbourg: Council of Europe, 2020. Dostupné z: <https://human-rights-channel.coe.int/index-en.html>
- COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *COUNCIL RECOMMENDATION on a Pact for Research and Innovation in Europe* [online]. Brusel: Council of the European Union, 19. 11. 2021. Dostupné z: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13701-2021-INIT/cs/pdf>.
- COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Conclusions on Gender Mainstreaming in the EU Budget (CoA SR No 10/2021) - Preparation for the approval* [online]. Brusel: 01. 10. 2021. Dostupné z: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12201-2021-INIT/en/pdf>
- COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Draft Council Conclusions on the Impact of Artificial Intelligence on Gender Equality in the Labour Market* [online]. Brusel: 22. 11. 2021. Dostupné z: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13976-2021-INIT/en/pdf>
- COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Gender Mainstreaming in the EU Budget (CoA SR No 10/2021)* [online]. Brusel: 15. 10. 2021. Dostupné z: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12829-2021-INIT/en/pdf>
- COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *OUTCOME OF THE COUNCIL MEETING 3803rd Council meeting Economic and Financial Affairs* [online]. Luxembourg: 18. 06. 2021. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/50591/st09800-en21.pdf>
- CROUCH, M. *COVID-19 Vaccine Side Effects Are Stronger in Women* [online]. AARP: 31. 03. 2021. Dostupné z: <https://www.aarp.org/health/conditions-treatments/info-2021/women-covid-vaccine-side-effects.html>
- CZECHPATS IN SCIENCE. *Kdo jsou čeští vědci v zahraničí?* [online]. Praha: 2021. Dostupné z: http://czexpats.org/wp-content/uploads/2021/12/Czexpats_Pruzkum-prubezna-zprava-2021.pdf
- ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Členové bankovní rady* [online]. Praha: ČNB, 2022. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/bankovni-rada/clenove-bankovni-rady/
- ČESKÁ NEONATOLOGICKÁ SPOLEČNOST ČESKÉ LÉKAŘSKÉ SPOLEČNOSTI JEP. *Projekt "zmapování kojení v ČR"* [online]. Praha: 2021. Dostupné z: <https://www.neonatologie.cz/post/projekt-zmapov%C3%A1n%C3%AD-kojen%C3%AD-v-%C4%8Dr>
- ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ. *Ošetřovné při mimořádných opatřeních při epidemii – „Krizové ošetřovné“* [online]. Praha: Česká správa sociálního zabezpečení, 21. 12. 2021. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/web/cz/-/osetrovne-pri-mimoradnych-opatrenich-pri-epidemii-krizove-osetrovne->
- ČESKO. *§ 110 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce - znění od 1. 1. 2022*. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262#p110>
- ČESKO. *§ 118 zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu - znění od 29. 5. 2022*. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-256#p118>
- ČESKO. *§ 60a zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách - znění od 1. 2. 2022*. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108#p60a>
- ČESKO. *Novela zákona o dětských skupinách* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2021. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/225508/P%C5%99ehled_zm%C4%9Bn_web_novela.pdf/636fba19-e5ec-184c-9efe-2148dd6f7d07

ČESKO. ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY ze dne 2. 6. 2021, spisová značka 10 Ao 2/2021 – 107. In: nssoud.cz [online]. Brno: Nejvyšší správní soud, 2021. Dostupné z: https://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2021/000210Ao_2100107S_20210602081227.pdf

ČESKO. ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY ze dne 2. 6. 2021, spisová značka 9 Ao 3/2021 – 41. In: nssoud.cz [online]. Brno: Nejvyšší správní soud, 2021. Dostupné z: https://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2021/0003_9Ao_2100041S_20210602090548.pdf

ČESKO. ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY ze dne 31. 03. 2021, spisová značka 8 As 202/2019-43 In: nssoud.cz [online]. Brno: Nejvyšší správní soud, 2021. Dostupné z: https://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2019/0202_8As_1900043_20210331154258_20210406154019_prevedeno.pdf?fbclid=IwAR0NiGgiReFWraUIAeQ8BpJyLmW5EMNzA2Va2qi-3regehAN8jF1bR59xJY

ČESKO. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 7. 2020, spisová značka 21 Cdo 3955/2018. In: ppropo.mpsv.cz [online]. Dostupné z: <https://ppropo.mpsv.cz/judikatns21cdo39552018>

ČESKO. Usnesení Ústavního soudu ze dne 31. 8. 2021, spisová značka I. ÚS 2820/20. In: kraken.slv.cz [online]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/I.US2820/20>

ČESKO. *Zákon č. 285/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a některé další související zákony.* In: Zákony pro lidi.cz [online]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2020-285#cl1-1>

ČESKO. *Zákon č. 285/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.* In: Zákony pro lidi.cz [online]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2021-285>

ČESKO. *Zákon č. 330/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.* In: Zákony pro lidi.cz [online]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2021-330>

ČESKOMORAVSKÁ KONFEDERACE ODBOROVÝCH SVAZŮ. *Vedení ČMKOS* [online]. Praha: ČMKOS, 2022. Dostupné z: <https://www.cmkos.cz/cs/obsah/293/cmkos/13211>

ČESKÁ JUSTICE. *Porodní asistence přiznal odvolací soud za trestní stíhání 870.000 korun* [online]. Praha: Media Network s.r.o., 20. 05. 2021. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2021/05/porodni-asistence-priznal-odvolaci-soud-za-trestni-stihani-870-000-koron/>

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA. *Sylabus předmětu IUI014E - Gender in Agriculture and Rural Development (FTZ - ZS 2021/2022)* [online]. Praha: 2021. Dostupné z: https://is.czu.cz/katalog/syllabus.pl?predmet=194524;zpet=/katalog/index.pl?obdobi=195;jak=dle_jmena;lang=cz

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Inflaci výrazně zrychlily zejména ceny energií* [online]. Praha: Český statistický úřad, 14. 02. 2022. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/inflaci-vyrazne-zrychlily-zejména-ceny-energií>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Podíly zaměstnanců, placený čas a hrubé měsíční mzdy podle hlavních tříd CZ-ISCO a pohlaví* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2021. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=MZD09&z=T&f=TABULKA&katalog=30852&str=v265&c=v3~8_RP2021

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Pokud si zaměstnanci udrželi práci, jejich mzdy rostly* [online]. Praha: Český statistický úřad, 04. 06. 2021. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pokud-si-zamestnanci->

[udrzeli-praci-jejich-mzdy-rostly?fbclid=IwAR0pHcOLZ6nRvWkTV5hrs6AkOsypFQWGjasmY0ZP0lu6H1ngDPT6_BIDyg](https://www.czso.cz/csu/czso/prace-na-dalku-se-i-diky-pandemii-stava-beznu)

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Práce na dálku se i díky pandemii stává běžnou* [online]. Praha: Český statistický úřad, 11. 01. 2022. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/prace-na-dalku-se-i-diky-pandemii-stava-beznu#:~:text=V%20dob%C4%9B%20pandemie%20onemocn%C4%9Bn%C3%AD%20covid,souvislosti%20se%20zhor%C5%A1enu%20epidemickou%20situac%C3%AD>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Věkové složení obyvatelstva – 2020* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2020. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vekove-slozeni-obyvatelstva-2020>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Veřejný život a rozhodování* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2021. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/142141209/3000022107.pdf/64e2a824-15dd-4f17-a11e-0437068351a6?version=1.3>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Základní charakteristiky ekonomického postavení obyvatelstva ve věku 15 a více let* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2021. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAM01-D&f=TABULKA&z=T&skupId=426&katalog=30853&str=v466&&u=v413_VUZEMI_97_19

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Základní charakteristiky ekonomického postavení obyvatelstva ve věku 15 a více let* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2021. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAM01-D&f=TABULKA&z=T&skupId=426&katalog=30853&str=v467&&u=v413_VUZEMI_97_19

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *ZAOSTŘENO NA ŽENY A MUŽE 2021, Doprava* [online]. Praha: Český statistický úřad, 31. 12. 2021. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/142141209/3000022110.pdf/143d5acd-1ee9-46bc-b807-b350151f2b27?version=1.3>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *ZAOSTŘENO NA ŽENY A MUŽE 2021, Genderové statistiky* [online]. Praha: Český statistický úřad, 31. 12. 2021. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/142141209/30000221.pdf/6c6dfcee-a1e1-4f73-a6a0-8fba06487154?version=1.11>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *ZAOSTŘENO NA ŽENY A MUŽE 2021, Práce a mzdy* [online]. Praha: Český statistický úřad, 31. 12. 2021. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/142141209/3000022104.pdf/98cea2c7-7695-4214-8b17-358c899d80e2?version=1.1>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *ZAOSTŘENO NA ŽENY A MUŽE 2021, Vzdělávání* [online]. Praha: Český statistický úřad, 31. 12. 2021. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/142141209/3000022103.pdf/c2f370f6-d457-4d1e-98d1-eef3f9e5bee0?version=1.3>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *ZAOSTŘENO NA ŽENY A MUŽE 2021, Zdraví* [online]. Praha: Český statistický úřad, 31. 12. 2021. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/142141209/3000022102.pdf/abc0339d-1740-42a3-84e0-c77068d108e2?version=1.3>

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE. *Kvalita a efektivita vzdělávání a vzdělávací soustavy ve školním roce 2020/2021. Výroční zpráva České školní inspekce* [online]. Praha: 2021. Dostupné z: https://www.csicr.cz/CSICR/media/Prilohy/2021_p%c5%99%c3%adlohy/Dokumenty/VZ_CSI_2021_e-verze_22_11.pdf

ČESKÁ ŽENSKÁ LOBBY. *Otevřený dopis: Nechceme, aby péči v těhotenství poskytovali "tatkové", ale profesionálové* [online]. Praha: Česká ženská lobby, 07. 08. 2021. Dostupné z: <https://czlobby.cz/cs/zpravy/otevreny-dopis-nehceme-aby-peci-v-tehotenstvi-poskytovali-tatkove-ale-profesionalove>

ČESKÁ ŽENSKÁ LOBBY. *Růže pro oběti porodnického násilí // The Roses Revolution 2021* [online]. Praha: Česká ženská lobby, 25. 11. 2021. Dostupné z: https://czlobby.cz/cs/zpravy/ruze-pro-obeti-porodnickeho-nasili-roses-revolution-2021?fbclid=IwAR2EhRSzTL9l-Mtc14RQI5cS-ZdPWUQxzAooZTgEZpaKOy_1opyOPZuktqI

ČESKÁ ŽENSKÁ LOBBY. *TZ: Proticovidová opatření negativně ovlivňují porodní praxi* [online]. Praha: Česká ženská lobby, 25. 03. 2021. Dostupné z: <https://czlobby.cz/cs/zpravy/tz-proticovidova-opatreni-negativne-ovlivnuji-porodni-praxi?fbclid=IwAR3UfTymdvrB1yEx8ajeVOigSTtj3hmVEjFwj0fZy809qxVynt-Y40pKL0g>

ČTK. *Průměrná měsíční mzda zdravotních sester vzrostla za pět let o 71 procent* [online]. Praha: Česká tisková kancelář, 29. 11. 2021. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/prumerna-mesicni-mzda-zdravotnich-sester-vzrostla-za-pet-let-o-71-procent/2125227>

ČTK. *ÚS zvládne podle Rychetského dočasně práci v oslabení* [online]. Praha: Česká tisková kancelář, 25. 1. 2022. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/us-zvladne-podle-rychetskeho-docasne-praci-v-oslabeni/2150549>

DOLEŽALOVÁ, P., HEUMANN, V., ORLÍKOVÁ, B., HULL-ROCHELLE, G., PAVLICA, K., et al. *Rozvoj duševní pohody u transgender klientů. Poznatky a holisticky orientovaný terapeutický přístup*. Klecany: Národní ústav duševního zdraví, 2021. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/352979708_Rozvoj_dusevni_pohody_u_transgender_klientu_Poznatky_a_holisticky_orientovany_terapeuticky_pristup_Wellbeing_Among_Transgender_and_Non-binary_Clients_of_Therapy_Services_A_Knowledge-Based_and_Holistic

DRAKE, D. *Přicházíme o kvalifikované lidi. Přitom u voleb stačí udělat jednu věc, tvrdí iniciativa* [online]. Praha: Novinky.cz, 28. 09. 2021. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/chceme-vice-zen-ve-snemovne-spolecnosti-to-prospeje-tvrdi-zakrouzkuj-zenu-40373304>

DUDOVÁ, R. „Všichni tím volantem nakonec musí točit stejně“: gender, věk a tělesnost v práci řidičů veřejné dopravy [online]. Praha: Gender a výzkum 22. s. 148 - 177, 2021. Dostupné z: <https://genderonline.cz/pdfs/gav/2021/01/07.pdf>

DUDOVÁ, R. *Péče jako individuální odpovědnost a prohloubení ekonomického znevýhodnění sólo matek v pandemii covid-19* [online]. Gender a výzkum 22: s. 110–138, 2021. Dostupné z: <https://www.genderonline.cz/pdfs/gav/2021/02/08.pdf>

DUSPIVOVÁ, K., KASAL, R., DUDOVÁ, R. a kol. *RODIČOVSTVÍ a/nebo PRÁCE? Problémy týkající se návratu po rodičovské dovolené na pracovní trh* [online]. Praha: TREXIMA, 2017. Dostupné z: https://ipodpora.odbory.info/soubory/dms/wysiwyg_uploads/bba5a5c7366cdaf3/uploads/ASO_rodicovska_dovolena_final.docx

E15. *Kdy se otevrou školy? 24. května otevřely všechny základní a střední školy* [online]. Praha: E15.CZ, 02. 06. 2021. Dostupné z: <https://www.e15.cz/koronahelpdesk-e15/kdy-se-otevrou-skoly-24-kvetna-otevrelly-vsechny-zakladni-a-stredni-skoly-1367546>

E15. *Olympiáda v číslech: Ženy byly dlouho v oslabení. V Tokiu se jejich počet téměř vyrovnal mužům* [online]. Praha: E15.CZ, 06. 08. 2021. Dostupné z: <https://www.e15.cz/ostatni/olympijske-hry/letni-olympijske-hry-2021/olympiada-v-cislech-zeny-byly-dlouho-v-oslabeni-v-toku-se-jejich-pocet-temer-vyrovnal-muzum-1382657>

EIGE. *Gender equality and the socio-economic impact of the COVID-19 pandemic* [online]. Litva: EIGE, 26. 05. 2021. Dostupné z: <https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-and-socio-economic-impact-covid-19-pandemic>

EIGE. *Gender Equality Index Czechia 2021* [online]. Litva: EIGE, 2022. Dostupné z: <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2021/country/CZ>

EIGE. *Gender Equality Index* [online]. Litva: EIGE, 2022. Dostupné z: <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2021/domain/power/CZ>

EIGE. *Gender Equality Index* [online]. Litva: EIGE, 2022. Dostupné z: <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2021/compare-countries/power/bar>

EIGE. *Gender Equality Index 2020: Digitalisation and the future of work* [online]. Litva: EIGE, 16. 10. 2020. Dostupné z: <https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-index-2020-digitalisation-and-future-work>

EIGE. *Gender Equality Index 2021: Health* [online]. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2021. Dostupné z: <https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-index-2021-health>
EIGE. *Gender Statistics Database* [online]. Litva: EIGE, 2022. Dostupné z: https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs/browse/wmidm/wmidm_pol

EIGE. *Robots and ride hailing: women and men face different risks from economy of the future* [online]. Litva: EIGE, 31. 01. 2022. Dostupné z: <https://eige.europa.eu/news/robots-and-ride-hailing-women-and-men-face-different-risks-economy-future>

EUROFOUND. *Labour market change: Trends and policy approaches towards flexibilisation, Challenges and prospects in the EU series* [online]. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2020. Dostupné z: https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef19034en.pdf

EUROFOUND. *Living, working and COVID-19: Mental health and trust decline across EU as pandemic enters another year.* [online]. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2021. Dostupné z: <https://www.eurofound.europa.eu/publications/report/2021/living-working-and-covid-19-update-april-2021-mental-health-and-trust-decline-across-eu-as-pandemic>

EUROPEAN COMMISSION. *Combating gender-based violence – protecting victims and punishing offenders* [online]. Brusel: 2021. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12682-Preventing-and-combatting-gender-based-violence/public-consultation_en

EUROPEAN COMMISSION. *Digital Education Action Plan (2021-2027)* [online]. Brusel: 2020. Dostupné z: <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/about/digital-education-action-plan#:~:text=The%20Digital%20Education%20Action%20Plan%20%282021-2027%29%20outlines%20the,used%20at%20an%20unprecedented%20scale%20in%20education%20>
[0](https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/about/digital-education-action-plan#:~:text=The%20Digital%20Education%20Action%20Plan%20%282021-2027%29%20outlines%20the,used%20at%20an%20unprecedented%20scale%20in%20education%20)

EUROPEAN COMMISSION. *Educational toolkits to help fight gender stereotypes based on the example of the transport sector* [online]. Brusel: 2020. Dostupné z: https://transport.ec.europa.eu/transport-themes/social-issues/women-transport/attractiveness-transport-sector/educational-toolkits-help-fight-gender-stereotypes_en

EUROPEAN COMMISSION. *Gender mainstreaming in public policy* [online]. Brusel: 2021. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/b1_-_gender_mainstreaming.pdf

EUROPEAN COMMISSION. *Horizon Europe Guidance on Gender Equality Plans (GEPs)* [online]. Brusel: 2021. Dostupné z: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ffcb06c3-200a-11ec-bd8e-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-232129669>

EUROPEAN COMMISSION. *Horizon Europe Work Programme 2021-2022* [online]. Brusel: 2022. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/horizon/wp-call/2021-2022/wp-10-european-innovation-ecosystems_horizon-2021-2022_en.pdf

EUROPEAN COMMISSION. *She figures 2021. Gender in research and innovation : statistics and indicators* [online]. Brusel: 2021. Dostupné z: <https://op.europa.eu/en/web/eu-law-and-publications/publication-detail/-/publication/67d5a207-4da1-11ec-91ac-01aa75ed71a1>

EUROPEAN COMMISSION. *The EU Mutual Learning Programme in Gender Equality Gender Equality, Mental Health and Gender Mainstreaming Heath Policies - online - 18-19 November 2021* [online]. Brusel: 2021. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/publications/eu-mutual-learning-programme-gender-equality-gender-equality-mental-health-and-gender-mainstreaming-heath-policies-online-18-19-november-2021_en

EUROPEAN COMMISSION. *Women TechEU Supporting deep-tech start-ups led by women* [online]. Brusel: 2021. Dostupné z: https://eisma.ec.europa.eu/programmes/european-innovation-ecosystems/women-techeu_en

EUROPEAN COMMITTEE OF SOCIAL RIGHTS. *DECISION ON THE MERITS, University Women of Europe (UWE) v. Czech Republic, Complaint No. 128/2016* [online]. ECSR: 29. 06. 2020. Dostupné z: <https://hudoc.esc.coe.int/fre/#{%22sort%22:%22ESCPublicationDate%20Descending%22,%22ESCDclidentifier%22:%22cc-128-2016-dmerits-en%22%7D>

EUROPEAN CHARTER FOR EQUALITY OF WOMEN AND MEN IN LOCAL LIFE. *Atlas of the Signatories of the Charter* [online]. CEMR: 2022. Dostupné z: https://charter-equality.eu/atlas-of-signatories-of-the-charter/signataires.html?send=ok&c_id=34&nh_id=0&ct_id=0

EUROPEAN STARTUPS. *2021: the year of Deep Tech*. [online]. 2021. Dostupné z: <https://europeanstartups.co/uploaded/2021/01/EUST-Dealroom-Sifted-Deep-Tech-Jan-2021-1.pdf>

EUROPEAN UNION. *Ljubljana Declaration. Gender Equality in Research and Innovation* [online]. Brusel: 26. 11. 2021. Dostupné z: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/PSEU/Ljubljana-Declaration-on-Gender-Equality-in-Research-and-Innovation- endorsed_final.pdf

EUROSTAT. *Gender pay gap statistics* [online]. Lucembursko: Eurostat Statistics Explained, listopad 2021 a březen 2022. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Gender_pay_gap_statistics

EVIDENCE STANOVISEK OMBUDSMANA. *Situace lidí s variacemi pohlavních znaků a jejich rodin Doporučení veřejného ochránce práv 2021* [online]. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 28. 08. 2021. Dostupné z: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/9602>

EVIDENCE STANOVISEK OMBUDSMANA. *Závěrečné stanovisko s návrhem opatření k nápravě ve věci kontroly rovného zacházení na pracovišti provedené Oblastním inspektorátem práce pro Jihomoravský kraj a Zlínský kraj* [online]. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 28. 06. 2021. Dostupné z: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/9532>

EVIDENCE STANOVISEK OMBUDSMANA. *Zpráva o šetření a posouzení námítky diskriminace ve věci rušení služebních míst státních zaměstnanců čerpajících mateřskou nebo rodičovskou dovolenou* [online]. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 01. 02. 2021 Dostupné z: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/9104>

EVIDENCE STANOVISEK OMBUDSMANA. *Zpráva o šetření služebního orgánu a posouzení námítky diskriminace ve věci zrušení služebního místa* [online]. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 26. 01. 2021. Dostupné z: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/9102>

EVROPSKÁ KOMISE. *Doporučení Komise ze dne 7. března 2014 o posílení zásady rovného odměňování mužů a žen prostřednictvím transparentnosti Text s významem pro EHP* [online]. Brusel: Evropská komise, 07. 03. 2014. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32014H0124>

EVROPSKÁ KOMISE. *Nařízení Evropského parlamentu s Rady, kterým se stanoví harmonizovaná pravidla pro umělou inteligenci (Akt o umělé inteligenci) a mění určité legislativní akty Unie.* [online]. Brusel: Evropská komise, 21. 04. 2021. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021PC0206&from=EN>

EVROPSKÁ KOMISE. *Návrh SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY, kterou se posiluje uplatňování zásady stejné odměny mužů a žen za stejnou nebo rovnocennou práci prostřednictvím transparentnosti odměňování a mechanismů prosazování* [online]. Brusel: Evropská komise, 04. 03. 2021. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021PC0093&from=EN>

EVROPSKÁ KOMISE *SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Pracovní program Komise na rok 2021. Vitální Unie v křehkém světě* [online]. Brusel: Evropská komise, 19. 10. 2020. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:91ce5c0f-12b6-11eb-9a54-01aa75ed71a1.0009.02/DOC_1&format=PDF

EVROPSKÁ KOMISE. *SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ Inkluzivnější a bezpečnější Evropa: rozšíření seznamu trestných činů EU o nenávistné verbální projevy a trestné činy z nenávislosti* [online]. Brusel: Evropská komise, 9. 12. 2021. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52021DC0777>

EVROPSKÁ KOMISE. *Společné sdělení Evropskému parlamentu a Radě Akční plán EU pro rovnost žen a mužů (GAP) III - Ambiciózní agenda pro genderovou rovnost a posílení postavení žen v rámci vnější činnosti EU.* [online]. Brusel: Evropská komise, 25. 11. 2020. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020JC0017>

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE. *SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob a o zrušení směrnice Rady 2010/18/EU* [online]. Brusel: Evropská unie, 24. 05. 2019. Dostupné z: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-20-2019-INIT/cs/pdf>

EVROPSKÝ ÚČETNÍ DVŮR. *Začleňování hlediska rovnosti žen a mužů do rozpočtu EU: čas změnit slova v činy* [online]. Lucembursko, 2021. Dostupné z: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR21_10/SR_Gender_mainstreaming_CS.pdf

FAKULTNÍ NEMOCNICE BULOVKA. *Po třech letech provozu Centra porodní asistence (CPA) se na Bulovce zvýšil počet porodů o 45%.* In: Facebook [online]. 22. 02 2022. Dostupné z: https://m.facebook.com/bulovka/posts/4878420938900844?_rdr

FILÁKOVSKÁ BOBÁKOVÁ, D., SVOBODOVÁ, I., BOSÁKOVÁ, L., SLEPIČKOVÁ, L. et.al. *Aplikovaný výzkum pro inovace politik v oblasti dostupnosti zdravotní péče u sociálně vyloučené romské populace* [online]. Olomouc: 2021. Dostupné z: https://oushi.upol.cz/wp-content/uploads/2021/06/Vsouhrn_final.pdf

FÓRUM 50 %. *USILUJEME O VYVÁŽENÉ ZASTOUPENÍ ŽEN A MUŽŮ V POLITICE A ROZHODOVACÍCH POZICÍCH* [online]. Praha: Fórum 50 %, o.p.s., 2022. Dostupné z: <https://padesatprocent.cz/cz/>

FRENCH PRESIDENCY OF THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Trio Presidency Declaration on Gender Equality France, the Czech Republic and Sweden 2022-2023* [online]. Paris, 31. 01. 2022. Dostupné z: <https://www.government.se/490abc/contentassets/86aa35838076469dba3bed21be7d30b4/trio-presidency-declaration-on-gender-equality-france-the-czech-republic-and-sweden-2022-2023.pdf>

GENDERACTION. *GENDER equality in the ERA Community To Innovate policy implementatiON (Monitoring of ERA priority 4 implementation – update and final assessment)* [online]. 2021. Dostupné z: https://genderaction.eu/wp-content/uploads/2021/09/GENDERACTION_WP3_final_report.pdf

GENDERACTION. *Conquering Cancer: Mission impossible... unless a gender dimension is taken into account* [online]. Mission Boards No. 1., 2021. Dostupné z: https://genderaction.eu/wp-content/uploads/2021/07/GENDERACTION_Mission-Boards_1_Cancer.pdf

GENDER A VĚDA. *Jedna velikost nestačí.* [online]. Praha: 2021. Dostupné z: <https://genderaveda.cz/jedna-velikost-nestaci/>

GENDER A VĚDA. *Plány genderové rovnosti* [online]. Praha. Dostupné z: https://genderaveda.cz/wp-content/uploads/2019/01/KIZ_modul_Plany-genderove-rovnosti.pdf

GENDER A VĚDA. *Rozhovor s Davinou Vačkářovou.* [online]. Dostupné z: <https://genderaveda.cz/rozhovor-s-davinou-vackarovou/?fbclid=IwAR2BxBnYhkD4B2WdlVeDcLFV5yuuN86KRn7Oj3jv7hKF4b84bp1hn1sVoR8>

GENDEROVÁ MAPA. *Firmy ve veřejném vlastnictví* [online]. Praha: Otevřená společnost, o.p.s., 2022. Dostupné z: <https://www.genderovamapa.cz/>

GIRLS GO CIRCULAR. *Hlavní stránka.* [online]. Berlin. Dostupné z: <https://eit-girlsgocircular.eu/contact-us/>

GOUGH B., NOVIKOVA, I. *Mental health, men a culture: how do sociocultur constructions of masculinities relate to men's mental health help - seeking behaviour in the WHO European Region?* [online]. Kodaň: WHO, 2020. Dostupné z: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/332974/9789289055130-eng.pdf>

GREVIO. *General Recommendation No. 1 on the digital dimension of violence against women* [online]. Strasbourg: Council of Europe, 2021. Dostupné z: <https://rm.coe.int/grevio-rec-no-on-digital-violence-against-women/1680a49147>

GROSSMANN, J a MÜNICH, D. *Nezaměstnanost v období COVID-19* [online]. Praha: IDEA při Národohospodářském ústavu Akademie věd ČR, 2022. Dostupné z: https://idea.cerge-ei.cz/files/Nezamestnanost/Nezamestnanost_v_obdobi_covid-19_brezen_2022.pdf

HEINRICH BÖLL STIFTUNG. *Evropská zelená dohoda: Jak uplatnit genderový a intersekcionalní přístup v zeleném rozpočtování a danění* [online]. Praha: 2021. Dostupné z: <https://cz.boell.org/cs/2021/09/13/evropska-zelena-dohoda-jak-uplatnit-genderovy-intersekcionalni-pristup-v-zelenem>

HOUDEK, L. *O pořadu Hrana* [podcast]. In: Radio Wave [online]. Praha: Český rozhlas, 2021. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/hrana-8600999/o-poradu>

HÖHNE, S. *Dopady pandemie na sólo rodiče – první výsledky výzkumu* [online]. Praha: Fórum sociální politiky 2021/05. Dostupné z: <https://www.vupsv.cz/2021/11/03/dopady-pandemie-na-solo-rodice-%e2%88%92-prvni-vysledky-vyzkumu/>

HNUTÍ ZA AKTIVNÍ MATEŘSTVÍ. TZ. *Porodnické násilí je stále realitou českých porodních sálů* [online]. Praha: Hnutí za aktivní mateřství, z. s., 24. 11. 2021. Dostupné z: <https://www.iham.cz/2021/11/tiskova-zprava-24-11-2021/>

IDEA. *GENDER QUOTAS DATABASE* [online]. Stockholm: International Institute for Democracy and Electoral Assistance (International IDEA), 2022. Dostupné z: <https://www.idea.int/data-tools/data/gender-quotas/country-view/79/35>

IDNES.CZ. *Doma nejí, trápí je vlastní obraz na Zoomu. Přibývá poruch příjmu potravy* [online]. Praha: Mafra a.s., 25. 04. 2021. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/porucha-prijmu-potravy-anorexie-koronavirus.A210416_201635_domaci_knn

IDNES.CZ. *Chceme změnu, volá pražský pochod proti sexualizovanému násilí* [online]. Praha: Mafra a.s., 04. 06. 2021. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/pochod-proti-sexualizovane-domaci-nasili-bez-trestu-praha.A210604_125139_domaci_ajez

IKEA. *ČESKÁ SPOLEČNOST A NÁSILÍ* [online]. Dostupné z: https://ceskoajakdal.cz/CAJD-271-version1-211104_ikea_da_vyzkum_prezentace_final.pdf

INDIVIDUÁLNÍ PROJEKT MPSV – ROZVOJ SYSTÉMU SOCIÁLNÍCH SLUŽEB. *Výstupy a dokumenty* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2022. Dostupné z: <http://rsss.mpsv.cz/projekt/vystupy-a-dokumenty/>

JELÍNKOVÁ, P. *Genderové a sociální aspekty klimatické krize* [online]. Praha: Otevřená společnost, 2021. Dostupné z: https://www.cenia.cz/wp-content/uploads/2021/09/Gender_soc_aspekty_klimakrize_Jelinkova.pdf

JIRKŮ, I. *Danuše Nerudová je první českou prezidentkou Heroine* [online]. Praha: NextPage Media, s.r.o., 21. 06. 2021. Dostupné z: <https://www.heroine.cz/zena-a-svet/5161-danuse-nerudova-je-prvni-ceskou-prezidentkou-heroine>

IPU PARLINE. *Monthly ranking of women in national parliaments, Ranking as of 1st December 2021* [online]. Ženeva: Inter-Parliamentary Union, 2022. Dostupné z: <https://data.ipu.org/women-ranking?month=12&year=2021>

KARLÍK, T. *Pandemie se v Česku do počtu sebevražd nepropsala. Dopady ale mohou podle expertů přijít později.* [online]. Praha: Česká televize, 8. 09. 2021. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/veda/3366726-pandemie-se-v-cesku-do-poctu-sebevrazd-nepropsala-dopady-ale-mohou-podle-expertu-prijit>

KASAL, A., BECHYŇOVÁ, L., DAŇKOVÁ, Š., MELICHAROVÁ H. a WINKLER, P. *Situation Analysis of Suicide Prevention in the Czech Republic* [online]. Praha: WHO Country Office, 2019. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/337244162_Situation_Analysis_of_Suicide_Prevention_in_the_Czech_Republic_A_background_document_for_the_National_Plan_for_Suicide_Prevention_2020-2030

KOGITO. *Hlavní stránka* [online]. Klecany: Národní ústav duševního zdraví. Dostupné z: <https://www.kogito.cz/>

LIGA LIDSKÝCH PRÁV. *Otevřený dopis členům Výboru pro zdravotnictví* [online]. Brno: 21. 04. 2021. Dostupné z: <https://llp.cz/blog/otevreny-dopis-clenum-vyboru-pro-zdravotnictvi/>

L'UBUŠKÝ M., KACEROVSKÝ M., PAŘÍZEK A., DVOŘÁK V., JANKŮJ M., ŠMEHLÍK D. *Metodika organizace Komplexní péče o těhotnou ženu v České republice* [online]. Praha: ČGPS ČLS JEP, 2021. Dostupné z: <https://www.gynultrazvuk.cz/uploads/news/102/doc/gp-lubusky-metodika-organizace-komplexni-pecce-o-tehotnou-zenu-v-cr-2021-02-reprint.pdf>

MAREK, J., ČERVENÝ, L.. *Blesk Podcast: Feri získal moc příliš brzo, myslí si Pavlík* [podcast]. In: Blesk.cz [online]. Praha: CZECH NEWS CENTER a.s., 2021. Dostupné z: <https://tv.blesk.cz/video/7021026/blesk-podcast-feri-ziskal-moc-prilis-brzo-mysli-si-pavlik.html>

MATĚJKA M. *Část zdravotníků má posttraumatickou poruchu. A veřejnost si to drama neumí uvědomit, říká psycholog* [online]. Praha: Český rozhlas Plus, 06. 12. 2021. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/koronavirus-posttraumaticka-porucha-testy_2112061601_pj

MEDICAL TRIBUNE. *Fórum: Děti versus studium a kariéra, jak to sladit?* [online]. Praha: MT, 07. 06. 2021. Dostupné z: <https://www.tribune.cz/komentare/forum-deti-versus-studium-a-kariera-jak-to-sladit/>

MELTINGPOT. *Sexuální násilí ve vztazích mladých lidí | Lucie Ingrová a Honza Vojtko*. In: Youtube [online]. 12. 05. 2021. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=HgflxQlglLg>

MICHÁLKOVÁ, Eva. *Sexuální násilí a sexuální obtěžování: reprezentativní výzkum 2021* [online]. Praha: profEM, 2021. Dostupné z: <https://www.profem.cz/cs/vydali-jsme/vyzkumy/a/sexualni-nasili-a-sexualni-obtezovani-reprezentativni-vyzkum-2021>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Domácí a genderově podmíněné násilí - Výzva k předkládání žádostí o grant na projekty* [online]. Praha: Fondy EHP a Norska, 25. 11. 2020. Dostupné z: <https://www.eeagrants.cz/cs/programy/lidska-prava/vyzvy/2020/domaci-a-genderove-podminene-nasili-vyzv-3135>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Ochrana obětí domácího a genderově podmíněného násilí - Výzva k předkládání žádostí o grant na projekty* [online]. Praha: Fondy EHP a Norska, 26. 10. 2021. Dostupné z: <https://www.eeagrants.cz/cs/programy/lidska-prava/vyzvy/2021/ochrana-obeti-domaciho-a-genderove-podmi-3394>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Prevence domácího a genderově podmíněného násilí - Výzva k předkládání žádostí o grant na projekty* [online]. Praha: Fondy EHP a Norska, 8. 12. 2021. Dostupné z: <https://www.eeagrants.cz/cs/programy/lidska-prava/vyzvy/2021/prevence-domaciho-a-genderove-podmineneh-3436>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Metodika MPSV a MF - Rozpočtování z hlediska rovnosti mužů a žen* [online]. Praha: 30. 07. 2004. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/metodiky/2004/metodika-rozpocetovani-genderova-politika-13111>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Sněmovna schválila nový rozpočet s deficitem 280 mld. Kč, o 97 mld. Kč menším než plánovala minulá vláda* [online]. Praha: 09. 02. 2022. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2022/snemovna-schvalila-novy-rozpocet-s-defic-46455/>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Evidence dětských skupin* [online]. Praha: 2022. Dostupné z: <http://evidence.mpsv.cz/eEDS/index.php>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Na příspěvek na bydlení může nově dosáhnout až dvojnásobek domácností, s výpočtem pomůže nová online kalkulačka* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 21. 1. 2022. Dostupné z:

https://www.mpsv.cz/documents/20142/2061970/TZ_pomoc_energie_21012022_final.pdf/2c48d60e-7069-f911-ed6b-75e47efd6fed

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *O příspěvek na bydlení si zažádalo bezmála 20 tisíc domácností, pomůže jim zvládnout zvýšené platby za energie a náklady na bydlení* [online]. Praha: 10. 2. 2022. Dostupné z:

https://www.mpsv.cz/documents/20142/2786931/TZ_energie_prisp%C4%9Bvek_10_02_2022+%281%29.pdf/5ad91b91-a2e3-a0db-0430-69791173c715

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Operační program Zaměstnanost plus 2021-2027* [online]. Praha: srpen 2021. Dostupné z:

https://www.esfcr.cz/documents/21802/11873914/OPZ%2B_verze+schv%C3%A1len%C3%A1+vl%C3%A1dou_srpen_2021.pdf/72756247-5437-4ada-a996-1563985d3e29?t=1633438071017

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Vítejte na webu systémového projektu Mikrojesle!* [online]. Praha: 2022. Dostupné z: <https://mikrojesle.mpsv.cz/>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Výzva Národního plánu obnovy. Budování kapacit dětských skupin dle zákona č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů* [online]. Praha: 2022. Dostupné z:

https://www.mpsv.cz/documents/20142/2649574/V%C3%BDzva+%C4%8D.+31_22_002_+NPO+3.3.2_budov%C3%A1n%C3%AD_kapacit+DS+k+20.+4.+2022+%281%29.pdf/9fb2cf9b-8c0b-1c59-af26-cae80b7dc897

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Zajištění udržitelného financování zařízení péče o děti* [online]. Praha: 2022. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/zajisteni-udrzitelneho-financovani-zarizeni-pece-o-deti>

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. *Metodická informace č. 12/2015 k rozeznávání sexismu v reklamě* [online]. Praha: 2015. Dostupné z:

<https://www.mpo.cz/assets/dokumenty/55757/63940/656321/priloha001.pdf?fbclid=IwAR0SZkeTT67b%203fnj0t4sEMqeJtsl-tqYqidYakXo1jaO19kctmyegcVkc2E>

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Centralizované rozvojové programy* [online]. Praha: 2022. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/centralizovane-rozvojove-programy>

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Doporučení k distanční výuce a duševnímu zdraví* [online]. Praha: Edu.cz, 2021. Dostupné z:

<https://www.edu.cz/methodology/doporučení-k-distančni-vyuče-a-dusevnímu-zdraví/>

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Návrat žáku do škol. Metodické doporučení (pedagogická část)* [online]. Praha: Edu.cz, 2021. Dostupné z:

<https://www.edu.cz/methodology/pedagogicka-doporučení-k-navratu-zaku-do-skol/>

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Operační program Jan Amos Komenský (2021–2027)* [online]. Praha: 2021. Dostupné z: https://opjak.cz/wp-content/uploads/2021/12/OP_JAK_v2.4.pdf

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Projekt sdílených činností CZERA* [online]. Praha: 2021. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/projekt-sdilenych-cinnosti-czera-1>

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Program EXCELES - implementační nástroj komponenty 5. 1 Národního plánu obnovy* [online]. Praha: 2021. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/program-exceles-komponenta-5-1-narodniho-planu-obnovy>

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Strategická inteligence pro výzkum a inovace (STRATIN+)* [online]. Praha: 2021. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/strategicka-inteligence-pro-vyzkum-a-inovace-stratin>

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Vyhlášení veřejné soutěže v programu INTER-EXCELLENCE II, podprogramu INTER-ACTION - LUASK22* [online]. Praha: 2021. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/vyhlaseni-verejne-souteze-v-programu-inter-excellence-ii>

MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Konference Moderní veřejná správa 2021* [online]. Praha: 2021. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/konference-moderni-verejna-sprava-2021.aspx>

MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Soutěž Úřad na cestě k rovnosti* [online]. Praha: 2021. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/soutez-urad-na-cestech-k-rovnosti.aspx>

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Agenda ženy, mír a bezpečnost*. [online]. Praha: 09. 11. 2021. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/agenda_zeny_mir_a_bezpecnost/index.html

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR. *Hlavní motivací práce ve zdravotnictví je pro nelékaře možnost pomáhat druhým, vyplynulo z dotazníkového šetření ministerstva* [online]. Praha: 2021. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/hlavni-motivaci-prace-ve-zdravotnictvi-je-pro-nelekare-moznost-pomahat-druhym-vyplynulo-z-dotaznikoveho-setreni-ministerstva/>

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR. *Komise pro porodnictví* [online]. Praha: 2022. Dostupné z <https://ppo.mzcr.cz/workGroup/165>

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR. *Mimořádné opatření* [online]. Praha: 06. 04. 2021. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2021/04/Mimo%20%2D%20opatreni%20-%20ve-%20oblasti%20rozvoje%20-%20rozvoln%20-%20s-%20BA%20-%20od-12.-4.-2021-do-odvol%20-%20AD.pdf>

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR. *Postup při podání žádosti o přiznání nároku na poskytnutí jednorázové peněžní částky osobám sterilizovaným v rozporu s právem podle zákona č. 297/2021 Sb.* [online]. Praha: 2021. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2021/09/Postup-pri-podani-zadosti-o-priznani-naroku-na-poskytnuti-jednorazove-penezni-castky-osobam-sterilizovanym-v-rozporu-s-pravem.pdf>

MLADÍ LÉKAŘI Z. S. *Program konference Mladých lékařů 2021* [online]. Praha: 2021. Dostupné z: <https://konference.mladilekari.cz/program/>

MLADÍ LÉKAŘI Z. S. *Proč lékařky odcházejí?* [online]. Praha: 12. 07. 2020. Dostupné z: <https://mladilekari.cz/2020/07/12/proc-lekarky-odchazeji/>

NA PORODU ZÁLEŽÍ. *Projekt na podporu komunitní porodní asistence aneb Ať MŮŽOU!* [online]. Dostupné z: <https://naporoduzalezi.cz/atmuzou/>

NADAČNÍ FOND PRONI. *Tímto krokem jsme udělali jasno v tom, jaká oblast ...* In: Facebook [online]. 22. 09 2021. Dostupné z: https://m.facebook.com/fondproni/posts/182626270650020?_rd=1

NÁRODNÍ ÚSTAV DUŠEVNÍHO ZDRAVÍ. *Transgender lidé jsou vysoce ohroženou skupinou v oblasti duševního zdraví. Setkávají se i s nepochopením odborníků. Pomoci má nový projekt i publikace* [online]. Klecany: 02. 07.2021. Dostupné z: <https://old.nudz.cz/files/pdf/tz-transgender-lide-jsou-vysoce-ohrozenou-skupinou.pdf>

NÁRODNÍ PLÁN OBNOVY. *Plán reforem a investic České republiky, které hodlá realizovat v rámci využití prostředků Nástroje pro oživení a odolnost EU* [online]. Praha: 2022. Dostupné z: <https://www.planobnovy.cz>

NEJVYŠŠÍ SPRÁVNÍ SOUD. *Hlavní stránka* [online]. Dostupné z: <https://www.nssoud.cz/soudci>

NEJVYŠŠÍ SOUD. *Seznam soudců Nejvyššího soudu* [online]. Brno: Nejvyšší soud, 2018. Dostupné z: https://www.nssoud.cz/judikatura/ns_web.nsf/galeriesoudcu?Open&area=O%20Nejvy%C5%A1%C5%A1%C3%ADm%20soudu&grp=Galerie%20soudc%C5%AF&lng=

NEMOCNICE VE FRÝDKU-MÍSTKU. *Naše gynekologicko-porodní oddělení má centrum porodní asistence* [online]. Nemocnice ve Frýdku-Místku: 2021. Dostupné z: <https://www.nemfm.cz/zdravotnicka-oddeleni/luzkova-oddeleni/gynekologicko-porodnicke-odd/aktuality/nase-gynekologicko-porodni-oddeleni-ma-centrum-porodni-asistence-1997cz?diskuse>

NYKLOVÁ, B a MOREE, D. *NÁSILÍ NA ŽENÁCH V SOUVISLOSTI S COVID-19, Výzkumná zpráva* [online]. Praha: AV ČR a FHS UK, 2021. Dostupné z: https://www.soc.cas.cz/sites/default/files/publikace/blanka_nyklova_dana_moree_-_nasili_na_zenach_v_souvislosti_s_covid-19.pdf

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2019–2020*. [online]. Praha: Úřad vlády ČR. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/AP-DN---grafikaFINAL.pdf>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Akční plány pro rovnost (dříve Aktualizovaná opatření Priorit a postupů vlády při prosazování rovnosti žen a mužů)* [online]. Praha: Úřad vlády ČR. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/akcni-plany-prosazovani-rovnosti-zen-a-muzu-135580/>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Aktualizace Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2019 – 2022* [online]. Praha: Úřad vlády ČR. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/Aktualizace_Akcniho_planu_DGPN.pdf

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Jednání Pracovní skupiny k porodnictví o možnostech volby doprovodu k porodu během platnosti proti-pandemických opatření* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 18. 03. 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/jednani-pracovni-skupiny-k-porodnictvi-o-moznostech-volby-doprovodu-k-porodu-behem-platnosti-proti-pandemickych-opatreni--187336/>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Plán práce Výboru pro vyrovnané zastoupení žen a mužů v politice a rozhodovacích pozicích na léta 2020–2021* [online]. Praha: Úřad vlády ČR. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/vyrovnane_zastoupeni_v_politice_a_rozhodovani/Plan-prace-Vyboru-pro-vyrovnane-zastoupeni-zen-a-muzu-v-politice-a-rozhodovacich-pozicich-na-leta-2020---2021_1.pdf

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Podnět Pracovní skupiny k podpoře vyrovnaného zastoupení žen a mužů v pracovních a poradních orgánech vlády ČR* [online]. Praha: Úřad vlády ČR. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Aktuality/3d_Podnet-k-pracovnim-a-poradnim-organum-vlady---3_2021.pdf

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Podnět Pracovní skupiny k porodnictví k důsledné implementaci Baby friendly Hospital Initiative 2018* [online]. Praha: Úřad

vlády ČR. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Aktuality/Podnet-k-dusledne-implementaci-BfHI-2018---schvalena-verze.pdf>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Pracovní skupina k porodnictví chce zamezit nevhodné propagaci náhrad mateřského mléka a lahvi* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 05. 10. 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/pracovni-skupina-k-porodnictvi-chce-zamezit-nevhodne-propagaci-nahrad-materskeho-mleka-a-lahvi--191106/>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Pracovní skupina k porodnictví: ženy mají omezený přístup k hrazené péči porodní asistentky a doporučení WHO a UNICEF k podpoře kojení se nenaplnují* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 11. 06. 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/pracovni-skupina-k-porodnictvi-zeny-maji-omezeny-pristup-k-hrazene-peci-porodni-asistentky-a-doporuceni-who-a-unicef-k-podpore-kojeni-se-nenaplnuji-189107/>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Prevence sexuálního obtěžování ve státní správě – vydání příručky pro úřady* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 23. 10. 2019. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/prevence-sexualniho-obtezovani-ve-statni-sprave--vydani-priucky-pro-urady-177166/>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Proběhlo třetí pracovní setkání s rezortními koordinátorkami a koordinátory úřady* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 23. 07. 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/probehlo-treti-pracovni-setkani-s-rezortnimi-koordinatorkami-a-koordinatory-189924/>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Projekt „Posilování kapacit a metodologická podpora v prevenci domácího a genderově podmíněného násilí“* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 13. 08. 2020. Dostupné z: https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/projekt_nf_2020/projekt-nf-183149/

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *První letošní setkání s rezorty: představení nové strategie rovnosti žen a mužů a aktualizace akčního plánu k prevenci genderově podmíněného násilí úřady* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 31. 03. 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/prvni-letosni-setkani-s-rezorty-predstaveni-nove-strategie-rovnosti-zen-a-muzu-a-aktualizace-akcniho-planu-k-prevenci-genderove-podmineného-nasili-187524/>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *První letošní zasedání Rady vlády pro rovnost žen a mužů* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 07. 04. 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/prvni-letosni-zasedani-rady-vlady-pro-rovnost-zen-a-muzu-187611/>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Rada vlády pro rovnost žen a mužů oslavila 20 let své činnosti* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 05. 11. 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/rada-vlady-pro-rovnost-zen-a-muzu-oslavila-20-let-sve-cinnosti--191672/>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Rada vlády pro rovnost žen a mužů 20. výročí vzniku* [online]. Praha: Úřad vlády ČR <https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Aktuality/Vyroci-Rady-web.pdf>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Rada vlády pro rovnost žen a mužů schválila standardy kvality specializovaných sociálních služeb pro oběti domácího a genderově podmíněného násilí* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 28. 06. 2021. Dostupné z:

<https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/rada-vlady-pro-rovnost-zen-a-muzu-schvalila-standardy-kvality-specializovanych-socialnich-sluzeb-pro-obeti-domaciho-a-genderove-podmineneho-nasili-189411/>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Rada vlády pro rovnost žen a mužů - záznam o provedení hlasování per rollam* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 2020. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/cinnost_rady/RVRZM_vysledky_hlasovani_per_rollam-05-2020.pdf

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *TZ: V ČR bude otevřeno pět nových center pro oběti domácího a sexuálního násilí* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 22. 11. 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/tz-v-cr-bude-otevoreno-pet-novych-center-pro-obeti-domaciho-a-sexualniho-nasili-192341/>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *TZ: Vláda zkvalitní poporodní péči ve všech porodnicích* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 23. 08. 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/tz-vlada-zkvalitni-poporodni-peci-ve-vsech-porodnicich-190329/>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *V Paříži dnes byla podepsána deklarace předsednického tria Francie, České republiky a Švédska o rovnosti žen a mužů* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 31. 01. 2022. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/v-parizi-dnes-byla-podepsana-deklarace-predsednickeho-tria-francie--ceske-republiky-a-svedska-o-rovnosti-zen-a-muzu-194168/>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Výbor je znepokojen novým rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 25. 02. 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/vybor-je-znepokojen-novym-ramcovym-vzdelavacim-programem-pro-zakladni-vzdelavani-186920/>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Výskyt sexuálního obtěžování ve veřejné dopravě.* [online]. Praha: Úřad vlády ČR. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Projekt_OPZ/Vystupy_projektu/Sex--obtezovani-v-doprave_final_WEB_1.pdf

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *TZ: Výzkum ukázal, že sexuální obtěžování ve veřejné dopravě zažila každá třetí žena* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 25. 08. 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/tz-vyzkum-ukazal--ze-sexualni-obtezovani-ve-verejne-doprave-zazila-kazda-treti-zena-190373/>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Zápis z jednání Pracovní skupiny k porodnictví při Radě vlády pro rovnost žen a mužů konaného dne 4. října 2021* [online]. Praha: Úřad vlády ČR. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Pracovni_skupina_k_porodnictvi/Schvaleny-zapis-z-jednani-Pracovni-skupiny-k-porodnictvi-04-10-2021_1.pdf

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Záznam ze zasedání Rady vlády pro rovnost žen a mužů ze dne 1. dubna 2021* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 22. 04. 2021. Dostupné z: https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/cinnost_rady/zaznam-ze-zasedani-rady-vlady-pro-rovnost-zen-a-muzu-ze-dne-1--dubna-2021-187958/

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Záznam ze zasedání Rady vlády pro rovnost žen a mužů ze dne 28. června 2021* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 02. 08. 2021. Dostupné z: https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/cinnost_rady/zaznam-ze-zasedani-rady-vlady-pro-rovnost-zen-a-muzu-ze-dne-28--cervna-2021-190005/

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY *Záznam ze zasedání Rady vlády pro rovnost žen a mužů ze dne 5. listopadu 2021* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 01. 12. 2021. Dostupné z: https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/cinnost_rady/zaznam-ze-zasedani-rady-vlady-pro-rovnost-zen-a-muzu-ze-dne-5--listopadu-2021-192673/

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Zmocněnkyně vlády pro lidská práva jednala se zástupci a zástupkyněmi ministerstev o naplňování nové vládní strategie* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 27. 04. 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/zmocnenkyne-vlady-pro-lidska-prava-se-sesla-se-zastupci-a-zastupkynemi-ministerstev--na-programu-bylo-naplnovani-nove-vladni-strategie-188050/>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *TZ: Zuřivec v českých věznicích. Domácí násilí může zastavit i práce s těmi, kteří se ho dopouští.* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 20. 09. 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/tz-zurivec-v-ceskych-veznicich--domaci-nasili-muze-zastavit-i-prace-s-temi--kteri-se-ho-dopousti--190732/>

OERTEL-PRIGIONE, S. *The Impact of Sex and Gender in the COVID-19 Pandemic.* [online]. Brusel: European Commission, 2020. Dostupné z: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4f419ffb-a0ca-11ea-9d2d-01aa75ed71a1/language-en>

OERTEL-PRIGIONE, S. *The influence of sex and gender on the immune response.* [online]. Berlin: Institute of Gender in Medicine, 2011. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/51865403_The_influence_of_sex_and_gender_on_the_immune_response

OMBUDSMAN. *Naplňování práva na rovné zacházení a ochrany před diskriminací. Monitorovací zpráva 2020* [online]. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 2021. Dostupné z: https://www.ochrance.cz/uploads-import/ESO/OMBUDSMAN-NF_monitor-z-01_CZ.pdf

OMBUDSMAN. *Ombudsman upozornil na diskriminaci státních zaměstnanců kvůli rodičovství* [online]. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 14. 9. 2021. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/aktualne/ombudsman-upozornil-na-diskriminaci-statnich-zamestnancu-kvuli-rodicovstvi/#:~:text=2021%20Tiskov%C3%A1%20zpr%C3%A1va-.Ombudsman%20upozornil%20na%20diskriminaci%20st%C3%A1tn%C3%ADch%20zam%C4%9Bstnanc%C5%AF%20kv%C5%AFli%20rodi%C4%8Dovstv%C3%AD,%C3%BA%C5%99ady%20tato%20pracov%C3%ADm%C3%ADsta%20ru%C5%A1ily>

OMBUDSMAN. *Posílení aktivit veřejného ochránce práv v ochraně lidských práv* [online]. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 2022. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/projekty/posileni-aktivit/>

OMBUDSMAN. *VÝROČNÍ ZPRÁVA 2018* [online]. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 2019. ISBN 978-80-87949-93-1. Dostupné z: https://www.ochrance.cz/uploads-import/zpravy_pro_poslaneckou_snemovnu/Vyrocní_zprava_2018.pdf

ONDRÁČKOVÁ, T. *Nesouhlasit je nutné racionálně. Kateřina Šimáčková opouští Ústavní soud, nahrazena chce být ženou* [online]. Praha: Česká televize, 08. 12. 2021. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3411596-nesouhlasit-je-nutne-racionalne-katerina-simackova-opousti-ustavni-soud-nahrazena>

ONEMOCNĚNÍ AKTUÁLNĚ. *Přehled vykázaných očkovaní v ČR* [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR, 2021. Dostupné z: <https://onemocneni-aktualne.mzcr.cz/vakcinace-cr>

ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT. *DAC gender equality policy marker* [online]. Paříž: OECD, 2022. Dostupné z: <https://www.oecd.org/dac/gender-development/dac-gender-equality-marker.htm>

ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT. *Eliminating Gender-based Violence: Governance and Survivor/Victim-centred Approaches* [online]. Paříž: OECD, 2021. Dostupné z: <https://www.oecd.org/publications/eliminating-gender-based-violence-42121347-en.htm>

ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT. *Gender and Capital Budgeting* [online]. Paříž: GOV/SBO, 2021 <https://www.oecd.org/gov/budgeting/gender-and-capital-budgeting.pdf>

ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT. *gender equality. Ongoing work* [online]. Paříž: OECD, 2022. Dostupné z: <https://www.oecd.org/gender/ongoingwork/>

ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT. *Pay Transparency Tools to Close the Gender Wage Gap* [online]. Paříž: OECD, 2021. Dostupné z: <https://www.oecd.org/publications/pay-transparency-tools-to-close-the-gender-wage-gap-eba5b91d-en.htm>

PAQ RESEARCH. *Dopady pandemie covid-19 na žáky. Report č. 1 / Vnímání distanční výuky žáky/ Poptávka podpůrných opatření ze strany rodičů* [online]. Praha: 2021. Dostupné z: <https://drive.google.com/file/d/1qdgMVeOUcGkgHrsrfMG1LAVIRTr0QWL3/view>

PAQ RESEARCH. *Dopady pandemie covid-19 na žáky. Report č. 2 / Dopady na wellbeing žáků* [online]. Praha: 2021. Dostupné z: https://drive.google.com/file/d/1WcyFIXqQFDEEZ1hXn_pRAb7xGdpJVIF/view

PAQ RESEARCH. *Nerovnosti ve vzdělávání jako zdroj neefektivity. Souhrnná analýza pro Nadaci České spořitelny* [online]. Praha: 2020. Dostupné z: https://drive.google.com/file/d/1rXqtU61XHqgro--5mOESo7zwAJKrJ_-q/view

PAQ RESEARCH. *Zkušenosti českých učitelů s distanční výukou* [online]. Praha: 2021. Dostupné z: <https://drive.google.com/file/d/1LafGoeGHTGEIbwI91GavJE2DmSz9X2Eq/view>

PEČINKOVÁ, I. *Mzdy rostly i přes covid, ne ale všem. Polepsily si hlavně zdravotní sestry, kdo naopak ostrouhal?* [online]. Praha: Lidovky.cz, 04. 06. 2021. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/byznys/mzdy-rostly-i-pres-covid-ne-ale-vsem-polepsily-si-hlavne-zdravotni-sestry-umelcum-ci-hospodskym-se-v.A210604_192116_In_ekonomika_sed

PERINATAL. *Hlavní stránka* [online]. Klecany: Národní ústav duševního zdraví. Dostupné z: <https://www.perinatal.cz/>

POLICIE ČR. *Statistické přehledy kriminality za rok 2021* [online]. Praha: Policie České republiky, 2022. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2021.aspx>

POSLANECKÁ SMĚROVNÁ PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. *1. schůze SKRRP - 19. ledna 2022 (7. 1. 2022)* [online]. Praha: Stálá komise pro rodinu a rovné příležitosti, 2022. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=4812&z=15355>

POSLANECKÁ SMĚROVNÁ PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. *Komise* [online]. Praha: PS PČR. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=195>

POSLANECKÁ SMĚROVNÁ PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. *Předseda a místopředsedové* [online]. Praha: PS PČR. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=205>

POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. *Předsedové výborů Poslanecké sněmovny* [online]. Praha: PS PČR, 2022. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=198>

POSLANECKÁ SMĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. *Sněmovní tisk 603/0 N.z. o poskyt. jednorázové peněžní částky os. sterilizovaným* [online]. Praha: PS PČR, 2019. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=603&CT1=0>

POSLANECKÁ SMĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. *USNESENÍ výboru pro evropské záležitosti z 69. schůze ze dne 28. dubna 2021 k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se posiluje uplatňování zásady stejné odměny mužů a žen za stejnou nebo rovnocennou práci prostřednictvím transparentnosti odměňování a mechanismů prosazování /kód Rady 6750/21, KOM (2021) 93 v konečném znění/* [online]. Praha: PS PČR, 2021. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=189404>

POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. *Videoarchiv. Výbor pro zdravotnictví - 85. schůze* In: Videoarchiv.psp.cz [online]. 31. 03. 2021. Dostupné z: <https://videoarchiv.psp.cz/playa.php?cast=303>

POSLANECKÁ SMĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. *Výbor pro evropské záležitosti. Zápis z jednání č. 69 (28. dubna 2021)* [online]. Praha: PS PČR, 2021. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=190868>

POSPÍŠILOVÁ, M. *Dopad pandemie na ženy ve zdravotnictví* [online]. Praha: 04. 05. 2021. Dostupné z: <https://www.soc.cas.cz/aktualita/dopad-pandemie-na-zeny-ve-zdravotnictvi>

RADA EVROPSKÉ UNIE. *Závěry Rady o socioekonomických dopadech krize COVID-19 na genderovou rovnost* [online]. Brusel: 14. 07. 2021. Dostupné z: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8884-2021-INIT/cs/pdf>

RADA PRO VÝZKUM, VÝVOJ A INOVACE. *Pracovní skupina pro rovnost žen a mužů* [online]. Praha: ÚV ČR, 2021. Dostupné z: <https://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=955435>

ROZSYPAL, Michael. *Zakroužkuj ženu? Chceme více žen v politice, chybí ženský pohled, snížila by se i korupce, říká Nejedlová* [online]. Praha: DTVV, 09. 10. 2021. Dostupné z: <https://www.dtvv.cz/video/zakrouzkuj-zenu-chceme-vice-zen-v-politice-chybi-zensky-pohled-snizila-by-se-i-korupce-rika-nejedlova>

SENÁT PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. *Kulatý stůl "Ratifikace Úmluvy Rady Evropy o prevenci a boji proti násilí na ženách a domácímu násilí"* [online]. Praha: Senát PČR, 22. 09. 2021. Dostupné z: <https://www.senat.cz/cinnost/galerie.php?aid=29214>

SENÁT PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. *POZVÁNKA NA 10. SCHŮZI úterý 20. 4. 2021 od 10:00 hodin v č. 352 (VP-C)* [online]. Praha: Senát PČR, 2021. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=99068>

SENÁT PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. *VÝBOR PRO SOCIÁLNÍ POLITIKU, 9. USNESENÍ z 10. schůze, konané dne 20. 4. 2021 k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se posiluje uplatňování zásady stejné odměny mužů a žen za stejnou nebo rovnocennou práci prostřednictvím transparentnosti odměňování a mechanismů prosazování* [online]. Praha: Senát PČR, 2021. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/webdav/pssenat/original/99099/83176>

SENÁT PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. *Výbor pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice. Z Á P I S 2021 ze 7. schůze konané dne 21. dubna 2021* [online]. Praha: Senát PČR, 2021. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=99606>

SENÁT PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. *Výbor pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice. ZÁPIS 2021 z 9. schůze konané dne 20. července 2021* [online]. Praha: Senát PČR, 2021. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=100575>

SENÁT PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. *Výbor pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice. ZÁPIS 2021 z 10. schůze konané dne 17. srpna 2021* [online]. Praha: Senát PČR, 2021. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=101084>

SEZNAM. CZ. *Olympiáda je genderově téměř vyrovnaná. Ženám však neměří stejným metrem* [online]. Praha: Seznam.cz, a.s., 26. 07. 2021. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/olympiada-je-genderove-temer-vyrovnana-zenam-vsak-nemeri-stejnym-metrem-170550>

SEZNAM. CZ. *Pandemie ukázala, jak moc chybí zdravotní sestry. Pomoci má nové studium* [online]. Praha: Seznam.cz, a.s., 17. 02. 2022. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/koronavirus-pandemie-ukazala-jak-moc-chybi-zdravotni-sestry-pomoci-ma-nove-studium-188979>

SEZNAM. CZ. *Pozitivní překvapení. Covid nezpůsobil nárůst duševních problémů* [online]. Praha: Seznam.cz, a.s., 10. 11. 2021. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/pozitivni-prekvapeni-covid-cechum-nezpusobil-narust-dusevnych-problemu-180089>

SEZNAM. CZ. *Svět čelí nedostatku porodních asistentek. Důvodem je covid i nedocení.* [online]. Praha: Seznam.cz, a.s., 06. 05. 2021. Dostupné z: https://www.seznamzpravy.cz/clanek/svet-celi-nedostatku-porodnich-asistentek-duvodem-je-covid-i-nedoceni-153545?fbclid=IwAR1Mkzvs0DWY02WXzk8jEJiHg7xzAY8GngQCy4PFyYIkhepUpT0AGy9UE_k#utm_source=facebook&utm_medium=sharebt&utm_campaign=bottom

SEZNAM. CZ. *Vedení redakce: Obtěžování je nepřipustné. Kolega musel okamžitě odejít* [online]. Praha: Seznam.cz, a.s., 19. 10. 2021. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/vedeni-redakce-obtezovani-je-nepripustne-kolega-musel-okamzite-odejit-178326>

SHREEVES R. *Covid-19: The need for a gendered response?* [online]. European Parliamentary Research Service: 2021. Dostupné z: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/689348/EPRS_BRI\(2021\)689348_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/689348/EPRS_BRI(2021)689348_EN.pdf)

SMEJKALOVÁ, K. *Kateřina Smejkalová: Eurostat se v posuzování chudoby v Česku zase mýlí* [online]. Praha: Český rozhlas Plus, 26. 10. 2021. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/katerina-smejkalova-eurostat-se-v-posuzovani-chudoby-v-cesku-zase-myli-8605627>

SOCIOLOGICKÝ ÚSTAV AVČR. *Genderové aspekty pandemie* [online]. Praha: 2021. Dostupné z: <http://genderingcovid.soc.cas.cz/>

SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE. *Posudek 1/19 Soudního dvora (velkého senátu)*. . [online]. Lucemburk, 06. 10. 2021. Dostupné z: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:62019CV0001\(02\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:62019CV0001(02))

SPOT. *Nezaměstnanost roste, čerpání sociálních dávek se téměř nemění, Pandemie COVID zasáhla nejvíce lidí v nejistých zaměstnáních, do statistiky se ale jejich situace zatím příliš nepromítá* [online]. SPOT, centrum pro společenské otázky, 2021. Dostupné z: <https://www.pracevobci.cz/upload/studies/25/mapa-zjisteni.pdf>

STANIČKOVÁ, L. *Řadu žen po porodu a v těhotenství trápí deprese. Pomoci má aplikace* [online]. Praha: TN.cz, 16. 08. 2021. Dostupné z: <https://tn.nova.cz/zpravodajstvi/clanek/441784-radu-zen-po-porodu-a-v-tehotenstvi-trapi-deprese-pomoci-ma-aplikace>

STATISTICKÝ INFORMAČNÍ SYSTÉM MINISTERSTVA ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Statistická ročenka školství - výkonové ukazatele školního roku 2021/2022* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2022. Dostupné z: <https://statis.msmt.cz/rocenka/rocenka.asp>

STEM. *Postoje české veřejnosti k očkování proti Covid 19: březen 2021*. [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR, 2021. Dostupné z: https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2021/04/STEM_covid_ockovani_brezen.pdf

STRNAD, Z. *Anna Urbanová: Skleněné stropy v médiích jsou výjimečně škodlivé, ale lepší se to* [online]. Praha: Flowee s.r.o., 06. 01. 2022. Dostupné z: <https://www.flowee.cz/civilizace/9464-anna-urbanova-sklenene-stropy-v-mediich-jsou-vyjimecne-skodlive-ale-lepsi-se-to>

STŘÍLKOVÁ P., KOPECKÝ K. *Nebezpečné výzvy pohledem českých dětí (výzkumná zpráva)* [online]. Univerzita Palackého v Olomouci: Centrum prevence rizikové virtuální komunikace, 2020. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/vyzkumne-zpravy/142-nebezpecne-internetove-vyzvy-2020/file>

SVOBODA, M. *Chybí dva a půl tisíce sester. Válek chce posílit vzdělávání a změnit kompetence zdravotníků* [online]. Praha: Česká televize, 20. 02. 2022. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3444428-chybi-dva-a-pul-tisice-sester-valek-chce-posilit-vzdelavani-a-zmenit-kompetence>

ŠPRINCOVÁ, V. *Analýzy výsledků voleb do Poslanecké sněmovny PČR 2021 z hlediska zastoupení žen* [online]. Praha: Forum 50 % a Úřad vlády ČR, 2021. Dostupné z: https://aa.ecn.cz/img_upload/666f72756d35302d6669313030313139/analiza_snemovna_2021_vysledky.pdf

TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA. *Gender mainstreaming in Energy Policies* [online]. Ostrava: 2021. Dostupné z: <https://www.vsb.cz/phdakademie/cs/nabidka/seznam-vsech-kurzu/>

TECHNOLOGICKÁ AGENTURA ČESKÉ REPUBLIKY. *Gender v obsahu výzkumu a inovací*. [online]. Praha. Dostupné z: <https://www.tacr.cz/gender-v-obsahu-vyzkumu-a-inovaci/>

TECHNOLOGICKÁ AGENTURA ČESKÉ REPUBLIKY. *Program ÉTA. Pátá veřejná soutěž*. [online]. Praha. Dostupné z: <https://www.tacr.cz/soutez/program-eta/pata-verejna-soutez/>

TECHNOLOGICKÁ AGENTURA ČESKÉ REPUBLIKY. *Sociální a právní aspekty života intersexuálních lidí v ČR* [online]. Praha: STARFOS, 2021. Dostupné z: <https://starfos.tacr.cz/cs/project/TL03000456>

THE GENERATION EQUALITY FORUM *Hlavní stránka*. [online]. New York. Dostupné z: <https://forum.generationequality.org/>

TITLBACH, F. *Studio N: Trešty za znásilnění by se měly zpřísnit. Ale ne ukvapeně* [online]. Praha: Deník N, 10.06.2021. Dostupné z: <https://denikn.cz/643572/studio-n-tresty-za-znasilneni-by-se-mely-zprisnit-ale-ne-ukvapene/>

TO JE ROVNOST. *Gender a Česko: Genderová rovnost z pohledu mladé generace*. In: Youtube [online]. 24. 03. 2021. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=n_KRuomo1fg

TO JE ROVNOST. *Gender a Česko: Genderová rovnost z pohledu mladé generace*. In: Facebook [online]. 24. 03. 2021. Dostupné z: <https://www.facebook.com/events/258695282493229/>

TO JE ROVNOST. *Hlavní stránka* [online]. Praha: Úřad vlády ČR. Dostupné z: <https://www.tojervnost.cz/cs/>

- TO JE ROVNOST. *Stejná práce, stejná odměna? Mezinárodní konference na téma transparentnosti v odměňování* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 07. 02. 2022. Dostupné z: <https://www.tojervnost.cz/cs/stejna-prace-stejna-odmena-odbor-rovnosti-zen-a-muzu-usporadal-konferenci-na-tema-transparentnosti-v-odmenovani/>
- TO JE ROVNOST. *Volební mapa do Poslanecké sněmovny PČR* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 05. 11. 2021. Dostupné z: <https://www.tojervnost.cz/cs/volebni-mapa-do-poslanecke-snemovny-pcr/>
- TO JE ROVNOST. *Workshop se zaměstnavateli - Práce z domova, duševní zdraví a právo na odpojení*. In: Youtube [online]. 13. 05. 2021. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=3tb1Ounz2L4>
- TO JE ROVNOST. *Zpráva o činnosti Odboru rovnosti žen a mužů Úřadu vlády ČR v roce 2021*. [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 2022. Dostupné z: https://www.tojervnost.cz/wp-content/uploads/2022/01/Zprava-o-cinnosti-Odboru-rovnosti-zen-a-muzu-UVCR_2021.pdf
- TRANSPARENT Z. S. *Podpořte své intersexditě* [online]. Praha: Transparent z. s, 2021. Dostupné z: <https://www.oieurope.org/podporte-sve-intersex-dite/>
- TRANSPARENT Z. S. *Průvodce tranzicí pro trans* lidi* [online]. Praha: Transparent z. s, 2021. Dostupné z: <https://jsmettransparent.cz/wp-content/uploads/2021/04/Pruvodce-tranzici-pro-trans-lidi.pdf>
- UHROVÁ, J. *Situace samoživitelů a samoživitelek v koronavirové krizi* [online]. Praha: STEM, 01. 03. 2021. Dostupné z: <https://www.stem.cz/situace-samozivitelu-a-samozivitelek-v-koronavirove-krizi/>
- URBANOVÁ, A. *Zvolme si první českou prezidentku!* [online]. Praha: NextPage Media, s.r.o., 21. 06. 2021. Dostupné z: <https://www.heroine.cz/zena-a-svet/5060-zvolme-si-prvni-ceskou-prezidentku!>
- UNIE PORODNÍCH ASISTENTEK. *Vyjádření UNIPA k článku Metodika organizace Komplexní péče o těhotnou ženu v České republice vydaném v časopise Gynekologie a porodnictví 2/2021* [online]. Praha: UNIPA, 06. 09. 2021. Dostupné z: <https://www.unipa.cz/vyjadreni-unipa-k-clanku-metodika-organizace-komplexni-pecce-o-tehotnou-zenu-v-ceske-republice-vydanem-v-casopise-gynekologie-a-porodnictvi-2-2021/>
- UNIE PORODNÍCH ASISTENTEK. *Principy péče v porodní asistenci rev.2021* [online]. Praha: UNIPA, 2021. <https://www.unipa.cz/wp-content/uploads/2021/07/Zakladni-principy-pecce-v-porodni-asistenci-revize-2021.pdf>
- UNITED NATIONS POPULATION FUND. *The State of the World's Midwifery 2021* [online]. New York: 2021. Dostupné z: <https://www.unfpa.org/publications/sowmy-2021>
- UNIVERZITA KARLOVA FSV. *TZ: Výsledky studie FSV UK: Češky rodí doma hlavně kvůli stavu porodní péče* [online]. Praha: FSV UK, 2021. Dostupné z: <https://fsv.cuni.cz/fakulta/pro-media/tz-vysledky-studie-fsv-uk-cesky-rodí-doma-hlavne-kvůli-stavu-porodni-pecce?fbclid=IwAR0YDZAQuJGeRqPzRbks03JvZRV1uzRXsvcO6ioPEaGIY2CGeu7ARq6lFUw>
- ÚŘAD PRÁCE ČR. *Vyšší přídavky na dítě a větší komfort při podání žádostí, nejen to přináší novela zákona o státní sociální podpoře* [online]. Praha: Úřad práce ČR, 27. 07. 2021. Dostupné z: https://www.uradprace.cz/documents/37855/1991774/TZ_zmeny+SSP_cervenec2021+%282%29.pdf/4eed88a-4903-3c16-7deb-bd04f86ff03d
- ÚŘAD PRÁCE ČR. *Podpora forem flexibilního zaměstnávání (FLEXI)* [online]. Praha: Úřad práce ČR, 21. 12. 2021. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/podpora-flexibilnich-forem-zamestnavani-flexi->

ÚŘAD VLÁDY ČR. *Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030*. [online]. Praha: 2021. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Aktuality/Strategie_rovnosti_zen_a_muzu.pdf

ÚŘAD VLÁDY ČR. *Zpráva za rok 2020 o plnění Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2019 – 2022* [online]. Praha: 2021. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/Zprava_za_rok_2020_Akcniho_planu_prevence_domaciho_a_genderove_podmineneho_nasili.pdf

ÚŘAD VLÁDY ČR. *Zpráva za rok 2020 o rovnosti žen a mužů* [online]. Praha: 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/Zpravaorovnostizarok2020.pdf>

ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EVROPSKÉ UNIE. *SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2019/1158 ze dne 20. června 2019 o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob a o zrušení směrnice Rady 2010/18/EU* [online]. Evropská unie, 12. 07. 2019. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019L1158&from=CS>

ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EVROPSKÉ UNIE. *NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2021/240 ze dne 10. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro technickou podporu*. [online]. Brusel: Evropská unie, 18. 02. 2021. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32021R0240>

ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EVROPSKÉ UNIE. *NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost* [online]. Brusel: Evropská unie, 18. 02. 2021. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R0241&from=CS>

ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EVROPSKÉ UNIE. *NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2021/695 ze dne 28. dubna 2021, kterým se zavádí rámcový program pro výzkum a inovace Horizont Evropa*. [online]. Brusel: Evropská unie, 24. 05. 2021. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R0695&from=EN>

ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EVROPSKÉ UNIE. *NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021 o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky* [online]. Brusel: Evropská unie, 24. 06. 2021. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32021R1060&from=CS#d1e3004-159-1>

ÚSTAVNÍ SOUD. *Nález Ústavního soudu ÚS 1238/21* [online]. Brno: Ústavní soud, 2021. [https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/Tiskova_mluvci/Publikovane_nalezky/2021/II. US 1238_21_an.pdf](https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/Tiskova_mluvci/Publikovane_nalezky/2021/II._US_1238_21_an.pdf)

ÚSTAVNÍ SOUD. *Právo klientek vyjádřit se v soudním řízení, jež se týká oprávnění jejich porodní asistentky vést domácí porod* [online]. Brno: Ústavní soud, 2021. Dostupné z: <https://www.usoud.cz/aktualne/pravo-klientek-vyjadrit-se-v-soudnim-rizeni-jez-se-tyka-opravneni-jejich-porodni-asistentky-vest-domaci-porod>

ÚSTAVNÍ SOUD. *Současní funkcionáři a soudci* [online]. Brno: Ústavní soud, 2015. Dostupné z: <https://www.usoud.cz/soucasni-funkcionari-a-soudci>

ÚSTAV ZDRAVOTNICKÝCH INFORMACÍ A STATISTIKY ČESKÉ REPUBLIKY. *Indikátory psychiatrické péče* [online]. Praha: Národní portál psychiatrické péče, 2022. Dostupné z: <https://psychiatrie.uzis.cz/cs/psychiatrie-v-datech/psychiatricka-pece-v-cr/indikatory/>

ÚSTAV ZDRAVOTNICKÝCH INFORMACÍ A STATISTIKY ČESKÉ REPUBLIKY. *Péče o pacienty s poruchami příjmu potravy v ČR v letech 2011–2017* [online]. Praha: Aktuální informace č. 8/2018. Dostupné z: https://www.uzis.cz/sites/default/files/knihovna/ai_2018_08_poruchy_prijmu_potravy_2011az2017.pdf.

ÚSTAV ZDRAVOTNICKÝCH INFORMACÍ A STATISTIKY ČESKÉ REPUBLIKY. *Psychiatrická péče 2020 - zdravotnická statistika* [online]. Praha: ÚZIS, 2021. Dostupné z: <https://www.uzis.cz/res/f/008375/psych2020.pdf>.

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Dotace* [online]. Praha: Úřad vlády ČR. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dotace/vyhlaseni-dotacniho-rizeni-na-rok-2022-program-podpora-verejne-prospernych-aktivit-v-oblasti-rovnosti-zen-a-muzu-190152/>

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Konečné výsledky v dotačním programu pro rok 2021* [online]. Praha: Úřad vlády ČR. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dotace/Konecne-vysledky-za-rok-2021_1.pdf

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Metodika hodnocení dopadů na rovnost žen a mužů pro materiály předkládané vládě ČR* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 06. 01. 2016. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/-138748>

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Příloha č. 1 usnesení vlády ze dne 12. dubna 2021 č. 375 MIMORÁDNÉ OPATŘENÍ* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 12. 04. 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/omezeni-skol-0375.pdf>

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Příloha č. 1 usnesení vlády ze dne 19. dubna 2021 č. 393, MIMORÁDNÉ OPATŘENÍ* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 19. 04. 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/provoz-skol-0393.pdf>

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 18. března 2021 č. 300 o změně krizového opatření vyhlášeného pod č. 100/2021 Sb. a o změně krizového opatření vyhlášeného pod č. 112/2021 Sb., ve znění změny vyhlášené pod č. 130/2021 Sb.* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 18. 03. 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/zmena-usneseni-0300.pdf>

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 26. února 2021 č. 200 o přijetí krizového opatření* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 26. 02. 2021. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/IHOABYLUNSGM>

WORLD ECONOMIC FORUM. *Global Gender Gap Report 2021* [online]. Cologne, 2021. Dostupné z: <https://www.weforum.org/reports/global-gender-gap-report-2021>

WORLD HEALTH ORGANIZATION. *Health workforce: Global Strategic Directions for Nursing and Midwifery* [online]. Ženeva: WHO, 19. 04. 2021. Dostupné z: https://apps.who.int/gb/ebwha/pdf_files/WHA74/A74_13-en.pdf.

WORLD HEALTH ORGANIZATION. *Seventy-fourth world health assembly* [online]. Ženeva: WHO, 2021. Dostupné z: https://apps.who.int/gb/ebwha/pdf_files/WHA74-REC1/A74_REC1-en.pdf#page=27.

WORLD HEALTH ORGANIZATION. *Global strategic directions for nursing and midwifery 2021-2025*. [online]. Geneva:World Health Organization; 2021. Dostupné z: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/344562/9789240033863-eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

YOUR LOCAL EPIDEMIOLOGIST. *Long COVID19 Mini-Series: Indicators and Treatment* [online]. Your local epidemiologist, 2022. Dostupné z: <https://yourlocalepidemiologist.substack.com/p/long-covid19-mini-series-indicators?s=r>

ZAKROUŽKUJ ŽENU. *Do Sněmovny jsme spolu vykroužkovali nejvyšší počet žen v historii* [online]. Praha: Dostupné z: <https://zakrouzkujzenu.cz/vysledek-voleb-do-poslanecke-snemovny-2022/>

ZAKROUŽKUJ ŽENU. *Jak vlastně dopadly volby?* [online]. Praha: Dostupné z: <https://zakrouzkujzenu.cz/>

ZELENKA J., RYCHLÍKOVÁ, A.. „*Chování Dominika Feriho je veřejné tajemství. Ženy popsaly traumatizující zkušenosti s mladým politikem* [online]. Praha: A2LARM, 25. 05. 2021. Dostupné z: <https://a2larm.cz/2021/05/chovani-dominika-feriho-je-verejne-tajemstvi-zeny-popsaly-traumatizujici-zkusenosti-s-mladym-politikem/>

ZELENKA J., RYCHLÍKOVÁ, A.. „*Chování Dominika Feriho je veřejné tajemství. Ženy popsaly traumatizující zkušenosti s mladým politikem* [online]. Praha: Deník N, 25. 05. 2021. Dostupné z: <https://denikn.cz/633350/chovani-dominika-feriho-je-verejne-tajemstvi-zeny-popsaly-traumatizujici-zkusenosti-s-mladym-politikem/?ref=inc>

ZINTEL, S., FLOCK, Ch., ARBOGAST, A., et al. *Gender Differences in the Intention to Get Vaccinated against COVID-19 - a Systematic Review and Meta-Analysis* [online]. New York: 2021. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3803323

ŽITNÍKOVÁ, D. *Nedostatek zdravotních sester má sociální příčiny* [online]. Praha: Referendum, s.r.o., 2022. Dostupné z: <https://denikreferendum.cz/clanek/33787-nedostatek-zdravotnich-sester-ma-socialni-priciny?fbclid=IwAR0ppp5qq9ofqaNQ34YysU39cecNySVs6Go3RL894V4akAe45fndClvLEwU>

ŽABKA, J. *Sexuální útoky v médiích očima nastávajících novinářek: Nikdo nás na to nepřipraví* [online]. Praha: HlídacíPes.org, 09. 12. 2021. Dostupné z: <https://hlidacipes.org/sexualni-obtezovani-v-ceskych-mediich-ocima-nastavajicich-novinarek-nikdo-nas-na-to-nepripravi/>

ŽENA-IN. *Divky už nesvazují genderové stereotypy, chlapci a rodiče jsou na tom hůř, ukázal průzkum společnosti LEGO Group* [online]. Praha: ZENA-IN.CZ, 05. 11. 2021. Dostupné z: <https://zena-in.cz/clanek/divky-uz-nesvazuji-genderove-stereotypy-chlapci-a-rodice-jsou-na-tom-hur-ukazal-pruzkum-spolecnosti-lego-group>

ŽIVOT BĚHEM PANDEMIE. *Jak dopadla pandemie na pracovní život?* [online]. Praha: Dostupné z: <https://zivotbehempandemie.cz/destabilizace-prace>

ŽIVOT BĚHEM PANDEMIE. *Jaký je zájem nechat se zdarma naočkovat?* [online]. Praha: Dostupné z: <https://zivotbehempandemie.cz/ockovani>

ŽIVOT BĚHEM PANDEMIE. *Jak se vyvíjí ekonomická situace domácností?* [online]. Praha: Dostupné z: <https://zivotbehempandemie.cz/dopad>